

ALEXANDRE DUMAS

Romannu
Iui Iisus

Alexandre Dumas

ROMANUL LUI IISUS

„În istoria literaturii nu există
o mai frumoasă istorisire
a vieții lui Iisus Hristos,
cum este cea din această carte
scrisă de unul dintre cei mai celebri
scriitori ai lumii.”

Alexandre Dumas
ROMANUL LUI IISUS

Betleem — Nazaret— Ierusalim

Editura „Tess Expres”
1996

Lector: Iuliu Rațiu

Coperta 1: Peter Paul Rubens - „Christ on the Cross between
the Two Thieves”

Coperta 2: Lodovico Carracci - „Transfiguration of Christ”

Gravuri: Julius Schnorr von Carolsfeld - „Die Bibel in
Bildern”

Această carte despre Iisus a fost publicată de Alexandre
Dumas în foileton, în publicația „Constituționalul” din Paris,
în cursul anului 1853.

ISBN: 973 97267-5-5

Pedro de Orrente — *Intrarea în Ierusalim* (detaliu)

PREGĂTIRI PENTRU „CINA CEA DE TAINĂ”

Era ora opt seara.

Ierusalimul, din cauza Paștelui, prezenta un aspect particular. Evreii veniseră la Ierusalim din toate părțile Palestinei pentru a celebra marea sărbătoare a înjunghierii mielului.

Pentru ca cititorul să ne poată urmări, după o mie nouă sute de ani, prin ocolșurile unui oraș pe care nu îl cunoaște, povestirea marilor evenimente cărora, la rândul nostru, îi vom fi umil istoric, trebuie să ne permită să-i spunem în câteva cuvinte, ce era acest Ierusalim, ale cărui vicisitudini le arătăm, în timpul celui de al nouăsprezecelea an al domniei lui Tiberius, sub guvernământul lui Ponțiu-Pilat, al șaselea procurator impus Iudeei de către dominația romană, Irod Antipa fiind tetrarhul Galileii și Caiafa fiind marele preot al anului.

Zidurile lui Nehemia îl înconjurau mereu, cu centura lor de piatră. Ele formau un circuit de treizeci și trei de stadii, ce corespund la o leghe a măsurilor noastre moderne și erau apărate de treisprezece turnuri, străpunse de douăsprezece porți, deschise pe cele patru laturi ale lor...

Această incintă generală, străpunsă de douăsprezece porți, dominată de treisprezece turnuri, închidea patru orașe diferite, fiecare separat de orașul vecin printr-un zid ce tăia Ierusalimul în toată lungimea sa; zid străpuns la rândul lui, de porți de comunicație dând dintr-un oraș în altul, și care se întindea de la apus la răsărit, într-o linie perfect dreaptă.

Aceste patru orașe pe care le vom vedea în ordinea cronologică în care au fost construite, erau:

ORAȘUL DE SUS, sau ORAȘUL LUI DAVID.

Aici se aflau palatul lui Ana și cel al lui Caiafa, ginerele lui, și palatul regilor lui Iuda, care era chiar citadela situată pe culmea muntelui Sion. În sfârșit, aici se afla mormântul lui David.

Acesta nu avea nimic remarcabil, fiind locuit de negustori de lână, marchitani, căldărari și telali.

Iată cum era Ierusalimul în momentul în care începe povestirea noastră, adică în ziua de 13 a lunii nizan, care corespunde datei de 29 martie a calendarului nostru modern.

Cu evreii care veniseră la Ierusalim pentru sărbătoarea Paștelui sosiseră și toți acei negustori și meseriași nomazi care însoțesc mulțimile precum și acei măscărici care trăiesc din firimiturile marilor reuniuni, toți acei vagabonzi ce strâng resturile pelerinajelor și caravelor. Un surplus de peste o sută de mii de persoane mărise deci populația orașului. Străinii se cazau, unii la prietenii care le păstrau în fiecare an locul în cămin și la masă; alții în hanuri și caravanseraiuri, pe care le aglomerau cu servitorii, măgarii și cămilele lor. Alții, care nu se putuseră stabili nici la prieteni și nici în caravanseraiuri, se adăposteau în corturi, întinse unele în târgul Lemnelor, din al doilea oraș, altele în Piața Mare sau în piața Piscinei Vechi, în orașul de jos. În sfârșit, aceia ce nu-și găsiseră adăpost nicăieri, nici la prieteni, nici în caravanseraiuri și nici în corturi, își stabiliseră domiciliul fie în hipodrom, fie sub peristilul teatrului, fie pe pantele muntelui Acra, fie, în sfârșit, într-o magnifică pădure de chiparoși care se întindea de la teascurile regelui până la Turnul lui Siloe, acela care mai înainte cu doi ani se surpase în parte, zdrobind sub dărâmături optsprezece persoane și rănind mai mult sau mai puțin grav un mare număr de oameni sărmani din cartierul Ofel. Greu ne putem face o idee despre agitația, zgomotul, rumoarea care umplea orașul sfânt în timpul celor trei zile cât dura Paștele. Atuncea, toate ordonanțele poliției erau suspendate: seara nu se mai închideau porțile orașului, ci fiecare mergea liber dintr-o incintă în alta. Se ieșea din Ierusalim și se reintra fără a răspunde la somațiile sentinelor, care cel puțin ele, slăbeau paza știind că această relaxare era una din condițiile acestei mari sărbători iudaice, prima dintre toate, pentru că ea eterniza amintirea eliberării din jugul egiptean, și celebra, pentru poporul lui Dumnezeu, trecerea de la starea de servitute la starea de libertate.

Nu este deci de mirare că sentinela din fața Porții Apelor nu a dat nici o atenție celor doi oameni înfășurați în mantale mari, cafenii — unul de treizeci la treizeci și cinci de ani, celălalt de cincizeci la șaizeci. Unul frumos, cu ochii albaștri și cu părul blond, cu trăsături fine și cu barba abia mijită, celălalt cu părul cărunt și creț, cu nasul coroiat, cu ochiul mânios și întunecat, cu barba zbârlită. După ce au traversat această primă poartă, s-au întors imediat la stânga și au străbătut poarta interioară prin care se pătrundea în cetatea lui David. Trecând de poartă, cei doi oameni, care examinau cu mare atenție pe toți cei pe care îi întâlneau, trecură de pădurea de chiparoși care am văzut că oferea azil străinilor fără adăpost, lăsară la stânga palatul lui Ana, care era socrul lui Caiafa — și care alterna în fiecare an cu acesta în funcția de mare sacerdot — coborând spre dreapta, mereu neliniștiți dar atenți, și trecură printre colțul fortăreței și edificiul numit Palatul Vitejilor. Părând că au găsit în sfârșit ceea ce căutau, se îndreptară spre un om care, după ce a luat apă din Fântâna Sionului, și-a pus ulciorul pe umăr.

Acest om, care părea a fi un servitor însărcinat cu treburile interioare ale unei case, văzându-i venind către el, se opri și-i așteptă.

— Nu ne da atenție, prietene, zise cel mai tânăr dintre necunoscuți, mergi înainte și noi te vom urma.

— Dar, spuse servitorul mirat, dacă mă urmați, trebuie să știți unde mă duc!

— Noi știm: tu mergi la stăpânul tău, și noi avem de vorbit cu el, din partea stăpânului nostru.

Era o fermitate atât de dulce în vocea celui ce vorbea, încât fără să facă vreo obiecție, servitorul se înclină și merse înainte, așa cum i se ceruse.

După aproape o sută de pași, au ajuns la o casă cu aparență destul de frumoasă, situată între palatul marelui preot Caiafa și locul unde, în cortul lui cuadruplu, fusese depus chivotul legii la întoarcerea din deșert.

Servitorul deschise ușa casei și se retrase pentru a-i lăsa să intre pe cei doi necunoscuți.

Ei s-au oprit în vestibul și au așteptat ca servitorul să-și anunțe stăpânul de sosirea lor.

Cinci minute mai târziu, stăpânul apăru în fața lor.

S-au salutat atunci, după modul evreiesc.

— Frate, spuse cel mai tânăr dintre cei doi oameni, care părea însărcinat de taciturnul lui tovarăș să ia cuvântul, eu mă numesc Ioan, fiul lui Zevedeu, și cel pe care-l vezi cu mine se numește Petru, fiul lui Iona. Noi suntem discipolii lui Iisus Nazariteanul. Astăzi, pe la amiază, învățătorul ne-a lăsat în satul Betania și ne-a zis: Intrați astă seară în Ierusalim prin Poarta Apelor, luați-o pe urcușul Sionului, mergeți mereu drept în fața voastră până ce veți întâlni un om ducând un ulcior pe umăr; atunci urmați-l pe acest om, până în casa în care va intra și spuneți stăpânului acestei case: „Iisus din Nazaret îți trimite aceste cuvinte: Timpul meu este aproape; unde este odaia pentru oaspeți, în care să mănânc Paștele cu ucenicii Mei? Cel căruia îi veți pune această întrebare vă va arăta o odaie mare înconjurată cu paturi. Noi am pornit la drum când a fost timpul, am intrat în Ierusalim prin poarta pe care ne-a indicat-o, am mers pe urcușul Sionului; l-am găsit pe servitorul tău care lua apă într-un ulcior și care și-a pus apoi ulciorul pe umăr, l-am urmat și acum îți spunem în numele celui ce ne-a trimis și întocmai ca el: „Unde va face Paștele în acest an Iisus Nazariteanul?”

Cel căruia i se adresa tânărul om se înclină respectuos, și răspunse:

— N-ați fi avut nevoie să vă spuneți numele, frații mei, căci eu vă cunosc, ultimul Paște Iisus din Nazaret, l-a făcut în casa mea din Betania, și mi-a vestit moartea lui Ioan Botezătorul. Eu mă numesc Eli și sunt cumnatul lui Zaharia din Hebron. Fiind încunoștiințat de intenția lui Iisus din Nazaret, am închiriat această casă a lui Nicodim Fariseul și a lui Iosif din Arimatea. Veniți, vreau să v-o arăt și voi să o aranjați așa cum vă place.

Și luând torța care ilumina vestibulul, i-a precedat într-o curte la extremitatea căreia se ridica o clădire ale cărei

temelii arătau o construcție datând din epoca vechilor arhitecturi babiloniene și niniviene.

Într-adevăr, această casă fusese altă dată un fel de circ în care veneau, în timp de pace, să se antreneze pentru lupte, acei cutezători căpitani ai lui David, denumiți puternicii lui Israel.

Zidurile acestui circ îi văzuseră trecând pe acei oameni ce aparțineau unei generații dispărute, pe care i-am fi crezut ca făcând parte dintr-o rasă de uriași născuți din împerecherea îngerilor cu ființele pământului, și care trebuiau să fie întotdeauna în număr de treizeci, oricare ar fi fost golurile pe care spada inamică le-ar fi făcut în rândul lor. De aceste pietre ciclopice, vechi oseminte smulse din sânul pământului, se sprijiniseră, pentru a-și trage răsuflarea în timpul exercițiilor, acei oameni pe care nici o bătălie nu i-a obosit vreodată, ale căror nume erau: Iesbaam, Eliazar sau Semma. Iesbaam, fiul lui Hașamoni, care într-o singură luptă, a omorât opt sute de Filistenii și a rănit trei sute! Eliazar, fiul lui Dodi, care, la Fesdomin, atunci când filistenii s-au adunat acolo pentru a da lupta, s-a trezit părăsit de toți ai săi și, rămas singur, a lovit fără a da înapoi măcar un pas, până ce brațul lui a obosit să omoare, până ce sângele sleit îi năclăia mâna pe mânerul săbiei, și care până să obosească a luptat atât încât soldații evrei care fugiseră la distanța de o leghe, au avut timp să se rușineze, să-și recapete curajul și să revină; astfel, și de această dată victoria a rămas pentru Israel! în sfârșit, Semma, fiul lui Age, care, pe când se ducea de la un oraș la altul, a căzut într-o ambuscadă de patru sute de oameni, i-a omorât pe toți patru sute și și-a continuat drumul! Acolo, luptaseră, în acele trânte atletice în care Goliat și Safii își pierduseră viața, — Baniias, fiul lui Ioiada, care, traversând deșertul Moab, a coborât, mort de sete, într-o vâlcea unde se adăpau o leoaică și un leu și neavând răbdarea ca ei să bea, omorî mai întâi leul și apoi leoaica și bău după pofta inimii, între leșurile lor! Abisai, fiul lui Servia, care, întâlnind un egiptean înalt de cinci coți, înarmat cu o lance al cărui fier cântărea treizeci de livre, și neavând asupra lui decât un băț, îl atacă, îi luă lancea și îl

țintui de un palmier astfel ca lancea, după ce străpunsese corpul uriașului, a trecut până în cealaltă parte a copacului! În sfârșit, Ionatan, fiul lui Samaa, care în bătălia de la Get, a omorât un războinic din neamul lui Asafa, care avea înălțimea de șase coți, câte șase degete la fiecare picior șase degete la fiecare mână, și care zicea că nu acceptă lupta decât cu zece oameni dintr-o dată. Erau primii trei dintre acei viteji pe care i-am numit care, auzindu-l pe David, plin de sudoare, zicând: „Ah! dacă aș avea un pahar de apă din fântâna din fața porții Betleemului!” plecară toți trei, traversară tabăra filistenilor și aduseră fiecare câte o cupă din această apă, pe care o ținuseră cu o mână atât de fermă, încât, cu toate că se bătuseră cu mâna dreaptă și fuseseră răniți toți trei, cu mâna stângă aduseseră fiecare câte o cupă plină. David, surprins și mai ales mișcat de un asemenea devotament, strigă: „Mi-au adus această apă cu riscul vieții lor. Eu nu voi bea sângele vitejilor mei!” și făcu atunci cu apa o libație pentru Dumnezeu.

Vai! cei puternici erau culcați în mormintele lor, iar timpul, acest neîndurător luptător, care-i face să plece genunchiul pe cei mai robuști, dă rămase construcția, după cum îi nimicise și pe oameni. Timp de două sau trei secole, generațiile trecuseră prin fața acestor ruine care păreau dărâmurile unui alt Babel. La urmă, Nicodim și Iosif din Arimateea cumpăraseră într-o zi, locul și ruinele. Din rămășițe construiseră, pe temelii antice, o casă modernă, pe care o închiriau străinilor pentru a le servi drept cenaclu. În afară de aceasta, din aceleași resturi, au ridicat încă trei case iar din bucățile de piatră prea mari pentru a intra în construcția acestor locuințe de pigmei, au tăiat morminte, au sculptat coloane și au cizelat ornamente de arhitectură pe care le vindeau imediat, cu mari beneficii.

Nicodim, cu toate că era senator, se distra în momentele lui de răgaz cu sculptura și el a avut ideea acestui negoț care reușise și-i îmbogățise pe cei doi asociați.

Din ziua în care Eli, care închiriasse această casă de la Nicodim, fusese înștiințat ca Iisus din Nazaret dorea să facă cina la el, își trimisese servitorii să curețe curtea. Aceștia,

ajutați de lucrătorii lui Nicodim și ai lui Iosif din Arimateea, cu forța brațelor și cu pârghii, trăsese ră lângă pereți pietrele care de obicei închideau calea, astfel că acum era ușor de pătruns în vestibulul casei.

Eli îi introduse mai întâi pe Petru și Ioan în vestibul, apoi îi urcă la primul etaj și le deschise ușa camerei pregătite pentru cină.

Această încăpere era împărțită în trei compartimente prin perdele mari, ceea ce îi dădea o oarecare asemănare cu templul, căci ea avea, ca și el, pridvorul, sfânta și sfânta-sfintelor. Aceste trei despărțituri erau luminate cu lustre atârinate de plafon.

Pereții, vopșiți cu alb, sau dați cu var, erau împodobiți până la o treime din înălțime, cu rogojini țintuite pe pereți, așa cum se vede și astăzi în cea mai mare parte a caselor arabilor destul de bogați pentru a face această cheltuială. Peste rogojini erau agățate cu cârlige de cupru, veștmintele necesare celebrării sărbătorii.

În sala de mijloc era aranjată masa acoperită cu pânză de o albeață strălucitoare, pe care erau aranjate treisprezece tacâmuri.

Alte două mese erau aranjate aproape în aceleași condiții ca prima: una la parter și alta la etajul doi; dar Eli, care pregătise special pentru învățătorul nazarinean și pentru cei doisprezece apostoli masa la care ei trebuiau să mănânce Paștele, i-a condus pe cei doi trimiși ai lui Iisus, direct la aceasta.

Și într-adevăr, n-a fost nevoie să meargă mai departe. Petru și Ioan au găsit că această cameră de la primul etaj se potrivea cu descrierea pe care le-o făcuse învățătorul lor și reținând-o i-au cerut lui Eli să termine toate pregătirile de Paște, și apoi — în timp ce Ioan și Petru mergeau să caute, primul, un potir pe care Iisus îi ceruse să-l ia dintr-o casă situată aproape de Poarta Judiciară, iar cel de al doilea, mielul pascal, la târgul de animale — să se urce pe terasă cu o torță, spre a-i arăta lui Iisus că au închiriat casa și că odaia pentru cină își aștepta oaspeții.

Acesta era semnalul convenit cu învățătorul, pe care el trebuia să-l vadă ușor de unde aștepta, de pe drumul Betaniei, ce urca pe muntele Măslinilor, din vârful căruia se vedea Ierusalimul în întregime.

Petru și Ioan, care tocmai coborau în orașul de jos pe scara cu paisprezece trepte, care se numeau treptele Sionului, încă nu ajunseseră la înălțimea teatrului, când văzură, în partea cea mai avansată a terasei, flacăra torței, ridicată spre cer.

Vremea era frumoasă, calmă. Un vânt ușor din răsărit împrospăta aerul, în care se simțeau deja căldurile primăverii siriene. Printre norii subțiri care se întindeau pe un cer albastru, soarele, dimineața și luna, seara, își cerneau cele mai plăcute raze. Pe colinele Engedi, viile, iar în Valea lui Siloe, smochinii, își arătau deja frunzele. Măslinii din Getsimani luaseră o tentă mai vie și mirtul, roșcovul și terebintul își etalau verdele strălucitor al ramurilor lor tinere. Pe coastele muntelui Sionului, migdaliile acopereau solul cu o zăpadă roz, în mijlocul căreia își făceau loc violete mari fără parfum, ca acelea care cresc în Rhodos și pe malurile lui Eurotas. În sfârșit, în lipsa privighetorilor și a altor păsări cântătoare, turturelele, singurele păsări ale orașului sfânt, începeau să suspine dulce în chiparoșii pădurii Sionului și pe sicomorii, pinii și palmierii din grădina lui Irod.

Nimic nu-l împiedică deci pe Iisus să descopere pe casa pregătită pentru cină, flacăra torței care, datorită curentului de aer se înclina de la est către vest, ca și cum ar fi vrut să arate oamenilor că, asemenea acestei lumini terestre, lumina divină se va înclina, la fel, de la răsărit la apus.

La vederea flăcării un om care era așezat sub un pâlcc de palmieri situați la un sfert de leghe de Ierusalim, între Betfagea și Piatra Porumbeilor, în mijlocul mai multor bărbați și femei care-l ascultau, și-a întrerupt discursul și s-a ridicat zicând: — A sosit timpul... Să mergem!

Abraham Hondius — *Închinarea păstorilor* (detaliu)

ȘI SE VA NUMI: IISUS, ADICĂ MÂNTUITORUL

Acest om era tânărul învățător galilean, Iisus din Nazaret.

În aceste zile de credință puțină prin care trecem, să ne fie permis să vorbim aici despre Hristos ca și cum nimeni n-ar fi vorbit înaintea noastră, și să reluăm această sfântă istorie ca și cum nimeni nu ar fi scris-o. Vai! Atât de puține priviri au citit-o, și atâtea memorii au uitat-o!

Iisus din Nazaret apărea celor care-i ignorau natura sa divină, sub înfățișarea unui bărbat de treizeci la treizeci și trei de ani, cu o talie puțin peste mijlocie și slab, așa cum sunt întotdeauna cei care, devotați umanității, au visat mult timp la ea, au meditat asupra ei, au suferit pentru ea.

El avea figura lungă, și pală, ochii albaștri, nasul drept, gura puțin mai mare, dar plăcută, suavă, melancolică, admirabilă ca formă. Părul blond, cu o cărare, după moda galileeană, adică la mijlocul capului, îi cădea ondulat, pe umeri, iar o barbă ce bătea ușor spre roșu și care părea că-și împrumută reflexele de aur de la razele soarelui Orientului, alungea încă această figură căreia obișnuința contemplației îi îndrepta trăsăturile către cer.

Era îmbrăcat — și nimeni nu l-a văzut vreodată în alt costum — cu o roba lungă, roșie, țesută fără cusătură, căzând în cute admirabile în lungul corpului său, și lăsând, de sub mânecile ei lungi și largi, să se vadă numai mâinile, care erau albe și fine, perfecte, — și cu o manta albastră-azurie, care îl îmbrăca cu simplitate și cu o grație desăvârșită. În picioare avea sandale legate până deasupra gleznei. În ce privește capul, el îl purta întotdeauna descoperit, mulțumindu-se să-l adăpostească sub mantaua lui albastră în orele călduroase ale zilei.

Din tot acest ansamblu emana ceva insesizabil, ceva ca un balsam și o lumină reunite și topite împreună, ceva care lumina și parfuma totodată, revelând prezența momentană a

unei ființe superioare, sub forma unui om în mijlocul oamenilor.

Mai ales copiii și femeile care au făptura mai delicată, mai sensibilă, și au o capacitate mai mare de a simți influența efluviilor magnetice ale unor organisme privilegiate, păreau, mai mult decât ceilalți, să recunoască această divinitate ascunsă sub înfățișarea sa terestră. Într-adevăr, abia ce apărea Iisus, că până și cel mai mic copil alerga ridicându-și mâinile, spre el. Când Iisus trecea, fie pe străzile Ierusalimului, fie pe acelea ale Capernaumului sau ale Samariei, fie chiar pe marginea drumurilor, aproape toate femeile care îl întâlneau în trecere, fără a ști pentru ce, se înclinau la vederea lui, îndemnate misterios, să-și îndoieie genunchii.

Este adevărat că se povestea despre tânărul învățător galileean — așa era numit de cele mai multe ori Iisus — o serie de legende, istorii și tradiții miraculoase care, peste tot unde-l purtau pașii, îl precedau, îl însoțeau, îl urmau ca o legiune de îngeri care, semănând flori înaintea, în jurul și înapoia lui, îl făceau să apară în ochii oamenilor cu un prestigiu aproape divin.

Se zicea că preafericita lui mamă, — căci până în această epocă mama lui Iisus meritase acest nume — era din neamul regal al lui David, fiul lui Isai; că Ioachim și Anna, tatăl și mama ei, după ce trăiseră mai mult de douăzeci de ani în Nazaret fără a avea copii, făcuseră legământ, că dacă ar obține până la urmă, acest fruct atât de dorit al uniunii lor, l-ar închina serviciului lui Dumnezeu. Lor li s-a născut însă o fiică, căreia i-au dat atunci numele de Miriam, adică stea a mării.

Din numele Miriam, noi am făcut Maria. În consecință, tânăra Maria, care purta în ea destinele umanității, fusese dată de către părinți, templului, și fusese crescută acolo, printre alte tinere fete, citind cărțile sfinte, torcând inul și țesând vestminte pentru leviți, pâna la vârsta de paisprezece ani, vârstă la care pensionarele templului erau redată părinților lor. Dar la paisprezece ani, Maria refuzase să părăsească templul spunând că din moment ce fusese

consacrată Domnului, părinții ei o dăruiseră cu totul, pentru toată viața. Atunci, pontiful, încurcat de a o păstra, împotriva obiceiului templului, a cerut sfatul Domnului, și Domnul i-a răspuns că tânăra fată trebuie să primească un soț chiar din mâna marelui preot, pentru a se îndeplini acea prezicere a lui Isaia:

„Se va ivi o fecioară din tulpina lui Isai și din această rădăcină va crește o floare, deasupra căreia, sub forma unui porumbel, se va odihni duhul Domnului” .

Iosif, bătrân din casa lui David, a fost bărbatul ales. Numele lui și al Mariei au fost scrise pe tăblițele de căsătorii, într-o adunare solemnă, după care, fără să fi avut loc vreo apropiere între soți, el plecase la Betleem și ea la Nazaret.

Dar, abia ce tânăra fecioară s-a reîntors în casa părintească, când, după cum se povestește, iată ce i s-a întâmplat.

Într-o seară era îngenunchiată în fața altarului de rugăciune, și a rămas rugându-se până ce au sosit umbrele nopții. Când în rugăciune ochii i s-au închis încetișor în timp ce capul îi era sprijinit pe mâinile-i unite, ea simți dintr-o dată o mireasmă ce o învăluia, iar în cameră se răspândi o lumină atât de mare încât o văzu chiar prin pleoapele sale coborâte.

Îndată își ridică capul și privind în jurul ei, zări un înger al Domnului, care, cu fruntea înconjurată de o aureolă de foc, ținând un crin în mână, plutea pe un nor auriu, ceresc.

Acesta era mesagerul divin care ilumina și parfuma camera fecioarei.

Altceineva în locul Mariei ar fi avut teamă, dar ea care văzuse deja de multe ori îngeri în visele sale, în loc de a se speria, surâse și cu gândul, dacă nu cu gura, întrebă:

— Frumos înger al lui Dumnezeu, ce vrei de la mine?

Iar el, surâzând de asemenea și răspunzând gândului ei, îi spuse:

— Te salut, fecioară Maria, foarte dragă Domnului, fecioară plină de har!... Eu sunt Gabriel, trimisul Celui de Sus și vin să te anunț că Domnul este cu tine, că tu ești

binecuvântată între toate femeile și ești deasupra tuturor femeilor!

Tânăra fată a vrut să-i răspundă, dar vocea-i lipsea. Această legătură directă a slăbiciunii sale cu atotputernicia lui Dumnezeu îi producea o oarecare teamă.

Atunci, înțelegându-i gândul, îngerul răspunse:

— Nu te speria, fecioară! căci în acest salut eu nu ascund nici un gând potrivnic purității tale. Alegând pe Domnul drept singur și unic soț, vei avea trecere înaintea lui și-i vei face un fiu. Acest fiu va fi mare, o Fecioară! căci el va stăpâni de la o mare la alta și de la gura fluviilor până la marginea lumii. El va fi numit fiul Celui de Sus, și deși născut pe pământ el va avea dinainte tronul său ridicat în ceruri, iar Domnul Dumnezeu, tatăl său, îi va da locul lui

David. El va domni pentru totdeauna peste casa lui Iacob, iar împărăția sa nu va avea sfârșit. El va fi regele regilor, domnul domnilor, veacul veacului!

Atunci, tânăra fată roși, fără a răspunde, căci, ceea ce gândea, nu îndrăznește să spună îngerului. Iată gândul ei:

— Cum, fecioară cum sunt, aș putea deveni mamă?

Îngerul surâse iar, și continuă să răspundă gândurilor ei:

— Nu socoti, o Maria, preafericită! că vei concepe în modul omenesc; nu, tu vei rămâne fecioară, vei naște fecioară, vei alăpta fecioară, căci Duhul Sfânt va coborî asupra ta și Cel de Sus te va proteja. De aceea copilul care se va naște va fi sfânt, pentru că numai el va fi conceput și născut fără păcat, ceea ce va permite să fie numit fiul lui Dumnezeu.

Tânăra fată, auzind acestea, și-a ridicat ochii și a întins brațele către cer, pronunțând următoarele cuvinte, prin care ea însăși se dăruia sfântului mister:

— Iată roaba lui Dumnezeu, căci nu sunt demnă de numele de stăpână. Să se facă voia ta, Doamne!

Și îngerul, dispărând, iar lumina pierind, Fecioara a căzut ca adormită într-un extaz ceresc și s-a trezit apoi mamă.

În același timp, îngerul apăruse lui Iosif la Betleem, pentru ca el să știe că, deși purta fiul lui Dumnezeu în sânul său, soția sa era ca întotdeauna, curată și nevinovată.

Iată ce se mai povestea:

Către sfârșitul lunii celei de a noua a sarcinii Mariei, în anul 369 al erei Alexandrine, a fost publicat un edict al împăratului Cesar-August, prin care ordona un recensământ general în imperiul și cerea fiecărui om să meargă să se înscrie în orașul lui de naștere, împreună cu soția și copiii.

Din această cauză, Iosif, care după apariția îngerului venise să stea lângă soția sa, a fost nevoit să părăsească Nazaretul și împreună cu ea au plecat spre Betleem. În drum însă, Maria a fost cuprinsă de durerile nașterii, astfel că a intrat într-o peșteră ce servea drept iesle, în timp ce Iosif s-a dus să caute ajutor, spre Ierusalim.

Odată intrată în peșteră, Fecioara căută un reazem. Un palmier uscat al cărui trunchi străpungea bolta și își înfunda rădăcinile în pământ, forma un fel de stâlp și ea se așează, sprijinindu-se de el.

În acest timp, Iosif căuta vreo femeie care să o asiste pe Maria.

Dintr-o dată el se opri, ca și cum picioarele i-ar fi fost ținute pe pământ: — un fenomen ciudat avea loc în natură.

Prima lui mișcare a fost aceea de a-și ridica ochii spre cer: cerul era întunecat, iar păsările, ce străbăteau aerul, se opriseră în zborul lor.

Atunci, își coborî ochii spre pământ, și privi în jurul său.

La dreapta sa, foarte aproape de locul unde se găsea, erau așezați lucrători, care-și luau masa; dar, lucru straniu! cel care întindea mâna către farfurie rămăsese cu mâna întinsă; cel care era pe cale să mănânce, nu mai mânca; cel care-și ducea ceva la gură rămânea cu gura deschisă, și toți aveau privirea ridicată către cer.

La stânga sa, o turmă de oi mergea păscând, dar întreaga turmă era oprită, iar oile nu mai pășteau; păstorul care-și ridicase ciomagul pentru a le urni, rămăsese el însuși nemișcat și cu bățul ridicat.

Înainte de el curgea un pârâu la care se adăpau capre și un țap: pârâul își oprise cursul, iar țapul și caprele erau gata să atingă apa și să bea, dar ei nu beau.

Și luna, chiar și ea, era oprită din mers. Însuși pământul nu se mai învârtea.

Chiar în acest moment, Maria, aducea pe lume pe Salvatorul, iar întreaga creațiune era înțepenită, în așteptarea acestui mare eveniment!

Apoi a fost parcă un mare suflu de bucurie în toată natura, și lumea a respirat.

Mântuitorul se născuse!

Chiar în acel moment, o femeie coborî din munți și merse direct la Iosif:

— Nu mă cauți pe mine? întrebă ea.

— Eu caut, răspunse Iosif, pe cineva care ar putea s-o ajute pe soția mea Maria, care este acum în chinurile facerii.

— Atunci, zise necunoscuta, du-mă la ea; eu mă numesc Geloma și sunt moașă.

Amândoi o luară imediat înspre grotă.

— Peștera era luminoasă și parfumată și în această lumină, fără o sursă aparentă, văzură pe Maria și pe noul născut, amândoi strălucitori. Copilul sugea, la sânul mamei sale.

Palmierul uscat înverzise, lăstari proaspeți și viguroși ieșeau din trunchiul său în timp ce frunze imense care crescuseră în câteva minute, îi împodobeau vârful.

Iosif și bătrana femeie au rămas uimiți, la intrarea peșterii.

Atunci bătrana o întrebă pe Maria:

— Femeie, tu ești mama acestui copil?

— Da, răspunse Maria.

— Atunci, tu nu ești asemenea altor fiice ale Evei, zise bătrâna.

— Așa cum, replică Maria, nu există printre copii nici unul care să semene cu fiul meu, tot așa mama lui este fără seamăn printre femei.

— Dar acest palmier care era uscat, cum a înverzit? întrebă iar bătrâna.

Atunci, Iosif zise la rândul lui:

— Copilul tău, o Maria! este chiar Mesia proorocit în scripturi și se va numi Iisus, adică Mântuitorul!

Și dacă Iosif s-ar mai fi îndoit, după o jumătate de oră, el n-ar mai fi fost (ne)încrezător, căci trei păstori veniră la intrarea peșterii, și când Iosif i-a întreat:

— Păstori, ce vă aduce aici?

Unul dintre păstori, răspunse:

— Noi ne numim Misrael, Ștefan și Chiriac. Noi păzeam turmele pe munte când un înger al cerului a coborât dintr-o stea și ne-a zis: „Astăzi, în orașul lui David vi s-a născut un Mântuitor! Iată semnul după care îl veți cunoaște. Veți găsi un copil înfășat și culcat într-o iesle. Mergeți deci și închinați-vă lui. — înspre ce parte va trebui să mergem? l-am întreat noi atunci tremurând. — Urmați această stea, spuse îngerul, și ea vă va călăuzi” . Steaua se puse în mișcare, noi

am urmat-o culegând flori tot drumul. Acum iată-ne. Unde este Mântuitorul, ca să ne închinăm lui?

Atunci Fecioara le-a arătat pe micul Iisus culcat într-o iesle, iar ei l-au înconjurat cu flori, închinându-i-se.

O oră mai târziu au sosit, la rândul lor, trei regi la intrarea peșterii, însoțiți de o mare suită de servitori încărcăți cu daruri, cu cămile și măgari ducând stofe prețioase, smirnă și tămâie.

Iosif i-a întrebat despre motivul venirii lor.

— Noi suntem trei regi magi din Orient, răspunseră ei; numele noastre sunt Gaspar, Malhior și Baltazar. O stea ne-a apărut acum mai mult de o lună, și o voce ne-a zis: „Urmați această stea și ea vă va conduce la leagănul Mântuitorului prezis de Zoroastru”. Atunci noi am plecat, și, trecând prin

Ierusalim, am vizitat pe regele Irod cel Mare și i-am spus: „Noi venim din Orient pentru a ne închina regelui evreilor, care tocmai s-a născut. Unde este el? — Eu nu știu nimic”, a răspuns regele Irod „— Dar nu aveți călăuză?” — Ba da!” Și noi i-am arătat steaua. „— Ei bine! urmați steaua, a mai zis el, și nu uitați să vă întoarceți tot prin Ierusalim și să mă înștiințați despre locul unde este acest rege al evreilor, pentru a-l cinsti și eu.” Acum am ajuns. Unde este Mântuitorul, să ne închinăm lui?

La acestea, Fecioara a luat pruncul Iisus și li l-a arătat. Îndată, cei trei magi au îngenunchiat înaintea lui, i-au sărutat mâinile și picioarele, adorându-le așa cum făcuseră și păstorii. Apoi după cum păstorii îl încojuraseră cu flori de câmp, ei l-au înconjurat cu vase de aur, cădelnițe, trepiede și potire.

Iar păstorii priveau triști către magi și ziceau între ei:

— Iată, ce daruri bogate au adus acești regi magi. Ele vor face ca noi să fim uitați, păstori sărmani, care nu am adus decât flori!

Dar, în același moment, și ca și cum le-ar fi ghicit gândurile, copilul Iisus respinse cu piciorul un splendid vas de aur, și, luând o mică părăluță de câmp, o sărută.

De atunci, părăluțele de câmp care odinioară erau cu totul albe, au vârful petalelor roșii și staminele aurii.

Păstorii, fericiți că pruncul Iisus a preferat o floare de câmp, unor vase de aur și argint și celorlalte scumpe odoare, s-au reîntors pe muntele lor înălțând imnuri Mântuitorului.

Iar magii, bucuroși și mândri totdeauna de a fi sărutat mâinile și picioarele Mântuitorului lumii, s-au reîntors și ei, dar nu prin Ierusalim, așa cum le recomandase Irod, căci steaua care îi călăuzea, apucase alt drum.

Văzând toate acestea, bătrâna femeie strigă la rândul ei:

— Mulțumescu-ți ție Doamne, Dumnezeuul meu! Dumnezeuul Iui Israel! că văzură ochii mei nașterea Mântuitorului lumii!

Și se mai povestea încă:

Irod cel Mare, așteptând în zadar întoarcerea magilor, a trimis să fie căutați învățații și preoții, și adunându-i le-a zis:

— Scripturile voastre prezic nașterea unui Mântuitor. Unde se va naște el?

Preoții și învățații răspunseră pe un singur gals:

— În orașul Betleem din Iudeea; de aceea Avram l-a numit Betleem, pentru că înseamnă casa alăptării și de aceea, după numele nevestei lui Caleb, se cheamă Efrata, adică roditoare, în sfârșit de aceea, pe lângă Betleem și Efrata a mai fost numit și Cetatea lui David.

În vremea aceea, Irod a auzit despre prezentarea la templu a copilului Iisus și despre marele preot Simeon care număra aproape o sută de ani și care văzând că Iisus în brațele Fecioarei, răspândea lumină și că îngerii formau un cerc în jurul lui, l-a recunoscut, l-a proslăvit și a spus:

— O, Dumnezeuul meu! Eu pot de acum să mor în pace că s-a îndeplinit vorba psalmistului: „Eu îi voi da zile până ce îi voi arăta pe cel ce l-am trimis, și, văzându-l, va muri proslăvindu-l” .

Și într-adevăr, citând acest vers la psalmistului, Simeon a căzut și a murit.

Atunci, Irod nu s-a mai îndoit că acest copil nu ar fi cu adevărat Mesia. Fiind vândut romanilor, se temea ca acest Mântuitor să nu devină un alt Iuda Macabeul care să aducă eliberarea Israelului prin luptă. De aceea a început să gândească în sinea lui la un mijloc de a-l omori.

Dumnezeu cunoscând acestea, a trimis la Iosif un înger, care apărându-i în somn, i-a zis:

— Ia copilul și pe mama sa, și fără să pierzi un moment, să te refugiezi în Egipt.

Astfel, la cântatul cocoșului, Iosif s-a trezit și, deșteptând-o pe Fecioară și pe copilul Iisus, a pornit la drum cu ei.

A doua zi după plecare, Irod a pus să fie omorâți toți copiii mai mici de doi ani.

Pe când ucigașii mișunau peste tot, cu sabia în mână, pentru a-i omori pe micii copilași, se povestește că doi soldați se îndreptau amenințători înspre Fecioară și Iosif, care începură să tremure de spaimă. Cum ei se sprijineau de un sicomor uriaș, când urmăritorii ajunseră la cincizeci de pași

de ei, sicomorul se deschise, și închizându-se apoi în jurul sfintei familii, o ascunse de privirile lor. Apoi, când soldații, sătui de a mai căuta degeaba, s-au îndepărtat, sicomorul s-a redeschis și sfânta familie și-a continuat drumul.

Dar, din acea clipă, sicomorul a rămas deschis.

Sosind într-un oraș mare, ei s-au oprit la un han situat în apropierea templului unui idol. Abia ce sfânta familie se instalase într-o modestă cameră a acestui han, că se auzi o larmă groazvă și locuitorii orașului puteau fi văzuți cum alergau pe străzi, cu brațele ridicate, scoțând strigăte de spaimă și disperare.

Chiar în momentul când Iisus trecuse prin poarta orașului, idolul căzuse de pe soclu și se sfărâmasese în mii de bucăți, la fel întâmplându-se cu toți idoli din oraș.

Așa se îndeplinea cuvântul lui Isaia:

„Domnul va intra în Egipt, iar idolii se vor clătina înaintea lui” .

Dar, auzind aceste strigăte și văzând aceste spaime, Iosif se temu pentru Maria și pentru copilul Iisus. El coborî cu ei, puse șeaua pe măgar și plecară printr-o poartă dosnică, fără a avea timp să ia vreo provizie pentru drum.

La amiază, Fecioara Maria fiind înfometată și însetată, au fost nevoiți să se așeze sub un sicomor. În fața lui era un pâlc de curmali încărcăți cu fructe. Maria a zis:

— Vai! Aș mânca bucuroasă din curmalele acestea! N-am putea să luăm din ele?

Iosif clătină trist din cap și răspunse:

— Nu vezi că nu pot fi atinse cu mâna pentru că sunt atât de sus încât n-aș putea măcar să-mi arunc toiagul până la ele?

Atunci, copilul Iisus zise:

— Palmier, apleacă-te și dă fructe bunei mele mame!

Palmierul se aplecă și Fecioara putu să culeagă câte fructe a dorit, după care se îndreptă la loc, încărcat cu mai multe curmale, decât avusese mai înainte.

În timp ce Fecioara culegea curmalele, micul copil Iisus, pe care ea îl pusese pe jos, a făcut cu degetul său, între rădăcinile sicomorului, o gaură în nisip, iar când Fecioara, după ce a mâncat a zis „Mi-e set!” ea nu a trebuit decât să se aplece și din gaura pe care o făcuse cu degetul său micul Iisus, a început să curgă apa curată a unui izvor.

În momentul când ei și-au reluat drumul, Iisus se întoarse către palmier.

— Palmierule, îți mulțumesc, și în semn de recunoștință, cer îngerilor mei să-ți transplanteze una din ramurile tale în paradisul tatălui meu, iar în semn de bunăvoință, tuturor celor care vor triumfa pentru cauza credinței li se va zice:

— Ai căpătat însemnul victoriei!

Și în același moment apăru un înger, care luă o ramură și urcă apoi, cu ea, în înălțimile cerului.

Seara, Iosif, Fecioara și copilul Iisus ajunseră într-un ținut care era plin de hoți. Deodată zăriră doi dintre ei, care erau puși ca sentinele nu prea departe de tovarășii lor adormiți. Cei doi hoți se numeau Dimas și Gestas.

Primul îi zise celui de al doilea, care se pregătea să-i prindă pe cei trei fugari:

— Te rog să-i lași să treacă pe acești călători, fără să le faci sau să le zici ceva, și îți voi da patruzeci de drahme pe care le am la mine, precum și centura mea în gaj, pentru care îți voi mai da încă patruzeci de drahme cu prima ocazie.

În același timp el dădu cele patruzeci de drahme camaradului său și îl rugă să nu-i trezească pe ceilalți hoți.

Atunci Maria, văzându-l pe acest hoț atât de binevoitor, spuse:

— Dumnezeu să te țină la dreapta sa și să-ți dea iertarea păcatelor!

Și copilul îi zise Mariei:

— O mamă mea, amintește-ți de ce îți spun în acest moment: peste treizeci de ani, evreii mă vor crucifica și acești doi hoți vor fi și ei puși pe cruci deoparte și de alta a mea: Dimas la dreapta și Gestas la stânga, și în acea zi, Dimas, hoțul cel bun va ajunge înaintea mea în rai.

Iar mama lui îi răspunse:

— Dumnezeu să îndepărteze de tine asemenea lucruri, scumpul meu copil!

Căci, deși Maria nu a înțeles bine cele ce Iisus vroiasă să-i spună, inima ei de mamă fu cuprinsă de o teamă profundă la această prezicere.

Hoțul cel rău a luat cele patruzeci de drahme și centura tovarășului său, și i-a lăsat să treacă pe fugari.

A doua zi, la încrucișarea a două drumuri, ei dădură peste un leu mare. Iosif și Maria se înfricoșară, iar măgarul nu mai vru să înainteze.

— Leule mare, îi spuse atunci Iisus, eu știu ce faci; tu gândești să mănânci un taur, dar acest taur este al unui om sărman care nu-l are decât pe el, drept singură avere. Mergi mai departe și vei găsi o cămilă, care abia a murit.

Și leul ascultă, se duse în locul arătat și găsi acolo leșul unei cămile, pe care îl devoră.

Pe când ei își continuau drumul astfel, Iosif, care mergea pe jos, suferind de căldură, a zis:

— Doamne Iisuse, dacă vrei, să luăm drumul mării, pentru a ne odihni în orașele care sunt pe coastă.

Iisus i-a răspuns:

— Nu te teme, Iosife, eu voi scurta drumul astfel ca să facem în câteva ore ceea ce în mod obișnuit se face în treizeci de zile!

Și copilul abia ce termină de vorbit, că și zări munții și orașele Egiptului.

Se povestesc încă multe lucruri despre șederea copilului Iisus la Memfis, unde a locuit trei ani, printre care și acela că Fecioara avea obiceiul să-și spele fiul în apa unei fântâni și, ca urmare, apa acestei fântâni căpătase proprietatea de a-i vindeca pe leproșii care se spălau acolo la rândul lor.

Fântâna căpătase o reputație atât de mare, încât într-o zi un om care plantase o grădină cu pomi care produc balsamul, văzând că arborii erau sterili și se încăpățâneau să nu producă nimic, fiind disperat, își zise:

— Să vedem dacă udându-i cu această apă în care se scaldă Isa ibn Mariam, pomii vor avea rod?

Și el îi udă cu această apă iar pomii, chiar din acel an, furnizară o recoltă triplă față de cea obișnuită.

După trei ani de ședere la Memfis, îngerul îi apăru din nou lui Iosif și îi spuse:

— Acum, tu poți să te reîntorci în Iudeea, pentru că Irod a murit, și trebuie să se îndeplinească cuvântul lui Isaia:

„L-am adus pe fiul meu din Egipt” .

Atunci, Iosif părăsi Memfisul, intră în Iudeea și se stabilă în Nazaret, pentru ca să îndeplinească o altă profeție a aceluiași profet:

„El va fi numit Nazarineanul” .

Odată revenit în Nazaret — se mai povestește — divinul copil a făcut și alte miracole.

Astfel, se spune că într-o zi de Sabat, Iisus se juca împreună cu alți copii lângă un pârau căruia îi schimbau

cursul pentru a forma mici băltoace și că pe malul băltoacei sale, Iisus făcuse douăsprezece păsărele, din pământ, care aveau aerul că beau apă. Atunci trecu pe acolo un evreu, care-i zise:

— De ce profanezi astfel ziua de sabbat, lucrând cu degetele tale?

Atunci, copilul Iisus răspunse:

— Eu nu lucrez. Eu creez!

Și, întinzând mâinile, zise:

— Păsărelelor, zburăți și cântați!

Îndată păsărelele se înălțară cu toatele, ciripind, iar cei ce înțeleg limbajul păsărilor puteau auzi cum în cântecul lor, ele înălță un imn de slavă Domnului.

În altă zi, Iisus și mai mulți copii se jucau pe terasa unei case și în timpul jocului, ei se împingeau unul pe altul. S-a întâmplat ca unul din copii să cadă de la înălțimea acoperișului și să moară. Atunci toți copiii fugiră, în afară de Iisus, care a rămas lângă mort.

În acel moment, au venit părinții acestuia și înfășcându-l pe Iisus, strigară:

— Tu l-ai aruncat de pe acoperiș pe copilul nostru!

Și cum Iisus nega, ei strigară și mai tare, cerând răzbunare:

— Copilul nostru e mort, și iată cine l-a omorât!

Atunci Iisus zise:

— Eu vă înțeleg durerea, dar această durere să nu vă orbească într-atâta încât să mă acuzați de o crimă pe care nu am comis-o și despre care nu aveți nici o mărturie. Mai bine să-l întrebăm pe acest copil, astfel ca el să dea adevărul pe față.

— Dar el este mort! spuseră părinții cu disperare.

— El este mort pentru voi, e adevărat, zise Iisus, dar el nu e mort nici pentru mine, și nici pentru tatăl meu care este în ceruri.

Și așezându-se lângă capul copilului, îl întrebă:

— Zenin, Zenin, cine te-a aruncat de pe acoperiș?

La acestea mortul, ridicându-se într-un cot, răspunse:

— Doamne, nu tu ești cauza căderii mele, ci un altul dintre tovarășii noștri m-a aruncat de sus.

Pronunțând aceste cuvinte, copilul recăzu mort.

Atunci, toți cei care erau de față l-au condus pe Iisus la casa lui Iosif, lăudându-l și proslăvindu-l pe copilul divin.

Într-o altă zi, Iisus, jucându-se și alergând cu alți copii, a trecut prin fața dughenei unui boiangiu numit Salem, era în această prăvălie un mare număr de pânze și stofe aparținând mai multor locuitori ai orașului, și pe care Salem se pregătea să le vopsească în diferite culori. Iisus, intrând în atelierul boiangiului, a luat toate pânzeturile și le-a aruncat într-un singur cazan. Salem a crezut că toate acestea sunt pierdute, și a început să-l certe pe Iisus:

— Ce ai făcut tu, o, fiu al Mariei? strigă el. Ne-ai făcut pagubă, mie și clienților mei: fiecare vrea o altă culoare, iar tu le-ai pus pe toate la un loc!

Dar Iisus a răspuns:

— Spune pentru fiecare stofă culoarea care-ți convine.

Și începu să scoată din cazan pânzeturile, iar fiecare era vopsită în culoarea pe care o dorea Salem.

Altă dată, regele Irod Antipa îl chemase pe Iosif și îi comandase lemnăria unui tron care trebuia să fie pus într-un fel de alcov în care trebuia să se potrivească exact. Iosif a făcut măsurătorile și s-a dus apoi la atelierul lui pentru a lucra scheletul tronului.

Dar probabil că măsurile erau inexacte, căci, după doi ani, când lucrarea a fost terminată, a văzut că șarpanta tronului era mai scurtă cu aproape o jumătate de cot, iar regele văzând, s-a mâniat pe Iosif și l-a amenințat, așa că acesta s-a întors foarte speriat la atelierul său și refuzând să mănânce, era gata să se culce flămând.

Dar Iisus, văzându-l foarte trist, l-a întrebat:

— Ce s-a întâmplat, tată?

— Eu, răspunse Iosif, când mi-am luat măsurile pentru lucrarea la care am muncit doi ani, probabil că am greșit, și ceea ce este mai rău e că regele Irod este foarte mânios pe mine!

Dar Iisus, surâzând, îi răspunse:

— Revino din spaima ta și nu-ți pierde curajul... Prinde tronul de o parte și eu am să-l iau de cealaltă, și să tragem fiecare, până ce el va avea măsura necesară.

Și ei luară tronul și traseră.

Atunci Iisus îi spuse lui Iosif:

— Du, acum, această lucrare la palat.

Iosif ascultă.

Și, de data asta, șarpanta tronului se potrivit exact la mărimea alcovului.

Iar regele îl întrebă pe Iosif:

— Cum s-a făcut această minune?

— Nu știu nimic, răspunse Iosif, dar eu am acasă un copil care este o binecuvântare pentru mine și pentru toată lumea!

Altă dată, — era în luna lui adar, a douăsprezecea a anului ebraic, care corespunde în parte cu februarie, și în parte cu luna martie, — Iisus strânsese mai mulți copii, de care fusese ales rege ca de obicei, și care îi făcuseră din hainele lor un tron pe care se așezase, împărțind dreptatea în felul regelui Solomon. Când trecea cineva pe acolo, copiii îl opreau cu forța, zicându-i:

— Prea mărește-l pe Iisus din Nazaret, regele Iudeilor!

În acel timp. veniră niște oameni care duceau un tânăr de douăzeci și trei la douăzeci și patru de ani, leșinat, pe o targă. Acest tânăr fusese la munte cu fărtații săi pentru a strânge lemne de ars și găsind un cuib de potârniche, întinsese mâna, vrând să ia ouăle; dar o viperă ascunsă în acel cuib l-a mușcat. Îndată tânărul i-a chemat pe tovarășii săi în ajutor, dar când aceștia ua sosit, tânărul om eradgia întins pe pământ, ca mort. Îl aduceau deci la oraș în speranța că i s-ar putea da vreun ajutor. Când cei care-l purtau s-au apropiat de locul unde trona Iisus, copiii alergară înaintea lor, așa cum făceau și cu alți trecători și le ziseră:

— Veniți și salutați-l pe Iisus din Nazaret, regele Iudeilor!

Dar cum tovarășii rănitului, din cauza mâhnirii pe care o resimțeau, nu voiau să se prindă în acest joc, copiii i-au

adus cu forța în fața lui Iisus, care i-a întrebat despre ce fel de rău avea acel tânăr om pe care-l duceau.

Ei răspunseră:

— Fiu al Mariei, pe el l-a mușcat un șarpe.

— Să mergem cu toții, spuse Iisus prietenilor rănitului, și să omorâm șarpele!

Dar cum aceștia refuzau să-l asculte, temându-se să nu piardă un timp prețios, copiii le-au zis:

— N-ați auzit ordinul Domnului Iisus?... Haideți să omorâm șarpele!

La care, cu toată împotrivirea celor ce duceau targa, îi făcură să ia drumul înapoi și când ajunseră aproape de cuib, Iisus le zise prietenilor rănitului:

— Nu se ascunde vipera acolo?

Ei răspunzând da, Iisus chemă vipera, care apărură îndată, și spre marea uimire a tuturor, Iisus se adresă din nou reptilei:

— Șarpe, du-te și suge toată otrava pe care ai introdus-o în vinele acestui tânăr!

Îndată vipera, târându-se, se apropie de muribund, și lipindu-și buzele de rană, trase toată otrava pe care o băgase în acesta și apoi, Domnul belstemând-o, vipera se răsuci și muri. Iar tânărul, după ce a fost atins cu mâna de Iisus, s-a vindecat.

Atunci, Iisus i-a spus:

— Tu ești fiul lui Iona, te numești Simon și te vei numi Petru; tu vei fi ucenicul meu și mă vei renega.

În sfârșit, în altă zi, un copil care era zburciuit de diavol se amestecase printre alți copii care se jucau de obicei cu Iisus, și se apropiase de acesta din urmă. Satana, stând la dreapta lui, îl muncea, așa cum făcea mai mereu. Copilul posedat încerca să-l muște pe Iisus și neputând să-l atingă, i-a dat, în partea dreaptă o lovitură violentă cu pumnul, atât de tare, încât Iisus a început să plângă și plângând, a zis:

— Demone, care-l muncești pe acest copil, îți poruncesc să îl lași și să te întorci în iad!

În același timp toți copiii au văzut un câine negru foarte mare, care fugea scoțând fum prin bot, și care după câțiva

pași dispăru, înghițit în măruntaiele pământului. Atunci, copilul izbăvit îi mulțumi lui Iisus, care îi zise:

— Tu vei fi ucenicul meu și tu mă vei trăda! în același loc unde m-ai lovit cu pumnul, evreii mă vor împunge cu lancea și prin rana pe care mi-o vor face, va ieși restul sângelui meu și restul vieții mele.

Toate acestea, se povestește că s-au întâmplat până ce Iisus a împlinit vârsta de doisprezece ani, vârstă la care ajunsese la o mare înțelepciune. Într-adevăr, când părinții lui au făcut o călătorie la Ierusalim, și Iisus dispăruse, Maria și Iosif l-au căutat în van trei zile. Și numai după trei zile l-au găsit în templu, în care îi uimea pe preoți și pe învățați, cărora le explica pasajele obscure ale cărților sfinte, pe care cei mai înțelepți n-au putut să le înțeleagă vreodată și pe care el, Iisus, le înțelegea în mod natural, dat fiind explicațiile vii pe care le dădea asupra acelor pasaje.

Atunci preoții și învățații, văzând că Maria își cerea copilul, au întrebat-o:

— Acest copil este al tău?

Iar Maria a răspuns că da.

— Preafericită este mama care a adus pe lume un asemenea fiu! strigară ei.

Dar Iosif și Maria, aproape înspăimântați de ceea ce îl vedeau făcând pe fiul lor, l-au readus în Nazaret, unde fiind cu totul ascultător, el continua să crească în înțelepciune și har în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

Am văzut deci unele din legendele ce se povestesc asupra copilăriei lui Iisus din Nazaret, și care îl înconjurau, așa cum am spus, cu o venerație miraculoasă.

I.N. Kramskoi — *Cristos în pustiu* (detaliu)

ISPITIREA DIN PUSTIE

S-au scurs optsprezece ani fără să se mai audă vorbindu-se de copilul divin, căruia legendele populare îi atribuiau nu numai minunile pe care le-am povestit, dar și multe altele pe care le vom lăsa să doarmă în evanghelia copilăriei, ca într-un leagăn înmiresmat cu prospețime și poezie.

În timpul acestui interval, Cesar August a murit, după ce dăduse un timp de odihnă lumii, care, obosită de cuceriri, de revolte și de zdruncinări de tot felul, părea să aibă nevoie de un repaus, spre a se pregăti pentru noul său destin.

Tiberiu se urcase pe tron, sosind din Rhodos, așa cum August se urcase, venind din Appolonia. În timpul celui de al doisprezecelea an al domniei sale, speriat de o întâmplare rău prevestitoare — șarpele lui favorit, pe care nu-l părăsea niciodată, și pe care îl purta în față, pe togă ori încolăcit în jurul gâtului, fusese devorat de furnici — s-a retras în insula Capri, și nu s-a mai întors la Roma. Soarta șarpelui era un semn, care, după explicația astrologului său Trasilus, arăta că și el însuși va fi devorat de mulțime.

Pe vremea aceea, pe malul Iordanului, la limita deșertului unde își petrecuse toată tinerețea, trăia un bărbat de treizeci de ani. El era numit Ioan, adică plin de har și era fiul lui Zaharia și al Elisabetei, vară a Fecioarei Maria.

Și nașterea lui a fost un miracol: mamă-sa, avansată în vârstă, își pierduse orice speranță de a-și vedea curmată nerodnicia care o întrista și o făcea de rușine printre femeile evreice, când i-a apărut un înger, la fel cum îi apăruse și Fecioarei Maria, anunțând-o că va fi mamă și că fiul ei se va numi Ioan, că va fi premergătorul lui Mesia și că ea își va da seama de venirea aceluia Mesia, la prima mișcare a copilului în pântecul său.

Ori, către a patra lună de sarcină a Elisabetei, Fecioara Maria, care era și ea în aceeași stare de câtva timp, venise să-și vadă verișoara. Ciocănind la ușa casei ei, Elisabeta,

care era singură, se duse să deschidă, și, găsindu-se în fața Fecioarei, scoase un strigăt de bucurie, zicând:

— Cui să-i mulțumesc, că mama Mântuitorului meu a venit la mine?

Și cum Maria i-a cerut să-i explice aceste cuvinte, ea spuse:

— Da, căci cel ce este în mine, s-a mișcat și te-a binecuvântat!

Și atunci i-a explicat totul.

Când Irod a dat ordinul de masacrare a inocenților, Elisabeta a fugit, ca toate mamele, ducându-și copilul în brațe; dar toate mamele nu erau predestinate ca ea. Urmărită de soldați se găsi la un moment dat la poalele unei stânci de

netrecut. Atunci, ea căzu în genunchi, și ridicând-și copilul către cer, strigă:

— Doamne! oare ce mi-ai spus nu era adevărat că purtam în pântec precursorul lui Mesia?

Îndată stâncă se deschise, Elisabeta intră înăuntru și stâncă se închise în urma ei, nemaifiind nici o urmă a trecerii ei, astfel că soldații care o urmăreau gândiră că au avut o vedenie.

Acel bărbat, care predica și boteza pe malul Iordanului, care-și petrecuse tinerețea în pustiu trăind cu mierea albinelor sălbatice și cu locuste, și care avea drept veștmânt o manta din păr de cămilă, strânsă în jurul mijlocului cu o curea de piele, era Premergătorul.

El era numit Ioan-Botezătorul, pentru că îi boteza pe toți cei care veneau la el cerându-i iertarea păcatelor vieții duse până atunci, și sfaturi pentru viața nouă.

Viața nouă pe care o predica Ioan-Botezătorul, era mila și pocăința. El zicea poporului:

— Dați o haină, dacă aveți două, celui care nu are deloc și împărțiți pâinea voastră cu cel ce este înfometat.

El spunea ostașilor:

— Să nu folosiți violența și nici perfidia față de nimeni și mulțumiți-vă cu solda voastră.

El zicea vameșilor și strângătorilor de dări, pe care dominația romană îi impusese țării:

— Să nu cereți nimic mai mult decât ceea ce v-a fost poruncit să luați.

Le spunea Fariseilor și Saducheilor:

— Neam de vipere! Veniți să-mi cereți botezul... Cine v-a învățat să fugiți de mânia ce va să vină? Dați semne de căință și nu spuneți: „Avraam este tatăl nostru”, căci vă fac cunoscut că Dumnezeu poate să facă să se nască fii de ai lui Avraam chiar din aceste pietre. S-a înfipt deja securea la rădăcina pomilor, așa că orice pom care nu dă roade bune, va fi tăiat și azvârlit în foc!

Astfel, câte unii din oamenii care-l ascultau, luându-l drept acela căruia nu-i era decât precursor, îl întrebau:

— Nu ești tu Mesia?

— Nu, răspundea el umil. Cu adevărat, eu vă botez cu apă, ca voi să vă căiți, dar cel ce va veni după mine este mai puternic decât mine, și eu nu sunt vrednic să-i dezleg curelele încălțărilor lui... El vă va boteza cu duhul sfânt și cu foc. Și are lopata în mână, și își va curăța aria, strângând grâul bun în grânar, iar pleava o va arde într-un foc ce nu se va stinge niciodată!

Într-o zi, în mijlocul gloatei care venea la el, Ioan văzu apropiindu-se un bărbat pe care nu îl cunoștea și al cărui păr, împărțit în două printr-o cărare la mijlocul capului, îi trăda originea galileeană. Pe măsură ce bărbatul, a cărui față radia o bunătate supremă și o blândețe infinită, se apropia, cel care în pântecul mamei sale tresărise ca pentru a alerga

înaintea Domnului său, era cuprins de prima bucurie adevărată pe care nu o mai simțise niciodată în sufletul său; și când necunoscutul, parcurgând distanța, ajunsese lângă Botezător, acesta își înclină capul, și însufletit de o lumină lăuntrică, strigă:

— O, Doamne! Vii să primești botezul de la mine, când eu ar trebui să primesc botezul de la tine!

Dar Iisus, surâzând, îi răspunse:

— Ioane, lasă-mă să fac după dorința mea pentru ca fiecare să ne îndeplinim misiunea.

Atunci Ioan nu s-a mai opus cererii celui pe care îl privea mereu drept învățătorul său, cu toată că nu știa unde să-l caute până atunci, dar era sigur că într-o zi acel învățător va veni să-l găsească sau îl va chema la el.

El răspunse deci cu umilință:

— Învățătorule, eu sunt gata să te slujesc.

Iisus a coborât arunci în Iordan, și Ioan-Botezătorul, luând o scoică de pe malul fluviului o umplu cu apă și o vărsă pe capul Mântuitorului.

Chiar în acel moment, în aer răsună o armonie celestă, o rază orbitoare coborî din cer și în mijlocul unui fâlfâit de aripi invizibile, se auziră aceste cuvinte:

„Acesta este fiul meu prea iubit, în care mi-am pus toată bunăvoința!”

Și, pe când vocea răsună încă în aer, asemănător cu ultimele vibrații ale unei harpe cerești, ca semn vizibil al acestei iubiri a lui Dumnezeu, un porumbel pluti un moment deasupra capului lui Iisus, urcând apoi spre a se pierde în norul strălucitor din care coborâse.

Începând cu acel moment, Iisus își privea misiunea sa ca sfințită și se numi Hristos, adică uns, întărit, înmiresmat, pregătit pentru luptă.

Pentru luptă! căci într-adevăr, lupta va începe. Atletul umanității cobora în arenă.

Era sfințirea lui spirituală. La fel cum Samuel sfințise odinioară pe tânărul David pentru regatul lui terestru, tot așa Ioan îl sfințise pe Iisus pentru regatul lui divin.

Atunci, Iisus se simți destul de puternic pentru a înfrunta orice și, ca și cum ar fi vrut să primească de la Dumnezeu o nouă dovadă pentru natura sa cerească, el s-a retras în pustiu și a rămas acolo patruzeci de zile și patruzeci de nopți fără să bea și să mănânce.

Și, cu fruntea la pământ, a mulțumit lui Dumnezeu că i-a permis să reziste nevoilor trupului, că și-a stăpânit foamea și setea care l-au încercat și că poate domina materia, când, dintr-odată, din mijlocul întunericului celei de a patruzecă noapți, apăru ochilor săi, ca ieșind din pământ sau căzând din cer, o creatură care părea să aparțină rasei umane, cu toate că talia ei era cu o jumătate de cot mai mare decât cea obișnuită a oamenilor.

Ființa stranie care apăruse astfel pe neașteptate, era frumoasă, cu acea frumusețe tristă, mândră și sumbră care a fost revelată lui Dante și lui Milton. Ochii săi păreau că aruncă foc; vântul deșertului, care-i aruncă înapoi părul lung

și negru, îi dezvelea fruntea brăzdată de o cicatrice întinsă; gura-i disprețuitoare încerca să suradă, dar acest surâs avea în el ceva ca o disperare profundă. Capul îi era înconjurat de o aureolă albăstrie, dată de o flacără palidă, ca acelea ce plutesc deasupra abisurilor și, în fine, de fiecare dată când piciorul său atingea solul, o flacără asemănătoare aceleia de pe frunte, strălucea ca un fulger subteran.

Era acela pe care Scripurile l-au numit — neîndrăznind să-l cheme altfel, fără îndoială — întunecatul.

El s-a oprit înaintea lui Hristos, a cărui frunte atingea pământul, și încrucișându-și brațele ca de bronz pe pieptu-i mare, așteptă ca fiul Mariei să-și termine rugăciunea și să ridice fruntea.

După un timp Iisus se ridică pe un genunchi și-l privi pe formidabilul necunoscut fără mirare și ca și cum ar fi știut că era acolo.

— Fiu al omului, îl întrebă atunci, cu vocea surdă, apariția sumbră, mă cunoști, tu?

— Da, răspuse Iisus cu un glas atât de dulce și melancolic, în singulară opoziție cu acela al interlocutorului său. Da, te cunosc... Tu ai fost altădată cel mai iubit de tatăl meu, cel mai frumos dintre arhanghelii ieșiți din mâinile sale și tu duceai lumina înaintea lui în fiecare dimineață în care, la primele raze ale soarelui, el își îndrepta fața către răsărit. Atunci, te-ar fi putut asemui unei albăstrele în flăcări semănată în câmpiile empireului, în mijlocul altor flori ale cerului. Mândria te-a pierdut: tu te-ai crezut zeu și te-ai revoltat împotriva Dumnezeuului tău. Din înălțimile paradisului, fulgerul lui te-a aruncat în adâncimile pământului...

— Unde eu sunt rege! zise arhanghelul ridicând capul și scuturându-și părul.

— Da, știu, răspuse Iisus. Regele lumii și tatăl nelegiuitorilor!

— Tatăl nelegiuitorilor! — continuă arhanghelul cu orgoliu — într-adevăr, este titlul meu cel mai frumos! Totul în natură recunoștea umil puterea lui Iehova: astrele își urmau în tăcere legile pe care el le stabilise, marea, așa răzvrătită cum

este, se supunea ordinelor sale, și își recunoștea limitele și cei mai înalți munți își înclinau capetele când el trecea prin văzduh în mijlocul fulgerelor și furtunilor. Elementele supuse trăiau în ascultare și teamă, animalele, de la bacterie la Leviatan, puterile invizibile, de la tronuri, până la imperii, toate se prosternau în fața lui și totul se înclina, totul tăcea înaintea lui... Eu singur, în mijlocul înjosirii generale și a liniștei universale, eu m-am ridicat și am zis cu o voce care a făcut să tresalte lumea, cu o voce care s-a ridicat până pe culmea veacurilor trecute și a coborât până în profunzimile secolelor ce vor veni:

— „Eu nu voi sluji! Ego dixi: Non serviam!”

— Da, răspunse Iisus cu tristețe, așa ai zis și pentru aceasta m-a trimis tatăl meu împotriva ta.

— Înainte de a accepta misiunea, reluă arhanghelul, mi-ai măsurat tu, puterea, și știi tu ce spun despre mine, cei ce mă adoră, în rugăciunile lor către mine? Ei zic: „Nimic nu-i poate reziste, și tot ce este sub cer este al lui! El nu se lasă înduplecat nici prin forța cuvintelor, nici prin rugăciunile cele mai fierbinți. Corpul lui este asemănător scuturilor de bronz, și acoperit cu solzi atât de îndesați unul în altul, încât nici cea mai mică suflare nu poate trece printre ei. Forța o are în grumaz și foametea merge înaintea lui. Trăznetele cad pe el fără a se sinchisi. Când urcă spre înălțimi, îngerii se tem și se purifică... Razele soarelui sunt sub picioarele sale și el merge pe aur ca și pe noroi. El face să clocotească fundul oceanelor ca apa într-un ceainic, și să ridice valuri așa cum într-o oală se ridică apa la dogoarea focului. Lumina strălucește pe urma sa, și vede cum înapoia lui se luminează și clocotește abisul. Nu există putere asemănătoare cu a lui, pentru că el a fost creat pentru a nu se teme de nimic și pentru că el este regele tuturor copiilor mândriei!” .

— Știi tu, răspunse simplu Iisus, ce spun cei care se tem de tine, în rugăciunile pe care le fac tatălui meu? Doamne! Doamne! izbăvește-ne de cel rău! Și vocea unui singur om care strigă pentru a căpăta iertarea lui Dumnezeu, răsună mai departe și urcă mai sus încă, decât corul blestemaților cu care tu te mândrești.

— Dacă Domnul de care vorbești este atât de puternic, răspunse arhanghelul, pentru ce se mulțumește cu cerul și permite ca eu să fiu rege pe pământ?

— Pentru că principiul răului a intrat în rai odată cu șarpele, iar șarpele a fost uns rege de către greșeala Evei.

— Atunci pentru ce a permis el ca șarpele să fi intrat în paradis? pentru ce a răbdat el ca Eva să păcătuiască?

— Pentru că, atunci când lumea a ieșit din mâinile sale, sublimul lucrător, Creatorul gândea că va fi nevoie de șarpe ca de o piatră de încercare, cu care să probeze lumea, dar tatăl meu a hotărât acum că răul a existat prea mult timp pe pământ din cauza greșelii Evei și a prezenței șarpelui. Așadar, eu vin să ispășesc chiar această greșeală, iar tu, ești șarpele căruia trebuie să-i zdrobesc capul.

— Atunci, zise arhanghelul, tu vii cu ură și mânie? Cu atât mai bine, că noi ne vom combate cu aceleași arme!

— Eu vin înarmat cu milostivire și cu dragoste, spuse Iisus, și eu nu urăsc pe nimeni... Nici chiar pe tine.

— Tu nu mă urăști? strigă Satana uimit.

— Nu, eu te plâng!

— Și pentru ce mă plângi tu?

Iisus îl privi pe întunecatul arhanghel cu o blândețe și o tristețe inexprimabile.

— Pentru că tu nu poți iubi! zise el.

Și, la aceste simple cuvinte acest corp de bronz tremură, întocmai ca mimoza senzitivă la atingerea mâinii unui copil.

— Ei, bine, fie! Fiu al omului, sau fiu al lui Dumnezeu, eu accept lupta, și tu știi mai bine ca oricine că mi-a fost dată o mare putere!

— Aceea de a ispiti omul... Dar tu ai învățat din experiență că tu nu poți nimic împotriva celui drept.

— Amintește-ți de Adam!

— Amintește-ți de Iov!

Răsuflarea șuieră printre dinții arhanghelului.

— Și de ce n-am izbutit împotriva lui Iov? întrebă el.

— Pentru că duhul lui Dumnezeu era cu el.

— Atunci, duhul lui Dumnezeu este și cu tine?

— Duhul lui Dumnezeu este în mine; eu sunt fiul lui Dumnezeu!

— Dacă tu ești fiul lui Dumnezeu, de ce ești supus trebuințelor omenești? Pentru ce, de patruzeci de zile și patruzeci de nopți cât ai ajunat, ai suferit din cauza foamei și a setei?

— Eu am suferit de foame și de sete, și am vrut să sufăr, deoarece știind că trebuie să trec peste dureri înaintea de a-mi îndeplini misiunea. Am încercat, în singurătatea deșertului, să— mi măsoar eu însumi curajul.

— Și l-ai măsurat?

— Da, căci așa fi putut zice acestor pietre: „Schimbați-vă în pâine!” și acestui nisip: „Transformă-te în apă!” dar eu nu am făcut-o.

— Și la cuvântul tău, pietrele și nisipul ar fi ascultat?

— Fără îndoială.

— Atunci, poruncește-le, și pentru că cele patruzeci de zile și patruzeci de nopți de ajunare s-au scurs, potolește-ți foamea și setea!

Iisus surâse.

— Este scris în cartea sfântă, spuse el: „Nu numai pâinea te face să trăiești, ci și orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu” .

Arhanghelul strânse pumnii.

— Ei bine, zise el, pentru că tu invoci scrierile sfinte, le voi invoca și eu la rândul meu, numai dacă puterea ta, mai mare decât a mea, nu se va opune la a te transporta cu mine acolo unde vreau să ajung.

— Voi merge, unde vei vrea, spuse Iisus, căci eu doresc ca puterea lui Dumnezeu, așa dezarmată cum este, să facă de rușine slăbiciunea ta, înarmată cu toate armele.

Arhanghelul privi un moment pe Iisus cu o expresie de vrăjmășie de nedescris; apoi, revenind la primul lui gând, își aruncă mantaua pe pământ, și punându-și picioarele pe unul din capete, zise:

— Fă ca mine!

— Fie! răspunse Iisus.

Și Iisus își puse picioarele pe celălalt capăt al mantalei.

În acel moment un vârtej i-a luat pe amândoi și, traversând spațiul cu iuțeala unui fulger ce sfâșie cerul, se găsiră la Ierusalim, pe frontonul templului.

Atunci, cu acel surâs etern care vrea să fie disprețuitor, dar care nu era decât funest, zise:

— Dacă tu ești cu adevărat fiul lui Dumnezeu, aruncă-te de pe templu, căci este scris în psalmul XC: „Răul nu va putea ajunge până la tine, pentru că Dumnezeu a poruncit îngerilor să te protejeze, și ei te vor duce pe mâini, ca nu cumva să-ți lovești piciorul de vreo piatră” .

— Da, spuse Iisus, dar de asemenea este scris în Deuteronomul, cartea a VI-a: „Să nu ispitiți pe Domnul Dumnezeul vostru” .

— E bine... Altceva atunci, zise arhanghelul cuprins de turbare. Vrei tu să mă urmezi, încă?

— Sunt al tău noaptea aceasta — spuse Iisus — poți să faci cu mine tot ce vei vrea.

Amândoi, duși din nou cu o viteză pe lângă care zborul vulturului cel mai rapid, ar fi părut nemișcarea uliului ce bate din aripi deasupra prăzii, traversară spațiul, văzând cum fug pe sub ei orașe, deșerturi, oceane, astfel că în câteva secunde s-au trezit în mijlocul Tibetului, deasupra vârfului Djavahir.

— Știi tu unde suntem? întrebă arhanghelul.

— Noi suntem deasupra celui mai înalt munte al pământului, răspunse Iisus.

— Da, și îți voi arăta toate regatele lumii.

Imediat, mișcarea pământului le deveni vizibilă, căci amândoi, în picioare pe mantau infernală, au rămas immobili și de neclinit, în timp ce pământul și atmosfera pe care o antrenează cu el continuau să se rotească.

— Privește! zise Diavolul.

Iisus făcu semn că privea.

— Uite mai întâi India — reluă arhanghelul — India, care este bunica genului uman, leagănul raselor, punctul de plecare al religiilor. O vezi trecând cu natura ei formidabilă care face din om o parte slabă și dependentă a creației, un biet copil rătăcit la pieptul mamei sale, un atom pierdut în

imensitate? India, unde fiind cu dispreț risipit și înmulțit peste măsură, omul nu este nici mai puternic și nici mai numeros decât în alte părți, căci puterea morții este egală cu puterea vieții; India, unde întâlnind peste tot forțe disproporționate și zdrobitoare, omul nici nu mai încearcă să lupte, ci se predă, mărturisind că în jurul lui, totul este Dumnezeu și că el nu este decât un accident al acestei substanțe unic universală, indestructibilă! India, unde pământul dă trei recolte pe an, acolo unde ploaia unei furtuni transformă o câmpie în mare și un deșert, într-o prerie și în care trestia este un arbore de o sută de picioare înălțime, iar un dud este un gigant din a cărui buturugă se avântă o pădure ce adăpostește în umbra ei umedă reptile de douăzeci de coți, hoarde de tigri, turme de lei. India unde fluviile curg spre a stinge setea tuturor monștrilor creațiunii: caimani, hipopotami, elefanți. În sfârșit, India, locul unde ciuma omoară oamenii cu milioanele, pe care natura la rândul ei îi creează cu milioanele, astfel că dacă ea ar rămâne un secol sau două fără tifos și fără holeră, ea ar vărsa asupra Europei un ocean de oameni sub ale cărui valuri Europa inundată ar dispărea în întregime!

Și, în timp ce arhanghelul vorbea, India trecea cu munții Himalaia, care străpungeau norii, cu pădurile ei întunecate și fără sfârșit, cu a sa Cambodgie, cu ale sale Gange și Indus și cu cei sută cincizeci de milioane de oameni răspândiți de la marea Chinei la Golful Persic.

— Privește! zise Satana.

Iisus făcu semn că privea.

— Iată Persia, spuse arhanghelul — adică marele drum al soarelui și al genului uman, cu Sciții la stânga, iar la dreapta arabii. Persia este caravanseraiul lumii: toate popoarele au locuit acolo pe rând odinioară, înainte ca ea să fi aflat că nu era decât un loc de popas, inspirată de mine, a construit acel turn al lui Babel, ale carui ruine, și astăzi, sunt mai înalte decât cea mai mare piramidă. Dar acum, după ce a văzut dărâmându-i-se monumentele și dinastiile ea nu mai construiește decât pentru una sau două generații și casele sale sunt corturi din cărămizi, iată totul. Cincizeci

de milioane de oameni slăvind lumina și focul, trăind în această atmosferă unde iarna și vara există în același timp, caută uitare trecutului într-o beție factice (? -totala-) care îi duce pe nesimțite la moarte.

Pe sub degetul arătător al arhanghelului, trecea Persia, de la izvoarele lui Oxus la Marea Roșie, se derula lacul Durra, lacul Ara și Marea Caspică, semănând cu trei oglinzi de mărimi inegale Eufратul și Tigrul, asemănători unor șerpi gigantici răsucindu-se la soare; orașele Persepolis și Palmyra, care astăzi nu mai sunt decât ruine, dar care atunci erau încă regine cu mantale de purpură și coroane de aur.

_ Privește! zise arhanghelul.

Iisus făcu semn că privea.

Iată Egiptul, continuă Diavolul, adică un dar pe care mi l-a făcut Nilul. Într-o zi, dacă aș vrea, dacă cele treizeci de mii de orașe ale sale, dacă cei șazeci de milioane de oameni ai săi: greci, egipteni, abisinieni, etiopieni ar refuza să mă recunoască, i-aș abate fluviul în Marea Roșie și aș nimici Egiptul, vărsând asupra lui nisip în loc de apă. În așteptare, uită-te acolo: de la Elefantina la Alexandria este o vale plină de smaralde, un hambar plin cu fructe, o grădină smălțată de flori... El hrănește Roma, Grecia, Italia. E adevărat că în schimb poporul lui moare de foame și așteaptă ca mâna care i-a hrănit pe evrei în deșert să facă să cadă mană și pentru el!

Și Egiptul trecea încorsetat între dublul său deșert, cu vechile sale orașe în surprare, cataractele înspumate, înaltele piramide și sfincșii săi îngropați în nisip până la ghiare și ai căror ochii immobili priveau de cinci sute de ani, albindu-se oasele soldaților lui Cambise.

— Privește! zise anrhanghelul. Iată Europa și compar-o cu masiva noastră Asie și vei vedea cum ea este mult mai bine decupată, mult mai aptă la mișcare, mult mai bine alcătuită, după un plan mai inteligent și mai fericit. Poți observa cum ea, care este copleșită de monumente, dar căreia îi lipsesc oamenii, își întinde mâinile într-o îmbrățișare fecundă spre Africa, unde sunt oameni dar lipsesc monumentele. Sardinia se întinde către ea cu stânca

Plumbaria, Sicilia, cu lacul său Lilibe, Italia cu al său vârf de la Regium și Grecia cu triplul promontoriu, Acritas, Tenar și Male. Iată cum toate aceste insule ale Mării Egee seamănă cu o flotă enormă adăpostită într-un port vast și gata să-și ridice pânzele pentru a face comerțul lumii. La nord, ea își rează spatele, cu Scandinavia, pe ghețurile polare. O, ea este solidă, cu picioarele proptite pe fecunda Asie și cu fruntea scăldată de marea cea sălbatecă. Ea are orașe ce se numesc Atena, Corint, Rhodos, Sybaris, Syracuse, Cadiz, Roma! Uite cum atrage către un centru unic, în jurul Capitolului, stâncă neclintită, barbaria occidentală, adică Spania, Britania, Galia; precum și civilizația orientală, adică Grecia, Egiptul, Siria. Privește bine Europa, că ea este perla națiunilor, diamantul viitorului...

Și pe măsură ce Diavolul vorbea, Europa trecea. Mai întâi Grecia, apoi Italia, având la dreapta Sicilia și la stânga Germania și Scandinavia și apoi Anglia, Galia, Spania. După acestea, un moment, nu se mai văzu decât apă de la polul boreal la polul austral, de la polul arctic la podul antarctic.

— Privește! zise Satana.

Iisus făcu semn că privea.

— După lumea caducă, lumea veche, după lumea civilizată, lumea barbară și după lumea barbară, lumea necunoscută! Iată acum un întreg ținut necunoscut. Este adevărat că nu are decât trei mii de leghe în lungime, pe cincisprezece sute în lățime, că a ieșit ultimul din adâncul apelor, astfel că are lacuri atât de mari cât Mediterana, fluvii care au cursul de o mie cinci sute de leghe, munți înalți de optsprezece mii de picioare, deșerturi fără limite, păduri fără sfârșit și că aurul și argintul se ivește acolo, ca plumbul și cuprul aiurea. Sudată de polul arctic, ca fierul de magnet, ea împarte lumea în două, lăsând numai spațiul necesar trecerii unui vas. Uită-te! Este pământul visat de un nebun sau înțelept al Greciei, după cum vei să-l iei, și care se numea Platon, iar ținutul l-a numit Atlantida.

Și America trecea cu pădurile ei virgine, cu imensa cataractă Niagara, care se întinde pe o distanță de zece leghe,

cu fluviul amazoanelor, cu Mississippi, cu munții săi: Cordilierii, Anzii, Chimborazo și vârful Misti.

Oceanul apăru din nou.

— Privește! zise Diavolul.

Iisus făcu semn că privea.

— Vezi tu, reluă arhanghelul, acea întindere incomensurabilă care pare o oglindă din oțel brumat, împestrițată ici-colo cu prr cte întunecate?... Această oglindă este Oceanul Pacific, iar acele puncte sunt insule. Pe măsură ce golul profund trece pe sub picioarele noastre, petele, devin mai numeroase: semn că se apropie Oceania, unde insulele par că pasc pe suprafața mării, ca o turmă de oi gigante! Iată-le acum atât de înghesuite încât de abia dacă poți distinge printre ele marea, ca o plasă mișcătoare. Nici una din ele nu are încă nume, dar ce importanță are? În toate sunt oameni, animale, lacuri, păduri. Constituie o a cincea parte a lumii, o a doua Atlantida măruntită în ocean. Prin aceste insule se merge de la Cordilieri, la fluviul Albastru, a cărui gură de vărsare este la o mie cinci sute de leghe de noi și al cărui izvor este sub picioarele noastre.

Și marele ocean trecea cu pâlcurile sale de insule, Noua Caledonie, Noua Guinee, Noua Olandă, Borneo, Sumatra, Filipinele și Formosa.

Și, de departe se vedea venind vârful înzăpezit al lui Djavahir: pământul se învârtise în jurul axei sale, lumea cu toate țările sale trecuse pe sub ochii lui Iisus.

Diavolul îi zise:

— Îți voi da toată această putere și gloria tuturor acestor regate, dacă tu te vei închina mie, căci această glorie și această putere mie mi-au fost date, și, la rândul meu le dau cui vreau.

Dar Iisus i-a răspuns:

— Este scris: „Te vei închina numai Domnului Dumnezeuului tău, și nu vei sluji decât numai lui!”

Atunci, un strigăt teribil, strigăt de ură, de blestem și de disperare, răsună în spațiu. Era strigătul de adio al Satanei către Iisus Hristos, pe care el era forțat să-l recunoască drept fiul lui Dumnezeu.

Și când acest strigăt formidabil, după ce se rostogolise prin atmosferă ca un tunet, s-a stins, se auzi o voce dulce și tristă care murmura:

— O, frumosule arhanghel, stea luminoasă a dimineții, cum ai căzut tu din cer, tu care păraai atât de strălucitor, la începutul zilelor!...

Era vocea lui Iisus care deplângea căderea Diavolului.

Paul Rubens — *Isus la Simon fariseul* (detaliu)

FRUMOASA PĂCĂTOASĂ MARIA MAGDALENA

După câteva zile, Iisus a intrat într-un oraș situat la extremitatea septentrională a lacului Ghenezaret, numit Capernaum, ceea ce înseamnă orașul consolării, urmat de primii săi patru ucenici. Aceștia se numeau Andrei, Petru, Filip și Nataniel.

Andrei fusese ucenicul lui Ioan Botezătorul, care văzându-l pe Iisus care trecea pe când se întorcea din pustiul ispitei, îi zisese:

— Uită-te la acela care trece: este mielul lui Dumnezeu venit pe pământ pentru a șterge păcatele lumii!

— De unde știi aceasta? l-a întrebat Andrei.

— Acela ce m-a trimis pentru a boteza cu apă mi-a spus: „Când vei vedea Duhul Sfânt coborând și oprindu-se deasupra unui cap, cel pe care-l vei boteza atunci va fi fiul lui Dumnezeu!”. Eu am văzut Duhul Sfânt coborând și mărturisesc așa dar, că el este fiul lui Dumnezeu!

Atunci Andrei îl urmăse pe Iisus.

Pe drum îl întâlnise pe fratele său Simon, și îi zisese:

— Vino frate, căci l-am găsit pe Mesia.

Și îl aduse la Iisus.

Apoi, cum Simon privea la Iisus cu uimire:

— Tu nu mă recunoști? îl întreabă Iisus.

— Nu, învățătorule, răspunse Simon.

— Mai demult, când eram copil, ți-am salvat viața atunci când te mușcase o viperă. Eu ți-am zis atunci: „Tu ești Simon, fiul lui Iona, și te vei numi Petru. Tu vei fi ucenicul meu și mă vei renege” .

La aceste cuvinte Simon se aruncă la picioarele lui Iisus, și-i sărută vestmântul:

— Eu îți datorez viața, învățătorule — zise el — prin urmare viața mea îți aparține. Eu nu mă mai numesc Simon, ci Petru și sunt ucenicul tău. Sper numai ca Domnul Dumnezeu să-mi dea har și să nu te reneg niciodată.

Iisus surâse și îi spuse:

— Vino!

Și Petru l-a urmat pe Iisus.

A doua zi, Iisus l-a întâlnit în drumul său pe Filip care, întocmai ca și Andrei și Petru, era din orașul Betsaida. El i-a zis:

— Urmează-mă, Filipe!

Filip l-a urmat și fiind informat de Andrei și Petru, când l-a întâlnit la rândul lui pe Nataniel, i-a zis:

— Urmează-ne, Nataniel, căci noi l-am găsit pe acela de care vorbesc Moise și profeții.

Atunci, Nataniel, uimit, întrebă: „Cine era acela?” și Filip i-a răspuns:

— Este Iisus din Nazaret.

Dar Nataniel, ridicând din umeri, a repetat:

— Din Nazaret! Ce lucru bun poate ieși din Nazaret?...

Atunci Iisus, intervenind, spuse:

— Iată un Israelit adevărat, în care nimic nu e fals.

— De unde mă cunoști tu? întrebă Nataniel foarte surprins.

Iisus zâmbi.

— Eu te-am văzut sub smochin, zise el, înainte ca Filip să te cheme.

Și Nataniel, care mâncase sub un smochin, se înclină, zicând:

— Învățătorule, tu ești cu adevărat regele lui Israel!

— O crezi, pentru că te-am văzut sub smochin, i-a zis atunci Iisus; dar tu, Nataniel vezi și altceva: tu vezi cum deasupra capului meu cerul se deschide și îngerii urcând și coborând!

Apoi, însoțit de cei patru ucenici, s-a dus în Caana, unde era Fecioara Maria. Acolo, fiind invitat la o nuntă, a făcut, la rugămintea mamei sale, și spre marea uimire a convivilor, minunea schimbării apei în vin. După aceasta și-a reluat drumul și a ajuns la Capernaum.

Era pentru prima dată când tânărul învățător vizita orașul, și totuși, intrarea lui acolo a făcut o mare vâlvă. Chipul său își păstrase frumusețea, numai că avea în

trăsături ceva grav, melancolic, urme de încercări, mai ales după lupta sa cu dușmanul neamului omenesc.

Pentru a face primele încercări ale divinității Hristos se gândise la orașul Capernaum.

Depărtarea orașului de Iudeea propriu-zisă, de care este separat prin întreaga Samarie, îl făcea să fie privit drept un centru al tenebrelor, iar Iisus gândea că în mijlocul acestora, lumina divină pe care el o răspândea, va străluci mai viu decât oriunde altundeva.

De altminteri orașul adeverea profețiile. Isaia a spus:

„Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftali, aproape de mare, dincolo de Iordan, este Galileea celor asupriți. Acest popor ce trăia în întuneric a văzut deodată o mare lumină, care a apărut aceluia ce locuiau în ținutul umbrat de moarte.”

Așadar, acest Capernaum și împrejurimile sale a fost ales de Iisus ca loc al primelor predici și al primelor minuni. La Capernaum a zis el: „Timpul s-a împlinit, împărăția cerurilor este aproape, mărturișiți-vă păcatele și credeți cărțile sfinte!”

De la Capernaum la lacul Ghenezaret nu era decât un pas și de aceea, uneori, ucenicii săi, care erau pescari, îl părăseau și se duceau să-și arunce năvodul în lac. El se ducea să-i caute, și acolo le-a zis, neîntârziind să-i ia cu el: „Veniți cu mine, și din pescari de pești, cum sunteți, eu vă voi face pescari de oameni!”

Și văzând puțin mai departe pe Iacov, fiul lui Zebedei, împreună cu Ioan, fratele lui, care erau într-o barcă și își dregeau mreșile, i-a chemat la el. Aceștia, așa cum făcuseră Petru și Andrei, și-au părăsit barca, mreșile și pe bătrânul lor tată, pentru a-l urma pe Iisus. Le era atât de greu să nu-l asculte, când cu vocea lui dulce și atrăgătoare, care făcea din poruncă o rugămintă, zicea: „Vino!”

Pe atunci Iisus era preocupat de un mare proiect: el voia să facă Paștele la Ierusalim și să-și încerce acolo puterea lui crescândă, care era deja reală, cu toate că nu avea încă la bază decât vorbele lui Ioan-Botezătorul, care mărturisea sus și tare misiunea Mântuitorului, zicând cui vrea să-l asculte: „Eu nu sunt decât înaintașul, Iisus este Mesia.”

Atunci a plecat spre Ierusalim, însoțit de primii săi șase ucenici.

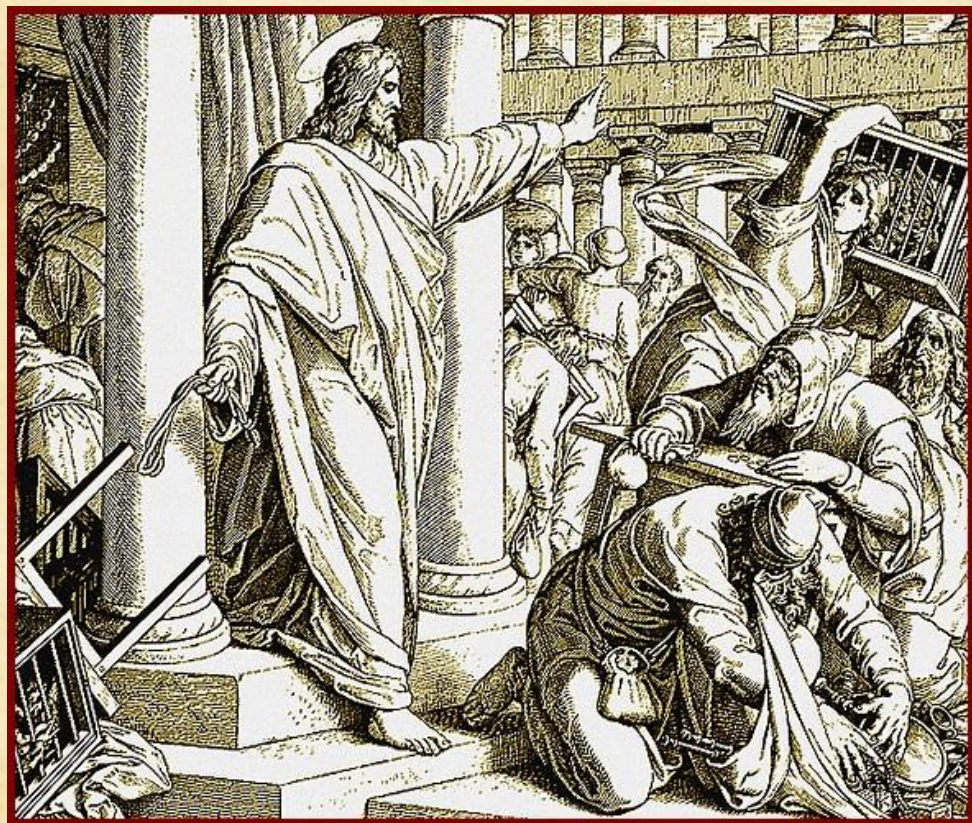
Am spus mai înainte ce era Ierusalimul în acele zile de sărbătoare solemnă. Am arătat ca hanurile lui erau pline de călători, că locurile deschise erau invadate de corturi, oaspeții năpădind vestibulele teatrelor, și chiar intrările templului.

În piața teatrului și chiar în interiorul lui, se ținea un fel de târg și negustorii care vindeau acolo îi ademneau

zgomotos pe cumpărători. Erau aduși la vânzare porumbei, oi și chiar boi pentru a fi sacrificați. Era un comerț tolerat de preoți, deoarece și ei aveau un folos. Activitatea târgului era destul de importantă de-a lungul întregului an, dar în cele trei zile de Paști creștea peste măsură. Zarafii erau peste tot, cu tarabele lor pline cu saci de argint și grămezi de aur.

În toiul târgului, când strigătele cumpărătorilor, vânzătorilor, zarafilor, zornăitul aurului și argintului, behăiturile oilor și mugetele vitelor se contopeau într-o larmă de nedescris, un bărbat, cu un bici în mână, urcă treptele templului și, ajuns la intrare, strigă:

— Scoateți toate acestea de aici și nu mai faceți din casa tatălui meu un loc de negoț!

Era atâta măreție pe fața acestui om care numea templul lui Dumnezeu drept casa tatălui său, și un ton atât de imperativ în glasul său, încât negustorii, cumpărătorii, zarafii și geambași, au fost cuprinși de spaimă și au coborât în grabă și cu brațele înspre cer, treptele acestui templu.

Iisus le părea asemănător cu îngerul care-l bătuse cu nuiele pe Heliodor. Iisus zicea cu glasul lui puternic, a cărui blândețe o transformase în mânie:

— Este scris: „Casa mea va fi o casă de rugăciuni” și voi ați schimbat-o într-o peșteră de tâlhari?

Teribila apariție a rămas vie în ochii locuitorilor Ierusalimului și, cu toate că Iisus, prin acest act de forță a depășit drepturile unui simplu cetățean, nimeni nu a îndrăznit să-i ceară socoteală.

Auzind că Irod Antipa îl arestase pe Ioan-Botezătorul, care-i reproșase tetrarhului de a fi luat în căsătorie pe nevasta fratelui său, Iisus reluă drumul spre Capernaum.

El trebuia să traverseze Samaria. Samaria fusese odinioară cucerită de Salmanasar, care-i transportase locuitorii dincolo de Eufrat. Fusese repopulată de Assar Hadon, recucerită de Antiohus cel Mare, apoi de Ioan Hircana. Samaria era, de pe timpul invaziei asirienilor, un amestec de străini și de idolatri, veșnic în război cu regatul lui Iuda pe care îl detestau și de care erau urâți la rândul lor. Pentru a nu veni la Ierusalim, samaritenii și-au construit un sanctuar propriu pe muntele Garizim.

Iisus a traversat această provincie pe jos. Într-o zi, către amiază, fiind obosit și de drumul făcut și de căldura zilei, s-a așezat sub un sicomor, aproape de fântâna lui Iacov, în timp ce ucenicii săi erau duși în oraș pentru a cumpăra hrană. Ședea acolo de câțva timp, când veni o femeie să ia apă de la fântână.

Iisus i-a cerut să-i dea apă de băut.

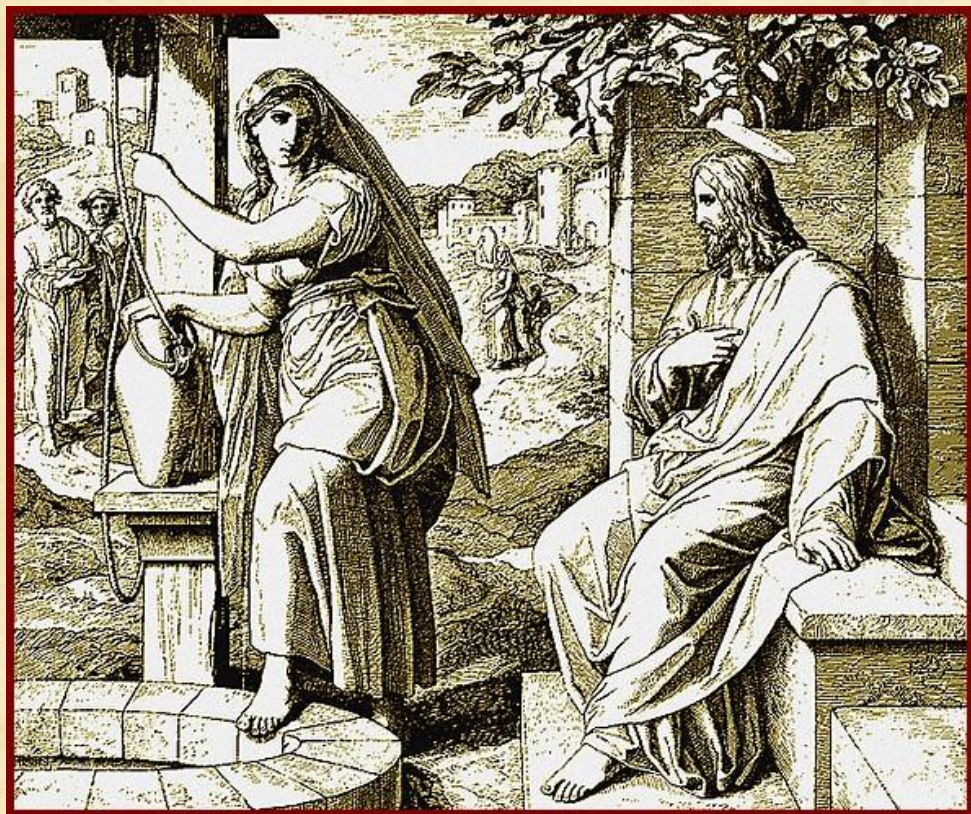
Samariteanca l-a privit cu un aer uimit.

— Cum, i-a spus ea, tu care ești evreu, îmi ceri să-ți dau de băut mie, care sunt samariteancă?

— Dacă l-ai cunoaște pe cel ce ți-a spus: „Dă-mi să beau”, reluă Iisus, poate că tu i-ai fi cerut și el ți-ar fi dat apă vie.

Samariteanca îl privi pe Iisus cu atenție și, văzând întipărită pe fața lui o măreție blândă, spuse:

— Doamne, dar nu ai nici un vas cu care să scoți apa, iar puțul este adânc. În ce vei lua această apă vie de care-mi vorbești?... Ești dar, mai mare decât părintele nostru Iacov, de la care moștenim acest puț, din care a băut el, copiii lui și turmele sale?

— Oricine va bea din această apă, răspuse Iisus, îi va mai fi sete, pe când apa pe care i-o voi da eu, satură și sufletul și trupul dintr-o dată, pentru că este luată dintr-un izvor ceresc.

Samariteanca îl privea pe Hristos cu uimire crescândă.

— Doamne, spuse ea, dacă este așa, dă-mi și mie din această apă, te rog, pentru ca să nu mai însetez niciodată, și să nu mă mai obosesc să vin să o car de aici.

— Fie, zise Iisus, du-te, caută-l pe bărbatul tău și întoarce-te aici cu el.

Dar, ea clătinând din cap, zise:

— Eu nu am bărbat, Doamne.

Iisus zâmbi.

— Femeie, reluă el, tu ai răspuns bine, zicând: „Eu nu am bărbat!” căci ai avut până acuma cinci, iar pe cel pe care îl ai nu este al tău.

Atunci cu respect amestecat cu rușine, femeia spuse:

— Doamne, Doamne, eu văd bine că tu ești un profet. Luminează-mă!... Părinții noștri au adus sacrificii pe acest munte Garizim, iar voi profeții ziceți că singurul loc unde este permis să aduci sacrificii este Ierusalimul.

— Femeie, îi zise Iisus, crede-mă, vine ziua, ba chiar a și venit, în care oamenii nu se vor mai închina lui Dumnezeu nici la Ierusalim și nici pe munțile acesta, ci se vor închina tatălui oriunde în duh și în adevăr!

— Da, răspunse samariteanca, eu știu că trebuie să vină Mesia, iar când va veni, el ne va învăța despre toate lucrurile.

Atunci Iisus surâse, cu zâmbetul lui plin de blândețe:

— Femeie, zise el, Mesia pe care îl așteptați, este aici, de față, eu sunt!

Și pe când samariteanca, uimită de acest răspuns, nu știa încă dacă el glumea sau spunea adevărul, ucenicii s-au întors din oraș. Ei îi vorbeau lui Iisus așa cum servitorii se adresează stăpânului.

Atunci orice urmă de îndoială a dispărut din mintea acestei tinere femei și, lasându-și ulciorul, a alergat spre oraș, strigând:

— Veniți cu toții! Veniți, că iată aici este un om care mi-a spus ce am făcut, și care nu poate fi altul decât Mesia!

Auzind-o pe femeie, locuitorii au ieșit din oraș și s-au îndreptat spre Iisus.

Dar ucenicii, care știau că lui Iisus îi e foame, i-au zis, cu toată afluența poporului care-l înconjură:

— Invățătorule, mănâncă!

Iisus, care era deja înconjurat de o mulțime de oameni, a scuturat capul și le-a zis:

— Eu am mâncat o mâncare pe care voi nu o cunoașteți.

Ucenicii se priviră între ei, întrebându-se cu voce joasă:

— Cine, dar, i-a adus hrană învățătorului, în lipsa noastră?

Dar el le-a spus:

— Să știți că mâncarea mea este să fac voia celui ce m-a trimis și să împlinesc lucrarea lui.

Apoi, continuând să vorbească în limbajul lui figurat, le spuse:

— Nu ziceți voi că nu mai sunt patru luni până la seceriș? ei bine, continuă Hristos, arătându-le gloata care-i înconjură, eu vă spun: „Ridicați-vă ochii, priviți în jurul vostru și veți vedea că holdele sunt galbene, gata de seceriș.”

Atunci, cugetarea lui Iisus deveni ușor de priceput, chiar pentru samariteni. Înțelegând că el este secerătorul și că ei erau holdele, îl aduseră în orașul lor, adică la Sihem. Acolo Hristos a rămas două zile, iar când a plecat, cei mai mulți dintre locuitori credeau în el.

Apoi Iisus și-a reluat drumul către fidela sa Galilee. Amintirea șederii sale în Capernaum a rămas în mintea tuturor.

Pe drum a întâlnit un ofițer care venea în întâmpinarea lui.

— O, Doamne Iisuse! i-a zis acest om îndată ce l-a văzut, eu te rog să te grăbești, căci fiul meu e pe moarte, și numai tu poți să-l vindec!

Dar Iisus se mulțumi să întindă mâna spre Capernaum, și cu o voce care nu permitea vreo îndoială, zise:

— Du-te, fiul tău este vindecat!

Și omul, care avea o asemenea credință încât nu-i rămăsese nici o teamă în suflet, îi mulțumi lui Iisus și se întoarse pe drumul către oraș. Pe când era încă pe drum, văzu venind spre el servitorii, care îl anunțară.

— O, stăpâne, bucură-te, fiul tău este nu numai în afara de pericol, dar este complet însănătoșit.

— Și de când? întrebă sărmanul tată, cu glasul plin de bucurie.

— De ieri.

— De ieri!... Și la ce oră, i-au încetat frigurile?

— La ora unu, după amiază.

Era chiar ceasul când Iisus îi spusese: „Du-te, fiul tău este vindecat!”

Precedat de această minune, reintrarea lui Iisus în Capernaum a fost o bucurie pentru toată lumea. Astfel în Capernaum el își va stabili reședința de predilecție și de asemenea în împrejurimile Capernaumului îi va place să răspândească cuvântul Domnului. Lacul Ghenezaret, mai ales, va fi locul unde va străluci cel mai bine, divinitatea sa.

Pe suprafața acestui lac el alunecă fără ca picioarele-i să atingă apa. La țărmul acestui lac el a hrănit mai multe mii de oameni cu câteva pâini și câțiva pești. Aici, în timpul unei furtuni care stârnea valuri uriașe, s-a trezit la strigătele ucenicilor săi care se și vedeau înghițiți de valuri, s-a ridicat din fundul corăbiei și a zis vântului care mugea: „Oprește-te!” și apei care bolborosea: „Potolește-te!” iar vântul și apa l-au ascultat.

Fiecare din întoarcerile sale la Capernaum este însoțită de câte o nouă minune; un posedat, din care a gonit diavolul, vindecarea soacrei lui Petru, învierea fiicei lui Iair. Marea pagină a divinității se desfășoară, marcată la fiecare rând de o binefacere adusă umanității.

Și în acel timp, Iisus a parcurs toată Galileea, învățând în sinagogi, predicând Evanghelia împărăției lui Dumnezeu, vindecând bolnavi și nebuni din popor. Faima sa se răspândi în întreaga Sirie, și, i se aduceau oamenii atinși de diferite boli și dureri, posedați de diavol, paralitici, iar el i-a vindecat pe toți. Mult popor, din Galileea, de la Decapoli, de la Ierusalim, din Iudeea și de dincolo de Iordan, l-a urmat.

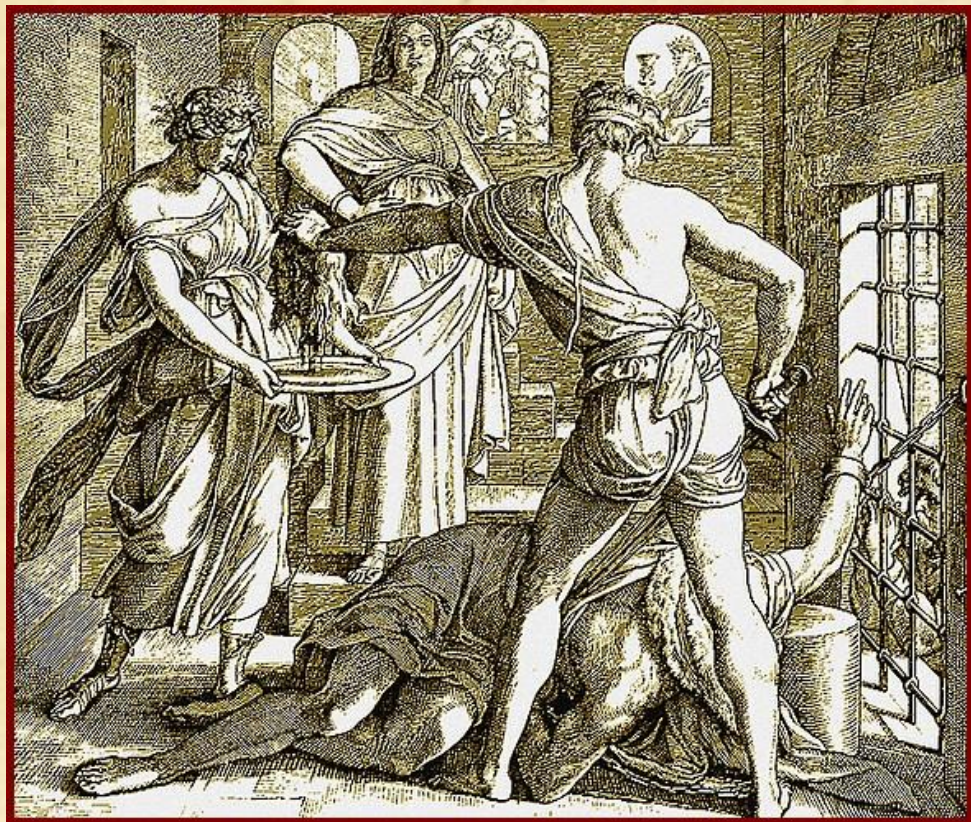
Astfel, atunci când, din fundul temniței unde fusese aruncat Ioan-Botezătorul, care se neliniștea nu de propria lui soartă, ci de a Mântuitorului, i-a cerut vești despre sfânta lui misiune, Iisus le-a răspuns trimișilor lui:

— Mergeți și povestiți-i lui Ioan despre ce ați văzut și ați auzit, adică, orbii văd, ologii umblă, leproșii s-au curățat, surzii aud, morții înviază și evanghelia este predicată săracilor.

Un nou Paște se apropia și Iisus reluă drumul Ierusalimului. Peste tot în urma lui, binefacerile, făceau să răsunе glasuri de recunoștință. Dar, pe măsură ce faima lui Iisus devenea mai mare, el ajungea periculos. Iisus nu era primul care s-a prezentat drept Mesia numai că alții fuseseră Mesia politici, noi Iuda Macabeul, încercând să ațâțe poporul evreu, care, împilat de dominația romană împotriva căreia luptase aproape două sute de ani, era întotdeauna dispus să se revolte. Astfel, cum s-a răspândit vestea minunilor lui Hristos, bande de oameni înarmați se pregăteau să-l

răpească și să-l ia drept rege. Iisus, el însuși, se lepăda de ei, zicând: Toți cei care au venit înaintea mea erau bandiți și hoți, iată de ce, oile n-au vrut să-i asculte.”

Pe când se apropia de Ierusalim, o nouă știre, mai reală și mai serioasă decât altele, îi ieși în cale: Ioan-Botezătorul a fost decapitat.

Precursorul fusese arestat, mai întâi din cauza predicilor sale ce anunțau un nou rege al lumii. Ori lumea era a bănuitorului Tiberiu, refugiat pe atunci pe stânca sa de la Capri, și ai cărui agenți nu știau sau nu voiau să facă deloc diferența între împărăția spirituală, care era pe cale să fie cucerită de Iisus și împărăția materială pe care o avea stăpânul lor. Pe de altă parte, Ioan-Botezătorul nu se temuse să-l dojenească pe tetrarhul Galileei că se căsătorise cu

Irodiada, cumnata sa, iar tetrarhul, ascunzând sub un pretext de liniște și consens public, dorința sa de răzbunare, îl arestase pe Ioan-Botezătorul și-l ținea în închisoare. Faptul era poate suficient pentru Irod, dar nu a fost tot așa pentru Irodiada.

Ea avea o fată tânără, frumoasă, adorată de tetrarh, care nu-i refuza nimic. Această fată, luase partea maică-si. În timpul unei sărbători, Irod o rugă să danseze, dar ea nu consimți decât cu condiția ca tetrarhul să jure că-i va îndeplini prima ei dorință. Irod jură, angajându-se să facă ceea ce i s-ar fi cerut, dacă aceasta ar fi fost pe măsura puterii sale. Fiica Irodiadei dansă, și după aceea a cerut capul lui Ioan-Botezătorul.

Irod era sclavul cuvântului dat și astfel capul lui Ioan-Botezătorul fu adus pe o tavă de aur. Frumoasa ucigașă puse tava la picioarele mamei sale...

Era un exemplu pentru cele ce-l așteptau pe Iisus.

Iisus hotărî deci, să se oprească la o oarecare distanță de oraș. Betania, situată la numai cincisprezece stadii de Ierusalim, nu se vedea de acolo, fiind construită pe versantul răsăritean al muntelui Măslinilor. Aceasta îi convenea lui Iisus, și deci el poposi acolo.

Dar, de abia se răspândi zvonul sosirii sale, că un fariseu, numit Simon Leprosul, îl invită pe Iisus la masă.

Iisus a acceptat, pentru a arăta că, dacă el predica împotriva sectei fariseilor, era din cauza mândriei și a principiilor lor absolute, dar ca el nu avea nici o ură împotriva vreunei persoane.

Masa fu splendidă: fusese desfășurat tot luxul lui Simon pentru a-l primi pe cel care se anunța drept fiul lui Dumnezeu, însă un episod pe care stăpânul casei nu contase deloc, dădu aceste mese un nou caracter de măreție.

Către sfârșitul mesei, o tânără din Betania având un frate și o soră, numiți Lazăr și Marta și care locuia într-o casă vecină, intră în sala în care avea loc festinul, îmbrăcată magnific și ducând un vas de alabastru plin cu parfum.

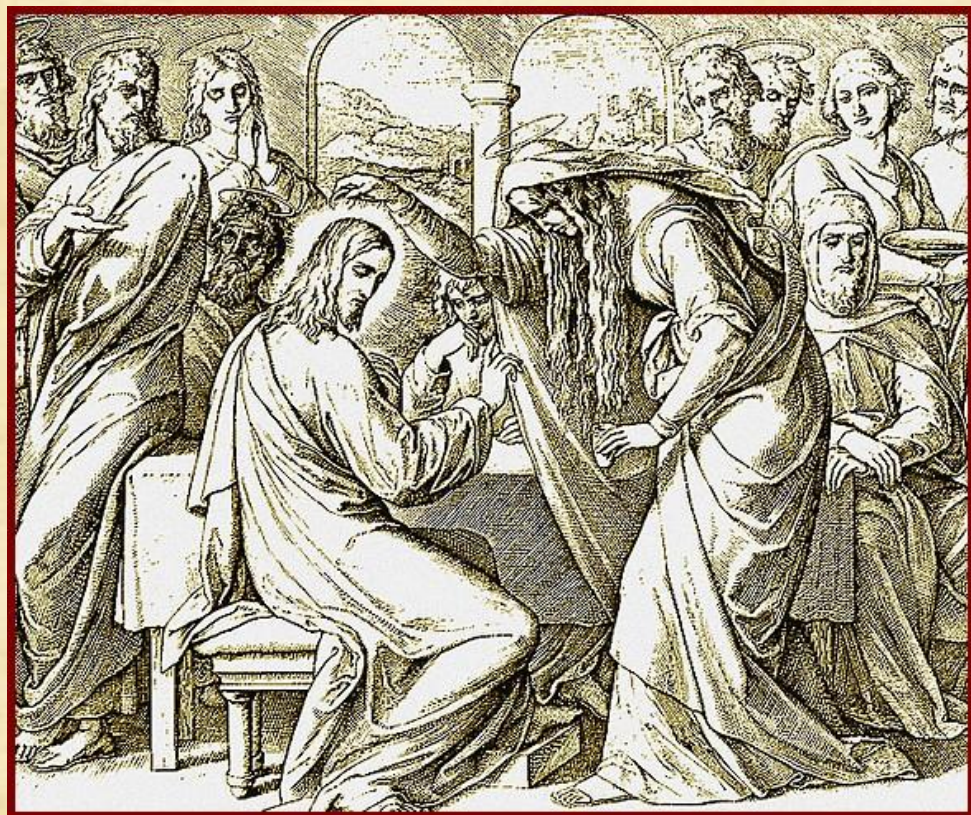
Toți au recunoscut-o și s-au mirat de venirea ei. Era cea mai căutată și cea mai bogată dintre curtezanele

Ierusalimului, acest oraș de curtezane. Frumoasa păcătoasă se numea Maria-Magdalena.

Atunci, fără a părea că observă surprinderea mesenilor, umilă și cu ochii coborâți, ea se apropie de Iisus, pe care nu-l mai văzuse niciodată, dar pe care l-a recunoscut, fără îndoială, după surâsul său.

Și cum Iisus era întins pe acel fel de pat pe care mesenii se culcă, având capul spre masă, iar picioarele către ușă, Magdalena îngenunchie și începu să plângă cu lacrimi atât de abundente, încât spălă cu ele picioarele lui Hristos. Apoi le-a uns cu mir prețios conținut în vasul de alabastru, și le-a șters cu părul ei.

Hristos a lăsat-o să facă, aruncând o privire de o blândețe nespusă acestei sărmâne femei care se umilea așa

la picioarele sale. Până atunci, toți veniseră la el să-i ceară vindecarea infirmităților corpului și nimeni, nici bărbat, nici femeie nu venise să-i ceară curățirea sufletului.

Și comesenii priveau uimiți pe această frumoasă creatură, — îmbrăcată în veșminte de dantelă, cu lanțuri de aur scânteind la gât, cu mâinile acoperite de brățări și inele, care-i usca picioarele lui Iisus cu magnificul ei păr blond.

Iar stăpânul casei, acel bogat lepros, își zicea în sinea lui: „Am făcut rău că l-am adus aici pe acest om care nu este profet, căci dacă ar fi fost profet, ar fi știut cine este femeia care îl atinge și s-ar fi îndepărtat de o atât de mare păcătoasă.”

Dar, atunci Iisus, care citea în sufletul fariseului, a zis cu glasul lui blând și cu surâsu-i dulce:

— Simon, eu aș vrea să-ți spun ceva.

— Ce anume? întrebă fariseul. Te ascult, vorbește!

— Un cămătar avea doi datornici: unul îi datora cinci sute de dinari, iar celălalt cincizeci. Cum nici unul dintre ei nu avea cu ce să plătească, i-a iertat pe amândoi. Spune-mi Simone, după părerea ta, cine îi va fi mai recunoscător?

— Învățătorule, răspunse Simon, fără îndoială că va fi acela căruia i-a iertat mai mult.

— Ai judecat bine, spuse Iisus.

Și întorcându-se către Magdalena, zise:

— O vezi pe această femeie? Ea a făcut pentru mine, ceea ce tu nu ai făcut. Eu am intrat în casa ta, și tu nu mi-ai dat apă să-mi spăl picioarele, pe câtă vreme ea, mi le-a stropit cu lacrimile ei și mi le-a șters cu părul capului ei. Tu nu m-ai sărutat, pe când ea, dimpotrivă, de când a intrat aici, nu a încetat să-mi sărute picioarele. Tu nu mi-ai uns capul nici cu ulei, nici cu balsam și nici cu mir, dar ea mi-a uns picioarele cu mir parfumat. De aceea îți spun, multele ei păcate vor fi iertate, căci ea a iubit mult! Dar celui ce i se iartă puțin, iubește puțin.

Apoi, punând mâna pe capul păcătoasei, îi zise:

— Mergi, sărmană fiică a Evei, păcatele tale nu mai sunt, eu te fac curată înaintea lui Dumnezeu, ca în ziua când te-ai născut!

Magdalena se ridică bucuroasă, dedicând de atunci numai lui Iisus dragostea sufletului și inimii sale.

Carl Heinrich Bloch - *Învierea lui Lazăr* (detaliu)

ÎNVIEREA LUI LAZĂR

În vremea aceea Iisus a făcut Paștele, nu la Ierusalim, ci în Betania și după cum îi spusese lui Ioan și lui Petru, Eli, cumnata lui Zaharia din Hebron, i l-a pregătit. După Paște, Mesia a plecat din nou în Galileea, însoțit de binecuvântările poporului și mai ales de cele ale Magdalenei, Martei și ale lui Lazăr.

Iisus a continuat să îndeplinească marea operă de mântuire pe care o întreprindea. El vindeca fără încetare pe toți cei care i se aduceau, fără a face deosebire între sectele cărora le aparțineau aceștia, sau dacă ziua în care erau aduși era ziua de sabat. Îl interesau numai durerile bolnavilor și temerile părinților acestora.

Fiecare își spunea:

— Iată-l pe acest om! în timp ce învățații, medicii și doctorii ne iau mult, și ne lasă să murim, el ne vindecă pentru nimic, și ne mai dă, pe lângă vindecare, îndemnuri și sfaturi care ne deschid calea spre ceruri!

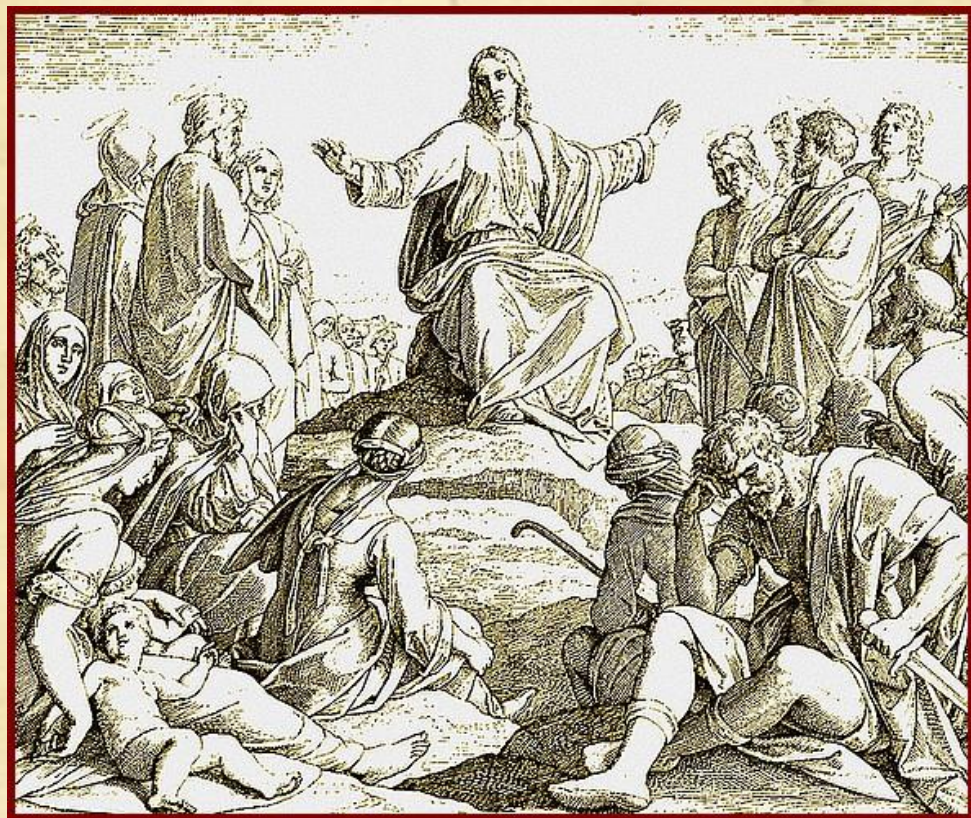
În timpul acestui ultim an el l-a lecuit pe lepros, pe servitorul sutașului, pe posedatul orb și mut, pe fiica Canaanencei și pe orbul din Betsaida. În timpul acestui din urmă an a spus magnifica parabolă a seminței bune și a neghinei, a păstorului bun, a bunului samaritean, a servitorului bun și rău, a oamenilor care nu vroiau să meargă la petrecere, cea cu oaia rătăcită, aceea a fiului risipitor. Toate aceste pilde sunt vii în mintea noastră și mai mult încă, în inima noastră. În timpul acestui ultim an a luat pe lângă el pe Toma, Matei Vameșul, Iacov, fiul lui Alfeu, Levi, zis și Tadeu, Simon, Canaanitul și Iuda Iscarioteanul, care adăugați lui Petru, lui Andrei, Iacov cel Mare, Ioan, Filip și Bartolomeu, ridică la doisprezece numărul apostolilor — și aceasta fără a-i număra pe cei șaptezeci de ucenici care-i prefigurează pe cei șaptezeci de bătrâni ai lui Israel.

Pe atunci, având în urma lui acest cortegiu de minuni, și în jurul lui, acest popor care-l adora, Iisus s-a gândit că a

venit timpul de a-și rezuma doctrina într-un singur discurs. Noi am zice astăzi, într-o singură profesiune de credință.

— Veniți cu mine pe munte, zise el, veniți cu toții, că am să vă vorbesc tuturor!

Și mai mult de zece mii de persoane l-au urmat.

Ajuns pe munte, aruncându-și ochii în jur văzu că toți cei ce l-au urmat erau mai cu seamă desmoșteniții acestei lumi, săracii, oprimații, nenorociții, firi simple, inimi înecate în lacrimi, femei asemănătoare soriei Martei și a lui Lazăr, — în sfârșit, această populație nefericită a marilor orașe, care speră fără încetare că orice schimbare ce s-ar face i-ar aduce un viitor mai bun, că orice zi care se pregătește să înceapă îi va lumina mizeria, în fața lui Dumnezeu, Iisus simți o mare

milă pentru această mulțime, și așezându-se în mijlocul ei, spuse cu glasul lui blând și plin de îndurare:

— Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor va fi împărăția cerurilor! Fericiți cei care sunt blânzi, că ei vor moșteni pământul! Fericiți cei care plâng, că ei vor fi mângâiați! Fericiți cei înfomețați și însetați de dreptate, pentru că ei se vor sătura! Fericiți cei ce sunt îndurători, pentru că ei vor obține îndurare! Fericiți cei cu inima curată, că ei vor vedea pe Dumnezeu! Fericiți cei ce ostenesc pentru pace, pentru că ei se vor numi fii lui Dumnezeu! Fericiți cei prigoniți, că a lor va fi împărăția cerurilor!

Apoi adresându-se apostolilor și ucenicilor, dar cu o voce destul de puternică pentru că toți să audă îndemnurile sfinte, zise:

— Iar voi, luați aminte: în ziua în care oamenii vă vor copleși cu blesteme, vă vor persecuta și vor spune pe nedrept tot felul de răutăți despre voi, și totul din pricina mea, acea zi va fi pentru voi o zi de fericire! Veseliți-vă atunci și jucați de bucurie, pentru că o mare răsplată veți căpăta în ceruri, și tot așa cum au fost prigoniți profeții înaintea voastră, veți fi și voi prigoniți la rândul vostru. Voi sunteți sarea pământului: dacă sarea își pierde puterea și nu mai sarează, ea nu mai este bună decât de aruncat în vânt și călcată în picioare de oameni! Voi sunteți lumina lumii, și nu se aprinde o lampă pentru a o pune sub obroc. Se aprinde o lampă pentru a o pune într-un candelabru, de unde să-i lumineze pe cei ce sunt în casă. Lumina voastră să lucească deci înaintea oamenilor pentru ca ei să vadă lucrările voastre bune și să preamărească pe tatăl care este în ceruri! Dar vă zic vouă, dacă dreptatea voastră nu e mai tare decât aceea a cărturarilor și fariseilor, voi nu veți intra în împărăția cerurilor. Ați învățat ce s-a spus pelor din vechime: „Să nu ucizi, căci cel ce va ucide va fi judecat!” dar eu zic că nu e vorba să ajungi până la omor, ci numai, cel care se va mânia împotriva fratelui său va merita să fie judecat. Cel ce va zice fratelui său: Raca! va merita să fie condamnat, iar cel ce va spune: „Tu ești nebun!” va merita să ardă în focul gheenei! Dacă, aducându-vă ofranda la altar, vă aduceți aminte că

fratele vostru are ceva împotriva voastră, lăsați-vă darul în fața altarului și mergeți mai întâi să vă împăcați cu fratele vostru și abia atunci să veniți să faceți ofranda. Aceasta va fi de două ori mai plăcută Domnului! Știți că s-a zis în vechime: „Să nu precurvești.” Eu vă spun că oricine a privit o femeie cu gânduri vinovate, a și comis, în inima sa, un adulter. — Era scris: „Oricine vrea să-și părăsească femeia, îi va da un înscris prin care o repudiază.” Dar eu vă spun că oricine își va părăsi femeia, fără ca aceasta să fi comis un adulter, îl va comite el însuși, iar bărbatul care se căsătorește cu femeia pe care o părăsise soțul ei fără a o repudia, comite un adulter. — Ați mai învățat că fusese spus celor din vechime: „Să nu jurați strâmb, căci veți da socoteală în fața Domnului de toate jurămintele pe care le veți face.” Eu vă spun să nu jurați deloc, nici pe cer, pentru că acolo este tronul lui Dumnezeu, nici pe pământ, care este locul unde-și pune piciorul Dumnezeu, nici pe Ierusalim, care este orașul împăratului ceresc. Să nu jurați nici pe capul vostru, căci nu puteți face nici un fir de păr, alb sau negru. Mulțumiți-vă numai să spuneți: „Este așa” sau „Nu este așa”, și tot ce veți spune pe lângă aceste simple vorbe, va fi rău zis. Ați învățat că este scris: „Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte!” Eu vă zic să nu vă împotriviți răului ce vrea să vi se facă și dacă cineva v-a lovit pe obrazul drept întindeți-i și celălalt obraz. Dacă cineva are pretenția să vă ia haina, lăsați-l și dați-i în plus și mantaua voastră. Dacă cineva vă va sili să mergeți cu el o mie de pași, faceți această mie de pași cu el și încă două mii pe deasupra. Dați ceea ce vă cere și nu respingeți pe cel ce vrea să se împrumute de la voi. — Ați învățat că a fost zis: „Iubește-ți aproapele și urăște-ți dușmanul”. Dar eu vă spun: Iubiți-i pe dușmanii voștri, faceți bine celor care vă urăsc, și rugați-vă pentru cei care vă asupresc și care vă ponegresc, pentru ca voi să fiți fiii tatălui vostru care este în ceruri, care face să răsară soarele și peste cei buni și peste cei răi, care face să plouă și pe câmpul celor drepti și pe acela al nedreptilor. Căci dacă îi veți iubi numai pe cei ce vă iubesc, ce merite ați avea? Vameșii nu fac așa? Și dacă voi nu-i salutați decât pe frații voștri, faceți voi cu asta mai mult

decât alții? Păgânii nu fac tot așa? Îngrijiți-vă așadar, să fiți atât de desăvârșiți cum tatăl vostru ceresc este desăvârșit. Feriți-vă să împliniți faptele voastre bune în fața oamenilor pentru a fi priviți de ei. Atunci când faceți pomană, să nu știe stânga ce face dreapta. De asemenea când vă rugați, nu vă asemuiți fariseilor care se țin mândri în sinagogă și la răspântii, pentru a fi văzuți de alți oameni. Voi însă, intrați în odaia voastră și cu ușa încuiată, rugați-vă tatălui în singurătate, iar tatăl vostru carele vede totul, vă va răsplăti. Voi să-l rugați astfel:

„Tatăl nostru, care ești în ceruri, sfințească-se numele tău! Vie împărăția ta; facă-se voia ta, precum în cer, așa și pe pământ. Pâinea noastră, cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi; Și ne iartă nouă păcatele noastre, așa cum iertăm și noi pe cel ce greșește față de noi,

Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău. Amin.” Iisus a mai spus multe alte lucruri, care s-au întipărit adânc în memoria celor ce-l ascultau, iar când a terminat, toți continuau să asculte și nici unul nu s-a ridicat.

Iisus însă s-a sculat, și toată această mulțime, înțelegând că predica se terminase, exclamă într-un singur glas:

— Mulțumim, învățătorule! căci am auzit astăzi, din gura ta, lucruri pe care nu le-am mai ascultat vreodată, și pe care nimeni nu ni le-a spus până acum! Mulțumim, învățătorule căci tu ne-ai învățat așa cum trebuie să o facă un Dumnezeu și nu cum fac saducheii și fariseii.

Și nimeni nu credea că, predicând dragostea, devotamentul și credința, Iisus își pronunțase propria lui prigonire.

Dar el o știa. El știa că ziua lui era aproape. Astfel, abia se împlinise o lună decând făcuse această predică, și se hotărî să nu mai lase nici o îndoială ucenicilor săi asupra divinității sale.

Atunci, luând pe cei trei apostoli mai iubiți, Petru, Iacov și Ioan, îi duse pe același munte unde făcuse să cadă asupra mulțimii, mana cuvântului său, și care se crede a fi muntele Tabor.

Acolo, Iisus începu să se roage, și pe măsură ce se ruga, fața lui se înconjura de raze și sfârși prin a deveni strălucitoare ca soarele. Roba sa roșie și mantaua albastră se schimbă în veșminte albe ca zăpada, iar picioarele lui părăsind solul, rămase suspendat deasupra pământului.

Cei trei apostoli priveau în tăcere, ținându-se de mâini și cu spaima în suflet, când deodată văzură că Iisus nu mai era singur, și ei recunoscură într-o parte a sa pe Moise și în cealaltă pe Ilie.

Amândoi erau plini de slavă și de strălucire și ambii îi vorbeau despre ieșirea lui din această lume, care trebuia să aibă loc de îndată, la Ierusalim.

Atunci, apăru un nor, și spaima apostolilor se mări văzându-i pe Iisus, Moise și Ilie intrând în acest nor. Și pe dată, el deveni strălucitor și din el se auzi un glas care zicea:

„Acesta este fiul meu prea iubit. Ascultați-l deci, și credeți tot ce vă va spune!”

Când vocea s-a stins, norul a dispărut și Iisus s-a găsit singur cu cei trei apostoli.

Aceștia l-au întrebat atunci despre ce au vrut să zică Moise și Ilie când au vorbit despre ieșirea lui din lumea la Ierusalim.

Și de atunci, Iisus începu să le spună ceea ce nu le zisese încă pentru ca ei să știe, că el trebuia să meargă la Ierusalim, că va suferi acolo multe din partea senatorilor, saducheilor și fariseilor, iar în cele din urmă va fi dat morții.

Cum cei trei apostoli au pălit la această știre, Iisus le-a spus:

— Dar este scris că eu voi lupta și voi învinge moartea; nu fiți îngrijorați de această moarte, căci eu voi învia a treia zi!

Poate că în ajun ei s-ar mai fi îndoit dar după cele ce au văzut, au crezut din toată inima.

Iisus a plecat în taină la Ierusalim. Decis să moară, a vrut cel puțin să-și aleagă momentul morții sale.

El a ajuns în orașul sfânt pentru sărbătoarea Tabernacolelor.

Peste tot pe unde trecea Iisus era ca raza ce iluminează cerul. Pe când traversa un sat din Galileea, întâlni zece leproși care fuseseră aruncați afară din sate, izolați de orice contacte, erau atât de hidoși de văzut, încât nu îndrăzneau să se privească între ei și nici chiar printre cei asemenea lor nu se puteau arăta. Auzind de sosirea lui, s-au târât înspre el, și de departe îi strigau umili și cu inima plină de credință:

— Iisus, învățătorul nostru! Iisus, Domnul nostru! Iisus, speranța noastră, ai milă de noi!

Iisus i-a auzit și din locul unde era, le-a zis:

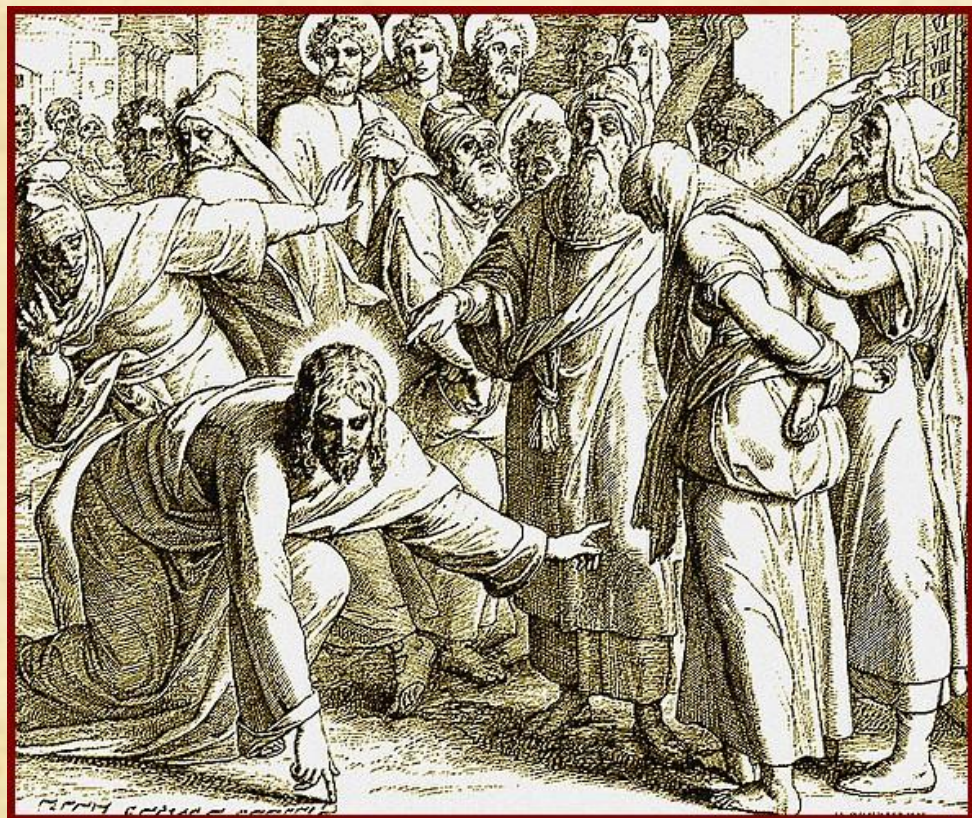
— Mergeți și arătați-vă preoților!

Și, când au ajuns în fața preoților care cunoșteau această boală și care pronunțau anatema împotriva celor bolnavi, aceștia i-au găsit complet însănătoșii.

Îndată ce Iisus a sosit la Ierusalim, a început să predice în templu, și stând în picioare în locul de unde îi gonise pe neguțători, striga:

– Dacă îi este sete cuiva, să vină la mine și va bea; din sufletul celui care crede în mine vor curge izvoare de apă vie!

În sfârșit, pe când cărturarii și fariseii, prinseseră o femeie în adulter și se pregăteau să o ucidă cu pietre, după legea lui Moise, pentru a-l ispiti au adus-o în fața lui Iisus astfel ca acesta să se pronunțe fi pentru condamnare, ceea ce l-ar fi acuzat de cruzime, fie pentru o achitare, fapt care l-ar fi învinuit de sacrilegiu.

— Învățătorule, i-au spus ei, am surprins pe această femeie în adulter, ori, tu știi că legea lui Moise ne poruncește să o ucidem cu pietre.

Femeia era tânără, era frumoasă și în fața unei morți crude, ea plângea.

Iisus i-a văzut lacrimile și a răspuns.

— Acela dintre voi care este fără păcat, să arunce primul piatra!

Cărturarul și fariseu cercetându-și conștiința, au înțeles că acela care le dăduse un asemenea răspuns vedea până în adâncul sufletului lor. Atunci au plecat pe tăcute, unul după altul, astfel că Iisus și femeia păcătoasă au rămas singuri.

Iisus privi în jurul lui și văzând că acuzata fusese iertată prin forța cuvintelor lui, o întrebă:

— Femeie, unde sunt cei care vreau să te omoare?

— Eu nu-i mai văd, răspunse ea, încă tremurând.

— Nici un tribunal nu te-a condamnat? întrebă Iisus.

— Nici unul, răspunse ea.

— Atunci nici eu nu te voi condamna, o, sărmană creatură! Tatăl meu m-a făcut mântuitor și nu judecător! Mergi deci, și nu mai păcătu!

După asemenea fapte și cuvinte era imposibil ca Iisus Hristos să rămână necunoscut la Ierusalim. Prezența lui acolo a fost relevată de strigătul unanim al dușmanilor săi și mai ales de rumoarea poporului, care îl urma pretutindeni, zicând:

— Acest om este un adevărat profet!

Alții spuneau:

— Este mai mult decât un profet, este chiar Mesia. Amintiți-vă cuvintele lui Ioan-Botezătorul, mărturisind că el, Ioan, nu era decât apostolul, iar Iisus era fiul lui Dumnezeu.

Este adevărat că unii ziceau, dimpotrivă:

— Acest om vine din Galileea, iar Hristos trebuie să vină, nu din Galileea, ci din Betleem, pentru că el trebuie să fie din spița și din orașul lui David.

Dar toți îl ascultau cu aviditate, întrucât fiecare din cuvintele sale răspundea nevoilor acestor suflete bolnave de oprimare, acestor trupuri suferinde de mizerie.

De aceea, arcașii care primiseră ordinul de a-l aresta pe Hristos, atunci când l-au găsit în mijlocul unei gloate fermecate de vorbele lui, fie că la rândul lor au fost atinși de acele vorbe, fie că s-au temut de o răscoală populară, n-au îndrăznit să-l prindă.

Ei s-au întors deci cu mâna goală, la prinții preoților și la farisei, care i-au întrebat:

— De ce nu l-ați arestat pe acest om și nu l-ați adus aici?

Arcașii clătinând din cap, au răspuns:

— Nicicând n-a vorbit cineva ca acest om!

La acest răspuns, fariseii s-au speriat.

— Dar, ziseră ei arcașilor, chiar voi ați fost ademeniți, ca și ceilalți?... Ați văzut voi în jurul lui senatori sau bărbați din marele Consiliu?

— Nu, răspunseră arcașii, dar noi am văzut acolo un număr mare de oameni din popor, o mulțime de oameni din orașul nou și din satele din împrejurimi.

— Atunci, ziseră fariseii, toți cei din jurul lui nu sunt decât poporeni, oameni fără adăpost, vagabonzi, oameni fără Dumnezeu... Întoarceți-vă dar, și arestați pe acest om!

Dar unul din senatori se ridică.

— Legea noastră, spuse el, nu permit ca un om să fie arestat, fără o judecată a marelui Consiliu, și noi nu avem dreptul de a condamna pe nimeni, fără a-l asculta pe acuzat.

— Și tu ești galileean, Nicodime? strigară atunci mai mulți. Citește Scriptura și vezi că nu poate să vină vreun profet din Galileea.

Nicodim nu răspunse nimic, totuși cuvântul lui avea puterea pe care o are întotdeauna glasul unui om drept și stimat, așa că fiecare s-a închis în sine și nu s-a luat nici o hotărâre.

Totuși, Iisus, care-i văzuse pe arcași, și care își alesese dinainte Paștele următor drept timp al morții sale, s-a retras din Ierusalim, pornind la întâmplare pe primul drum ieșit în cale.

El mergea întotdeauna urmat de popor. În acest timp, a redat vederea unui orb din naștere, a spus parabola bunului păstor, i-a anunțat pe farisei că vor muri în păcatul lor.

Pe când ținea o predică, iată că vine la el un mesager, plin de praf, care îl anunță:

— Eu vin din Betania și sunt trimis de Magdalena și de Marta, sora ei. Amândouă m-au însărcinat să-ți spun că fratele lor, Lazăr este grav bolnav.

— Bine, răspunse Iisus, nimic nu ne grăbește: această boală este pentru cea mai mare cinstire a lui Dumnezeu și pentru că Mesia să fie proslăvit.

Și mesagerul s-a dus înapoi.

Iar Iisus a mai rămas câteva zile, încă, în locul unde era, pe urmă a zis apostolilor:

— Acum să mergem, să-l vedem pe Lazăr!

Faptul n-a mirat pe nimeni, că se știa că Iisus îndrăgea mult această familie.

Și el a adăugat:

— Haideți! Prietenul nostru Lazăr doarme, eu vreau să-l trezesc!

Ucenicii îl urmau fără să înțeleagă. Numai rareori, în afară de Petru, îl întrebau asupra sensului limbajului său figurat. Ei știau că acest limbaj se explică întotdeauna, de la sine.

Astfel, crezând că este vorba de un somn obișnuit, ei răspunseră:

— Doamne, dacă doarme, se va însănătoși.

Dar Iisus, replică:

— Lazăr este mort!

Și pe când ucenicii se mirau că el a lăsat să moară un om pe care îl numea prietenul lui, Hristos le zise:

— Haideți, veniți, căci totul s-a făcut prin voința lui Dumnezeu și pentru ca cei ce se îndoiau, să creadă.

Unii încă șovăiau, zicând:

— Dar noi suntem proscriși, învățătorul nostru este proscris, și ne vom întoarce la Ierusalim, nu se poate să nu ni se întâmple o nenorocire!

Toma le zise ucenicilor:

— Să mergem cu învățătorul, pentru a avea aceeași soartă ca a lui, și dacă el va muri, să murim și noi cu el!

Iisus îl privi tandru și îi spuse:

— După cele ce ai spus, Tomo, dacă tu te vei mai îndoii vreodată, tu vei avea dinainte iertarea.

Și porniră pe drumul spre Betania.

În drum, Iisus o întâlni pe Marta. Sărmana soră nemângăiată venise înaintea lor.

— Vai! strigă ea cum îl zări, dacă ai fi fost aici, Doamne, nefericitul meu frate n-ar fi murit! De ce nu ați fost aici, sau pentru ce n-ați venit atunci când v-am chemat?

Și zicând acestea, era scâldată în lacrimi și își frământa mâinile de durere.

Iisus îi răspunse:

— Nu mai plânge Maria, fratele tău va învia!

— Da, spuse Marta, în ziua învierii, cu toți ceilalți oameni.

Dar Iisus, întrerupând-o cu un gest, zise:

— Eu sunt învierea și viața și cine crede în mine, va trăi, chiar de ar fi mort, și oricine trăiește și crede în mine, nu va muri niciodată... Răspunde-mi din adâncul sufletului, crezi lucrul acesta, Marta?

Marta strigă:

— Da, Doamne, cred!... Da, eu cred că tu ești Hristosul! eu cred că tu ești fiul lui Dumnezeu, trăind! Eu cred că ai venit în această lume pentru a ne răscumpăra pe toți!

Atunci, ea alergă spre casă, și găsind-o pe Magdalena stând și plângând în mijlocul unui mare cerc de prieteni care veniseră din Ierusalim pentru a încerca să le consoleze pe cele două surori, ea îi spuse încet:

— Domnul vine, este foarte aproape de aici.

Îndată fața Magdalenei se luminează, lacrimile îi încetară. Ea se sculă și fără să zică nimic, se repezi la poartă și alergă înaintea lui Iisus.

Căci, dacă Marta credea, ea, sărmana păcătoasă, credea cu și mai mare tărie. Pentru că după toate amorurile ei profane, urmasă o singură dragoste, dragoastea divină.

Iată pentru ce s-a precipitat înaintea Mântuitorului iar inima ei purificată, zbură înaintea ei cu aripi atât de albe, încât păreau a fi acelea ale unei porumbițe.

Evreii care o înconjuraseră, și care o văzură ieșind așa, își ziseră unii altora:

— Sărmană femeie! Ea se duce, în durerea ei, să plângă la mormântul lui Lazăr. S-o urmăm și să plângem cu ea.

Dar Magdalena nu se opri înaintea mormântului, ea trecu mai departe, mulțumindu-se să trimită spre veneratul mormânt un gest de durere amestecat cu speranță.

Evreii au continuat să o urmeze.

Atunci, ei au văzut în depărtare un grup numeros, în fruntea căruia mergea un bărbat cu o înfățișare calmă și mersul sigur.

Magdalena l-a recunoscut pe Iisus înainte de a se apropia și îndrăznind, fără îndoială datorită umilinței, să meargă până la el, ea căzu în genunchi, cu brațele întinse și strigând cu aceea ardoare pasională care-i arsese inima cu atâtea focuri terestre:

— O, Doamne! Doamne! Dacă ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit!

Atunci, văzând că ea plângea, ca și cei ce o însoțeau, Iisus se înfioră, și fiind tulburat, întrebă cu un glas ușor schimbat:

— Unde l-ați depus pe acest mort atât de iubit?

— Oh! Vino și vezi Doamne, strigă Magdalena, te voi duce la mormântul lui.

Iisus o urmă și toți îl urmară. El plângea.

Iar evreii ziceau, arătându-și-l între ei:

— Vedeti cum îl iubea! Uitați-vă cum plânge!

Iar alții răspundeau:

— De ce nu a venit la el atunci când a fost chemat? El care vindecă pe orbi și pe paralitici, ar fi putut desigur să-l vindece.

Au ajuns astfel la mormânt, unde Marta era îngenunchiată.

Și Iisus a întrebat:

— Aici este mormântul prietenului meu Lazăr?

— Sub această piatră, răspuse Marta. Cât despre Magdalena, ea avea inima atât de apăsată de durere și atât de fremătândă de speranță, încât încerca în zadar să vorbească: din gura ei ieșeau frânturi de fraze, trunchiate de suspinele ce-i ieșeau din piept.

Iisus privi pe cele două femei cu blândețe, și spuse celor de față:

— Ridicați această piatră!

— Dar, răspuse Marta, gândește-te Doamne că sunt patru zile de când fratele nostru Lazăr zace în mormânt, că a început să putrezească și deci miroase greu.

Atunci Iisus întinse mâna, zicând:

— Ridică-te tu singură, piatră a acestui mormânt!...
Lazăre, ieși afară!

Piatra se ridică, parcă împinsă de mâna mortului, și au putut vedea pe răposatul în mormântul său, înfășurat în giulgiu și legat cu fâșii de pânză.

Și Lazăr s-a ridicat la rândul lui, în mijlocul spaimei ce-i cuprinsese pe toți și care nu avusese încă timp să se preschimbe în bucurie.

Atunci Iisus a zis:

— Dezlegați-l și lăsați-l să umble!

Marta și Magdalena s-au repezit la Lazăr, rupându-i lințoliul, desfăcând legăturile și strigând:

— Slavă lui Dumnezeu!... Slavă Domnului Iisus!...
Minune!

Și Lazăr repeta după ea, cu un glas și mai vibrant încă:

— Slavă lui Dumnezeu!... Slavă Domnului Iisus!...
Minune!

După cum promisese Mesia, Lazăr a fost înviat. Niciodată Hristos nu făcuse o minune mai vădită, mai publică, mai extraordinară. Astfel, cei ce asistaseră au alergat, aproape înnebuniți, până la Ierusalim, povestind cele ce văzuseră și strigând:

— Da, acum Mesia este cu adevărat printre noi!

La rândul lui, Iisus s-a retras la marginea deșertului, în orașul Efrem, și, pe când Marta și Magdalena, ca și mai ales cel înviat, încercau să-l rețină printre ei, Iisus le spuse:

— Timpul meu nu a venit încă. Mă voi întoarce să iau o ultimă masă cu voi de Paștele ce se apropie.

Și el se îndreptă spre deșert și se pierdu din ochii lor.

David Roberts — *Căderea Ierusalimului* (detaliu)

NENOROCIRILE IERUSALIMULUI

Răsunetul minunii se răspândise nu numai la Ierusalim, ci și în împrejurimi. Venea lume din toate părțile, de la Ghetsemani, din Anatot, Betel, Silo, Gabaon, Emaus, Betleen, Hebron și chiar din Samaria, pentru a-l vedea și pentru a-l atinge pe Lazăr. După ce l-au văzut și l-au pipăit, mulți se îndoiau încă de ochii și de mâinile lor, mai ales cei care-l duseseră pe ultimul drum:

— Noi l-am văzut murind, noi l-am văzut în giulgiu, noi l-am văzut înmormântat!

Dar, cu cât bucuria acestei minuni era mai mare printre săracii din popor, cu atât era mai mare consternarea pentru farisei, împotriva cărora predica Iisus, și printre irodieni, care datorau tetrarhului Irod, cel care datora totul romanilor și care se temea fără încetare că un nou Iuda Macabeul ar putea să-i elibereze pe evrei de sub jugul străinilor.

Acest jug era rușinos, dar aurit!

Fariseii ziceau:

— Să ne ferim de acest om, care face minuni pe care noi nu putem să le facem!

Irodienii ziceau:

— Dacă acest om nu va fi arestat, va avea loc o nouă revoltă în Iudeea și romanii vor veni și vor distruge orașul!

Iar bogații se temeau, pentru că — așa după cum spunea Iisus — nu ei aveau bogăția, ci bogăția îi avea pe ei.

Începând din acel moment, fariseii și irodienii nu aveau în gând decât un singur lucru: să-l omoare pe cel pe care fariseii îl numeau un blasfemator, iar irodienii, un rebel.

Ei aveau de partea lor pe marele preot Caiafa, care le-a făgăduit moartea vinovatului.

Dar în zadar îl căutau ei pe Iisus în Ierusalim și în împrejurimi. Iisus, după cum am spus, era la marginea deșertului, unde își aștepta ceasul morții sale.

Ora venea, Paștele se apropia, Iisus zise:

— Să mergem la Ierusalim!

Trebuia să treacă iar prin Samaria.

Ori să meargă la Ierusalim pentru a face acolo Paștele, însemna mai mult decât oricând să se declare evreu și anti-Samaritean.

Ca urmare, primul oraș din Samaria în care Iisus și ucenicii săi s-au prezentat, le-a refuzat ospitalitatea.

Ceea ce văzând, doi dintre apostoli, neputând să sufere afrontul făcut învățătorului lor, au zis:

— Doamne, nu vrei să zicem focului din cer să coboare și să ardă acest oraș?

Iisus surâse, căci văzu că apostolii începeau să cunoască puterea lui și pe a lor, dar îi opri îndată, pentru ca ei să nu fie împinși de mânie.

— Gândul meu nu vă îndeamnă la asta, le spuse el, pentru că fiul omului nu a venit să-i piardă pe oameni, ci ca să-i mântuiască!

Atunci și-au continuat drumul spre Ierusalim.

La o leghe de oraș, Iisus s-a oprit.

— De data aceasta, zise el, toate proorocirile profetilor, se vor îndeplini. Ascultați deci, pentru ca fiecare din voi să știe bine unde merge. Fiul omului va fi dat prinților, preoților, cărturarilor și bătrânilor; ei îl vor condamna la moarte și-l vor da păgânilor, care își vor bate joc de el, îl vor scuipa în obraz și îl vor biciui; dar a treia zi, el va învia!

Iar credința în această înviere era atât de mare printre unii apostoli, încât doi dintre cei doisprezece s-au apropiat de Iisus și i-au zis:

— Învățătorule, noi vrem să ne împlinești ceea ce îți vom cere.

Ei erau Iacov și Ioan.

— Ce doriți să vă îplinească cel ce va muri? îi întrebă Iisus.

— Fie ca spre cinstirea noastră, îi răspunseră ei, noi să fim așezați unul la dreapta și celălalt la stânga ta.

— Cererea voastră se va împlini, pentru că voi aveți credință, le răspunse Iisus.

Vineri — opt zile înaintea aceleia pe care moartea lui Hristos o va face Vinerea Mare — au ajuns în Betania.

Ucenicii îl precedaseră pe Iisus, astfel că masa îl aștepta la același Simon, unde mai mâncaseră o dată.

Sosind, s-au așezat la masă cu toții; dar cum femeile nu puteau să mănânce cu bărbații și în timp ce Maria se ocupa cu servitul, Magdalena s-a așezat jos, pe dușumea, la picioarele Mântuitorului, sorbind fiecare cuvânt ce ieșea din gura lui.

Atunci Maria a întrebat-o:

— De ce pierzi tu timpul acolo, Magdalena, în loc să vii să mă ajuți?

— Eu ascult, răspunse Magdalena.

Și pe când ea îl întreabă din ochi pe Iisus pentru a ști dacă ea trebuia să se scoale și să meargă să o ajute pe sora

ei sau să rămână așezată aproape de Iisus și să-l asculte, acesta îi spuse:

— Rămâi, copului meu, tu ai ales pentru tine, partea cea bună.

Magdalena a rămas deci, continuând să asculte.

Apoi, la sfârșitul mesei, ea se ridică, ieși, dar se reîntoarce aproape îndată, aducând cu ea, într-un vas de alabastru, o măsură de mir, cu care a spălat picioarele lui Iisus, pe care le-a șters ca și prima dată, cu părul ei.

După care, ea a spart vasul, care valora dublu cât parfumul, după ce vărsase restul lichidului pe capul lui Hristos.

Atunci Iuda, unul din apostoli, nu-și putu reține o mișcare de invidie și strigă:

— E păcat să risipești astfel o licoare atât de scumpă și să spargi un asemenea vas; s-ar fi putut vinde cu trei sute de dinari, și dărui apoi cei trei sute de dinari, săracilor!

Iisus îl privi trist pe Iuda, căci vedea ce se petrece în sufletul lui și că el nu vorbea astfel spre folosul săracilor, ci datorită orgoliului propriu.

Atunci, cu un glas al cărui ton era atât de melancolic, încât în ochii unora se iviră lacrimi, el zise:

— Iuda, pentru ce te îngrijești de această femeie? Gândul ei cel bun o animă. Voi aveți mereu săraci printre voi și puteți să-i ajutați oricând, dar pe mine nu mă veți avea mult timp printre voi... Ea păstrase acest mir pentru înmormântarea mea și ea mi-a parfumat corpul înainte, mulțumesc, Magdalena!

Cei cărora Iisus le prezisese moartea lui au înțeles singuri, dar Magdalena nu a înțeles și, privindu-l pe Iisus cu teamă, a întrebat:

— Ce spui tu, doamne Iisuse?

— Așteaptă, vei vedea, spuse trist Iisus. Ție îți promit, sărmană păcătoasă, că îți voi apărea mai întâi, drept răsplată, pentru marea durere pe care te voi face să o suferi.

— Eu nu înțeleg, zise Magdalena, dar nu am nevoie să înțeleg, pentru că eu cred în tine, Doamne.

Iisus a petrecut ziua de sabat cu Marta, Magdalena și Lazăr, iar duminică dimineața a pornit la drum. Marele număr de străini care veneau neîncetat în Betania a răspândit vestea intrării sale în Ierusalim și a împins dincolo de porți toată gloata poporului.

Lazăr oferise un cal lui Iisus, dar acesta îi răspunsese:

— Calul este simbolul războiului și eu vin să aduc nu războiul, ci pacea. De altminteri, în satul Betfaghe este ceva pregătit.

Și au pornit la drum.

Când au ajuns în apropierea Betfagheei, el a chemat pe doi dintre ucenicii săi și le-a spus:

— Mergeți în acest sat care este în fața voastră și acolo veți găsi o asină și un asin pe care mi-i veți aduce.

— Dar dacă proprietarul s-ar opune ca noi să-i luăm? întiebă unul din cei pe care îi trimitea Iisus.

— Veți răspunde că Mântuitorul are nevoie de ei, zise Iisus, și atunci el vă va lăsa să-i luați.

Cei doi ucenici au luat drumul satului, de unde s-au întors aducând asina și asinul.

Apostolii au acoperit asinul cu veșmintele lor și Iisus s-a urcat deasupra, în timp ce restul poporului îl preamărea pe Mesia, fiecare în felul său, unii așternându-și mantalele sub picioarele lui, alții întinzând frunze de palmier sau culegând flori și aruncându-le în drumul lui, strigând cu toții: „Osana!”

Ajuns lângă o stâncă ce domina orașul el se opri și, privind Ierusalimul și lăcrimând, zise:

— O, Ierusalime! dacă ai recunoaște cel puțin, în această zi de slavă ce ți s-a dat, pe acela ce îți aduce pacea! Dar nu! Tu ai ochii acoperiți, o Ierusalime, oraș orb, căruia nu știi cum să-i redau lumina! Așa că tu vei vedea acele zile ale nenorocirii, când dușmanii te vor înconjura cu șanțuri, te vor închide din toate părțile, te vor cuceri, te vor distruge pe tine și pe copiii tăi, te vor arde de pe suprafața pământului. Și când acea zi va veni, nu va mai rămâne din tine, piatră peste piatră, pentru că tu n-ai recunoscut Ierusalime, timpul când Domnul te-a cercetat!

Și, din acea zi, piatra de pe care Iisus pronunțase acele cuvinte s-a numit Piatra Proorocirii.

Iisus și-a continuat drumul, a traversat podul Cedronului, pe când unii dintre cei ce-l așteptau au venit înaintea lui, zicând:

— Cum vei face ca să intri în oraș, Mântuitorule? Iată că porțile s-au închis în urma noastră.

Dar Iisus le-a spus:

— Să mergem totuși! Omul poate să mă ignore, dar lemnul, focul mă cunosc: poarta la care voi ajunge, se va deschide înaintea mea.

Atunci, el merse drept la poarta Aurită, în mijlocul a mai mult de zece mii de oameni care-i făceau alai.

Cum ajunsese la douăzeci de pași de poartă, cele patru canaturi, căci poarta era dublă, se deschiseră de la sine și de pe această parte se putea intra în oraș, trecând pe sub două bolți, separate printr-un singur stâlp.

Când poporul văzu porțile deschizându-se singure, scoase strigăte puternice de bucurie și de victorie, căci poporul triumfa în persoana acestui învingător, care își alesese ca simbol cumpătarea și răbdarea.

Atunci, mai mult decât oricând, frunzele de palmier se agitau, florile erau aruncate în drumul lui, mantalele acopereau drumul, iar strigăte numeroase, răsunau:

— Slavă întru cel de sus! Binecuvântat să fie acel ce vine în numele Domnului!

Prin dubla deschidere, Iisus mergea în frunte, iar gloata se răsândea prin oraș. Hristos făcu înconjurul templului, ieși prin poarta occidentală, trecu prin teatru și prin palatul Macabeilor, merse de-a lungul muntelui Acra, evitând Sionul, unde erau palatele lui Ana și Caiafa și întrucât prezența lui ar fi putut produce tulburări, trecu din orașul de jos în al doilea oraș, din cel de-al doilea, în Bezeta și reveni la templu pe lângă palatul lui Pital și piscina Probatică,

Cei care nu știau încă cine era Iisus, în cea mai mare parte oameni străini de Ierusalim, întrebau cu uimire:

— Cine este acest om pe care tot poporul îl urmează și-l aclamă? Iar cei ce-l însoțeau pe Iisus răspundeau:

— Este Iisus, este profetul din Nazaretul Galileei.

Atunci strigatele și aclamațiile s-au întetit, tinerii alergau, bătrânii se târau, iar copiii, chiar cei mai mici — acei copii pe care Iisus îi lăsa întotdeauna să vină la el — se alăturau bărbaților, femeilor, bătrânilor strigând împreună:

— Slavă fiului lui David! Binecuvântat fie cel ce vine în numele Domnului! Să fie binecuvântat regele lui Israel!

Și atunci se putea vedea cum ieșeau cu greu din mulțime, prinții preoților, cărturarii și fariseii și cum se îndepărtau consternați, acoperindu-și fața cu mantalele, zicând:

— Vai! Noi nu putem face nimic împotriva acestui om, fiindcă el face atâtea minuni încât toți aleargă după el.

Unii însă au avut îndrăzneala să vină la el și să-i spună:

— Fă-i deci să tacă pe acești copii care te laudă ca și cum ai fi un Dumnezeu.

Dar Iisus le-a răspuns:

— Nu ați citit în cartea regilor? „Vor ieși cuvintele de slavă din gura copiilor mici și dacă ei vor tăcea, chiar și pietrele vor vorbi în locul lor!”

Apoi Iisus a fost condus în templu, iar când a intrat în al doilea pridvor, toți au strâns în jurul lui, strigând:

— Vorbește, vorbește Doamne! învață-ne, spune-ne ce trebuie să gândim despre cărturari și farisei.

Iar Iisus, care până atunci ezitase să-i combată pe dușmanii săi și nici măcar nu se apăraseră, atunci când ei îl atacau, răspunse:

— Într-adevăr, a venit timpul: ascultați dar, pentru că vreți să auziți, uitați-vă deci, pentru că vreți să vedeți!

Și-atunci, dând glasului său acea intonație puternică pe care o folosea atunci când trecea de la mângâiere la amenințare și de la amenințare la blestem, continuă:

— Voi vreți să știți ce gândesc eu despre cărturari și farisei? Ei bine, am să vă spun.

Poporul făcu atunci o liniște deplină.

— Cărturarii și fariseii, reluă Iisus, stau în scaunul lui Moise: ascultați preceptele și învățăturile lor. Faceți însă numai ceea ce vă spun să faceți, și nu ce fac ei, căci ei nu fac ce zic, ci dimpotrivă... ei alcătuiesc stive de sarcini, atât de grele, că nu pot fi ridicate, și în loc de a-și purta partea, ei le încarcă pe umerii fraților lor, și odată încărcate, nu le mai ating nici cu vârful degetului. Ei fac orice lucru numai pentru a fi priviți de oameni, și pentru a nu fi priviți de Dumnezeu. Ei ocupă primul loc la masă, se așează în primele rânduri la Sinagogă și nu așteaptă să li se spună: „Așezați-vă aici sau acolo” . Lor le place să fie salutați pe stradă și să fie numiți învățători de către oameni care nu sunt servitorii lor. O, frații mei! continuă Iisus adresându-se ucenicilor săi, nu faceți ca ei! Nu luați numele de ÎNVĂȚĂTORI! Căci voi nu aveți decât un învățător, iar voi cu toții sunteți frați. Să nu chemați Tată pe oricine ar fi aici pe pământ, pentru că voi nu aveți decât un Tată, care este în ceruri! Și dimpotrivă, cel care se va

crede cel mai mare printre voi, să fie servitorul celorlalți. Oricine se va mări va fi umilit, iar cel ce se va umili, va fi ridicat!

Apoi, revenind la cei pe care îi atacase mai înainte, zise:

— Nenorocire vouă, cărturari și farisei fățarnici! Pentru că voi nu veți intra în împărăția cerurilor și nici nu-i lăsați să intre în ea, pe cei ce vor să intre! Vai de voi, cărturari și farisei fățarnici, care mâncați chiar și casele văduvelor sub pretextul de a face pentru ele, rugăciuni îndelungate. Pentru aceasta veți lua o osândă mai mare! Nenorocire vouă, cărturari și farisei fățarnici, căci voi cutreierați marea și pământul, pentru a aduce pe un altul la credința voastră, iar după ce ați făcut din el un prozelit, îl transformați într-un fiu al gheenei, de două ori mai rău decât voi! Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici, propovăduitori orbi, care ziceți: „Dacă jură cineva pe templu, nu înseamnă nimic; dar dacă jură pe aurul din templu, este legat prin jurământul său! Ca și cum ar avea mai mare trecere aurul decât templul care-l sfințește! Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici care ziceți: “Dacă jură cineva pe altar, nu-i nimic, dar dacă jură pe darul de pe altar, el este legat de jurământul său!” Ca și cum ar trebui să fie cinsit darul și nu altarul pe care acesta este pus! Nu! Acela care jură pe templu, jură pe el și pe cel ce locuiește în el. Cel care jură pe altar, jură pe acesta și tot ce este pus deasupra, iar cel care jură pe cer, jură pe cer și pe cel ce șade pe scaunul de domnie din cer.

Și cum Iisus se oprise un moment, cu toții strigară;

— Continuă, învățătorule! Continuă!

Atunci Iisus reluă:

— Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici, care dați zeciuală din izmă, mărar și din chimen, dar care lăsați de-o parte cele mai însemnate lucruri din lege, adică dreptatea, mila și credința! Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici, care curățați pe dinafară paharul și blidul și le lăsați pe dinăuntru pline de răutăți de necumpătate, pe când voi ar trebui dimpotrivă, să curățați pe dinăuntru blidul și paharul și atunci părțile lor dinafară se vor curăți de la sine. Nenorocire vouă, cărturari și farisei fățarnici, care sunteți ca mormintele

văruite, care pe dinafară par frumoase la vedere, dar pe dinăuntru sunt pline de oase de morți și de necurățenii. O, vai vouă! Vai vouă! Cei care zidiți morminte pentru toți profetii și faceți monumente celor dreți și ziceți: „Dacă noi am fi trăit în timpul părinților noștri, nu ne-am fi unit cu ei să vărsăm sângele celor dreți, și nici să-i omorăm pe profeti” și care prin astea mărturisiți că voi sunteți fiii ucigașilor de profeti, urmașii omorăturilor de oameni dreți! Vai vouă, neam de năpârci, fii de șerpi! Ajungeți să umpleți măsura părinților voștri! Și iată, eu vă trimit un prooroc, și voi îl veți răstigni pe cruce. Vă trimit înțelepți, pe care voi îi veți biciui în sinagogile voastre și îi veți prigoni din cetate în cetate. Astfel, tot sângele vărsat va cădea asupra capetelor voastre, de la sângele neprihănitului Abel, până la cel al lui Zaharia, pe care l-ați omorât între templu și altar!

Apoi, îndreptându-se către ușa dinspre apus a templului și întinzându-și amândouă mâinile deasupra orașului, zise pe un glas trist:

— Ierusalime! Ierusalime! care-i omori pe prooroci și îi ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori am vrut să-i strâng la mine pe copiii tăi, cum își strânge o pasăre puii sub aripi? Iar tu Ierusalim nu ai vrut! Ca urmare, fiii tăi vor fi împrăștiați pe toată fața pământului, iar din toate aceste clădiri, din toate aceste palate, eu îți zic, o Ierusalime, nu va mai rămâne piatră peste piatră!...

Atunci, ca și cum ar fi fost cuprins de o mare oboseală blestemând atâta, Iisus se opri și se așeză pe o bancă.

Și, cum era așezat în fața cutiei milelor din templu, în care fiecare venea să-și depună obolul, pe lângă oamenii bogați care aruncau acolo cu gesturi mari, argint și aur, a venit o femeie sărmană care a strecurat umil două mici monede de aramă.

Iisus, care din toate lucrurile trăgea o învățătură, i-a chemat pe ucenicii săi:

— Veniți, le spuse, și vedeți pe această văduvă săracă. Ea a dat mai mult decât toți cei care până acum au dat prin prinosul lor, a dat din puțina ei sărăcie.

Atunci un om s-a apropiat de Iisus și i-a zis:

— Învățătorule, tu care ne-ai învățat atâtea lucruri, mai spune-ne și asta: Trebuie să plătim tribut Cezarului sau nu?

Iisus a înțeles imediat că acel om nu-i pusese întrebarea de la el, ci fusese trimis de dușmanii și prigonitorii lui. Într-adevăr, dacă Iisus ar fi zis „Plățiți tributul”, el ar fi fost considerat ca un dușman al poporului, pe care acest tribut îl sârăcea. Dacă dimpotrivă, l-ar fi sfătuit să nu-l plătească, Iisus, ar fi fost declarat ca dușman al împăratului roman, împotriva căruia îndemna poporul la răscoală. Iisus însă i-a răspuns:

— Prietene, arată-mi o monedă.

Și omul a scos din pungă o monedă pe care a arătat-o lui Iisus.

Atunci Iisus l-a întrebat:

— Al cui chip este bătut pe acest ban?

— Al lui Cezar.

— Ei bine, spuse Hristos, dați Cezarului ce-i al Cezarului și lui Dumnezeu ce-i a lui Dumnezeu.

Și ridicându-se, a ieșit și s-a îndreptat spre Betania.

El cobora astfel în fiecare dimineață, după ce petrecea noaptea pe Muntele măslinilor, printre mormintele poporului, unde se spunea că îngerii Domnului veneau să-i aducă vorbele tatălui său.

Și în fiecare dimineață toți oamenii săraci din Ierusalim, împreună cu cei din împrejurimi și cu străinii ce soseau în oraș, veneau la el. El a coborât astfel în Betania, luni, marți și miercuri.

În acea ultimă zi, mulțimea adunată era atât de numeroasă, strigătele de „Trăiască Iisus, regele evreilor!” au răsunat atât de tare, încât fariseii, înspăimântați au alergat la Caiafa, iar Caiafa i-a convocat la el pe prinții preoților și pe cei bătrâni, care constituia împreună Sinedriul, pentru a ține sfat.

Consiliul a ținut până seara la ora unsprezece.

A doua zi, Iisus nu a coborât în Ierusalim, ci, vorbindu-le lui Petru și Ioan, doi dintre ucenicii săi, le-a spus:

— Intrați diseară în oraș prin poarta Apelor, apucați pe urcușul Sionului, mergeți drept înaintea voastră până ce veți

întâlni un om ducând pe umăr un ulcior plin cu apă. Urmați-l pe acest om, intrați unde va intra el și spuneți stăpânului acelei case că Iisus din Nazaret îi trimite aceste cuvinte: „Vremea mea se apropie. În ce loc voi mânca Paștele în acest an, împreună cu ucenicii mei?”

După cum am văzut, cele spuse de Iisus au fost făcute întocmai. Petru și Ioan au intrat în Ierusalim, l-au găsit în apropierea fântânii Sionului pe omul cu ulciorul cu apă și l-au urmat până la stăpânul său, Eli. Eli le-a arătat ucenicilor camera pregătită pentru cină.

Pentru a-l înștiința pe Iisus că cele comandate era pregătite, ei s-au urcat pe terasa casei și au înălțat flacăra unei torțe. Iisus care ședea sub palmierii din Betfagheea văzând această flacăară zise: „A sosit ceasul... Să mergem!” Și ridicându-se, a luat împreună cu cei din jurul său, drumul orașului.

Bartolomé Esteban Murillo - *Dolorosa*

MAMA PREA CURATĂ, MAMA MÂNTUITORULUI

Cortegiul lui Iisus era compus din ucenicii săi, despre care am mai vorbit și din femeile pe care Scriptura le numește femeile sfinte, despre care vom mai spune câteva cuvinte.

Sfintele femei erau mai întâi fecioara Maria, care după nunta din Caana nu-și părăsise fiul, ce o ținuse pe lângă el, ca și cum Iisus știind că timpul cât mai rămânea în această lume era scurt, n-ar fi vrut să lase să se piardă nici o fărâmă din dragostea filială, era Maria Magdalena, frumoasa curtezană pe care Hristos, în mila lui duioasă, o apropiase de mama lui, pentru a curăți păcătoasa în contact cu aceea ce nu greșise niciodată, era Ioana, nevasta lui Cuza, intendentul casei lui Irod, era Maria, nepoata Fecioarei și fiica lui Cleofas, era Marta, sora Magdalenei și a lui Lazăr, era Maria, mama lui Marcu și încă unele ale căror nume nu au ajuns până la noi.

Poate că această ceată de femei ar părea neobișnuită în suita lui Iisus; dar, pe lângă că la evrei era obiceiul ca femeile și mai ales văduvele, să-i urmeze pe doctorii lor, vorbele lui Hristos aveau un accent atât de blând, de convingător, de duios, morala lui bazată pe credință, milă și iertare, mergea atât de bine la sufletul femeilor încât nu era de mirare ca ele să-l urmeze pe cel ce înviase pe fiica lui Iair, iertase păcatele Magdalenei și salvase femei adultere. Pe de altă parte era în Iisus ceva atât de melancolic, de suav, aproape feminin, care dădeau înfățișării și vorbeii sale un farmec irezistibil, farmec care, am mai spus-o, avea influență mai ales asupra femeilor, dar impunându-le un sentiment manifestat printr-o expresie de castitate aproape divină.

Numai adorarea lui Hristos de către Magdalena păstrase o umbră de dragoste pământescă. Într-adevăr, Magdalena îl iubea pe divinul său mântuitor în felul caracterului ei: toate dragostele se concentraseră într-una singură și aceasta era

imensă, incomensurabilă, infinită. Uneori Iisus o dojenea cu un surâs, un cuvânt, o privire și atunci biata păcătoasă se arunca la picioarele lui Hristos și cu fruntea în țărână vărsa lacrimi pe care ea le credea lacrimi de căință, dar care nu erau totuși decât lacrimi de dragoste.

Dintre femeile sfinte, după blânda lui mamă, Iisus o iubea mai mult pe Magdalena, tot așa cum dintre ucenici îl iubea mai mult pe Ioan.

Însoțit astfel, el a reintrat în Ierusalim și datorită tumultului din această zi mare nu i-a dat atenție nimeni, tot așa cum nu dăduse nimeni atenție lui Petru și Ioan.

Ajuns la colțul dinspre apus al fortăreței, cortegiul lui Iisus s-a împărțit în două grupuri: unul, compus din sfințele femei conduse de Fecioara Maria a intrat în fundul unei mici case ascunsă în umbra colinei Sionului și a cărei grădină se termina la meterezul întăriturii, pe când celălalt, compus din ucenicii săi, intra în casa lui Eli, reținută pentru cină de Petru și Ioan.

În vestibulul casei, Petru și Ioan îi așteptau. În apropiere așteptau și cei care trebuiau să facă Paștele în celelalte două camere, adică la parter și la al doilea etaj. Ei erau cu toții discipoli ai lui Iisus. Unii se duceau să mănânce Paștele cu fiul marelui preot Simion, iar alții cu Eliacim, fiul lui Cleofas.

Așteptându-l pe Iisus, ei cântau Psalmul al CXVIII-lea al lui David: „Fericiți cei ce se mențin fără prihană în drumul lor. Ferice de cei ce merg după legea ta, Doamne!...”

Când psalmul a fost terminat, Petru aduse înaintea lui Iisus mielul pascal, era un miel mic și alb, fără nici o pată, având o lună sau poate mai puțin și purtând pe cap o coroană de aur.

Iisus trebuia să jertfească mielul.

Atunci i s-a dat cuțitul de sacrificiu și, în timp ce Ioan îi ridica capul pentru a se descoperi artera gâtului, Iisus privind mielul, murmură: „Tot așa voi fi răstignit și eu, căci, după cum a zis și Ioan-Botezătorul, eu sunt adevăratul miel a lui Dumnezeu!”

Micul miel behăi trist.

Iisus suspină, părănd să simtă o mare repulsie să rănească sârmanul animal. O făcu totuși, dar repede și cu mult regret, apoi îndată își întoarse ochii.

Sângele a fost strâns, într-un vas de argint și i s-a dat lui Iisus o ramură de isop, pe care o înmuie în sânge. Îndată el merse la ușa sălii, stropi cu sânge cei doi ușori și încuietoria și prinse deasupra ușii ramura de isop, pronunțând aceste cuvinte:

— Cu adevărat vă spun, fraților, sacrificiul lui Moise și figura mielului pascal își vor găsi împlinirea și nu numai fiii lui Israel, ci chiar acei ai tuturor popoarelor vor ieși, de această dată, de sub jugul împilării.

Apoi, privind în jurul lui, întrebă:

— Sunteți strânși cu toții?

— Da, toți, răspunse Petru.

— În afară de Iuda, spuse Ioan.

— Cine știe unde este? întrebă Iisus.

Ucneicii și apostolii se întrebară între ei.

— Nimeni nu știe, zise Ioan. El ne-a părăsit puțin mai înainte ca Petru și cu mine să plecăm spre Ierusalim. Nevăzându-l, am crezut că l-ai trimis cu vreo treabă.

— Nu, răspunse trist Iisus. În acest moment el ascultă de un altul, nu de mine... Dar eu îi mulțumesc de a-mi fi dat un răgaz, pentru a merge să-mi iau rămas bun de la mama mea. În acest timp, împliniți pregătirile pentru cină. Când Iuda se va întoarce, eu voi intra în urma lui.

Iisus ieși și se îndreptă singur către casa cea mică pe care am arătat-o și unde sfintele femei urmau să ia masa împreună.

În vestibul, Iisus a întâlnit-o pe Magdalena.

— Ce faci tu aici, copilul meu? a întreat-o.

— Eu te-am auzit venind, o Doamne! spuse Magdalena, și ți-am ieșit în întâmpinare.

Iisus îi dădu mâna să i-o sărute.

Ea atinse această mână divină și își lipi buzele cu pasiune de ea.

— Magdalena, murmură Iisus.

— Doamne, zise păcătoasa roșind.

— Unde este mama mea?

— Este în grădină.

— E bine, spuse Iisus, mă voi duce acolo.

— Lasă-mă sa-ți arăt drumul, învățătorule, zise Magdalena, repezindu-se înainte.

— Eu cunosc toate drumurile, spuse Iisus.

Magdalena se opri umilă și tristă.

Iisus o privi cu îndurare profundă, apoi cu o voce dulce ca suspinul unei flori, îi zise:

— Arată-mi drumul.

Magdalena scăpă un strigăt de bucurie și merse înaintea lui.

Iisus traversă sala unde fusese aranjată masa prin grija Mariei. Sfintele femei erau așezate și vorbeau.

Ele se ridicară, văzându-l pe Iisus. După cum spusese Magdalena, Fecioara nu era cu ele.

Iisus trecu și, precedat de Magdalena, ieși în grădină. Atunci s-au putut vedea îndreptându-se, crezând că a venit aurora, acele plante, care în întuneric se apleacă, așa cum fac păsările, care pentru a dormi, își pun capul sub aripă. Florile care se închid noaptea, ca ochii omenești, s-au deschis și au răspândit parfumul pe care îl credeau închis în caliciul lor, până în zorii zilei.

Iisus o văzu pe sfânta lui mamă care se ruga, îngenunchiată sub un pin. El îi făcu Magdalenei semn cu mâna să se oprească și merse la Maria cu un pas atât de ușor, încât ea nu-l auzi venind.

Iisus o contemplă un moment pe Fecioara Maria, cu o tristețe profundă, apoi, cu cel mai dulce glas, spuse:

— Mama mea!

Maria tresări puternic, ca în ziua în care auzise vocea îngerului.

— O, fiul meu! strigă ea.

Și își întinse mâinile spre Iisus.

Iisus o conduse la o bancă, pe care Fecioara se așeză sau mai curând se lăsă să cadă, fără a-l părăsi din ochi pe divinul ei fiu.

În acel moment, cuprinsă de o teamă nelămurită, răspândind totuși dragostea maternă, înfățișarea Fecioarei avea ceva cu adevărat ceresc. Dumnezeu îi permise dealtminteri, ca în semn de curățenie, să rămână mereu tânără și frumoasă. Abia dacă părea de vârsta fiului ei și nici o femeie din Ierusalim, din Iudeea, din întreaga lume, nu se putea compara cu ea, în ce privește frumusețea.

— O, fiul meu, zise, tu te-ai gândit așadar la mine!

— Eu am văzut ce se petrece în sufletul tău, mamă, spuse Iisus, și iată-mă.

— Dacă tu ai văzut ce se petrece în sufletul meu, ai văzut temerile mele?

— Da, mamă.

— Tu știi ce îi ceream eu lui Dumnezeu?...

— Ca el să-mi inspire ideea de a părăsi Ierusalimul.

— Da! Da! Fiul meu prea iubit, părăsește Ierusalimul!... Să ne întoarcem la Nazaret! Să fugim în Egipt, dacă trebuie!

— Mamă, zise Iisus luând cu blândețe mâna fecioarei, timpurile s-au împlinit și nu este vorba de a fugi de pericol. Trebuie să mergem în întâmpinarea lui.

Fecioara avu un tremur în tot corpul.

— Ascultă, zise ea, mi-ai vorbit adesea, dar vag, despre acea zi a pericolului: copil, în Egipt, adolescent, la Ierusalim, bărbat, pe malul râului Genezaret. Adesea, în cuvântările tale ținute ucenicilor, ai repetat cuvintele: sacrificiu, jertfire, pătimiri și de fiecare dată când ceva asemănător ieșea din gura ta, eu tresăream până în fundul sufletului. Dar când mi-ai spus: „Vino cu mine, mamă”, eu m-am liniștit, căci am gândit că dacă prea iubitul meu fiu ar fi mers spre o primejdie de moarte, el nu i-ar fi spus mamei sale: „Vino cu mine!”

— Și dacă, dimpotrivă, eu ți-am spus: „Vino cu mine” pentru că înainte de a te părăsi, nu aș fi vrut să pierd niciunul din momentele care mi-erau date spre a le petrece încă lângă tine?

Fața Fecioarei luă culoarea mantalei albe care-i acoperea și capul.

— Fiul meu, zise ea, în numele lacrimilor de beatitudine pe care le-am vărsat atunci când îngerii m-au anunțat că tu ai fost zămislit în pântecul meu, în numele bucuriilor cerești ce mi-au copleșit sufletul când te-am văzut surâzându-mi în momentul nașterii tale în peștera din Betleem, în numele mândriei ce m-a cuprins când păstorii și magii au venit să te preamărească la ieslea ce-ți servea drept leagăn, în numele fericirii neștiute pe care am resimțit-o atunci, când după ce te pierdusem timp de trei zile lungi, te-am regăsit în templu, înconjurat de învățații a căror știință terestră se înclina înaintea științei divine a copilului meu, în numele Duhului Sfânt ce locuiește în tine și care te fac binefăcătorul omenirii, făgăduiește-i mamei tale că ea te va preceda în mormânt!

— Mamă, zise Iisus, pământul era încă fără formă și gol, tenebrele acopereau încă fața abisurilor, bărbatul și femeia nu existau decât în gândul Creatorului, când deja, în înțelegere cu mine și cu Duhul Sfânt, tatăl meu se hotărâse în liniștea eternității, de a întrupa a doua oară imaginea divinității în omul decăzut. Ori, s-au scurs mai mult de patru mii de ani, în timpul căroră, Tu o știi, o Tatăl meu! Voi o știți, ceruri! Voi o știți, soare și stele de o vârstă cu facerea lumii! Eu am suspinat pentru coborârea mea pe pământ, care trebuia să mântuiască omenirea... Ziua atât de dorită a încarnării mele a sosit în sfârșit; de treizeci și trei de ani, eu îl proslăvesc pe Dumnezeu. Ei bine, noaptea trecută, pe muntele Măslinilor, unde mă rugam, gândind la durerea pe care moartea mea ți-o va pricinui, mamă, eu i-am zis lui Dumnezeu: „O Tatăl meu! Pentru a împlini lucrarea veșniciei și sfintei pronii, nu există o altă cale decât patimile fiului Tau? Și Dumnezeu mi-a răspuns: “ Eu îmi ridic capul peste univers și mâna peste infnit și am jurat, o fiul meu, eu care sunt veșnic, că păcatele lumii vor fi răscumpărate cu moartea ta!”

Fecioara scoase un geamăt atât de dureros, că aerul, plantele, florile, părură că gem împreună cu ea.

— Mama mea, reluă Iisus, gândește-te totuși la această mărire, veșnică care a fost destinată fiului tău: până acum oamenii s-au sacrificat pentru un om, pentru o familie, pentru o națiune. Fiul tău se sacrifică pentru întreaga omenire!

— Eu gândesc că fiul meu, va muri, spuse Fecioara pe un ton sfâșietor și mi-este imposibil să gândesc altceva!...

— Mamă, zise Iisus, eu voi muri, este adevărat, dar așa cum moare un Dumnezeu, pentru a învia peste trei zile, la viața veșnică.

Maria clătină capul.

— Of! făcu ea, când îngerul m-a vestit că eram aleasă între femei și că eram pe cale să devin mama lui Dumnezeu, eu am adus mulțumire Domnului și am crezut... Dar iată, ce am crezut: că tu te vei naște cu toate însușirile divinității, că vei crește repede ca gândul și, odată crescut mare, lumea trebuia să-ți aparțină. Am crezut că tu vei pune unul din picioare pe ocean, iar pe celălalt pe uscat, că tu vei cumpăni cu mâna dreaptă soarele, iar cu stânga vei susține bolta cerească. Atunci te-aș fi recunoscut ca Dumnezeu și te-aș fi preamărit ca pe un Dumnezeu. Dar n-a fost deloc așa: tu ai venit pe lume asemenea celorlalți copii. Asemenea lor, tu ai început prin a surăde mamei tale, te-ai hrănit de la sânul ei, ai crescut pe genunchii ei. Apoi, încet, trecând prin adolescență, ai devenit bărbat. Atunci, în loc de a te proslăvi, așa cum o ființă slabă se închină la Dumnezeul ei, eu te-am iubit așa cum o mamă duioasă își iubește copilul.

— Da, mama mea, spuse Iisus, și să fii binecuvântată pentru această dragoste, care timp de treizeci și trei de ani nu m-a lăsat o singură dată să regret cerul... Cu toate că mai mult decât o dată, feminină mamă, menirea mea de mântuitor al întregii omeniri m-a silit, vorbindu-ți, de a pune marea familie a oamenilor mai presus de familia omului. Eu trebuia să dau exemplu celor cărora le ziceam: „Veți lăsa pe tatăl vostru, pe mama voastră, pe frați, surori și copii, pentru a-l urma pe cel care vă cheamă în numele Domnului”. Vai!

Mamă! Când mă îndepărtam de tine și îți răspundeam aspru, durerea pe care o simțeam depășea durerea prin care treceai tu!

— Iisus! Iisus! Copil meu! strigă Fecioara căzând în genunchi și strângând în brațe pe fiul ei divin.

— Da, eu o știu, zise Iisus foarte trist, vei fi denumită mama plină de amărăciune.

— Dar, spuse Fecioara, tu ești atât de sigur, fiul meu preaiubit că ceasul când ne vei părăsi este aproape?

— Ieri, la consiliul lui Caiafa, s-a hotărât să fiu arestat.

— Și nimeni dintre acești preoți, dintre senatori, dintre toți acești oameni, nu ți-a luat apărarea? Ei nu știu că tu ai o mamă sau ei nu au copii?

— Ba da, mamă, doi drepți au vorbit pentru mine: Nicodim și Iosif din Arimateea.

— Domnul să fie cu ei în ceasul morții lor.

— El va fi, mama mea.

— Dar nu se știe unde ești. Arcașii poate nu te vor găsi.

— Un om s-a angajat să-i conducă acolo unde voi fi și să mă dea în mâinile lor.

— Un om!... Și ce rău i-ai făcut tu acestui om?

— Mama mea, eu nu i-am făcut decât bine.

— O fiu vreun idolatru din Samaria, vreun păgân din Tir?

— Este unul din ucenicii mei.

Fecioara scâpă un strigăt.

— Vai! Smintitul! zise ea. Vai, ingratal! Vai, infamul!

— Spune, nenorocitul! mama mea.

— Și ce l-a îndemnat la această crimă?

— Invidia și ambiția. El este gelos pe Ioan și Petru. El crede că îi iubesc mai mult decât pe el, ca și cum cel care va muri pentru oameni nu i-ar iubi pe toți la fel! El crede încă despre mine că eu aspir la un regat terestru și se teme să nu-i fac în acest regat o parte mai mică decât altora.

— Și când i-a venit acest gând rău de a te trăda?

— Alaltăseară, în Betania, zise Iisus, când Magdalena a vărsat mir pe picioarele mele și a spart vasul care-l conținea, pentru a turna ultimele picături pe capul meu.

— Vai, este Iuda! strigă Maria.

Iisus tăcu.

— Oh, urmă Fecioara, Dumnezeu să-l...

Iisus îi pune mâna peste gură, pentru a o împiedica să-și termine blestemul.

— Mamă, zise el, nu blestema. Blestemul tău ar fi prea puternic! Uitând o dată că eram fiul lui Dumnezeu, am blestemat un smochion în care nu găsisem fructe și smochinul s-a uscat până la rădăcină. Mamă, nu-l blestema pe Iuda!

Iisus își retrase mâna.

— Dumnezeu să-l ierte! murmură Fecioara, dar atât de încet, încât numai Dumnezeu o auzi.

Iisus făcu o mișcare pentru a pleca să-i întâlnească pe ucenici săi.

— Vai! încă nu! Nu mă părăsi! zise Fecioara.

— Mamă, spuse Iisus, nu te voi părăsi, căci în pofida acestor pereți, am să fac să mă vezi și, cu toată distanța, am să fac să mă auzi.

În același moment, pentru ca mama lui să nu se îndoiască, el dădu pereților, transparentă și suprimă distanțele, astfel că Fecioara a putut să-i vadă pe apostoli pregătind cina și a putut să audă ce vorbeau între ei.

Dar Fecioara își întoarse privirea către Iisus, murmurând:

— Încă o clipă, fiul meu prea iubit, te roagă mama ta.

Iisus o ridică pe Fecioara Maria și cu mâinile îi strânse capul la pieptul său.

În acest timp o armonie cerească începu să se audă și, ca și cum cerul s-ar fi deschis deasupra capului Măriei, voci îngerești cântau în cor:

„Fecioară credincioasă, roagă-te pentru noi! Stea a dimineții, roagă-te pentru noi! Oglindă a dreptății, roagă-te pentru noi! Regină a îngerilor, roagă-te pentru noi!

Mamă prea curată, mamă neprihănită, mamă a Mântuitorului, roagă-te pentru noi!

Roagă-te pentru noi, floare cerească, turn de ivoriu, templu al milei, arcă a alianței, poartă a cerului, roagă-te pentru noi!”

În reverberațiile acestei muzici divine, în cântecul armonios al acestor voci, Maria își ridică încet capul, își cufundă privirile în splendorile firmamentului și rămase un moment cu fața pe de deplin iluminată de razele gloriei eterne pe care o întrevăzuse.

Atunci suspinând zise:

— Este frumos cerul, cu îngerii lui, dar este așa de bun pământul cu copilul său!

— Mamă, spuse Iisus, pe pământ locuiești împreună cu alt tău copil pentru puțini ani. În ceruri însă, îl vei avea fiu pentru veșnicie. Răscumpărând pe oameni, eu nimicesc moartea, dar pentru a lupta împotriva morții, pentru a învinge, pentru a o distruge, trebuie să cobor în împărăția ei. Din fundul mormântului eu voi lupta cu această regină a spaimelor, iar din străfunduri, voi urca triumfător spre cer. Atunci, mamă, moartea va fi mereu, dar neantul nu va mai fi. Atunci nimeni nu va ști numărul sufletelor pe care le voi răscumpăra, nimeni nu va putea să numere generațiile care, într-o zi vor ieși, la auzul glasului meu, din țărâna mormântului, pentru a păși în viața veșnică.

— Așa să fie! murmură Fecioara, suspinând.

Și pentru a-l părăsi pe Iisus cât mai târziu cu puțință, ea începu să meargă împreună cu el, cu capul mereu plecat pe pieptul lui.

Dar peste câțiva pași, se opriră amândoi. Corpul unei femei leșinate le închidea drumul.

Era acela al Magdalenei, Magdalena rămăsese în locul unde Iisus îi spusese să se oprească, dar de acolo ea auzise că Iisus va muri și la auzul acestui fapt, leșinase.

— Mamă, zise Iisus, te las mai puțin nefericită, vei avea pe cine să consolezi.

Nikolaj Nikolajewitsch Ge — *Cina cea de taină* (detaliu)

ACESTA ESTE CORPUL MEU, ACESTA ESTE SÂNGELE MEU

Iisus se întoarse în mijlocul ucenicilor săi. Iuda tocmai sosise. Hristos își opri privirea asupra ochilor întunecați ai trădătorului; apoi se adresă apostolilor:

— Mielul pascal este gata, cina poate să înceapă.

Iisus s-a așezat în mijlocul apostolilor. Masa avea forma unui E, căruia îi fusese scos mijlocul. Apostolii ocupau cele trei laturi dinafară, iar serviciul se făcea prin deschiderea dinăuntru.

La dreapta, Iisus îl avea pe Ioan — ucenicul lui cel mai iubit — Ioan, omul cu inima curată, cu surâsul dulce și cu vorba convingătoare; Ioan, pe care Mesia îl supranumea, ca și pe fratele lui, Iacov, Boanergi, adică fii ai tunetului.

Apoi venea Iacov cel Mare — fiul lui Zevedei — Iacov, primul dintre cei doisprezece apostoli, care trebuia, într-adevăr, să pecetluiască credința cu sângele lui.

Apoi Iacov cel Mic, fiul lui Alfeu, văr al lui Iisus, prin mama sa și care se numea cel mic pentru a-l deosebi de celălalt Iacov, mai mare și mai în vârstă decât el.

Urma Bartolomeu, fostul Nataniel, cel care mai întâi nu crezuse în Hristos și care-l va mărturisi pe Hristos, surzând ucigașilor lui.

Apoi, pe o latură, Toma, a cărui cerere de a vedea rănila lui Iisus îi va aduce o faimă aparte, Toma pe care evreii îi numeau Taum, iar grecii Didim, cuvinte care înseamnă geamăn în fiecare limbă.

Urma Iuda, trădătorul — din tribul lui Isacar — care era denumit Iuda is Cariot, pentru că era din satul Cariot.

La stânga lui Iisus era Petru, căruia mântuitorul îi promisese cheile cerului, ca fiind unul din primii în inima învățătorului său.

Apoi veneau Andrei, fost ucenic al lui Ioan Premergătorul și care la un semn al acestuia din urmă, se dusese după Iisus, pentru a nu-l mai părăsi.

Urma al doilea Iuda care se mai numea și Tadeu sau Lebeu, de la cuvântul tad, care înseamnă piept și de la leb, care înseamnă inimă.

Hristos nu avea apostol mai credincios și mai devotat ca el.

Apoi Simion Zilotul sau Zelator, fratele lui Iacov și care era numit Zelatorul, pentru că era din acea sectă evreiască ce jurase să elibereze Iudeea de sub dominația romană, prin orice mijloc.

Urma pe latură, Matei Vameșul, care-și părăsise numele de Levi pentru a intra într-un birou de vamă și care mai târziu își abandonase slujba, pentru a-l urma pe Iisus.

Și, în sfârșit, Filip, căruia Bartolomeu, pe atunci Nataniel, îi răspunsese: „Ce poate ieși bun din Nazaret?”

Era pus pe masă pentru toți, mielul pascal, ocupând mijlocul mesei. La dreapta, o tavă cu ierburi amare, amintind amărăciunea hranei pe care evreii o aveau pe pământul exilului, iar la stânga, o tavă cu ierburi dulci, pentru a face aluzie la hrana care crește pe pământul patriei.

Eli îi servea.

Înainte de a se așeza, Iisus spuse tare rugăciunea alcătuită de el pe munte: „Tatăl nostru carele ești în ceruri...”

Apoi, la cuvântul „Amin” , el a privit în partea în care o lăsase pe Fecioara Maria în grădină, și o văzu așezată pe banca la care o condusese. Magdalena era întinsă la picioarele ei, având capul ascuns în veșmintele Fecioarei.

Maria, văzând că el o privea, întinse mâinile către fiul ei.

Iisus murmură:

— Eu mă gândesc la tine, mama mea! îndată mă voi împărtăși cu tine, dacă nu cu corpul, cel puțin cu spiritul.

Fecioara surâse trist și lăsă să-i cadă mâinile pe părul Magdalenei, ale cărei suspine îi mișcau umerii și capul.

În acel timp, Eli îmbucătătea mielul și punea în fața lui Iisus o cupă plină cu vin, iar între apostoli, alte șase cupe. Câte o cupă, drept simbol al fraternității, trebuia să ajungă la doi apostoli.

Iisus binecuvânta vinul care era în cupa sa și îl atinse cu vârful buzelor, apoi, cu o tristețe deplină zise:

— Prea iubiții mei, amintiți-vă de vorbele proorocului: „Robul meu se va ridica înaintea lui Dumnezeu, ca un vlăstar care iese dintr-un pământ uscat. Noi l-am văzut, dar cum el ne-a apărut fără strălucire și sub înfățișare obișnuită, noi nu l-am recunoscut. El ne-a părut un lucru de disprețuit, ultima dintre creaturi, un om al durerilor, iată totul. El a luat suferințele noastre asupra lui, iar noi l-am crezut că este un lepros, un om lovit de Dumnezeu.

Și totuși, el a fost străpuns de răni, pentru nedreptățile noastre, a fost zdrobit pentru fărădelegile noastre. Pedepsa care trebuia să dea pace a căzut asupra lui și noi am fost tămăduiți prin rănilile lui. Ne-am rătăcit toți, ca niște oi pierdute și fiecare s-a îndepărtat pentru a-și vedea de drumul lui, iar Domnul l-a împovărat numai pe el, cu nelegiuirea noastră a tuturor.

A fost oferit drept sacrificiu pentru că el a vrut-o și nu și-a deschis deloc gura pentru a plânge. El va fi dat morții, ca un miel care se înjunghie și va fi mut ca o oaie înaintea celui ce o tunde.

El a murit în chinuri, fiind condamnat de către evrei. El nu cunoscuse niciodată minciuna și totuși l-am șters de pe suprafața pământului celor vii, căci eu l-am lovit din pricina nelegiuirilor poporului meu.”

Iată ce zicea Isaia, acum opt secole, o prea iubiții mei, spunând aceste cuvinte, el se gândea la mine. Erau patimile mele pe care el le vedea și moartea mea o proorocea el. Într-adevăr, vă zic vouă, toate păcatele oamenilor s-au strâns asupra capului meu. Văzându-mă trecând trist și suferind, oamenii își vor întoarce privirea. Ei vor crede că eu mă aplec sub povara crimelor mele și că mă frământă temerile remușcărilor. Eu n-aș putea să-i dezmint dar voi să strigați tare lumii: „Oameni recunoașteți-vă greșeala. Dacă Mesia suferă, dacă geme, dacă se zvârcolește, sub mâna blestemaților, sub biciul soldaților, sub securea călăilor, vinovată este omenirea! Osândit este întregul neam omenesc! El este judecat, el este condamnat, el agonizează, el moare, fără a se plânge. Abia dacă va scăpa un ultim țipăt, ca acel sârman miel a cărui imagine este. Dar amintiți-vă de aceasta:

rănilor care vă înfioară, el le-a primit în numele vostru și nu uitați că fiecare picătură de sânge pe care o pierde, adaugă o pană în aripile îngerului mântuirii, și că sângele se va scurge așa, picătură cu picătură, până când acele aripi binefăcătoare vor fi atât de mari, încât să poată adăposti întreaga creație!

— Vai, Iisuse! Vai! învățătorul meu zise Ioan, lăsând să-i cadă capul pe pieptul lui Hristos.

— S-a împlinit vremea, prea iubirii mei, când trebuie să ne despărțim!... De acum înainte, voi veți mânca fără mine mielul care zburdă în câmpiile Saaronului. De acum înainte veți bea fără mine vinul care iese din teascurile din Engadi. Urmați însă calea pe care v-am arătat-o. În casa tatălui meu, în valea păcii veșnice unde locuiește el, sunt locuințe plăcute pentru toți prietenii mei, locuințe unde vom celebra împreună sărbătoarea învierii universale, sărbătoare care nu va fi întristată de nici un gând de despărțire!

Și cum Ioan și Tadeu plângeau, zise:

— Nu plângeți! Despărțirea noastră va fi scurtă, în timp ce, dimpotrivă, reuniunea noastră va fi veșnică!

— Dar, spuse Toma, dacă tu nu vrei ca noi să plângem, învățătorule, de ce plângi tu însuși?

Într-adevăr, lacrimi mari curgeau, în tăcere, pe obrajii lui Iisus.

— Eu plâng, zise Iisus, nu pentru scurta noastră despărțire, ci la gândul că unul dintre voi, mă trădează.

Atunci, Ioan se ridică, ochii lui Tadeu aruncară un fulger printre lacrimi, iar ucenicii, în afară de Iuda, strigară într-un singur glas:

— Sunt eu, învățătorule?

— Este unul dintre voi, spuse Iisus. Este adevărat că această trădare era proorocită de profeți, totuși, vai de ucenicul care-l va trăda pe învățătorul lui!...

Iuda se făcu palid ca moartea. Înțelegând însă, că dacă el ar fi singurul care să nu-l întrebe pe Iisus, tovarășii săi poate că l-ar bănuși, își luă inima în dinți și zise, cu glas nesigur:

— Ar fi Iuda cel care să te trădeze, învățătorule?

— Iuda, răspunse Iisus, amintește-ți ce ți-am zis când amândoi eram copii și tu m-ai lovit cu pumnul în partea dreaptă. Ori, partea dreaptă are o mare și misterioasă semnificație: din coasta lui Adam a fost făcută Eva, cu dreapta lui Isac a fost binecuvântat Iacov, la dreapta Tatălui voi sta, partea mea dreaptă va fi străpunsă de lance. În sfârșit, la dreapta mea Iuda, te-am așezat pentru această masă supremă, căci eu nu voi pierde încredea în nici un om, fie un hoț, un păcătos sau un ucigaș. Dacă va putea să-mi întindă mâna lui dreaptă și eu îi voi da mâna dreaptă.

Și Iisus îl privi pe Iuda cu o expresie de milă nespusă, ca și cum ar fi sperat că la blândețe lui cuvinte, Iuda s-ar căi, mărturisindu-și crima, ar cădea în genunchi în fața sa.

Dar, în loc de a porni pe panta căinței, Iuda își întoarse capul și zise:

— Cum ar putea învățătorul să știe cine este acela care îl trădează? Ar trebui deci ca și cel ce trădează să fi fost trădat la rândul lui?

— Iuda, spuse Iisus, fiecare om are îngerul lui păzitor, care trimis de Dumnezeu la leagănul copilului, îl însoțește toată viața, dacă vreo crimă grozavă nu-l sperie pe acest înger și nu-l face să se urce la cer. Ori, eu am văzut un înger al Tatălui meu care trecea cu mâinile pe ochi, cu aripile întinse. Eu l-am chemat și i-am zis: „Fiu al Empireului, frate cu stelele, ce crimă a fost făcută pe Pământ? Și el mi-a răspuns: “ Doamne, unul din ucenicii tăi, unul din cei pe care tu i-ai învățat cu vorba și cu faptele tale, te-a trădat din invidie, te-a vândut din lăcomie. El a primit de la marele preot Caiafa treizeci de sicli de argint pentru a te da pe mâna lor... Eu nu mai sunt îngerul lui păzitor. Dar, în ziua ultimei judecăți, el mă va regăsi aproape de el, întinzând mâna către noaptea eternă, întărindu-mi vocea cu forța tunetului și zicând: «În numele celui ce și-a vărsat sângele pe cruce, tu te-ai arătat nedemn de a contempla pe fiul omului în toată slava lui, eu te părăsesc în abisul condamnării!» Iată ce mi-a răspuns îngerul, Iuda. Iată cum am știut că unul dintre ucenicii mei mă trădează.

— Și ți-a spus el numele trădătorului? întrebă Iuda.

— El mi l-a spus, răspuse Iisus.

— Numește-l pe trădător, Doamne! Numește-l pe trădător, strigară dintr-o dată toți apostolii.

— O! învățătorule, murmură Ioan, spune-mi cine este trădătorul!

— Ție, prea iubitul meu Ioan, răspuse încet Iisus, dar numai ție singur: trădătorul este cel pentru care rup această pâine.

Și făcând două părți din pâinea pe care o avea înaintea lui, el îi dădu lui Iuda simbolul împăcării păcătosului cu Dumnezeuul său.

Iuda n-a putut suporta mai mult: se ridică în picioare, își duse mâna la frunte, ca și cum sângele l-ar fi orbit și privind împrejur rătăcit, se repezi afară din sală.

Iisus se întoarse către mama sa și o văzu privind mereu înspre el; numai că în momentul când Iuda a ieșit din casă, ea și-a acoperit fața cu mantia, pentru a nu-l vedea.

Atunci el a avut un moment de liniște, care semăna cu spaima.

După asta, Iisus a reluat:

— Acum, că suntem între noi, spuse ca pentru a-i face pe ucenici să înțeleagă că nu mai avea nici o îndoială după plecarea lui Iuda, să vă explic pentru ce am întârziat până în ziua cinci, să mă predau călăilor meu: am făcut aceasta pentru că mi-am promis mie însumi că nu-mi voi afla moartea, decât după ce vă voi fi făcut pe voi să luați parte la viața mea. Încuie ușa, Petre, pentru ca să nu intre nici un profan, iar tu Ioane, du-te și caută potirul pe care l-am lăsat în păstrare la Serapia, nevasta lui Sirah.

Ioan se sculă, merse la un dulap, pe care-l deschise și din care scoase un potir. Era un vas de formă antică, apropiată de aceea a unei flori. El fusese dat Templului, încă de la întemeierea lui, de către Solomon. Răpit de Nabucodonosor, împreună cu alte vase sfinte, au încercat să-l topească. Nici o căldură a focului, nu a putut să muște însă din materia necunoscută din care era făcut și atunci a fost vândut, nu se știe cui. Serapia l-a cumpărat de la un negustor de vechituri și cum ea îl îngrijise pe Iisus în timpul

celor trei zile din copilăria lui, când se pierduse de Iosif și de Fecioara Maria, Iisus văzuse acest potir și îi zisese: „Serapia, să nu te desparți niciodată de acest potir, că va veni o zi în care îmi va servi la înfăptuirea unui mare mister. În acea zi, care va fi apropiată de ziua morții mele, voi trimite pe cineva la tine.”

Ioan puse potirul înaintea lui Hristos și în același timp îi dădu o azimă pe farfurie.

Iisus umplu potirul cu vin.

— Prea iubiții mei, zise el, este un obicei vechi că atunci când cineva pleacă într-o lungă călătorie, să împartă pâinea și să bea din același pahar cu ceilalți, la sfârșitul mesei. Ori, fiecare din noi va pleca într-o călătorie mai mult sau mai puțin lungă. Eu voi ajunge primul... Voi ajunge singur, căci

acolo unde merg, voi nu veți putea să mă urmați. Totuși, dacă mă veți căuta bine, voi mă veți găsi întotdeauna! Eu vă las o poruncă mai sfântă decât oricare din cele pe care le-ați învățat vreodată de la un om. De-ar fi să uitați tot ce v-am spus, voi n-ați uitat nimic atât timp ce vă veți aminti de această poruncă: „Iubiți-vă unii pe alții!” Fie ca întreaga lume să primească din gura voastră această poruncă frățească și să ceară să intre în rândurile voastre din dragoste și milă.

Apoi rupând pâinea în atâtea părți cât era numărul ucenicilor, fără a uita și partea lui Iuda, le spuse:

— Luați și mâncați, acesta este trupul meu!

Și, binecuvântând vinul din potir, zise:

— Luați și beți, acesta este sângele meu!

Ioan, care era în stânga lui Iisus, mâncând și bând primul, i-a spus lui Hristos:

— O, cerescul meu învățător, mai spune-i o dată credinciosului tău ucenic, că nu ai nici o îndoială asupra lui.

Iisus îi răspunse cu un zâmbet ceresc:

— Ieri, pe când mă rugam în grădina Măslinilor, așa cum am obiceiul să o fac de mai multe noți, tu ai adormit, la câțiva pași de mine. Când mi-am terminat rugăciunea, te-am căutat și văzându-te culcat, m-am apropiat de tine, dar în loc să te scol, te-am urmat în somnul tău profund. Un surâs mai calm ca al primăverii deschizând florile pe pământ, era pe buzele tale. Am văzut-o pe Eva, l-am văzut pe Adam dormind, chiar în ziua creației, primul lor somn, în leagănul Raiului. Somnul lor era mai puțin curat și mai puțin inocent decât al tău.

— Mulțumesc, învățătorule, spuse Ioan, sărutând mâna lui Iisus.

— Acum, zise Hristos, să vă amintiți, că eu v-am dat tot ce am putut, pentru că dându-vă trupul meu și dându-vă sângele meu, m-am dat eu însumi. Ei bine, la rândul vostru, să vă dați fraților voștri, după cum și eu v-am dat vouă, cu totul și fără șovăială. Cei care au fost înaintea mea v-au zis: „Poporul evreu este poporul ales al Domnului. Celelalte popoare n-au drept de învățătura luminoasă a lui Moise, la vorbele profeților.” Dar eu vă zic dimpotrivă: „Când soarele

strălucește, el luminează nu numai poporul evreu, ci și toate celelalte popoare. Când furtuna bubuie, ploaia cade din nori, nu fecundează numai pământul Iudeii, ci toate pământurile”. Adevărul pe care vi l-am relevat, să fie soarele care lucește deasupra lumii, de la răsărit la apus, de la miazăzi la miazănoapte. Fie ca vorbele mele pe care le auziți să fie roua care face să rodească și câmpul părinților voștri și pământurile cele mai îndepărtate și mai necunoscute. Când veți traversa un ținut, nu fiți îngrijorați de Dumnezeu în care cred localnicii, de regele ce domnește acolo și de poporul care-l locuiește. Mergeți drept înaintea voastră și dacă veți fi întrebat din ce parte veniți, spuneți: „Eu vin din partea iubirii veșnice!”

Li se părea ucenicilor că zicând aceste cuvinte, Iisus devenea luminos și transparent. Ceva asemănător cu schimbarea la față de pe muntele Tabor se întâmpla în acest moment și îl văzură ațintindu-și urechea la o voce pe care o auzea numai el și care era aceea a mamei sale.

Căci Fecioara Maria, cu mâinile întinse către el, zicea:

— O, Doamne, în acest moment te recunosc drept fiul lui Dumnezeu!

Hristos ridică potirul și bucata de pâine.

Fecioara își încrucișă brațele pe piept și își dădu capul pe spate, cu ochii pe jumătate închiși, cu gura întredeschisă.

Ea comunica spiritual cu fiul ei ceresc.

Iisus a pus pe masă potirul și pâinea.

— Și acum, îi zise el lui Petru, deschide ușa și spune-i lui Eli să ne aducă apa și ligheanele.

Eli intră cu servitori purtând ligheane pline cu apă și ștergere.

Apostolii se așezară, își scoaseră încălțările, iar Eli puse în fața fiecăruia un lighean cu apă caldă.

Atunci, Iisus în genunchi, dar cu atât mai măreț, cu cât îndeplinea o acțiune mai umilă, începu să spele picioarele ucenicilor săi.

Cu toții îl lăsară să o facă, întocmai ca servitorii care se supun voinței stăpânului lor.

Dar, când ajunse în fața lui Petru:

— Vai, îi zise acesta, n-aș putea răbda vreodată ca Domnul meu să-mi spele picioarele!

— Tu nu știi acum ce fac, zise Iisus, dar tu o vei ști mai târziu.

Apoi, cu voce scăzută, spuse:

— Petre, tu ai meritat să înveți de la Tatăl meu cine sunt, de unde vin, pentru că eu voi clădi pe tine biserica mea. Forțele răului vor fi neputincioase față de ea, iar purtarea mea va rămâne alături de urmașii tăi, până la sfârșitul lumii.

Apoi, mai tare, pentru ca toți apostolii să audă, zise:

— Prea iubiții mei, când eu nu voi mai fi, nu uitați că Petru are să mă înlocuiască printre voi.

Atunci Petru spuse:

— M-ai înălțat Doamne, dar eu nu aș răbda ca învățătorul să spele picioarele ucenicilor săi.

— Petre, îi răspunse Iisus zâmbind, dacă eu nu ți-aș spăla picioarele, cu adevărat îți zic ție, că nu vei avea parte de mine.

La acestea, Petru strigă:

— O, Doamne! Dacă este așa, atunci spală-mi nu numai picioarele ci și mâinile și chiar și capul.

Iar când picioarele lui Petru au fost spălate, apostolul zise:

— Acum, învățătorule, eu sunt gata să te urmez oriunde vei vrea.

— Nu ți-am spus deja, că acolo unde voi merge eu, voi nu veți putea să mă urmați? zise Iisus.

— Pentru ce mă respingi, strigă apostolul, pe mine care mi-aș da viața pentru tine?

— Viața ta! reluă privindu-l pe Petru cu un surâs dureros. Cu adevărat îți spun Petre, că înainte de a cânta cocoșul, tu te vei lepăda de mine de trei ori!

Petru vru să protesteze, dar Iisus întinse mâna și zise:

— Frații mei, când eu v-am trimis undeva fără traistă, fără pungă și fără încălțări și voi ați ajuns acolo unde v-am trimis, v-a lipsit vreodată ceva pe drum?

— Niciodată! răspunseră ucenicii.

— Ei bine, continuă Iisus, acum cel care are o traistă și o pungă să le ia! Cel care nu are nimic să-și vândă haina pentru a cumpăra o sabie, căci tot ce a fost scris despre mine, se va împlini.

Apoi întorcându-se spre partea unde privise deja de mai multe ori, spuse, făcând un efort asupra lui însuși:

— Este destul, să ieșim de aici.

Iisus ieși primul și Petru în urma lui; Petru insista încă și zicea:

— Chiar dacă ar trebui să mor cu tine, eu nu mă voi lepăda niciodată, învățătorul meu ceresc!

La poarta de la stradă, Iisus găsi de o parte a pragului pe Fecioara Maria și de cealaltă parte pe Magdalena, îngenunchiate amândouă.

Iisus își sărută mama pe frunte, pe când Magdalena luă poala mantalei sale și o apăsă de buzele ei.

James Jacques Tissot — *Ispitirea* (detaliu)

CELE TREI CEASURI DE ISPITIRE ALE LUI

IISUS

Iisus ieși din Ierusalim prin aceeași poartă prin care intrase, era aproape zece seara. Luna, care se ridicase dinapoia muntelui Erogeu, avansa pală și aproape lividă, spre un profund ocean de nori negri, gata să o înghită. Vântul sufla dinspre sud-vest, trist ca o plângere a naturii, iar turturelele se lamentau în chiparoșii Sionului.

Iisus traversă podul Cedronului, lăsă la dreapta drumul spre Engedi și Ierihon și se porni pe poteca muntelui Măslinilor, care ducea la Ghetsemani.

El era tăcut și ucenicii erau profund tulburați de aceasta, întreaga lor putere era în el și acum, că această forță îi părăsea, ei se îndoiau ca trestii. Ioan nu-l pierdea din ochi. El își vedea învățătorul mergând încet, cu mâinile inerte, capul înclinat, figura și mai palidă ca de obicei. Puțin înainte de a ajunge la Ghetsemani, el se apropie de Iisus și neputând să-și mai ascundă neliniștea în suflet, îi spuse:

— Învățătorule, cum se face că ești atât de abătut, tu care de fapt ești întotdeauna sprijin pentru alții?

— Vai! Dragul meu Ioan, zise el, sufletul meu este întristat de moarte!

— Ce aș putea face pentru dulcele meu Domn Iisus?

— Nimic, răspunse Hristos, căci ochii voștri nu văd ce văd eu...

— Ce vezi dar, atât de înspăimântător?

— Eu văd teama și ispita care se apropie și eu sunt atât de abătut la gândul că mă voi despărți de cei pe care-i iubesc, că dacă Tatăl meu nu-mi vine deloc în ajutor, eu voi muri. Iată pentru ce, în loc de a mă înconjura și ajuta, este mai bine ca voi să rămâneți departe de mine, de teamă că slăbiciunea mea să nu vă fie un motiv de dezbinare.

Și cum ajunseseră în satul Ghetsemani, el i-a lăsat într-un loc adapostit pe Simon, Bartolomeu, Tadeu, Filip, Toma,

Andrei, Matei, Iacov cel mic și și-a continuat drumul cu Petru, Iacov și Ioan.

— Rămâneți aici, le-a zis el primilor. Vegheați și rugați-vă să nu cădeți în ispită.

Ieșind din sat și apucând-o puțin la stânga, merse către locul ce se numea grădina Măslinilor, pentru că acolo erau cei mai bătrâni măslini de pe munte.

Această grădină era închisă printr-un zid de pământ în mijlocul căruia fusese făcută totuși o deschidere care permitea oricui să pătrundă în ea. Într-unul din colțurile cele mai retrase, sub umbra cea mai întunecoasă a celor mai bătrâni măslini, se găsea o grotă a cărei intrare era ascunsă, aproape în întregime de iederă și de viță sălbatică.

În această grotă, Iisus avea obiceiul să se retragă pentru a se prosterna înaintea lui Dumnezeu. De regulă, el intra singur în acea grădina, iar apostolii, strânși într-un loc sau altul al muntelui, vedeau cu uimire, atunci când Iisus era în rugăciune, lungi dâre de foc ce brăzdau aerul precum stelele căzătoare, ducând la grotă unde se ruga Iisus.

Pentru ei nu era nici o îndoială că aceste dâre de lumină erau urmele pe care le lăsau pe cerul întunecat al nopții, îngerii care veneau să-l viziteze pe Iisus în timpul meditațiilor sale.

La câțiva pași de intrarea în grădină, Mântuitorul îi părăsi pe cei trei apostoli.

— Voi, spuse el, care m-ați urmat pe muntele Tabor și care ați văzut acolo puterea și mărirea mea, rămâneți aici, căci voi nu puteți să vedeți slăbiciunea mea, fără a vă îndoii.

Petru, Iacov și Ioan se opriră și se așezară, așa cum făcuseră și ceilalți opt apostoli.

Iisus înaintă și pătrunse în grotă.

Tradiția populară din acel timp povestea că în această grotă ar fi ascunși Adam și Eva, după păcatul pe care Iisus acum îl ispășea. O altă tradiție indica drept loc în care tatăl și mama genului omenesc își dormeau somnul veșnic, vârful Golgotei, acolo unde se făceau execuțiile osândiților.

Orașul Ierusalim separa deci grota în care cei goniți din rai, plânseră și se rugaseră vii, de mormântul unde ei se odihneau morți și muți.

Abia intrat în grota, Iisus se aruncă la pământ.

Deodată, în timpul rugăciunii lui Hristos, trompeta teribilă care va deștepta morții în ziua judecării de apoi, răsună în văzduh, atât de brusc și pe neașteptate, încât întocmai unui cal ce la zgomotul trâmbiței se cabrează și își ia avânt, la fel oamenii, la auzul acestei trompete fatale, simțiră fremătând sub picioarele lor pământul, care se lansa, îngrozit, pentru a se pierde în spațiu, dacă mâna puternică a lui Dumnezeu nu l-ar fi silit cu forța să reintre pe orbita sa. Apoi sunetului de trompetă îi urmă o voce nu mai puțin teribilă. Ea zicea:

— În numele aceluia care ține cheile infinitului, care dă iadului flăcările, morții atotputernice, există sub bolta cerească un om care vrea să apară înaintea lui Dumnezeu în locul omenirii?... Dacă acest om există, să răspundă!... Dumnezeu îl așteaptă!

Un fior asemănător aceluia al morții se stârni în Iisus și-i pătrunse până în măduva oaselor. Totuși, el se ridică în genunchi și îndreptându-și mâinile și ochii spre cer, spuse:

— Doamne, iată-mă!

El rămase un moment cufundat în contemplarea care-i permitea să-l vadă pe Dumnezeu prin grosimea muntelui, în profunzimile raiului.

Puțin câte puțin deschiderea cerului se închise și totul reintră în tăcere și obscuritate, dar acel scurt răgaz, care-i fusese acordat lui Iisus, să contemple fața lui Dumnezeu, îl făcuse să-și recapete întreaga putere.

Atunci, rezemându-se de pereții grotei întunecate, zise: „— Și acum, vino Diavole... Eu sunt pregătit să te primesc!”

Îndată, ramurile de iederă și de viță sălbatică care acopereau intrarea grotei se îndepărtară și îngerul râului apăru, așa cum mai venise odată la Iisus în pustiu, în timpul acelei nopți când, după ce-l transportase pe cornișa templului, îl făcuse, din înălțimea Djavirului, să treacă în revistă toate împărățiile pământului.

Cele trei ceasuri ale ispitirii din urmă începeau.

CEASUL ÎNTĂI

— Tu m-ai chemat? zise Satana.

— Eu nu te-am chemat, răspunse Iisus, dar cum știam că tu erai aici, ți-am, zis: „Vino!”

— Tu nu te mai temi de moarte acum?

— Sper că Dumnezeu mă va ajuta.

— Atunci, tu rămâi hotărât să răscumperi crimele oamenilor?

— Tu ai auzit ce i-am răspuns adineauri îngerului judecății, când a chemat omenirea să apară în fața lui.

— Și de ce nu ai lăsat omenirea să se apere singură?

— Pentru că ea fusese condamnată. Pentru că spre a o salva trebuia o însușire care să cumpănească singură greutatea tuturor crimelor și anume, devotamentul!

— Deci, întrebă Satana, tu te împovărezi cu toate nedreptățile lumii?

— Da, răspunse Iisus.

— Sarcina va fi grea, te previn!

— Numai să o port până în vârful Calvarului, iată ce trebuie.

— Ai putea să cazi mai mult decât o dată pe drum.

— Dumnezeu, cu mâna lui, mă va susține și mă va ridica!

— Bine, spuse Satana. Astfel, iei în sarcină și greșeala acelei mame bune, Eva și a aceluși bun tată, Adam?

— Da, răspunse Iisus.

— Crima primului ucigaș, crima lui Cain, o iei în sarcină?

— Da.

— Fărădelegile acelor neamuri pe care tatăl tău le-a socotit atât de stricate, încât nu a găsit alt mijloc, pentru a-i însănătoși, decât acela de a-i îneca, le iei în sarcină?

— Da.

— Fie, zise Satana, dar noi nu am ajuns deocamdată decât la prologul lumii: drama nu începe cu adevărat decât numai după potop. Ce zici tu de Nemrod, acel mare vânător,

care privea căprioarele, cerbii, elanii, tigrii, panterele și leii drept animale nedemne de el și își întindea arcul împotriva oamenilor?

— Eu zic că Nemrod era un tiran, dar eu mor pentru tirani, ca și pentru alții.

— Haide, să trecem peste Nemrod! A fost un oarecare Procust, care-i culca pe oaspeți într-un pat și pe care, dacă ei erau prea mici, îl alungea, iar dacă erau prea lungi, îi scurta... Am avut pe un oarecare Sinnis care îi rupea pe trecători, legându-i de doi pomi pe care îi îndoia cu forța și pe care îi lăsa apoi să se îndrepte... A fost un oarecare Anteu ce construia un templu lui Neptun din craniile străinilor ce treceau prin țara lui... Avem pe un oarecare Phalaris care făcea să urle un taur de aramă înroșită, cu strigătele de agonie ale prizonierilor pe care-i închidea în el... Avem pe un oarecare Scyron care pândea pe un drum îngust, de unde-i arunca pe călători în mare... Tu îți asumi toate aceste fapte? Fie! Să trecem la alții! Vai! Nu vom căuta prea mult timp întrucât nu este un animal mai rău decât omul și o istorie mai rea decât a umanității. A fost Clitemnestra, care și-a omorât soțul, a fost Oreste care și-a omorât mama, a fost Oedip, care și-a omorât tatăl, a fost Romulus, care și-a omorât fratele, a fost Cambyse, care și-a omorât sora, a fost Medeea care și-a omorât copiii, a fost Thyeste, care i-a mâncat!... Îți iei sarcina să dezbați toate acestea cu Eumenidele? — De minune! Să vedem puțin, ce vei spune despre Bacantele ce l-au sfâșiat pe Orfeu, de Pasiphae, care a dotat Grecia cu Minotaurul, de Phedra, care a făcut să fie sfâșiat Hipolyt de către caii săi sau de Tullia, care a trecut cu carul peste corpul lui Servius Tullius?... Lucruri de nimic! Să nu mai vorbim de ele. Să vorbim de Sardanapal, care a promis o provincie aceleuia care ar descoperi o nouă plăcere, de Nabucodonosor, care a jefuit Templul și i-a dus pe strămoșii tăi în captivitate, despre Baltazar, care l-a aruncat pe Daniel în groapa cu lei, despre Manases, care a pus ca Isaia să fie tăiat în două cu fierăstrăul, dar de jos în sus pentru ca lucrul să dureze mai mult timp, sau despre Ahab, care a comis atâtea crime, încât Saul este blestemat de

Samuel că nu l-a ucis! Să vorbim despre Ixion care a vrut să violeze o zeiță și despre locuitorii Sodomei care au vrut să violeze trei înger! Să vorbim despre incestul patriarhului Loth, despre misterele lui Venus Milita, despre prostituția Tyrului, despre bacanalele Romei, de otrăvirea lui Socrate, de exilul lui Aristide, de uciderea Grahilor, de uciderea lui Marius, de sinuciderea lui Caton, de asasinarea lui Cicerone de Antoniu, care-i trimitea soției sale capetele celor pe care nu-i cunoștea, de Scipio arzând Numantia, Mumius, arzând Corinthul, Sulla, arzând Atena! Remarcă bine, că i-am lăsat deoparte pe evrei, fenicieni, greci, egipteni, sacrificându-și fiicele lui Teutates, pe indienii zdrobiți pe carele lui Bișnu, pe faraoni construind piramidele și cimentând această fantezie funebră, cu sângele și sudoarea a două milioane de oameni!... Și ajungând la Irod cel Mare, care din cauza ta a făcut să fie tăiați cincizeci de mii de băieți mici și la Ioan-Botezătorul, căruia Irod Antipa, tot din cauza ta, i-a taiat gâtul? Vorbește! Mai iei tu crimele asupra ta și încă mai crezi, că este o sarcină pe care o pot purta umerii omenești?

Iisus nu mai știa să-i răspundă decât prin suspine. Totuși, făcând un efort, murmură:

— Facă-se voia ta Doamne, și nu a mea!

Diavolul scoase un răcnet de mânie.

Întâiul ceas de neliniști, întâiul ceas de încercări, întâiul ceas de suferințe sublime, care trebuiau să aducă pace universului, se scursese.

AL DOILEA CEAS

— Haide, reluă Satana, să lăsăm trecutul. Ce a fost, a fost. Să ajungem la prezent. Tu ai chemat la tine doisprezece apostoli... Eu nu vorbesc despre discipoli, aceasta ne-ar duce prea departe... Tu ai luat oameni de treabă, pe unii din luntrea și de la năvodul lor, pe alții de la plug și din via lor sau de la slujba, de la vama lor. Fără tine ei ar fi trăit în familia pe care o aveau și ar fi murit în patul lor, înconjurați de copii. În schimb tu ai făcut din ei milogi, în timpul vieții tale și vor deveni vagabonzi, după moartea ta... Vrei să știi ce li se va întâmpla din cauză că vor răspândi doctrina ta, și pe ce drum te vor reîntâlni în împărăția tatălui tău? Las de-o

parte pe Iuda. Când se va fi spânzurat, el va fi meritat-o pe deplin! Nu mă ocup decât de cei zeloși, de fideli, de cei de neclintit! Să începem cu primul care va deschide drumul, cu Iacov cel Mare. După ce va fi făcut o călătorie în Spania, el va reveni la Ierusalim să predice Evanghelia. Asta nu-i va plăcea lui Irod Antipa, care la cererea evreilor, îi va tăia capul. UNU! Apoi vine Matei, el va călători mult. Va merge în Persia mai întâi și apoi în Etiopia, va converti o mulțime de fecioare la religia creștină, dar cum va împiedica pe una din ele să ia în căsătorie pe regele țării, care va fi îndrăgostit de ea, acesta va pune să i se dea o lovitură de cuțit în spate, din care cauză va muri. DOI! Este rândul lui Toma. Tu vezi că eu urmez ordinea cronologică. Vai! Toma va vroi să facă în Arabia, ceea ce ai făcut tu în Egipt, adică să răstoarne idolii, dar aceasta nu-i va reuși tot atât de bine ca ție. Marele preot îl va omori el însuși cu o lovitură de sabie. TREI! Să trecem la Petru, la temelia Bisericii tale, la păzitorul cheilor. Pe el, Golgota lui îl așteaptă la Roma: el va fi crucificat întocmai ca și maestrul ui; numai că din umilință, el va cere să fie pus pe cruce cu capul în jos și cum judecătorul va fi binevoitor, cererea îi va fi îndeplinită. PATRU! Vai, iertare! îmi dau seama că i-am făcut o nedreptate lui Iacov cel Mic. Iacov cel Mic va fi deja de trei ani alături de tine, când Petru te va întâlni. Tu știi cum va muri vărul tău Iacov, primul episcop al Ierusalimului? Va fi silit cu forța, să facă ceea ce tu nu ai vrut să faci de bunăvoie. Va trebui să sară de pe înălțimea Templului și cum în cădere nu-și va fi rupt decât picioarele și o mână, pe când își ridică spre cer ultimul braț, un evreu de treabă îi va sfărâma capul cu o lovitură de mai de piuă. CINCI! Avem încă pe Bartolomeu, fostul Nataniel, care a pretins că nu va putea ieși nimic bun din Nazaret. El va muri de o moarte foarte neplăcută: va fi jupuit de piele, de către judecătorul corupt al lui Cambyse și asta i se va întâmpla într-un oraș, al cărui nume, sârmanul om, nici nu-l cunoaște, la Albana, în Armenia. ȘASE! Apoi, Andrei, care a fost martorul primei tale minuni în Caana, va fi ținut pe o cruce de o formă aparte, pe care o vor născoci pentru el și care va fi chemată pe urmă cu numele lui. El va muri la finele celei de-a doua zi de

răstignire. ȘAPTE! Apoi Filip, care va fi ucis cu pietre în Frigia. OPT! Apoi Simion și Tadeu, acești doi buni prieteni care nu se vor despărți nici în ceasul morții și care vor fi și ei uciși cu pietre, dar în Persia, în orașul Sanir. ZECE! în sfârșit, Ioan, ucenicul tău drag... Aha! Aceasta te atinge mai mult, după cum se pare. Tu ridici brațul spre cer, tu îl rogi pe Tatăl tău să-l cruțe... Și ca urmare, el va ieși neatins din cazanul cu ulei clocotind în care Domițian a pus să fie scufundat... Fie, să trecem cu vederea! Unul din doisprezece, nu este prea mult! Da, costă faptul de a fi prietenul tău, Iisuse! Se plătește scump cinstea de a fi în slujba ta, Hristoase! Și aleșii tăi sunt cu adevărat privilegiați ai durerii, Mesia!

Iisus lăsă capul în mâini, pentru a-și ascunde lacrimile ce-i șiroiau pe obraji.

Satan surâse, și la aceasta, întunericul se făcu parcă încă și mai greu peste întreaga natură.

— Așteptă, spuse el, eu nu am vorbit până acum decât numai de apostoli. Să trecem puțin la prozești, adepți, neofiți. Aici nu vom mai număra până la zece sau doisprezece, acum vom socoti cu sutele de mii sau cu milioanele! Te salut, Cezar Neron împărat! Ce faci tu acolo, fiul al Agripinei și al lui Ahenobarbus? Ai asistat la spectacolul tău favori: creștini aruncați fiarelor, luminați de creștini care ard?... Privește deci, Iisuse, cât de iscusit a scornit el asta, acel mare artist ce cântă pe lira lui versuri din Orfeu, în timp ce își dau sufletul mii de oameni! Plictisit că noaptea întrerupea masacrele, el a avut ideea de a înmuia oamenii în rășină, smoală și pucioasă și de a-i aprinde ca pe torțe, astfel că acum, împăratul nu va mai părăsi ciroul. El va avea spectacol de zi și spectacol de noapte! Să punem trei sute de mii de creștini pentru Neron și îți jur Iisuse, că am făcut estimarea la nivelul cel mai scăzut. Este adevărat că Domițian va face mai bine decât Neron: lumea îmbătrânind devine mai învățată! Să vedem ce-ai născocit tu, frate al bunului Titus, în timpul ceasurilor de plictiseală când te-ai săturat să străpungi muștele cu acul? Să-i străpungi pe creștini cu lăncii, săgeți și sulite? Bun! Astea sunt chinuri

cunoscute de la începutul lumii... Aha! Tu îi arunci în cuptoare încinse și în cazane de ulei clocotit? Nabucodonosor născocise asta înaintea ta... Îi dai să fie sfâșiați în circ de tigri și leoparzi? Să fie striviți în picioarele elefanților și hipopotamilor? Să fie spintecați de tauri și rinoceri! Acestea constituiau destinderea predecesorului tău Neron... Hai, Domițian, așadar e atât de greu sa inventezi un chin nou pentru o plăcere nouă? Vai! Privește Iisuse, asta nu e rău; iată, două nave, zece nave, douăzeci de nave care luptă unele contra altora; adversarii se atacă aruncând cu săgeți aprinse pentru a se incendia reciproc... Ah! reverberația flăcărilor în apă dă un frumos spectacol și apoi cel puțin este diversitate în moartea martirilor. Unii aleargă de la prora la pupa, alții încearcă să se cațere în sus, pe catarge, alții se aruncă în apă... Ah!.. Iată, ce bine e! Apa este infestată de caimani, rechini și crocodili. Evident, un progres, față de Claudiu. Claudiu inventase apa și focul, dar nu se gândise la crocodili, rechini și caimani. Să punem cinci sute de mii de creștini omorâți cu săgeți, lănci și sulite, arși în cuptoare, fierți în ulei, sfâșiați de lei; tigri și leoparzi, călcați în picioare de elefanți și hipopotami, străpunși de coarnele taurilor și rinocerilor, prăjiți pe vase sau mâncați de caimani, rechini și crocodili. Cinci sute de mii, nu e prea mult. Dar Domițian nu avea decât patruzeci și cinci de ani când a fost asasinat de Ștefan, eliberatorul împărătesei. Dacă ar fi trăit mai mult, ar fi făcut mai bine! De altminteri, ceea ce nu a făcut el, va face Comodus. Iată-l acum pe fiul lui Marc-Aureliu, Hercule roman, omorător de lei, care-și adaugă plăcerea de a-i vedea omorând pe cei pe care îi ucidea el însuși. O, fiu al lui Jupiter! Tu vei coborî de șapte sute de ori în arena circului! Și de fiecare dată, asta va costa viața a cinci sute de creștini: trebuie să adăugăm trei sute cincizeci de mii de martiri celor cinci sute de mii al lui Domițian, celor trei sute de mii ai lui Neron. În total, un milion, o sută cincizeci de mii! Când îți spuneam Iisuse, că ai putea să-i numeri cu milioanele!... Numără, numără, Iisuse!

Iisus căzu în genunchi, cu brațele depărtate, cu fața acoperită de sudoare și lacrimi, tremurând înfiorat, galben la față, zicând:

— Tată ceresc, dacă se poate ca acest pahar să fie îndepărtat de la mine!... Tatăl meu, care poți face orice, îndepărtează de mine acest pahar!

Apoi, reculegându-se și simțind mâna Diavolului gata să se întindă asupra lumii, strigă:

— Totuși, Tată, facă-se voia ta pe pământ, precum în ceruri!

Satan scoase un hohot de râs mai teribil și mai dureros decât primul lui răcnet.

Și în văzduh se auziră voci suave, care cântau:

„S-a scurs al doilea ceas de teamă, al doilea ceas de neliniște, al doilea ceas de încercări și de suferințe sublime care trebuie să aducă pacea universului!”

Era corul îngerilor, care se bucurau că Iisus nu cedase ispitei. Aceste voci celeste au uscat sudoarea care ieșea pe fruntea lui Hristos și au oprit lacrimile ce curgeau din ochii săi.

— Mai ai să-mi spui ceva? întrebă Iisus

— Dacă mai am ceva de spus? strigă Satan. Pe infern, sigur că da. Am să vorbesc cu tine despre erezii... Ah, pentru erezii, inimă sensibilă, îți cer să fii atent.

Iisus nu-și putut reține un geamăt.

— O! Fii liniștit, zise Satana, tu știi că nu mai am decât un ceas; voi fi deci forțat s-o scurtez și să nu arăt decât ce-i mai bun. Iată aici, lista mea, tu vezi că este scurtă.

Diavolul întinse mâna și Iisus putu să citească ce apăruse scris cu litere de foc pe pereții peșterii: Arieni, Valdezi, Albigeni, Templieri, Husiți, Protestanți.

AL TREILEA CEAS

Să făcu un moment de tăcere în timpul căruia se auzi vântul suflând printre frunzele ca de metal ale măslinilor. El părea plin de tot felul de plânsete, de strigăte, de blesteme. Era corul demonilor, care răspundea corului îngerilor.

Un lițoliu de doliu părea să se fi întins asupra lumii de când Satan surâsese plin de speranță.

— Să vedem, zise ispititorul, să începem cu începutul. Suntem în viitor, în anul 336 al calendarului tău. Arius se stabilise în 312 în Alexandria, unde a predicat o doctrină nouă. Din fericire, exista încă libertatea discuțiilor! Primii părinți și învățați, conform avizului sfântului Paul, au hotărât ca ereticul să fie mai întâi avertizat și apoi, dacă el persista în greșeala sa, să fie scos din biserică, adică din societatea creștinilor. Excomunicarea este încă singura pedeapsă pronunțată împotriva dizidenților. Este adevărat că mai târziu părinții Inchiziției, încurcați de această prea mare blândețe a bisericii față de ereticii din primele secole au declarat, în numele Sfântului Duh, că dacă ortodoxia s-a arătat la început atât de tolerantă, aceasta se datorește faptului că ea nu era mai puternică. Mărturisirea nu este naivă, după cum vezi, pentru discipolii sfântului Dominic, dar trebuie de asemenea să fim de acord că acest Arius era

un mare pungaș, care va scandaliza secolele ce vor urma... Știi tu, presupunând că suntem în anul 336, ce a spus despre tine acest Arius? El combate Treimea. El pretinde că tu nu ai existat de la început, că tu nu ești de o ființă cu tatăl tău. El a descoperit că tu nu erai decât o simplă creatură, scoasă din neant, nici mai mult nici mai puțin decât acel sărman Lazăr, care de când l-ai înviat, merge ciocnindu-se de toți pomii și izbindu-se de toate pietrele, neputând să se convingă el însuși că este în viață. Și mai rău decât asta este faptul că ar fi trebuit numai trei voturi pentru ca la Niceea, Consiliul să se pronunțe în favoarea lui Arius și împotriva tal Ori, dă-ți seama, câtă trudă în zadar, dacă acele trei voturi, în loc de a fi pentru consubstanțialitate, ar fi fost pentru non-consubstanțialitate! Iată că tu nu vei mai fi fost Dumnezeu. Este îngrozitor să te gândești! Mori deci pentru umanitate, pentru ca sa fii proclamat Dumnezeu cu o majoritate de numai trei voturi!... Din fericire, acest Arius, care a fost dezvinovățit de alte trei consilii, care în treacăt fie zis, infirmă oarecum decizia primului, acest Arius, care va ajunge să fie chemat din exil de Constantin și să devină favoritul lui, va muri subit, în momentul când împăratul îi va da ordin lui Alexandru, patriarhul Constantinopolului, să îl repună în posesia funcțiilor lui. Gândește-te cel puțin, că un om asupra căruia sunt îndreptate privirile întregii lumi când trăiește, nu moare fără ca moartea lui să nu facă mare vâlvă. Ereticii care urmează doctrina lui detestabilă, vor zice că el a murit otrăvit. Ortodocșii care urmează adevăratul drum, vor zice că moartea lui este o minune făcută de Dumnezeu, la rugăciunea prea fericitului Alexandru... Ce prelat, spune Iisuse, este acela care cere în rugăciunile lui moartea unui dușman? Și ce Dumnezeu, spune dar Iisuse, este acela ce o acordă? Tu, Iisus, care pretinzi, că nu ești decât unul cu acest Dumnezeu, nu ai spus tu, dimpotrivă: EU NU VREAU MOARTEA PĂCĂTOSULUI, CI ÎNDREPTAREA LUI ȘI EL SĂ TRĂIASCĂ! Astfel, moartea lui Arius face mai mult bine decât rău arienilor. Iată-l martir. Doctrina lui se întinde la marile neamuri barbare. Ea traversează Europa cu goții, burgunzii, vandalii și longobarzii. Divinitatea ta, o Hristoase,

recunoscută cu majoritate de trei voturi, la consiliul de la Niceea este negată de jumătate din lumea nouă creștină! Ura și rivalitățile acestor hoarde sălbatice se ascund în spatele unei chestiuni de credință, ca înapoia unui scut. Oamenii nu mai au remușcări omorându-se între ei. Se omoară, unii pentru a dovedi că tu ești Dumnezeu, iar alții pentru a aduce mărturie că tu nu ești... Primul cuvânt din gura ta, atunci când ai venit pe pământ, a fost totuși, Hristoase: SLAVA LUI DUMNEZEU ÎN CERURI ȘI PACE ÎNTRE OAMENI PE PĂMÂNT! Eu nu știu în ce stare va fi cerul în acea epocă, o dulce Iisuse! Privește însă pământul, un câmp de carnaj! Din arieni vor ieși socinienii. Uite flacăra unui rug, luminând zidurile unui oraș și reflectându-se într-un lac. Orașul este Geneva, iar rugul este al lui Michel Șervet!

Iisus suspină și își acoperi fața cu mâna.

— Vai! Tu cezi că am terminat? spuse Satana prefăcându-se înșelat de gestul lui Iisus: tu crezi că am sărit peste opt sau zece secole goale și cu ochii închiși? Înainte de a ajunge acolo, avem câteva mici plăcute masacre, de evidențiat. Să înregistrăm cum ar spune prietenul tău Matei Vameșul. Goniți de războaiele religioase și de frământările din Biserică, câteva familii creștine, către secolul al X-lea s-au implantat ca florile sălbatice, în văile cele mai retrase ale Alpilor. Ele vor trăi acolo curate, simple și neștiutoare, la adăpostul stâncilor, pe care le credeau inaccesibile. Sufletul lor va fi mândru ca vulturul ce despică înaltul cerului. Conștiința lor va fi imaculată ca zăpada ce încoronează piscurile, pe care le vom numi muntele Road și muntele Viso, ce sunt frați europeni ai lui Oreb și Sinai. Israelul Alpilor, va fi numele ce și-l va da însăși această Biserică, având obiceiuri austere și haine fără cusătură. Spiritul, datinile, riturile primilor creștini nu s-au păstrat cu adevărat decât printre săracii și calicii din Lyon, ce se vor numi ei înșiși, din umilință, valdezi. Evanghelia va fi legea lor. Cultul care va ieși din această lege va fi cel mai puțin complicat dintre toate: va constitui legătura unei comunități frățești ai cărei membri se vor reuni pentru a se ruga și pentru a iubi. Crima lor, căci va trebui un pretext, crima lor va fi aceea de a susține că

dotând cu mari bogății pe papi și Biserică, Constantin a corupt societatea creștină; ei se vor sprijini pe două cuvinte ieșite din gura ta: primul: FIUL OMULUI NU ARE O CASĂ ÎN CARE SĂ-ȘI ODIHNEASCĂ CAPUL, iar al doilea: ESTE MAI GREU PENTRU UN BOGAT SĂ INTRE ÎN ÎMPĂRĂȚIA CERURILOR DECÂT UNEI CĂMILE SĂ TREACĂ PRIN URECHEA ACULUI. Ei bine, nu a trebuit mai mult pentru a atrage asupra acestui popor de frați, rigorile unei sfinte instituții proaspăt stabilită, care se va numi Inchiziția. Preoții lor bătrâni, cu barbă albă, pentru care motiv vor fi denumiți barbas, vor susține, în zadar că tu le-ai arătat ce trebuie să facă și că ei plăteau credincioși tribut Cezarului, că ei trăiau inofensivi în rugăciuni lângă altar, că primul venit este tot atât de preot ca și ei, pentru că una din dogmele lor va fi că orice creștin poate să facă sângele și corpul Domnului. Inchiziția îi va lovi pe păstori, iar oile se vor risipi, dar îi va urmări până în peșteri. Femei, copii, bătrâni, totul va cădea sub paloșul miniștrilor tăi, adică miniștrii aceluia care într-o oră îi va zice lui Petru: BAGĂ-ȚI SABIA TA ÎN TEACĂ! CINE LOVEȘTE CU SABIA, DE SABIE VA PIERI. Urmăriți, hăituiți, ei vor zice munților: „Deschideți-vă pentru a ne primi!” Dar pe coastele întunecoase ale acelorași Alpi, ei vor întâlni mâna sfântului Oficiu și sabia însetată de sânge! Iată, vezi tu acolo jos, cele două băltoace de sânge? Una se numea Cabrieres și alta Merindol... Privește acele pete negre întipărite ca umbre ale trăsnetului pe aceste stânci însângerate. După ce a consumat rugul, după ce a devorat oamenii, focul va mușca granitul... Numără dacă poți, cât ești de Dumnezeu, numărul victimelor... eu m-am îngrijit să-i număr pe martirii lui Neron, Domițian și Commodus; dar nu-mi pot lua sarcina de a-i număra pe cei ai Sfântului Dominic, ai lui Pierre de Castelnau și ai lui Torquemada! Carnajul va dura trei secole, iar când se va stinge, însăși cuvântul se va șterge de pe suprafața pământului!

Iisus se întoarse suspinând.

— Așteaptă, zise îngerul râului cu surâsul lui fatal, eu nu am terminat cu valdezii. Ei au în sudul Franței frați care vor fi denumiți albigeni, frați care vor fi maltratați ca și ei

pentru a fi vrut să se asocieze doctrinele tale cu cele ale Manilor. Albigenii, nu numai că vor nega divinitatea ta, așa cum o făcuseră arienii, ci vor nega în plus și carnea ta, care va fi sfâșiată bucată cu bucată de vergile soldaților, bătută în cuie, străpunsă de lance. Înțelegi tu pe acești oameni pentru care vei suferi ceea ce suferi și care vor nega suferința negând carnea! Pentru ei, tu nu ești decât o fantomă, o umbră fără corp, o apariție fără realitate. Tu nu ai luat o formă adevărată în pântecul Fecioarei Maria, tu nu te-ai născut, n-ai trăit și n-ai murit. Tu vei părea pentru ei, că n-ai răscumpărat material de teribilul blestem pronunțat contra ei, iar tot ceea ce este sublim în tine, adică durerea, o vor nega. Tainele bisericii tale vor fi respinse ca semne exterioare și deci fără eficacitate. Dar ceea ce este curios, este că acești adoratori ai adevărului și ai spiritului, cum se numesc ei înșiși, se vor baza pe cuvintele din Evanghelia ta: VINE VREMEA, BA CHIAR A ȘI VENIT, CÂND OAMENII NU ÎL VOR MAI SLAVI PE DUMNEZEU NICI LA IERUSALIM ȘI NICI PE MUNTE, CI ÎL VOR CINSTI PE TATĂL MEU ÎN DUH ȘI ÎN ADEVĂR. Pe baza acestui citat, ei vor înlătura cultul și ceremoniile exterioare. De altminteri, de ce să aibă ei nevoie de măririi dramatice ale templului roman, acești copii ai Gasconiei și ai Provencei pentru care numai cerul este altarul lui Dumnezeu, pe baza acelor vorbe pe care tu ai făcut imprudența să le rostești: NU JURĂȚI PE CER, PENTRU CĂ ACOLO ESTE TRONUL LUI DUMNEZEU! O, Iisuse, Iisuse! La dreapta tatălui tău unde te vei așeza, niciodată nu vei fi auzit urcând de pe pământ la cer un concert de plângeri și de gemete asemănător aceluia care va ieși din aceste frumoase și vesele ținuturi, unde castelele erau atât de bine păstrate, oamenii erau poeți și femeile atât de frumoase! Nu este numai o sectă pe care sumbra cruciadă o va îneca în sângele albigenilor și o va zdrobi sub ruinele orașelor lor. Este o civilizație, o literatură, o limbă. Trei orașe puternice: Beziers, Lavour, Carcassonne, vor cădea în acest vârtej de foc care va parcurge toată partea de miazăzi a Franței și în care ele se vor topi ca metalele în furnal! Ascultă, printre femeile spintecate, printre copiii smulși de la sânul mamelor lor și

bătrânii arși în casele lor, ascultă-l, pe unul dintre ai tăi cum strigă, lovind cu crucifixul, căci armele care taie sunt interzise mâinilor sacre: „Omorâți-i pe toți ortodocșii și eretici! Dumnezeu îi va recunoaște pe ai săi!... Și, ortodocși și eretici, vor pieri cu toții, în sunetele clopotelor care vor suna agonia a două sute de mii de oameni, apoi, pe cadavrele orașelor Lavour, Carcassonne și Beziers, care fumegă încă, preoții tăi vor intona imnul Veni, creator Spiritus! Pentru ce, deci, o Hristoase, i-ai dojenit pe ucenici care chemau focul cerului asupra aceluia oraș al Samariei ai cărei locuitori nu vroiau să te primească?

I se părea lui Iisus că auzea plânsetele muribunzilor, strigătele mamelor, horcăitul bătrânilor și că în sunetul clopotelor, el vedea acel sânge, acele incendii, acele ruine!

Își șterse fruntea cu amândouă mâinile și scoase un geamăt mai adânc, mai trist, mai rugător decât toate gemetele pe care părea că le aude. Fluxul durerilor omenești urca până la el prin glasul îngerului răului și trecea peste sufletul său întocmai talazurilor unei mării întunecate.

Dar în afară de acest geamăt, în afară de această sudoare, nimic nu arăta că divinul Mântuitor ar fi fost gata să slăbească. Diavolul continuă:

— Așteaptă Iisus, iată vin templierii. Aceia vor fi cavaleri înarmați în numele tău. Ei vor disputa necredincioșilor și vânturilor deșertului, mormântul tău, locurile leagănului și copilăriei tale, ruinele templului pe care te-ai oferit să-l reclădești în trei zile dacă ar fi fost distrus. Din comerțul lor îndelungat cu Orientul, din călătoriile lor, din cuceririle lor, ei vor aduce frânturi din culte străvechi, pe care le vor împleți pe ascuns cu doctrina ta. În ceremonii sumbre și necunoscute, ca misterele egiptene, ei vor adora un idol cu trăsături simbolice și sfeșnicul cu șapte brațe care va figura în triumful lui Titus. Oricât de tănuite vor fi fost aceste inițieri, zvonul despre ele se va răspândi în lume. Temerile pe care curajul templierilor le va inspira, chiar și Bisericii, dorința de a inhăța imensele tezaure, gelozia ordinelor religioase, rivalitatea instituțiilor militare, totul va concura la pierderea lor. N-au nici o probă contra lor. Fie, tortura o va

aduce: ei vor mărturisi, își vor retracta mărturia și vor muri pe rug. Al tău papă citat de ei ce să compară înaintea tronului tău, până la urmă va compare... Cum îl vei judeca tu pe acest reprezentant vizibil al divinității, tu care ai zis: NU TĂIAȚI TRESTIA RUPTĂ! NU STINGEȚI FITILUL CARE ABIA MAI FUMEGĂ! Ascultă Iisus, ascultă acest cântec atât de trist care ajunge la noi dinspre Boemia. Se va naște un om, numit Ian Huss. El va ataca în termeni amari, zgârcenia și lăcomia — oamenilor Bisericii, așa precum tu, la timpul tău, ai lovit în orgoliul preoților, cărturarilor și fariseilor, zicând: NENOROCIRE VOUĂ, CELOR CARE SUB PRETEXTUL LUNGILOR VOASTRE RUGĂIUNI, MÂNCAȚI PÂNĂ ȘI CASELE VĂDUVELOR! El voia să spele cu sângele lui petele Bisericii Tale, așa cum tu ai vrut să speli păcatele omenirii, cu al tău. El va avea nevoie să moară pentru liniștea conștiinței sale. Ori, întotdeauna este un lucru ușor să mori. Preoții tăi îl vor închide, îl vor judeca, îl vor arde, pe el și pe discipolul lui, Ioan de Praga. Pe rugul lui te va lua martor că el moare pentru tine, o Iisuse! Pentru a-i convinge pe preții tăi de impostura lor, în momentul când flacăra va aprinde rugul, el va privi cerul și într-un fel de viziune profetică, va striga umil și trist: „Astăzi, voi înăbușiți o găscă proastă, dar peste o sută de ani, va veni o lebădă albă și frumoasă pe care nu o veți mai putea atinge.” Aceasta lebădă albă va fi Luther. Sărmana găscă va muri, într-adevăr, în flăcări, dar vântul va risipi cenușa rugului și din aceasta cenușă va ieși formidabilul război al hussiților. *Nouă paharul* este strigătul de adunare. La acest strigăt, Boemia tresare. Preoții vor fi confiscat o jumătate din tine, își vor fi rezervat potirul, lăsând între ei și popor distanța infinitului. Împotriva acestui privilegiu se ridică Boemia, cerând împărțășania cu cele două feluri. Vai! Va fi un război teribil. Și dacă te întristează pe tine, mielul lui Dumnezeu, în schimb îl va bucura foarte tare pe Dumnezeu armelor, pe Dumnezeu învingătorul, pe Dumnezeu triumfător! Calixteni și Taboriți vor lupta la început sub același stindard. Boemia, Germania și Italia vor tremura înaintea lor. După minuni de îndrăzneală, de credință și de devotament, decimați, zdrobiți, trădați, ei vor

lăsa ultimele resturi ale celei din urmă armate, într-un hambar căruia i se va da foc pentru ca niciunul dintre eretici să nu scape. Și nici unul nu va scăpa! Ce gândești tu despre moartea acestor oameni, măcelăriți la ordinele pontifului roman, pentru a fi vrut împărțășania sub ambele forme, o Hristoase! Tu care ai zis ucenicilor tăi abia acum două ore, dându-le pâine și vin: **LUAȚI, ACESTA ESTE TRUPUL MEU, LUAȚI ACESTA ESTE SÂNGELE MEU: MÂNCAȚI ȘI BEȚI CU TOȚII!...** Ah, tu te înfiori! Ah, tu tremuri, Iisuse! Sudoarea ta crește și devine o sudoare de sânge... Privește-ți mâinile, ele sunt roșii ca cele al preoților tăi, ale pontifilor tăi, ale papilor tăi! Oh! Frumoase mâini care ați bucurat ochiul unui demon!

— Da, zise Iisus, dar acest sânge este al meu. El curge, nu peste suferințele mele, ci pe acelea ale omenirii. Tatăl meu, care-l vede curgând, îmi dă forța de a-i spune: „Nu privi la durerile mele, o tatăl meu! Aceste dureri să nu oprească mila ta din drumul ei” .

— Amin! zise Satana. Să continuăm. O sută de ani după moartea sărmanei găște, lebăda care trebuia să se nască, va apărea și va cânta. Ea va fi indignată de comerțul cu indulgențe pe care pontifii îl vor fi introdus în Biserică. Va scoate, împotriva Romei, strigăte de război, la care conștiințele vor răspunde... Neamurile din nord vor visa să-și satisfacă pentru a doua oară, ura lor față de orașul etern și să ia Vaticanul, așa cum luaseră Capitoliul. Șeful spiritual al acestei a doua năvăliri a barbarilor va fi un călugăr cu fața slăbită de post, cu privirea tulbure de îndoială, cu fruntea îngălbenită de privegheri.

Erezia va zămisli erezie: în toiul libertății de discuție, secte vor înlătura alte secte. Atunci, o sută de mii de țărani, conduși de Thomas Munzer, unul din preoții tai vor albi cu oasele lor câmpiile. Francofoniei Haideti! Curaj! Înainte, creștini contra creștini! Reformați contra reformați! Eretici contra eretici! Va fi exterminarea pe care prea iubitul tău ucenic, sfântul Ioan, o va prezice în Apocalips, această viziune despre moarte, care totuși nu-l va putea face să vadă nici chiar în vis, umbra realității sângeroase! După țărani conduși de Munzer, vor veni anabapapțiștii conduși de Jean

Becold, Johann Bockelsohn sau Ioan de Lyda, cum vrei tu să-l numești. Fostul croitor, ex-hangiul, o Hristoase, va reînoi în numele tău desfrâul lui David și Solomon. Ca și ei, el va fi rege. Ca ei, va avea curtezane și petreceri ce vor ține de seara până a doua zi, de ziua până în ziua următoare. Sardanapal al occidentului, el va zice: „Plăcerea este Dumnezeu!” Până la urmă va fi prins, jupuit de piele, ars într-o cușcă de fier, iar orașul lui va cunoaște foametea și ascuțișul săbiei. Partizanii lui vor fi împrăștiați, spintecați, spânzurați, trași pe roată, ruși în bucăți! Aceștia cel puțin, nu vor avea a se plânge: Ei vor fi petrecut în viață și vor fi băut paharul, până când după promisiunea ta, îl vor bea cu tine în împărăția tatălui tău. Dar nenorociții frați moravi! Pentru ei, e păcat, pe cinstea lui Satan! ei care nu vor fi avut alte bucurii pe pământ decât postul și rugăciunea! Ei care vor trăi, care se vor ruga, care vor munci în comun, precum și creștinii din primele timpuri! Și totuși, ei nu vor fi mai puțin disprețuiți de ceilalți creștini. Vor fi tratați ca inamici publici și vor fi judecați, condamnați, hăituiți, distruși. Însăși reforma nu va găsi iertare în ochii acelor care guvernează conștiințele. Dar să vedem puțin ce vrea ea, această reformă blestemată care înaintează strigând: „Iisus! Iisus!” Ah! Ea vrea să înlocuiscă slujba, despre care nu ai zis nici o vorbă, prin împărțășania frățească, pe care tu ai instituit-o. Printre altele, vrea să restabilească pentru preoți, căsătoria în cinste în Biserica primitivă. Vino, reformă! Vino! Iisus vrea să te vadă, cu toți copiii tăi: luterani, hughenoți, calviniști, protestanți, parpaioți, în sfârșit, cei ce au apucat o altă cale! Îndepărtați-vă, ziduri! Deschideți-vă munți! Potoliți-vă, valuri ale mării! Pentru ca Mântuitorul lumii să arunce o privire asupra occidentului! Dar, ce este acolo? Pentru ce atâta sânge, foc, fum, pentru ce atâtea spânzurători, atâtea ruguri, ruine, pătimi? Ah! Golgota se întinde, se lărgeste, se desfășoară, dă peste margini. Ea acoperă Europa, de la izvoarele Oderului până la marea Britaniei, de la Baia Galway până la gura Tagelui... Este ceea ce se va numi războiul de optzeci de ani. El va începe de lângă catedrala Anvers și se va sfârși prin căderea capului lui Carol I. Iată, privește Anglia care arde: este sângeroasă

Maria, care-i dă foc. Iată Spania în flăcări: Filip al II-lea o aprinde! Ah! Voi sunteți demni de a fi uniți prin sfântul jurământ al căsătoriei, tigroaică din nord și diavol de miazăzi!... Săriți, foc! Scoția arde! Irlanda arde! Boemia, Flandra, Ungaria, Westfalia ard! Săriți, foc! Franța arde la rândul ei! Trăiască sfântul Bartolomeu, apostolul tău! Sper că regele Carol al IX-lea să-i facă o sărbătoare frumoasă! Îl vezi pe acel pios monarh în balconul palatului său, cu o archebuză în mână, vânând calviniști, luterani, hughenoti! Frumoasă treime de regi, pe cuvântul meu de diavol! Fiecare se va scălda după dorință și își va potoli setea: Maria Tudor are sânge până la genunchi! Filip al II-lea până la brâu, Carol al IX-lea până peste cap... Va mai rămâne oare pentru Ludovic al XIV-lea? Este destul.

Și cum Iisus gemea, ascunzându-și fața în mâini, Satana se repezi și depărtă violent mâinile lui Hristos.

— Dar privește, încă! îi zise.

Hristos privi, dar nu putu vedea. Era orbit de sudoarea de sânge.

Atunci forțele îl părăsiră și căzu cu fața la pământ, zicând:

— Doamne, Dumnezeu meu! Ia-mi viața până la ultima tresărire, răsuflarea până la ultimul suflu, sângele până la ultima picătură și îndoiește, înzecește, însutește chinurile mele, dar sfânta ta voință să se îndeplinească și nu aceea a infernalului meu ispitor!

Satan socase un țipăt teribil și sări afară din peșteră, care se lumină puțin câte puțin cu o aureolă cerească, în timp ce îngerii cântau: „S-a scurs al treilea ceas de încercare, al treilea ceas de temeri, al treilea ceas de suferințe sublime care trebuie să dea pace universului! Slavă lui Iisus pe pământ! Slavă lui Dumnezeu în ceruri!”

Dirck Van Baburen — *Arestarea lui Cristos* (detaliu)

SĂRUTUL IUDEI

Așa cum gândise Fecioara Maria, când își acoperise capul pentru a nu-l vedea pe Iuda, acesta nu părăsise sala cinei decât pentru a-l preda pe învățătorul lui.

Conciliul preoților și al bătrânilor fusese invitat de Iuda să se reunească noaptea. Trădătorul promisese să revină, fără a spune însă la ce oră va sosi: nu știa nici el însuși, când va fi liber, totul depindea de circumstanțe.

De la opt seara, principalii dușmani ai lui Iisus se strânseseră la Caiafa, însărcinat cu anunțul convocării. Ana îi alesese dinainte pe cei pe care știa că se putea conta. Numele acestora ni l-a păstrat istoria. Ei erau: Ana, socrul lui Caiafa și șapte sau opt alți prinți ai preoților sau membri ai consiliului, numiți Summus, Datan, Gamaliel, Levi, Neftali, Alexandru, Syrus. Dar pe Nicodim și Iosif din Arimateea, care în ajun vorbiseră în favoarea lui Iisus, se feriseră să-i cheme.

Personajele adunate la Caiafa așteptau de mai bine de o oră, ațintindu-și, cu ascuțimea urii, urechea la fiecare zgomot pe care-l auzeau. Unii clătinau deja din cap, zicând: „Acel om a promis mai mult decât putea să facă, el nu va mai veni! Deodată, perdeaua ușii se ridică și Iuda apărău.

Erau cel mult o sută de pași de la casa în care Iisus cina până la casa lui Caiafa și deci, nici lungimea, nici rapiditatea cursei n-au putut acoperi cu sudoare fața lui Iuda.

Trecând pragul lui Caiafa, avusese nu o remușcare, ci o îndoială. Acest Iisus care citise atât de bine în sufletul lui acest profet, care avea îngerii la ordinele sale, nu cumva ar fi cu adevărat mai presus de natura celorlalți oameni?

Iuda era pregătit pentru omucid, dar nu pentru a omori un zeu.

Din nenorocire, în momentul când el ezita în pragul ușii, neștiind dacă să se întoarcă sau să-și continue drumul, ușa s-a deschis și un servitor al marelui preot numit Malhus, trimis de stăpânul său ca să vadă dacă Iuda vine, s-a trezit față în față cu acesta. Recunoscându-l, i-a zis:

— Intră, te așteaptă.

După ce Iuda intră în vestibul, a închis ușa înapoia lui. Prăpastia era trecută! Aceasta era poarta infernală a lui Dante. Sudoarea pe care și-o ștergea Iuda intrând la Caiafa, era aceia a omului care și-a pierdut orice speranță.

Preoții scoaseră un strigăt de bucurie, zărindu-l pe Iuda.

— Ei bine? întrebare în același tip două sau trei voci.

— Ei bine, zise Iuda, iată-mă.

— Și gata să-ți ții promisiunea?

— Aș fi venit fără asta?

— Unde este Iisus?

— La o sută de pași de aici, în casa lui Eli, cumnatul lui Zaharia din Hebron, închiriată de Nicodim și de Iosif din Arimateea.

— Și ce face el în această casă?

— Paștele.

— Dar astăzi nu este Paștele.

— Nu-i pasă lui Iisus! N-a venit el să răstoarne ceea ce e și să stabilească ce nu e? Acela ce vindecă în ziua de sabbat, poate să facă Paștele în ziua de joi.

— Ei bine, zise Caiafa, auziți: el este la o sută de pași de aici. Voi da ordin să fie arestat.

— Nu cred că ar fi bine! — zise Iuda — el este într-o casă care seamănă cu o fortăreață și are în jurul lui cincizeci sau șaiszeci de discipoli devotați. Toată lumea este încă trează la Ierusalim. N-ar trebui decât să scoată un strigăt pentru a-și chema toți partizanii. Suntem la numai câteva sute de pași de cartierul Ofel, ai cărui locuitori sunt cu toții de partea lui... A-l aresta acum, acolo unde este, înseamnă să puneți foc Ierusalimului.

— Ce să facem atunci? întrebă Caiafa.

— Ascultați — continuă Iuda — într-o oră el va părăsi casa și numai câțiva dintre ucenicii săi îl vor însoți, cei care fac Paștele cu el, după toate probabilitățile. Eu știu unde se duce în fiecare noapte. Dați-mi douăzeci de oameni înarmați și vi-l voi da pe Iisus.

— Va fi deci singur?

— Nu! El va fi în mijlocul ucenicilor săi, dar departe de oraș și lipsit de alte ajutoare.

— Dar, dacă are o grupa de ucenici cu el, iar tu n-ai decât douăzeci de soldați cu tine, ei vor opune oarecare rezistență și s-ar putea ca în timpul luptei, Iisus să scape.

— Ucenicii, cu excepția lui Petru, sunt oameni pașnici și temători. Nu va avea loc vreo luptă.

— Dar noaptea, printre alți oameni, cum îl vor recunoaște soldații pe Iisus?

— Iisus va fi acela pe care îl voi săruta, zise Iuda.

Membrii consiliului se înfiorară fără voia lui, la vorbele acestui om, care trăda, așa cum alții mângâie, cu un sărut.

— Bine, zise Caiafa, iată ce-ți dă consiliul ca recompensă.

Și marele preot îi întinse lui Iuda o pungă de piele, în care erau treizeci de piese de argint.

— Înainte de a primi ceva, zise Iuda, aș vrea o promisiune.

— Care?

— Aceea că voi fi liber, soldații să mă urmeze de departe și să se oprească în locul unde le voi spune să se oprească, iar eu să mă întâlnesc singur cu ceilalți ucenici. Numai după un sfert de oră după ce eu voi fi lângă ei, soldații să se prezinte pentru a-l aresta pe Iisus.

— Soldații vor avea ordin să te asculte.

— E bine, zise Iuda.

Atunci, apropiindu-se de marele preot, luă din mâinile lui punga de piele.

— Și acum, zise el, acest argint este al meu, nu-i așa?

— Este numai arvuna târgului care s-a încheiat. Odată falsul prooroc în mâinile noastre, consiliul va hotărî mărimea recompensei pentru serviciul adus.

— N-o cer pe aceea, zise Iuda. Eu întreb dacă acești bani sunt ai mei și dacă pot dispune de ei.

— Sunt ai tăi și poți să faci ce vrei cu ei.

— Ei bine, zise Iuda, ca să dovedesc că nu din lăcomie, ci din convingere o fac, luați această sumă și dați-o din partea mea emplului.

Dar Caiafa a refuzat punga pe care i-o întindea trădătorul și a zis:

— Păstrează acești arginți; ei nu pot fi dați templului: este prețul sângelui.

Iuda deveni livid și sprâncenele lui roșiatice se încruntară. El își puse punga la centură.

— Bine, zise el. La miezul nopții o să mă întorc.

— Nu, răspunse Caiafa, făcând un semn celorlalți membri ai consiliului, este mai bine să aștepți aici.

— Voi aștepta, spuse Iuda.

Și se duse să se așeze pe o bancă, la cealaltă extremitate a sălii, unde rămase până la miezul nopții, fără a vorbi, fără să facă vreo mișcare.

Prinții preoților și membrii consiliului petrecură acest timp vorbind între ei cu voce joasă. Câteodată, unul sau altul arunca o privire spre Iuda, dar îl găsea nemișcat, mut, în același loc.

La miezul nopții, decurionul care trebuia să-i comande pe cei douăzeci de arcași intră și anunță că el și oamenii lui erau gata.

Atunci, cu voce tare, Caiafa îi ordonă să asculte fără rezervă de Iuda, dar încet îi spuse:

— Să nu-l pierzi din vedere pe acest om și să nu te încrezi în el.

Iuda se întoarse și surprinse privirea lui Caiafa — chiar și unele cuvinte — dar păru că n-a văzut și n-a auzit nimic.

— Veniți, spuse.

El plecă primul.

În timp ce Iuda, în fruntea a douăzeci de soldați se îndrepta către Poarta Apelor, al treilea ceas al ispitei lui Iisus se termina.

Iacov, Petru și Ioan, așa cum am spus, își lăsaseră învățătorul la poarta grădinii Măslinilor și după ce-l urmăriseră din ochi un moment prin frunzișul pal și lucios al arborelui Minervei, se așezaseră, își trăseră mantalele peste cap, așa cum dorm sau se roagă de obicei orientalii și rupți de oboseală și zdrobiți de tristețe, încetul cu încetul au adormit.

Ioan s-a deșteptat primul la atingerea unei mâini care se așezase pe umărul lui. Aruncându-și mantaua în spate,

ridică fața și scăpă un strigăt, la care ceilalți doi ucenici se deșteptară la rândul lor și priviră.

Luna, pierdută într-un ocean de nori, contra cărora lupta, arunca o lumină palidă, suficientă totuși pentru a ilumina obiectele.

Iisus era în picioare lângă apostoli, Ioan îl simțise cu ajutorul inimii, pentru că alții, cu ajutorul ochilor abia dacă l-ar fi recunoscut. Într-adevăr, figura plăcută și calmă a lui Hristos era acum răscolită de durere, aproape lividă și brăzdată de o sudoare însângerată, care se pierdea în barba lui înroșită. Șuvițe de păr năclăite, erau zburlete pe capul lui. El rămăsese cu mâna pusă pe umărul lui Ioan, nu pentru a-l trezi, ci pentru a găsi un sprijin, căci părea gata să leșine.

— Vai! învățătorule, strigă Ioan, sprijinindu-l cu mâinile, ce ți s-a întâmplat?

— Sculați-vă și veniți, zise Iisus, că iată timpul când voi fi dat prigonitorilor mei, a sosit.

Atunci Petru și Iacov se sculară.

— Învățătorule, spuse Petru, vrei să-i chem pe ceilalți ucenici? Noi, toți unsprezece, îți suntem credincioși până la moarte. Noi putem să rezistăm, să te apărăm, să luptăm și cât despre mine...

Apostolul își ridică mantaua și dădu la iveală o sabie scurtă.

— Cât despre mine, am aici moartea primului care va îndrăzni să ridice mâna asupra ta!

— Nu, Petre, spuse Iisus cu tristețe, să nu faci nimic. Tot ce se va întâmpla este hotărât dinaintea din voința tatălui meu și a mea. În timp ce voi dormeați, eu mi-am avut agonia, în care mai mult decât o dată puterea era aproape să mă lase... Vedeți cât sunt de slăbit. Vedeți ce palid sunt. Vedeți cum părul și barba mea sunt lipite de o sudoare de sânge. Lupta a fost îndelungată, acerbă, încrâncenată! Dar cu ajutorul tatălui meu, Iisus ridică spre cer o privire de recunoștință, victoria a urmat luptei! Vin acum tortura, patimile și moartea, eu sunt pregătit... Veniți dar, așa cum v-am zis.

Și Iisus porni către Ghetsemani.

Petru nu răspunse nimic, dar se plasă înapoia învățătorului său, ca pentru a merge lângă Iacov. Totuși, el se asigură că sabia se putea scoate ușor din teacă.

Poteca era atât de îngustă, încât de-abia puteau merge pe ea doi oameni unul lângă altul. Iisus venea primul, așa cum am spus, cu un mers încet și slăbit, sprijinit pe umărul lui Ioan. Petru și Iacov urmau după ei...

Ajunseră în acest fel la Ghetsemani și pe când Petru și Iacov îi deșteptau pe ceilalți apostoli, Iisus îl luă deoparte pe Ioan și îi zise:

— Ioane, îndată ce eu voi fi în mâinile soldaților, tu să fugi la Poarta Aurită, unde o vei găsi pe mama mea. După plecarea mea, ea a fost cu sfintele femei la Maria, mama lui Marcu și de acolo, ca printr-o favoare specială, Dumnezeu a permis ca ea să vadă tot ce mi s-a întâmplat și tot ce mi s-a spus sau tot ce am zis eu. Ea știe că eu voi fi arestat și aleargă cu Marta și Magdalena ca să mă vadă când voi trece... Ea va fi slabă și singură... Ioane, dacă eu te-am iubit ca un frate, ea te iubește ca pe un fiu. Tu vei merge la mama mea și o vei sprijini!

— Vai, învățătorul meu! zise Ioan, n-ar fi nici un mijloc să scapi de această moarte teribilă, a cărei idee numai, ți-a provocat această sudoare însângerată?

Și pronunțând aceste vorbe, el înmuia poalele lințoliului său într-un pârâu și spălă fața lui Hristos, cu aceeași grijă pe care ar fi avut-o o mamă pentru copilul ei.

— Această sudoare pe care tu o ștergi, de pe fața mea, spuse Iisus, nu a curs pentru mine, ci pentru oameni. Cât despre a încerca să scap, eu ți-am zis deja, preaiubitul meu Ioan, nu numai că nu voi fugi de moarte, ci dimpotrivă, voi ieși în întâmpinarea ei.

Atunci, punând mana pe brațul lui Ioan, îi arătă:

— Uite, vezi tu acea lumină tremurătoare care trece prin poarta Apelor? Ea îi călăuzește pe cei ce vin să mă prindă. Ei sunt atât de siguri de moartea mea, încât iată cum patru dintre ei se despart pentru a se duce să ia de pe Cedron două grinzi care servesc drept punte, din care îmi vor face crucea.

Ioan izbucni în suspine și deveni, la rândul lui, atât de slab, încât picioarele îl lăsară, iar Iisus fu nevoit să-l susțină.

— Să mergem, zise Iisus și pentru ca tu să dai sprijin altora, trebuie ca eu să-ți dau ție.

El atinse cu degetul pleoapele apostolului care se clătina.

Ioan deschise ochii, scoase un strigăt de bucurie și își ridică brațele spre cer.

Cerul era deschis. Ioan, cu ochii lui de muritor, vedea ceea ce nimeni nu văzuse înaintea lui: el îl vedea pe Dumnezeu așezat pe tron, în măreția lui imensă, având deasupra frunții Duhul Sfânt. La dreapta sa era Iisus, binecuvântând lumea pe care o mântuise, iar la stânga, Fecioara Maria, pierzându-și una câte una toate durerile, în bucuria veșnică.

După cateva secunde, Ioan trebuie să-și închidă ochii orbiți și când îi redeschise, totul dispăruse.

Dar viziunea strălucea în sufletul lui.

Atunci se prosternă la picioarele lui Iisus.

— O, fiu al veșniciei! zise el, slavă ție că mi-ai arătat tainele cerului mie, care nu sunt decât o suflare trecătoare a Creatorului, decât o picătură de rouă în oceanul infinitului! Tu ai făcut din mine unul dintre acei sori ce se ridică pe firmament pentru a lumina acești atomi care se numesc lumi. Tu m-ai găsit demn de a-mi releva gândul tău, mie, care trebuia să lucrez la îndeplinirea gândurilor tale, fără a le cunoaște! Slavă ție, celui care pentru câteva clipe mi-ai împrumutat această fericire care mă copleșește. Copiii lui Adam o vor cunoaște la rândul lor, când tu vei fi smuls morții sabia ei de foc, când se va sfârși lumea și timpul și când va începe veșnicia!

Și Ioan rămase un moment adâncit în el însuși, în contemplarea viziunii vieții, el căruia peste șaiszeci de ani, în insula Patmos, Iisus îi va trimite viziunea morții.

Între timp, Iuda și soldații se apropiau. La Poarta Apelor, Iuda a vrut să-și îndeplinească planul de a părăsi ceata soldaților pentru a veni să se amestece printre ceilalți apostoli, dar decurionul, care nu uitase recomandarea lui

Caiafa, întinse, mâna asupra lui și atingându-i umărul, îi spuse:

— Oprește-te, camarade! Noi te ținem și nu te vom lăsa, până ce nu ni-l vei da pe galileean.

Iuda suportă și această nouă decepție și tras înapoi de decurion și-a continuat mersul în mijlocul soldaților.

La mai puțin de o sută de pași de Ghetsemani, Iuda insistă din nou să se despartă de trupa pe care o conducea, dar fără mai mult succes ca și prima dată, numai că neîncrederea decurionului sporea pe măsură ce muntele devenea mai singuratic și noaptea mai întunecoasă. Atunci, el îl prinse pe Iuda de gulerul mantalei. Se părea acum că Iuda era dus la Iisus și nu că Iisus trebuia predat de Iuda.

Înaintea primei case din Ghetsemani, decurionul și soldații lui zăriră un grup de oameni.

— Iată-l pe Iisus cu ucenicii săi, zise Iuda. Lăsați-mă, ca să dau cel puțin, semnalul convenit.

— Asta va fi, spuse decurionul, când vom ști dacă acești oameni sunt într-adevăr cei pe care-i căutăm.

Și continuară să înainteze.

Atunci Iisus, făcu spre oamenii care veneau la el, câțiva pași și adresându-se șefului lor, îl întrebă:

— Ce cauți tu, Aben Adar?

— Este el! murmură Iuda, făcând un pas înapoi.

— Care el? întrebă Aben Adar.

— Cel pe care trebuie să vi-l dau, zise Iuda. Dar cum decurionul se îndoia de vorbele trădătorului, zise:

— Noi îl căutăm pe Iisus din Nazaret.

Atunci, pe același ton cu care întrebuse „Ce cauți tu?”, Hristos spuse:

— Eu sunt Iisus din Nazaret!

Aceste vorbe erau simple, nimic nu era schimbat în intonația celui ce le pronunța. Totuși, Dumnezeu a vrut ca oamenii să înțeleagă că vocea era aceea care impune liniștirea valurilor oceanului, care îi comanda Diavolului să se întoarcă în Iad și care aducea din cer pe îngeri.

El i-a dat strălucirea fulgerului și forța furtunii.

La cuvintele lui „Iisus din Nazaret, sunt eu”, decurionul, soldații, slujitorii templului, toți, chiar și Iuda, căzură la pământ. Unul singur rămase în picioare, dar fu văzut fugind pierdut spre Ierusalim, strigând:

— Nenorocire celui ce va ridica mâna asupra acestui om!

— Ridicați-vă, zise Iisus.

Se ridicară cu toții, dar cuprinși de tulburare și înfiorați.

Atunci Iisus, adresându-se lui Iuda îi spuse:

— Vino aici Iuda și fă ceea ce ai promis să faci.

Iuda ezită un moment, dar ca și cum i-ar fi fost rușine să dea înapoi, merse drept la Iisus, zicând:

— Învățătorule, permite-i celui mai umil dintre ucenicii tăi, să te sărute.

Iisus întinse obrazul, murmurând:

— Vai, nenorocitul Iuda! Ar fi fost mai bine pentru tine să nu te fi născut niciodată!

Și în același timp în care întindea obrazul, el întindea și mâinile; obrazul pentru a fi trădat, mâinile pentru a fi legat.

În momentul când buzele trădătorului atingeau obrazul lui Iisus, se auzi un tunet atât de violent și un fulger atât de amenințător despică cerul, încât soldații care se apropiau, s-au oprit și însăși decurionul se uită înapoi.

— Ei bine, reluă Hristos, n-ați auzit? Eu sunt Iisus din Nazaret, adică cel pe care-l căutați.

Aceste cuvinte i-au liniștit pe soldații, care văzând că în loc de a opune rezistență, Iisus se oferea el singur, se precipitară asupra lui.

Iuda profită de acest moment pentru a încerca să fugă.

Dar Petru apucându-l de haină, l-a oprit și l-a împins către apostoli, zicând:

— Veniți, să-l apărăm pe învățătorul nostru!

În același timp, el trase sabia pe care o ținea ascunsă sub mantaua sa și dădu o lovitură violentă în capul aceluiași servitor al lui Caiafa care-i deschisese ușa lui Iuda și îl introdusese în sala de consiliu.

Malhus scoase un strigăt de durere și căzu pe spate.

Soldații îl crezură omorât. Se iscă o confuzie printre ei. Unii parcă voiau să fugă.

— Soldații! strigă Aben Adar, fugiți din fața unui singur om? Soldații se rușinară, în afară de unul singur, care luă drumul Ierusalimului și care dispăru îndată în întuneric.

În acel moment de tulburare, pe care-l produsese căderea lui Malhus, apostolii îl lăsaseră pe Iuda și acesta a profitat de libertate pentru a se îndepărta, alergând pe pantele rapide ale muntelui, de-a lungul pârâului ce se vărsa în Cedron.

Iisus l-a oprit pe Petru.

— Petre, zise el cu o voce blândă dar imperativă, bagă-ți sabia în teacă. Îți spun: cel ce lovește cu sabia, de sabie va pieri! Crezi tu că dacă m-aș fi adresat tatălui meu, în locul ajutorului pământesc pe care mi-l dai, nu mi-ar fi trimis el o legiune de îngeri? Dar nu, eu trebuie să golesc paharul pe

care mi l-a dat Domnul. Cum s-ar îndeplini cuvintele Scripturii, dacă lucrurile care se fac, nu s-ar face?

În acest moment, soldații îl apucară, dar Iisus le zise cu blândețe:

— Eu sunt gata să vă urmez. Lăsați-mă numai să-l vindec pe acest om.

Soldații se îndepărtară. Atunci Iisus, aplecându-se asupra servitorului marelui preot, care era culcat la pământ, leșinat și perzând sânge, îl atinse cu degetul pe cap. Îndată rana se închise, sângele încetă să curgă și Malhus se ridică.

Dar, în loc de a-i convinge pe soldați, această minune le-a întărit mânia, ei se aruncară asupra lui Iisus și îl loviră, unii cu lemnul, alții cu colacii de frânghie pe care îi aduseseră pentru a-l lega.

Atunci Iisus le spuse cu vocea blândă:

— Ați venit să mă prindeți ca pe un ucigaș, cu parmace și ciomege, și totuși, în toate zilele, când am predicat în mijlocul vostru și în templu, puteați să mă arestați. Dar acum a venit vremea noastră, a puterii întunericului. N-am să mă împotrivesc deloc. Legați-mă, cetluiți-mă, duceți-mă, faceți ce vreți!

Și el s-a dat de bunăvoie pe mâna călăilor lui. Într-o clipă, Iisus a fost legat cu frânghiile noi și tari. Soldații i-au fixat mâna dreaptă peste cotul brațului stâng și mâna stângă peste cotul brațului drept. Ei i-au strâns în jurul corpului și în jurul gâtului, o centură și un colier garnisit cu cuie. De centură și de colier erau fixate câte două curele care se încrucișau pe peipt, de asemenea prevăzute cu cuie. Apoi, de aceste curele, de centură și de colier au înnodat patru frânghiile cu ajutorul cărora nu numai că îl țineau pe Iisus legat, dar îl și trăgeau la dreapta și la stânga, în sus și în jos, după toanele lor.

Și la fiecare smucitură, cuiele care erau prinse de centură, colier și curele și ale căror vârfuri erau întoarse înăuntru, sfâșiau corpul lui Iisus și din toate rănille țâșnea sânge.

La vederea acestui teribil preludiu al caznelor pe care trebuia să le suporte învățătorul lor, apostolii, care speraseră

mereu într-un miracol suprem, și-au pierdut tot curajul și toată speranța și au fugit, unii în direcția Betelului, alții spre Engadi.

Atunci, Iisus aruncă o ultimă privire și-i adresă un ultim zâmbet lui Ioan, pentru a-i aminti de mama sa.

Apostolul înțelese surâsul și privirea lui Iisus.

— Mă duc acolo, învățătorule, zise el și cea care se sprijinea odinioară pe brațul tău, se va sprijini de acum încolo pe al meu.

— Gata? întrebă decurionul pe soldații care-l legau pe Iisus.

— Da, stăpâne, răspunseră aceștia.

— În acest caz, ia-o înainte, Longine și anunță-l pe marele preot că falsul profet este în mâinile noastre.

Un soldat ieși din rânduri și luă, cu un mers rapid, drumul Ierusalimului.

Camarazii lui, își băteau joc de el, strigând: „Fii atent Longine, să nu te lovești de piatra aia!... Fii atent, Longine, ai să te izbești de copacul acela!... Fii atent, Longine, să nu cazi în Cedron!”

Și Longin, deja destul de departe de ei, astfel că nu mai puteau să-l vadă în întuneric, le răspunse:

— Fiți liniștiți, dacă eu văd prost ziua, văd bine noaptea! Zgomotul vocii sale se stinse și apoi și zgomotul pașilor.

— Să mergem la Caiafa! zise decurionul.

Alphonse François — *Visul sotiei lui Pilat* (detaliu)

VISUL CLAUDIEI, SOȚIA LUI PILAT

La Caiafa unde curionul îl ducea pe Iisus, era zarvă mare.

Așa cum am spus, după plecarea lui Iuda și a trupei sale, consiliul preoților și al bătrânilor a hotărât să funcționeze în permanență și deci acum era în așteptare.

Dintr-odată, un soldat palid plin de praf și de sudoare, intră. Era acela care fugise strigând: „Nenorocire aceleuia care va ridica mâna asupra acestui om!”

El alerga la Caiafa, grăbit, ca toți cei care au fost martorii unui fapt teribil și de necrezut, pentru a povesti ceea ce văzuse.

Raportă deci, că în momentul în care, în apropiere de Ghetsemani, Hristos s-a înfățișat el însuși oamenilor ce-l căutau și le zisese: „Iisus din Nazaret, eu sunt!” — toată trupa, decurion și soldați au căzut în țărână și numai el rămăsese în picioare. Socotind că această excepție fusese făcută pentru el, ca să ducă știrea despre această minune, pornise la drum și acum ajunsese.

Zvonul despre atotputernicia lui Iisus, după intrarea lui triumfătoare în Ierusalim, într-atâta se răspândise prin oraș, încât oricât de incredibilă ar fi fost istorisirea ostașului, toți cei care-l ascultau se simțiră înfiorați.

Privirile se întoarseră spre Caiafa.

Marele preot înțelesese că se cerea de la el fermitate și că de conduita lui personală, depindea comportamentul tuturor. Spaima îi era mare, dar chemând ura spre a-i sprijini curajul, spuse soldatului:

— Mizerabile, tu ești vândut Nazarineanului sau ești păcălit de vreo vrăjitorie! Asta o vom ști mai târziu...

Apoi chemă un centurion din garda lângă el și îi zise:

— Închide-l pe acest năuc! Pe urmă ia o sută de soldați din cazarma vecină și mergi cu ei la Ghetsemani. Poate că-i vei găsi pe camarazii tăi, care au nevoie de ajutor. Ei au ordin să-l prindă pe Iisus din Nazaret care-și dă numele de Mesia. Dă-le ajutor și aduceți-l aici pe falsul profet.

Centurionul l-a dat pe fugar în paza altor doi soldați și apoi a alergat spre cazarma situată în fața palatului lui Ana, dar de-abia făcuse centurionul cincizeci de pași pe stradă, când un al doilea soldat intră. Acesta nu era mai puțin palid și mai puțin prăpdit decât primul, cu toate că venea să anunțe o știre mai liniștitoare.

Caiafa a ghicit că el venea de pe muntele Măslinilor.

— Ei bine? întrebă el.

— Salut pe marele preot și pe iluștrii domni ce-l înconjoară! zise soldatul. Eu vin de la Ghetsemani, unde un lucru teribil s-a petrecut în fața ochilor mei... Malhus a fost omorât! Mai mulți dintre camarazii noștri au fost răniți! Dar, în sfârșit, în ciuda cutremurului de pământ și a bubuitului fulgerului, Iisus, trădat de Iuda, a fost prins.

Caiafa scoase un strigăt de bucurie.

— Arestat! Tu ești sigur că este arestat?

— Eu l-am văzut predându-se soldaților.

— Și ei ni-l vor aduce?

— Probabil, dar eu nu pot să vă spun decât ce am văzut. Cuprins de o spaimă irezistibilă, am fugit! Numai dincoace de porțile orașului, mi-am revenit. Pentru a-mi repara greșeala, m-am gândit să vin la voi și să vă spun ce am văzut. Acum, dacă am greșit, pedepsiți-mă.

— Ajunge, zise Caiafa, eu te iert datorită sincerității tale.

Certitudinea că Iisus fusese prins înseamnă mult, totuși, nu era suficient. Nu va fi oare ajutat de ucenici? Nu va fi eliberat de popor? El însuși nu-și va recâștiga libertatea prin cine știe ce minune?

Bătrânii și prinții preoților își puneau tot felul de întrebări la care nu-și puteau răspunde decât prin ipoteze și probabilități, când, pentru a treia oară, un alt soldat își făcu apariția.

— Cinste și slavă vouă, apărători ai sfintei legi a lui Moise! zise soldatul. Eu fac parte din trupa trimisă în căutarea lui Iisus și vin să vă anunț din partea decurionului Aben Adar, că vrăjitorul, a fost arestat. El a chemat în ajutorul său cutremurul de pământ și trăznetul, dar totul a fost degeaba. Vitejii noștri soldați l-au prins și vi-l aduc legat

și cetluit. Să piară, așa cum vor pieri toți cei ce vor îndrăzni să se ridice împotriva voastră!

— Cum te numești tu? îl întrebă Caiafa.

— Longin, răspunse soldații .

— Aben Adar va fi centurion, iar tu vei fi decurion în locul lui!

Apoi luând din pungă sa un pumn de monede din aur și argint adăugă:

— Ia și astea pentru știrea bună pe care ne-o aduci.

Longin primi banii, sărută poalele anterului marelui preot și ieși foarte bucuros.

De altfel, un fapt aparte începea să se producă în Ierusalim.

Centurionul, după ordinele lui Caiafa, căutase la cazarmă o sută de oameni. El nu le ascunsese scopul pentru care îi strângea, aceștia s-au echipat la repezeală și cum cei trei mesageri care veniseră pe rând la Caiafa nu ascunseseră nici ei nimic celor câțiva cetățeni pe care îi întâlniseră în drumul lor de la poarta Apelor până la palatul marelui preot, zvonul despre evenimentul suprem care se îndeplinea, începu să se întindă. Cei cărora îl relevaseră, grăbiți la rândul lor, să răspândescă o noutate de asemenea importanță, nu ezitaseră să ciocănească pe la casele prietenilor, pentru a le transmite noutatea. Câteva ferestre începeau să se deschidă, câteva uși să se caște și întrebări și răspunsuri se schimbau între locuitorii acestor case și trecători. În acel moment, ca pentru a mări neliniștea și curiozitatea, trupa trimisă de Caiafa în ajutorul lui Aben Adar ieșea din cazarmă și mergea în pas alert către Poarta Apelor, precedată și însoțită de torțe, fiecare soldat ținându-și sabia în mână. Ori, comenzile șefului, zgomotul pașilor, frecarea scuturilor de tecile săbiilor, flăcările torțelor care creșteu datorită repeziciunii marșului, lăsând în drum resturi arzânde, toate acestea au provocat trezirea din somn a aceluia care mai dormeau încă. Mișcarea care se iscase mai întâi la poalele fortăreței, adică în partea cea mai ridicată a orașului, începu să se întindă din orașul lui David în orașul de jos și atinse îndată al doilea oraș și chiar Bezeta. Se vedeau puncte luminoase, lumini

neliniștite traversând străzile, oprindu-se și reîncepând să alerge din nou. Se auzea ici și colo ciocănindu-se la uși. Unii ieșeau în stradă, avizi de a ști ce se întâmpla, alții dimpotrivă, temându-se de unele încăierări nocturne, se baricadau în case. Străinii întinși pe sub peristiluri și pe sub porticuri își părăseau culcușurile improvizate și abordându-i pe locuitorii orașului, îi întrebau despre cauza acestei arestări. Cei care campau pe locurile publice se arătau la deschiderea corturilor. Servitorii marelui preot, înfășurați în mantale, brăzdau străzile, ducând știrea despre prinderea lui Iisus, cărturarilor, fariseilor și irodienilor, care la rândul lor îi trezeau pe servitorii și pe clienții lor, recomandându-le acestora din urmă, să se ducă lângă palatul lui Caiafa, care, dacă ar fi avut loc o răscoală, ar fi fost cel mai amenințat de populație. Patrulă de soldați treceau în pas alergător, cu înfățișarea întunecată și amenințătoare, detașamente alergau în toate părțile pentru a întări posturile de gardă. În sfârșit, printre toate aceste zgomote formând un murmur intens și planând asupra orașului ca un vast polog de zgomote vagi de nemulțumire, se auzeau lătrături și urlete ale câinilor, mugete și strigăte ale diferitelor animale aduse de străini pentru sacrificii și pe deasupra acestor lătrături, mugete, zbierete se mai auzea behăitul plângător al nenumăraților miei, care trebuiau să fie tăiați pentru Paștele de a doua zi.

Printre aceste case, palate, corturi din care ies cei vii, așa cum în ziua de apoi, mormintele îi vor da pe cei morți, erau două edificii care rămâneau întunecate și încuiate.

Ele erau citadela Antonia și palatul guvernatorilor romani, care constituiau o dependență a acesteia.

Citadela Antonia, ca importanță, înlocuise vechea fortăreață ridicată de David pe muntele Sion. Ea fusese construită de Hircan Macabeul, o sută optzeci și patru de ani înainte de nașterea lui Hristos, pe o stâncă înaltă de șaptezeci și cinci de picioare și inaccesibilă din toate părțile. La început fusese denumită turnul Baris. Din zilele glorioase ale macabeilor, până în timpul plângerii și rușinii când primul Irod a fost impus evreilor de către romani, mai întâi ca tetrah și apoi ca rege, în locul lui Antigon Asmoneanul,

marii preoți care se succedaseră la Ierusalim, locuiau în această citadelă. Tot acolo își păstrau, după terminarea ceremoniilor sfinte, veșmintele pontificale, într-un dulap care se sigila cu sigiliul celor ce îndeplineau sacrificiile și cu acela al gărzii de pază a tezaurului templului. În fața acestuia, guvernatorul turnului punea să ardă continuu o lampă. Irod cel Mare, de când a devenit rege al evreilor, apreciind situația acestei citadele și găsind-o prin poziția ei centrală; mai potrivită să domine poporul, decât aceea a Sionului, o fortifică și o înfrumusețează. Ca fortificație, a încins-o cu un zid de trei coți, la adăpostul căruia garnizoana putea lansa sulițe, putea trage cu arcul sau rostogoli pietre. Ca înfrumusețare, el a căptușit complet cu marmură, stânca pe care era clădită. Înfrumusețarea da un plus fortificației, deoarece făcea pantele stâncii atât de repezi și de alunecoase, încât era imposibil dinafară să se urce spre vârf și nici din vârf să se coboare pe pământ. Patru turnuri clădite în cele patru colțuri ale citadelilor dominau: turnul de nord, al doilea oraș și Bezeta; turnul de la apus, orașul de jos; turnul de miazăzi, templul, iar turnul răsăritean, toată partea orașului care se întindea de la citadelă la porțile Gunoii și a Văii. Printre altele, citadela oferea o casă sau mai curând un palat de locuit atât de mare, atât de comod, atât de plin de galerii și intrânduri, încât putea trece, el singur, drept un mic oraș. Citadela și palatul erau încontinuu păzite și apărate de o garnizoană de cinci sute de oameni. Irod numise tot acest ansamblu de clădiri, citadela Antonia, în onoarea prietenului său, triumvirul Marc-Antoni. Fapt extraordinar! Cu toate revoluțiile ce se făceau și cu toată moartea învingătorului lui Filip, în timpul domeniilor lui August și a lui Tiberiu, citadela Antonia își păstrase numele.

De aceasta citadelă ținea palatul guvernatorilor, clădit la poalele sale și sprijinit pe versantul ei septentrional. Patru uși se deschideau în Marea Piață și se ajungea aici pe o scară de marmură cu optsprezece trepte. O punte numită Xistus, din înaltul căreia guvernatorii romani aveau obiceiul să vorbească poporului, lega acest palat de citadela Antonia, care prin latura opusă era unită cu templul printr-o punte

asemănătoare celei dintâi, dar cu o lungime de două ori mai mare.

Două acvile din bronz aurit dominau frontonul palatului, indicând faptul că era locuința oficială a guvernatorilor romani din Iudeea. Dar guvernatorii romani, care aveau la dispoziție atât palatul cât și citadela, făceau din palat locuința de lux, iar din citadelă, locuința de siguranță.

Aceste două edificii, în toiul zarvei nocturne: uși trântite, case luminate, străzi pline de zgomote și de rumoare, rămăseseră încuiate, întunecoase și tăcute.

Și totuși, citadela Antonia era locuită de un om care, atunci când ceva asemănător cu tumultul pe care a încercat să-l descriem se producea la Ierusalim, era totdeauna deșteptat primul, pentru că asupra lui apăsa cea mai mare responsabilitate. Acest om era spaniolul Ponțiu Pilat. De zece ani de când îi urmasa lui Valerius Gratus la guvernarea Iudeei, ajunsese să cunoască prin experiență spiritul de împotrivire al evreilor și era întotdeauna gata să înăbușe tulburările și să reprime răscoalele. El înăbușise trei revolte îndreptate contra lui: prima pentru a fi făcut să intre în Ierusalim o legiune romană purtând insigne cu imagini ale împăratului, ceea ce era contrar legilor iudaice, o a doua pentru a fi luat cu forța din tezaurul sacru, banii necesari construcției unui apeduct, iar a treia, pentru a fi condamnat la moarte și ucis israeliți, care după riturile sectei Iuda, nu recunoșteau alt Dumnezeu, alt împărat și alt stăpân decât pe Iehova și refuzaseră să facă jertfe în cinstea lui Tiberiu. Astfel, somnul său era acel somn ușor al oamenilor însărcinați să oprime națiunile subjugate, care știu că în fiecare seară, ei adorm pe marginea unei prăpăstii, în care pot fi prăvăliți înainte de a se face dimineață, de această mare și puternică zeiță, care nu este nicicând mai teribilă decât atunci când e silită să meargă în întuneric și care se numește „libertatea”. El a tresărit deci la primul zgomot care s-a auzit și s-a ridicat pe cot în patul lui.

La capătul acestuia erau atârinate sabia și scutul, cele două unelte a căror mânăuire o învăța cu precădere orice soldat antic și care reprezentau atacul și apărarea. Ascultând

apoi cu urechea antrenată a tiranului și asigurându-se că se întâmpla într-adevăr ceva neobișnuit în oraș, îl chemă pe soldatul care veghea la ușă, îl trimise după decurion și când acesta se prezentă, îi ordonă să coboare în oraș și să se informeze despre cauza tuturor acestor zgomote. Dacă răspunsurile erau vagi și contradictorii, el trebuia să se ducă până la Ana sau Caiafa, care nu puteau să nu știe, unul sau altul, ce se întâmplă.

Abia ce s-a închis ușa camerei în urma decurionului, că ușa opusă, care ducea în apartamentele soției guvernatorului s-a deschis și aceasta a apărut palidă, înveșmântată în voalurile ei de noapte și ținând o lampă în mână.

Soția lui Pilat era o nobilă romană frumoasă și bogată, mândrindu-se că aparține unei ramuri a ilustrei familii care dăduse lumii pe împăratul Tiberiu. Ea se numea Claudia Procula și datorită influenței sale, Ponțiu Pilat fusese numit guvernator al Ierusalimului și procurator al Iudeei. Iată deci, ca neam și familie, ce era și ce pretindea că este Claudia. În acel timp, ea era o matroană de douăzeci și opt de ani, de o frumusețe perfectă, înțeleaptă, cu totul elegantă și în a cărei mișcare, grația grecească și demnitatea latină exultau în deplina lor majestate.

Pilat o iubea și o respecta pe Claudia. Apariția ei la această oră din noapte, i-a mărit neliniștea. El crezu că era într-adevăr pericol și că soția lui cunoscând acest pericol, venise să caute refugiu și protecție lângă el.

De cum a zărit-o, Pilat, aplecându-se în afara patului, a întrebat-o:

— Ce este? Ce se întâmplă?

— Nu știu sigur nimic, răspunse Claudia, dar vin la tine fiind tulburată.

— Și care este cauza acestei tulburări? reluă guvernatorul, trăgându-se spre perete, pentru ca soția lui să se poată așeza pe marginea patului.

Claudia puse lampa pe o masă de porfir, cu un singur picior, rezentând un grifon de aur, luă loc pe marginea patului și lăsând să-i cadă mâna în aceea a bărbatului ei, spuse:

— Iartă-mă prietene, că-ți tulbur astfel odihna.

— O! zise Pilat, liniștește-te, eu nu dormeam... Aceste zgomote m-au trezit și chiar adineauri am trimis să se afle cauza lor.

— Cauza? făcu Claudia privindu-și soțul, eu ți-aș putea-o spune, Pilat.

— Tu ai ieșit dar, sau ți-a spus cineva? întrebă guvernatorul uimit.

— N-am ieșit și nu mi-a spus nimeni... Eu am văzut!

— Tu ai văzut!... zise Pilat.

— Cum te văd, prietene.

— Atunci, ai venit să-mi povestești despre o apariție, o viziune, un vis?

— Eu nu știu ce este, zise Claudia, dar cu siguranță că e ceva ciudat, de necrezut, neobișnuit, care nu seamănă deloc cu visele care ne vizitează în timpul somnului și care ies din palatul nopții prin poarta de corn sau prin poarta de fildeș... Nu, nu există vise decât în timpul somnului, iar eu sunt sigură că nu dormeam.

— Dar, spuse Pilat surâzând, căci el începea să creadă că ea îl trezise numai din pricina unei spaime imaginare, adormită sau trează, ce ai văzut?

— Una din acele ființe asemănătoare acelor care slăvesc arca în tabernacolul evreilor și pe care ei le denumesc îngeri.

— Și acest înger ți-a vorbit?

Nu... Draperiile patului meu erau închise, ca și pleoapele mele, pentru că eu încercam să adorm, când dintr-odată prin pleoape și prin draperii, am văzut strălucind o lumină puternică... Unul din acei îngeri coborâse în cameră, a venit la patul meu și a tras pologul dinspre partea unde aveam capul. În același timp peretele dinspre muntele Măslinilor, asemenea unui abur, dispăru. Astfel, privirea mea putut să ajungă la drumul pustiu al mormântului lui Absalom și fapt și mai straniu, cu toate că era noapte, cu toată distanța, eu vedeam toate lucrurile, de la firul de iarbă firvă de pe malul Cedronului, până la palmierii din Betfageea, aplecându-și capetele sub aripa vântului!

— Dar tu n-ai văzut numai asta, Claudia, căci o asemenea viziune n-ar fi putut să te sperie.

— Așteaptă puțin, Pilate și ai un pic de milă pentru o femeie a cărei inimă bate, a cărei voce, tremură și care un moment s-a temut de a nu avea destulă forță să vină până la tine.

Pilat o trase pe Claudia la piept și o sărută pe frunte.

— Continuă, zise el.

— Atunci, reluă Claudia, îngerul, cu vârful degetului său, mi-a arătat pe drumul de la Ghetsemani la Ierusalim, un grup de soldați. În mijlocul acestui grup era un om legat, pe care îl trăgeau și-l îmbrânceau fără milă, cu funii și bâte, în timp ce deasupra capului său, invizibil pentru alții dar nu și pentru mine, pluteau nori de aur, îngeri asemănători cu acela care cu fruntea încununată de un cerc de foc și cu aripi mari și albe, strânse îmi arăta pe acel om cu care se purtau atât de crud.

— Și tu l-ai putut recunoaște pe acel om?

— Oh! Da, zise Claudia: era Iisus Nazarineanul, același pe care duminica trecută l-au plimbat în triumf pe străzile Ierusalimului și despre care tu ai spus râzând: „Nostim triumfător, care cucerește orașul, călare pe un asin!”

— Ah! făcu Pilat, tu ești sigură că era același om?

— Da, da, eu îl cunosc bine, reluă Claudia, căci adesea, voalată și fără a-ți spune — tu mă ierți, nu-i așa? — am coborât din citadelă în templu pentru a-i asculta predicile.

— Bine! zise Pilat râzând, atât timp cât el nu va predica decât împotriva cărturarilor, fariseilor, saducheilor, essenienilor și a tuturor sectelor lor smintite, mie mi-e perfect egal. Dar să se păzească să predice împotriva ascultării datorate augustului Tiberiu.

— O! strigă aprins Claudia, niciodată nu a îndrăznit să profere ceva împotriva împăratului și chiar într-o zi, dimpotrivă, recomanda oamenilor să-i plătească tribut... Dar așteaptă, așteaptă Pilate, asta nu e totul. Acest blând predicator, acest nazarinean inofensiv, pe care-l smuceau cu frânghiile lor, pe care-l loveau cu bâtele, pe care-l înțepau cu vârful săbiilor, trecând peste puntea Cedronului, l-au

îmbrâncit brusc și cum puntea nu are parapet, el a căzut pe pietrele abia acoperite de apă, printre care curge torentul!... Acolo, și-ar fi spart capul, dacă mâinile lui, care fuseseră legate, nu și-ar fi rupt în mod miraculos legăturile și nu l-ar fi protejat. Atunci el, în loc să se plângă, în loc să blesteme, așa cum ar fi făcut oricare dintre noi, a murmurat aceste cuvinte, pe care le-am auzit cu toată distanța, așa cum în pofida distanței, eu vedeam: „O Tatăl meu, înțeleg acum că acești oameni orbi m-au aruncat de pe punte, pentru ca să se îndeplinească ce e scris în Psalmul CIX: “ El va bea din apa râului în mersul său și de aceea își va înălța capul” . Și atunci el se aplecă și bău, în timp ce îngerii erau deasupra lui cântau: „Slavă lui Iisus pe pământ! Slavă lui Dumnezeu în ceruri!”

Pilat zâmbi și zise:

— Eu știam că scumpa mea Claudia avea, trează fiind, o imaginație bogată, dar ignoram că această imaginație ar fi mai fecundă în timpul somnului, decât în stare de veghe.

— Dar, reluă Claudia, dacă îți spun, dacă îți jur, Pilate, că eu am văzut și am auzit totul, așa cum te văd și te aud pe tine.

— Și asta e tot ce-ai văzut și ce-ai auzit?

— Nu, zise Claudia, nu încă... Ascultă. Fără să se neliniștească de cădere, soldații și-au continuat drumul, trăgându-l pe Iisus cu funiile lor. Au fost însă obligați să se întoarcă, prizonierul neputând urca torentul pe partea dinspre cartierul Ofel, din cauza unui zid care fusese făcut pentru a susține terenul. El coborî deci taluzul pe malul opus și trecu iar pe punte... O Pilate! îți făcea rău să-l vezi, cu roba sa roșie înmuiată în apă, îmbibată de sânge și lipită de trupul lui; el nu mai mergea decât foarte greu, după cât suferise în cădere. De cealaltă parte a punții a căzut iar, dar de data aceasta l-au ridicat cu brutalitate, lovindu-l cu biciul și trăgându-l cu funiile. Apoi, soldatul care mergea lângă el i-a luat un colț al pulpanei robei punând-o la centura sa și împingându-l peste spini și pietre ascuțite, îi striga: „Spune, nazarineanule, nu-i așa că pe acest drum se aplică profetiile lui Malahia: „Voi trimite înaintea ta pe îngerul meu ca să-ți

deschidă drumul!” Sau încă: „Spune Iisuse, ce gândești tu despre felul în care și-a îndeplinit sarcina, cel care pretindea că a venit să-ți pregătească drumul?” Dar el nu răspundea, ci ridica numai privirile către cer, murmurând încet: „Iartă-i Doamne, că nu știu ce fac!”

— Cu adevărat, Claudia mea susține admirabil cauza nefericitului și dacă n-ar fi fost vorba decât de suferințe imaginare, eu m-aș înduioșa.

— Pilat! Pilat! reluă Claudia mai aprinsă, ce ți-am spus este foarte real, iar când voi povesti totul, vei vedea!

— Cum, zise Pilat, acest nefericit Iisus n-a scăpat încă?

— Ascultă... În acel moment o trupă de o sută de oameni s-a unit cu prima trupă. Marele preot Caiafa a trimis-o în ajutorul celei dintâi. Ea se revărsa din cartierul Ofel. Văzându-l pe Iisus în mâinile camarazilor lor, noii veniți au scos strigăte de bucurie, care au sfârșit prin a-i trezi pe locuitorii cartierului, pe care trecerea lor îi scosese deja dintr-un prim somn. Atunci, aceștia au început să apară în pragul caselor lor. Tu știi că ei sunt oameni săraci, aproape toți cărăuși de apă sau de lemne pentru templu, partizani înfocați ai lui Iisus, care în timpul prăbușirii turnului Siloe, a vindecat pe mulți dintre ei. Au scos deci strigăte de durere și suspine de compasiune, când l-au văzut pe Iisus târât de soldații care îl chinuiau atât de crud. Aceștia din urmă îi respingeau cu lovituri de scuturi, de mânere de săbii și de cozi ale sulitelor, zicându-le: „Ei bine, da, este Iisus, profetul vostru mincinos, făcătorul vostru de minuni, magul vostru... Din nenorocire pentru el și pentru voi marele preot nu mai vrea să-l lase să continue faptele pe care le face și numai târziu decât azi, el va fi răstignit pe cruce!” La aceste cuvinte, oamenii au izbucnit într-un vacarm de strigăte și lamentări, care s-au multiplicat atunci când, sosind la poarta Apelor, toți acești săraci au zărit-o pe mama lui Iisus, susținută de unul din discipolii fiului ei și însoțită de acele două femei despre care se spune, că el le-a înviat fratele. Ele veneau în întâmpinarea lui. Când l-a văzut palid, plin de răni, acoperite de sânge la lumina torțelor, în mijlocul soldaților și a fariseilor, ea se opri. Picioarele o lăsară și căzu în genunchi

cu mâinile întinse către fiul ei... Pilat, imaginea ei i-ar fi muiat pe traci, pe sciți, pe barbari! Soldații noștri însă, au insultat-o și au bătut-o pe această mamă sfârșită de durere. Atunci pe fața prizonierului se rostogoliră lacrimi și el îi strigă: „Cu adevărat ți-am spus că vei fi numită, mama plină de amărăciune!” Iar toți locuitorii cartierului strigau: „în numele cerului dați-ne înapoi pe acest om! în numele lui Dumnezeu, eliberați-l! Dacă îl închideți, dacă îl omorâți, cine ne va mai ajuta, cine ne va mai mângâia, cine ne va mai vindeca?...” După ce trupa, ducându-l pe Iisus, a trecut, ei s-au strâns în jurul mamei lui, zicându-i: „Vai, de acum tu vei fi mama noastră și noi vom fi copiii tăi!” Atunci, lacrimile mi-au tulburat vederea și mi-am lăsat, suspinând, capul între mâini. Când l-am ridicat din nou și am privit înaintea mea, îngerul dispăruse, iar draperia pologului de la patul meu, căzuse la loc.

— Și, tu, te-ai sculat și ai venit la mine, buna mea Claudia? întrebă Pilat.

— Da, pentru că mi-am zis: „Numai romanii au drept de viață și de moarte în Iudeea. Nici unul din supușii lui August nu pot fi condamnați și executați decât în urma unui ordin al lui Pilat. Dacă eu îi jur că Iisus este un drept, Pilat nu va da acest ordin, eu sunt sigură”.

Și plângând, își aruncă mâinile de gâtul bărbatului ei.

— Iar Pilat, spuse acesta, nici nu va avea nevoie să refuze acest ordin căci tot ce mi-ai povestit, buna mea Claudia, tot ce ai crezut că ai văzut, tot ce ai crezut că ai auzit, tu nu ai văzut și nu ai auzit decât în imaginație...

În acel moment, ușa s-a deschis: mesagerul lui Pilat se întorsese.

— Stăpâne, îi zise el, marele arhiereu Caiafa te anunță că pe muntele Măslinilor a fost arestat vrăjitorul, falsul profet, blasfematorul Iisus și că în zorii zilei va fi adus în fața tribunalului tău pentru a i se pronunța sentința de moarte.

— Ei bine, întrebă Claudia, totul a fost doar un vis?...

Pilat, gânditor, îi lăsă capul pe pieptul lui și după un moment de tăcere, îi zise:

— Tu știi ce ți-am promis: dacă acest om nu a făcut nimic împotriva augustului împărat Tiberiu, nu va avea nimic de suferit.

James Jacques Tissot — *Ana și Caiafa*

ANA ȘI CAIAFA

Claudia, așa cum îi spusese lui Pilat nu-l urmări din ochi pe Hristos decât de la Ghetsemani până la poarta Apelor, deci nu a văzut că în loc să fie dus direct la marele preot, Iisus a fost mai întâi adus la socrul acestuia.

Ana, un bătrân înalt și slab, cu barba stufoasă, cu fruntea palidă și brăzdată de riduri, deținea la Ierusalim cam aceeași funcție pe care o ocupă în Franța, judecătorii de instrucție. Acuzații, înainte de a fi înfățișați marelui preot, erau aduși la el. Acesta îi interoga o dată sau de mai multe ori și dacă acuizarea era întemeiată, îi trimitea lui Caiafa, care le deschidea procesul.

Aceeași ură pe care o avea marele preot față de Iisus, îl anima și pe socrul său, așa că Ana aștepta, nu mai puțin nerăbdător decât Caiafa, sosirea lui Hristos.

Judecătorii care constituiau tribunalul său și care erau în număr de șase, fuseseră preveniți de la orele unsprezece seara și de atunci, așteptau ca și el.

Am arătat cât de repede zvonul despre prinderea lui Iisus se răspândise în Ierusalim. Mulți ezitaseră să se pronunțe până atunci, dar știind că el fusese prins fără rezistență, că fusese legat, încătușat și dus spre oraș, se hotărâră dintr-odată, așa cum fac cei împilați și lipsiți de noroc, să ia parte împotriva lui și deci să vină să-l acuze și să aducă mărturie împotriva lui.

Drumul de la Ghetsemani la palatul lui Ana putea fi făcut în douăzeci de minute, dar atunci durase mai mult de două ore. Soldații făcuseră ceea ce face tigrul, sigur că prada nu poate să-i scape: ei se distraseră cu prada lor.

De departe, se vedea venind Iisus în mijlocul soldaților. Strigăte puternice răsunau pe când trecea, torțele se agitau aruncând o lumină mai vie, oamenii se înghesuiau pentru a se apropia de el. Fiecare voia să-i aducă insulta lui, fiecare voia să-i arunce ocară lui, să-i provoace o durere.

În sala tribunalului se auzea zgomotul apropiindu-se din ce în ce. Oamenii intrau în grabă și aglomerau pretoriul,

zicând: „El sosește! El vine! Iată-l!” Astfel că, atunci când au venit cu adevărat, nu mai era loc pentru acela pe care toată lumea venise să-l vadă.

În sfârșit, primii soldați apărură la ușă, strigând: „Loc! Loc!” și bruscând asistenții, pe care îi împingeau cu lemnul lăncilor, pentru a deschide un drum, de la peronul de intrare, până la estradă, înălțată cu trei trepte, pe care tronau Ana cu cei cinci colegi.

Iisus apăru palid, slab, zdrobit, sângerând, abia ținându-se pe picioare. El căzuse de șapte ori, din locul unde fusese arestat, până la palatul lui Ana.

Pentru a urca peronul a fost împins, tras de haine, ridicat cu ajutorul funiilor cu care era legat și pe drumul strâmt, deschis cu lănciile, fu îmbrâncit la picioarele estradei.

Strigătele, huiduielile, blestemele, îi însoțiseră trecerea. Ana dădu acestui torent de ură, tot timpul ca să se desfășoare. Când liniștea a fost un pic restabilită, ca și cum nu ar fi știut cine era acuzatul adus în fața lui și l-ar fi recunoscut numai văzându-l, zise:

— Ei, bravo! Ești Iisus din Nazaret, regele evreilor? Ești singur? Unde sunt acele legiuni de îngeri pe care le comanzi?... Tu care numeai templul Domnului, casa Tatălui tău! Ah! Ah! Nazarineanul, lucrurile nu au luat calea pe care o gândeai, nu-i așa? Unii au găsit că au fost destule insulte aduse Domnului și preoților. Că nu era permis să încalci nepedepsit sabatul și că era o crimă să mănânci mielul pascal într-un timp și într-un loc în care este oprit a o face... Da! Iertarea păcatelor se dă numai de Iehova! Iată care sunt unele după altele, toate minunile pe care le-ai făcut: Iudeea era oarbă, tu i-ai redat vederea; era surdă și i-ai redat auzul; era mută și i-ai redat glasul: ea vede, aude, vorbește, te acuză... Tu vrei să schimbi totul, să răstorni totul, să distrugi totul, să-l faci mic pe cel care era mare și să-l înalți pe cel care era mic. Tu vrei să introduci o nouă dogmă... În virtutea cărui drept? Cine ți-a permis să propovăduiești? De la cine ai primit însărcinarea? Vorbește! Să vedem care este doctrina ta?

Iisus, calm și trist, lăsase să cadă asupra lui acest torent de injurii, fără a-l întrerupe. Când însă acuzatorul s-a oprit, el și-a ridicat capul obosit și privindu-l pe Ana cu blândețe supremă, zise: Eu am vorbit în public, față de toată lumea. Am porpovăduit în templu și în sinagogile unde se strângeau evreii. Niciodată nu am zis ceva secret. Pentru ce mă cercetezi? Întreabă-i pe cei ce m-au auzit, care este doctrina mea. Privește în jurul tău, toți cei care sunt aici pot să-ți repete ceea ce am spus.

Simplitatea și blândețea lui Iisus l-au exasperat pe acuzator care lăsă să-i scape o mișcare de ură. Un soldat, care poate că nu înțelesese ceea ce spusese Iisus, dar care pricepea gestul marelui preot, se însărcină să răspundă.

— Obraznicule! zise el, așa se vorbește seniorului Ana?

Și cu mânerul săbiei sale, pe care-l ținea în mână, îl lovi pe Iisus peste gură. Imediat, sângele țâșni din nasul și buzele lui Iisus care, zdruncinat de lovitură și împins brutal de cei ce-l înconjurau, căzu într-o parte, pe trepte.

Câteva murmure, acoperite îndată de o avalanșă de strigăte, de insulte și de ocări, se ridicaseră din sală. Din nenorocire, aceste murmure erau slabe, iar blestemele prea puternice.

— Dacă am greșit, arătați-mi ce! Dar dacă am vorbit bine, de ce mă loviți?

— Haidem, reluă Ana. Cei care vor să-l dezmintă, să-l dezmintă, iar cei ce au adus acuzații, să-l acuze.

Și el făcu semn soldaților care-i mențineau pe cei prezenți cu lemnul lancierii, să ridice aceste bariere. Atunci, toată gloata se repezi spre Iisus, urlând, ocărând, acuzând.

— El a zis că e rege!... A zis că fariseii sunt neamuri de șerpi, limbi de vipere!... Că învățații și cărturarii erau ipocriți și nelegiuți!... Că templul era o peșteră de tâlhari!... El a zis că este regele evreilor!... A zis că va dărâma templul și că-l va reconstrui în trei zile!... El a făcut Paștele joi!... A vindecat în ziua de sabat!... A făcut zaveră în cartier!... Oamenii din Ofel l-au numit profetul lor!... El a strigat nenorocire Ierusalimului!... El mănâncă cu cei necurați, cu vagabonzii, cu leproșii, cu sărăcanii!... Iartă păcatele femeilor cu viață

destrăbălată!... Împiedică lapidarea femeilor adultere!... El înviază morții, prin vrăji nelegiuite!... La Caiafa, vrăjitorul! La Caiafa, profetul mincinos! La Caiafa, cel care insultă religia și pe Dumnezeu!

Toate aceste acuzații îi erau aduse dintr-odată, iar cei care le proferau, i le scui-pau în față, amemnintându-l, arătându-i pumnul, trăgându-l de robă, de manta, de păr, de barbă.

Ana lăsă această haită să urle, să muște și să sfâșie, după pofta inimii, după care reluă, la rândul lui:

— Ha! Iisus, asta este deci învățătura ta!... Haide, discut-o, apăr-o, fă-o să biruie. Rege, poruncește! Mesia, dovedește-ți menirea! Trimis al lui Dumnezeu, poruncește în numele Tatălui tău! Cine ești tu? Spune, vorbește... Ești oare, Ioan-Botezătorul înviat? Ești tu Ilie, care nu a murit? Ești tu Malahia, care după cum se pretinde, nu era om, ci înger?... Te-ai numit singur rege! Ei da, rege! — Și eu te denumesc rege: regele vagabonzilor, regele prostimii, regele femeilor pierdute... Așteaptă, așteaptă, eu vreau să te încoronez rege! O trestie și un papirus!

I se aduseră prințului cele doua lucruri pe care le ceruse și care fără îndoială, erau pregătite dinainte.

Fâșia de papirus era lată de trei degete și lungă de un cot. Ana scrisse pe papirus toată seria de acuzații ce i se aduceau lui Iisus; apoi, o rulă și o introduse într-o tîgvă, pe care o legă la capătul trestiei.

— Iată, îi zise lui Iisus, iată scepstrul regatului tău, cu titlurile regalității! Du-le la Caiafa și nu mă îndoiesc că-ți va pune pe cap coroana, care îți lipsește încă.

Și la un semn al bătrânului slab și hain, mâinile lui Hristos au fost legate din nou, numai că acum, între mâini era fixată trestia, scepstru derizoriu, care mai târziu a fost acela al lumii.

Atunci Iisus, pierdut în această gloată ostilă, protejat numai de ura aceluia care nu vroiau să i se sfârșească prea repede chinurile, fu tras către poartă și clatinându-se pe trepte, fu repus în echilibru de loviturile ce i se dădeau. Iisus, jucăria acestei lumi de dușmani care îl făceau să plătească

trei ani de predici, de umilință și suferințe, de devotament și dragoste, recompensați numai printr-o singura zi de triumf, Iisus insultat, ultragiatic, lovit, în tot lungul drumului ce ducea de la casa lui Ana la palatul ginerului său, ajunsese pe jumătate leșinat, înaintea marelui consiliu.

Acest mare consiliu era compus din șaptezeci de membri, care erau prezenți cu toții. Ei erau așezați pe o estradă semicirculară, în mijlocul căreia, pe un fotoliu mai înălțat era Caiafa.

Nerăbdarea acestuia din urmă era atât de mare, încât el își părăsi de mai multe ori scaunul și se duse până la ușa exterioară, zicând:

— Dar, ce o fi făcând Ana? De ce l-ar ține atâta timp pe nazarinean? Acest om trebuia să fie aici de peste o oră... Să vină! Să vină!

În sfârșit, Iisus apărură. Intrând, capul lui aplecat spre piept, se ridică, privirile i se îndreptară fără șovăială către un colț al sălii și un zâmbet plin de tristețe înflori pe buzele sale.

Printre cei care-l așteptau, el recunoscuse pe Petru și pe Ioan.

În momentul când apostolii se risipiseră, când Iisus era legat, încătușat, începuse drumul spre Ierusalim și când Ioan se coborâse către valea Iosafatului pentru a o întâlni pe Maria, Petru se mulțumise să se arunce înapoia unui măslin, pentru a scăpa de prima furie a soldaților. Apoi, de departe, mergând din pom în pom și aruncându-se în umbră, ori de câte ori flacăra unei torțe lumina drumul, își urmase învățătorul, hotărât să nu-l piardă din vedere.

La capătul mahalalei Ofel, la aproape o sută de pași de poarta Apelor, o găsisse pe Maria, agonizând în brațele lui Ioan și ale sfintelor femei. Atunci Fecioara a fost dusă într-o casă, în care prin îngrijirea recunoscătoare a acestor sărmani oamenicari o numeau mama lor, a fost readusă la viață.

Dar, deschizând ochii, Fecioara scosese un strigăt de durere. În timpul leșinului, pierduse însușirea de a-l urmări pe fiul ei din ochi, cu toată distanța și lucrurile interpusse între ea și el. Aceasta se datora milei lui Iisus, căci știind că va fi chinuit, nu voia ca mama sa să fie martora atâtor suferințe.

Atunci, Fecioara Maria îi rugase pe Ioan și pe Petru să-l urmeze pe Iisus, pentru ca ei să poată să-i aducă din oră în oră vești despre teribilele patimi pe care fiul ei le va suferi.

Nimic nu se potrivea mai bine cu gândurile celor doi apostoli, decât această cerere a Mariei. Ar fi trebuit porunca anume a învățătorului lor, pentru ca Ioan să se hotărască a o părăsi. Cât despre Petru, care era decis deja să nu-l piardă din vedere, consimțirea rapidă a lui Ioan la rugămintea Fecioarei, îi dădea un tovarăș, la acțiunea lui îndrăzneță.

Totuși, cum ei ar fi fost cu siguranță recunoscuți și prinși dacă ar fi intrat la Caiafa cu veșmintele lor obișnuite, amândoi au îmbrăcat un fel de livrea aparținând servitorilor templului. Sub această deghizare, au ciocănit la poarta exterioară a palatului marelui preot, care se deschidea asupra văii Ghehenonului și permitea intrarea într-o curte mare în care ardea un foc imens. La el se încălzeau servitorii lui Caiafa, soldații din gardă și un mare număr de oameni de jos, care fără a face parte din casa celor mari, sunt într-un fel în suita suitei lor.

Datorită hainelor de împrumut, cei doi apostoli au pătruns fără nici o dificultate în această primă curte. Nu era însă la fel de ușor să treacă mai departe în interiorul apartamentelor. Din fericire, Ioan îl cunoștea pe un angajat al tribunalului, un fel de portărel. Acesta, care-l auzise de multe ori pe Iisus predicând, nu era departe de a se alătura discipolilor lui. El a consimțit deci să-l introducă pe Ioan, dar a refuzat cu încăpățănare să-l lase să treacă pe Petru. Petru, ne amintim, îl izbise pe servitorul marelui preot cu o lovitură de sabie. Malhus l-ar fi putut recunoaște și cu toate că fusese vindecat în mod miraculos de Hristos, ar fi putut să se răzbune pe apostol.

Petru era deci disperat înaintea acestei uși care nu se deschidea pentru el, când sosiră Nicodim și Iosif din Arimateea. Ei nu fuseseră convocați, dar știau ce se petrece și în speranța de a-l putea ajuta pe Iisus, veneau să-și ocupe locurile de membri ai marelui consiliu.

Petru i-a recunoscut și la rândul lui, fu recunoscut de ei. Cum nu avea aceleași temeri ca un sărman portărel al

tribunalului, fiind persoane importante, de care nimeni, în afară de guvernatorul roman, n-ar fi îndrăznit să se atingă, îl luară pe Petru sub protecția lor și acesta intră în sală odată cu ei.

Ajuns înăuntru, Petru îl zări pe Ioan și se apropie de el și de aceea privirea lui Iisus, care-i căuta, îi găsi alături unul de altul.

Înainte chiar de sosirea lui Iisus, sala de consiliu era deja plină. Gloata care năvăli din suita lui Hristos, fu deci obligată, în afară de câțiva mai viguroși sau mai îndârjiți, decât alții, să se reverse în vestibule, până la peron.

Exista în jurul palatului lui Caiafa, pe trei laturi, un mare spațiu liber, a patra față, după cum am spus, fiind lipită de fortificații. Tot acest spațiu era acum aglomerat de popor.

Niciodată nu se strânsese o asemenea gloată. Nici când nu se ridicase o asemenea rumoare, nici chiar în zilele celei mai teribile răscoale din Ierusalim. Într-adevăr, în alte zile de dezordine, nu era vorba decât de revolta contra unui pretor, unui tetrarh sau a unui împărat. De astă dată, se revoltau contra lui Dumnezeu.

Caiafa era un bărbat de aproape patruzeci de ani, brunet, cu barbă neagră și ochi întunecați, ambițios și fanatic totodată. Poziția de mare preot reprezenta o încununare a ambiției sale, dar fanatismul îl făcea să dorească moartea lui Iisus.

Era îmbrăcat cu o robă albă peste care purta un anteriu mare, de un roșu întunecat, cu ciucuri și flori de aur. Pe piept purta efodul, însemn al rangului său suprem, care-l făcea, după Pilat, guvernatorul și după Irod, tetrarhul, al treilea, ca autoritate în Iudeea.

Când pe prag a apărut Iisus însoțit de strigăte și de gălăgie venind din toate părțile, se auzi vocea puternică a lui Caiafa:

— Ah! Iată-te deci, dușman al lui Dumnezeu, care tulburi liniștea acestei nopți sfinte!... Haideți! Să ne grăbim: scoateți-i această tighă în care este închis actul de acuzare.

Au luat tigva și au înmănat-o marelui preot, în timp ce, spre batjocură, au lăsat între mâinile lui Iisus, trestia care reprezenta sceptrul. Caiafa a derulat papyrusul și a citit lunga listă de crime imputate lui Iisus și cum acesta îl asculta în tăcere, din când în când, Caiafa striga:

— Dar, răspunde, vrăjitorule! răspunde, profet mincinos! răspunde, blasfematorul! Nu mai știi să vorbești, tu, care știai atât de bine să ne acuzi pe noi?

Și la fiecare interpelare a lui Caiafa, soldații îl smuceau pe Iisus cu funiile și îl trăgeau de barbă și de păr.

Nicodim nu mai putut suporta acest spectacol.

— Iisus din Nazaret, zise el, este acuzat, dar nu este condamnat încă. Eu cer pentru el dreptul acuzaților, adică libertatea de a se apăra. Dacă va fi condamnat, pedeapsa se

va executa, după lege, dar eu nu concep ca un om să fie dat călăului înaintea judecării sale.

Iosif din Arimateea se ridică și spuse doar atât:

— Eu sprijin aceasta.

Scurta cuvântare a lui Nicodim, ca și mai scurta intervenție a lui Iosif din Arimateea au fost primite cu murmur de cea mai mare parte a celor de față. Totuși, cum câteva voci din mulțime au îndrăznit să strige de asemenea: „Dreptate acuzatului! Dreptate!” Caiafa a fost obligat să dea procesului forma obișnuită, pentru a salva cel puțin aparențele.

Soldații primiră deci ordinul de a se îndepărta de Iisus și de a înceta să-l maltrateze și o oarecare regularitate a fost impusă interogatoriului. Începu apoi audiția martorilor. Nu trebuie să mai subliniem ca acești martori erau dușmanii lui Iisus: scribii și învățații, pe care el îi combătuse public, desfrânații, cărora le predicase o viață mai curată, adulterii, ale căror complice le întorsese la căință. Toți, unul după altul, repetau aceleași fapte aduse și în fața lui Ana. Dar din toate aceste capete de acuzare, singurul serios era acela că Iisus făcuse Paștele în altă zi decât în ziua consacrată.

Atunci, Caiafa se ridică și întorcându-se spre Nicodim și Iosif din Arimateea, spuse:

— Prea iluștri prinți ai preoților și bătrâni ai poporului, asupra acestui din urmă punct, cei doi colegi ai noștri, Nicodim și Iosif din Arimateea, pot să ne înfățișeze date mai exacte, căci dacă mă bazez pe rapoartele pe care le-am primit, acuzatul a făcut cina într-o casă care le aparține.

Nicodim sesiză lovitura pe care i-o dădea marele preot.

— Este adevărat, zise el, cu toate că această casă nu este în realitate a noastră, pentru că noi o închiriem unui om din satul Betania, care a subînchiriat-o ieri unor apostoli ai lui Iisus, ce veniseră la el din partea învățătorului lor.

— Așadar, spuse Caiafa insistând, cine a avut loc, într-adevăr ieri seara?

— Da, a avut loc ieri seară, răspunse Nicodim.

— Dar știți că este împotriva legii ca cina să aibă loc în altă zi decât în ziua sfințită. Pentru ce acuzatul a devansat cu douăzeci și patru de ore această sfântă ceremonie?

— Pentru că el este galileean, zise Nicodim și schimbarea acestei zile este un drept acordat galileenilor.

Caiafa bătu din picior cu mânie.

— Bine! S-ar părea că acuzatul a găsit un apărător. Sperăm atunci că acest apărător să ne spună în virtutea cărei legi galileeanii pot să facă Paștele joia.

— Am prevăzut întrebarea, reluă Nicodim, și iată răspunsul.

Atunci el socase de la piept un vechi edict prin care galileenii erau autorizați să-și facă cina pascală cu o zi mai devreme și asta, din cauză că în timpul Paștelui era o atât de mare afluență la Ierusalim, încât dacă și ei ar fi făcut-o în același timp în templu, nicicând cina nu s-ar fi terminat până în ziua de sabat.

Apoi, din apărător, devenind acuzator, Nicodim adăugă:

— Și acum, pentru că tu ești un atât de riguros păzitor al legii, tu trebuie să știi, Caiafa, că ne este interzis să instrumentăm în timpul nopții și că nici o judecată nu poate fi făcută în ziua de Paști.

— Dar a ținut el seamă de asta, strigă Caiafa furios, atunci când a vindecat în ziua de sabat?

— Dacă a fost o încălcare a legii, poate să-i fie iertată, zise Nicodim, pentru că din această infrafracțiune a rezultat un bine și nu un rău, viața unui om și nu moartea lui!

— Nicodime, Nicodime, ia seama! Uți că Deuteronomul spune, în cartea a IV: „Să-l slujiți pe Dumnezeu!... Dacă se va ridica un prooroc sau vreun oarecine care-ți va vesti un senin sau o minune și se va împlini semnul sau minunea și îți va zice în același timp: “ Haidem după alți Dumnezei, pe care tu nu i-ai cunoscut și să le slujim lor, tu să nu ascuți, căci Iehova, Dumnezeul tău, te încearcă!”

— Dar, zise Nicodim, dacă în loc de a-l ataca pe Dumnezeu, profetul nu-i atacă decât pe oameni și dacă în loc de a fi un prooroc mincinos, el este un profet adevărat, ce vei răspunde, Caiafa?

— Aș răspunde, că scriptura afirmă: „Nu va ieși un prooroc din Galileea”. Ori, Iisus este din Nazaret, iar Nazaretul este în Galileea.

— Da, dar scriptura spune: „Va veni un prooroc din neamul lui David și din orașul lui David“. Ori Iisus este din neamul lui David prin Iosif tatăl său și din orașul lui David, pentru că el este născut la Betleem.

— Ei bine, fie! zise Caiafa, plictisit de această discuție în care simțea că este depășit. Să-l interogăm pe însuși acuzatul și după cum va răspunde, să îl judecăm.

Atunci, întorcându-se către Iisus, îi zise:

— Jură-te pe Dumnezeu cel viu, că ne vei spune dacă tu ești Hristosul, Mesia și fiul lui Dumnezeu!

Iisus nu pronunțase încă nici o vorbă.

El își înalță capul și în cea mai profundă liniște, ridicându-și ochii spre cer, ca pentru a-l lua pe Dumnezeu ca martor, pentru adevărul a ceea ce va spune:

— Eu sunt, Caiafa, și tu ești cel care o zice.

— Eu sunt, reluă Iisus, cu supremă demnitate, fiul lui Dumnezeu, născut dintr-o mamă muritoare și aflați toți cei ce mă ascultați: cel care este înaintea voastră, care vă pare țărână ca și voi și care va fi condamnat de voi, pe acela îl veți vedea, în măreția lui eternă, așezat la dreapta lui Dumnezeu și va coborî către voi, purtat de norii cerului.

La acest răspuns, spus atât de solemn încât făcu să tresară întreg auditoriul, Caiafa și-a scos anteriorul și rupându-l în două în semn de durere, zise:

— Voi îl auziți! Voi îl auziți, el hulește! Ce nevoie mai avem de martori, pentru a-l condamna pe impostorul care-și zice fiul lui Dumnezeu?

Și mii de voci strigară:

— Da, noi l-am auzit; el a zis că este fiul lui Dumnezeu! Da, el a hulit!

— Ei bine, întrebă marele preot, care este hotărârea voastră?

Atunci, aproape toți cei de față, judecătorii ridicându-se și scuturându-și mantourile, iar spectatorii, înălțându-se pe

vârful picioarelor și agitându-și mâinile, îi răspunseră lui Caiafa cu un glas teribil:

— El a meritat moartea! El a meritat moartea!...

— E bine, zise Caiafa: Pedepsa cu moartea este dată de marele consiliu al națiunii, lui Iisus din Nazaret, care-și zice rege al evreilor, Mesia și fiu al lui Dumnezeu, ca impostor, hulitor și prooroc mincinos.

Și ridicându-se, le spuse soldaților:

— Vă dau pe acest rege, aduceți-i toate onorurile pe care le merită.

Apoi, dând exemplu celorlalți membri ai tribunalului, el se retrase într-o încăpere alăturată sălii de audiență.

Membrii consiliului se ridicară și-l urmară pe marele preot; Nicodim și Iosif din Arimateea, ieșiră ultimii, făcându-i lui Iisus un gest de milă și de neputință.

Atunci, un strigăt de bucurie imensă se ridică dintre toți cei nelegiuiți, căruia îi răspunseră două strigăte de durere: unul, scos de către Fecioara Maria, care pentru a doua oară, cădea leșinată în brațele sfintelor femei, celălalt, scos de trădătorul Iuda, care s-a repezit prin mulțime, rătăcit și strigând:

— Eu l-am trădat!... Nenorocire mie! Nenorocire mie!

Rembrandt Harmenszoon van Rijn — *Căința lui Iuda*
(detaliu)

ULTIMA SUFLARE A TRĂDĂTORULUI

La țipătul Fecioarei, Ioan tresări și se repezi spre sfânta mama, pe care Iisus o încredințase dragostei lui filiale. Cât despre Petru, el era hotărât mereu, să nu-l părăsească pe Iisus. Astfel, gândind că după ce va fi scos din sală, condamnatul va fi dus într-una din curțile palatului și acolo va fi închis în vreuna din încăperile, scunde, folosite ca închisoare sau cazarmă pentru soldați, el a ieșit printre primii din sala consiliului și s-a oprit în vestibul, pentru a se afla în drumul învățătorului său.

Cu toate că era la sfârșitul lunii martie, iar zilele precedente, prin izbucnirile calde ale respirației lor, indicau revenirea primăverii, noaptea era rece ca gheața. S-ar fi zis că anul, lansat deja, se dădea înapoi, speriat de crima pe care ziua ce abia începuse, o va vedea îndeplinindu-se.

Petru se opri deci în vestibulul palatului lui Caiafa, unde ardea un foc mare și dărdăind se apropie de el pentru a se încălzi.

Oameni din popor, din acea clasă rea, dușmancă declarată a tuturor, soldați provenind din starea de jos a Siriei, femei aparținând servitorimii preoților, cărturarilor și fariseilor, înconjurau focul, ale cărui flăcări se reflectau pe fețele lor, părând că luminează toate instinctele josnice. Mari hohote de râs izbucneau din grupuri hidoase, atunci când câte unul povestea despre o insultă mai abjectă, vreo lovitură mai dureroasă dată de el lui Iisus, în timpul drumului pe care Mântuitorul îl parcursese.

Petru, care se apropiase fără a ști despre ce este vorba, se înfiora auzind despre chinul de până acum a lui Hristos, pe care mintea crudă a acestor oameni îl împleteau cu patimile ce vor urma.

Unui din ei zicea:

— I-au dat lui Mesia un sceptru, dar au uitat să-i dea și o coroană!

Și el împletea, cu riscul de a-și însângera mâinile, o coroană făcută din ramuri spinoase de cătină, având grijă să

nu-i rupă frunzele închise la culoare, ca acelea de iederă și care aminteau de departe, pe acelea de laur, care serveau pentru a-i încununa pe împărați și pe generalii armatelor.

Și toți se bucurau la gândul de a pune pe fruntea lui Iisus o coroană, care să nu însemne numai o batjocură, ci să fie și o durere.

Petru a văzut ce se făcea, a auzit ce se spunea și a vrut să se retragă, dar a pătruns în cercul de lumină pe care-l arunca focul și a fost recunoscut de portăreasa palatului lui Caiafa, care-l văzuse intrând prin poarta exterioară cu Ioan și prin ușa interioară cu Nicodim și cu Iosif din Arimateea.

Această femeie se ridică și mergând la el îl apucă de pelerina pe care încerca zadarnic să și-o tragă peste figură.

— Oh! zise ea, desfăcându-i faldurile pelerinei și dezgolind fața apostolului, și tu ești unul din discipolii Galileeanului!

La aceste cuvinte, toți cei care erau aproape de foc se ridicară sau se întoarseră, unii insultând, alții amenințând, fiecare ducând mâna la arma pe care o avea, unii ridicând bâtele, alții scoțându-și cuțitele sau trăgându-și săbiile.

Atunci Petre se zăpăci și încercând să zâmbească, răspunse:

— Tu te înșeli, femeie. Eu nu-l cunosc pe cel despre care vorbești și nici nu știu ce vrei să spui.

Și smulgându-și pelerina din mâinile acelei femei, se repezi afară din vestibul.

Chiar în momentul când el trecea pragul și ieșea în curte, un cocoș cocoțat pe zid, începu să cânte. Era ora unu dimineața.

Dar, îndată ce Petru a pus piciorul în curte, o altă servitoare a lui Caiafa l-a recunoscut și a început să strige:

— Hei! Iată unul care era în ceata nazarineanului!

Curtea era plină de oameni de tot felul așteptându-l pe Hristos; la această acuzație a servitoarei, cea mai mare parte a aceloră ce erau acolo s-au întors, iar Petru, ca și în vestibul, se trezi înconjurat de un cerc de priviri însoțite de gesturi amenințătoare.

Mai speriat decât prima dată, el zise:

— Nu! Nu! Eu declar sus și tare că nu fac parte din ceata discipolilor lui Iisus și că nu-l cunosc pe acest om!

Cocoșul cântă pentru a doua oară. Petru se pierdu în profunzimile curții și ajuns în colțul cel mai întunecos, găsi un buștean pe care se așază. Acolo, el se înfășură în pelerina lui și plânse amar.

Dar, cu toată obscuritatea și cu toată mărimea aceluia fel de hambar în care se retrăsese, el fusese urmărit, fie de cei care considerau drept o greșală capitală faptul că face parte din suita lui Iisus, fie de alții care alăturându-se pe ascuns noii credințe, veneau lângă el nu ca să-l amenințe sau să-l insulte, ci pentru a găsi o putere și consolare. Petru se ridică și prin aceeași ușă prin care trecuse cu Iosif din Arimateea și cu Nicodim, se întoarse în sala tribunalului.

Iisus, dat mulțimii, era chinuit în toate felurile. Fusese dezbrăcat de mantaua și roba pe care le purtase mai înainte și fusese acoperit cu o pătură veche. I se legaseră din nou mâinile, iar omul care terminase de împletit cununa de spini, i-o înfundase pe cap încât fiecare din ghimpii cătinei îi făcuse o zgârietură și din fiecare zgârietură curgeau picături de sânge, care coborând pe obraji, îi inundau barba.

Petru se opri înspăimântat și vru să se întoarcă înapoi. Dar la acest semn de emoție, pe care nu și-l putuse stăpâni, cei care se găseau în jurul lui, recunoscându-l drept discipol al lui Iisus îl prinseră de mâini și de haine, strigând:

— Aha! Tu ești unul dintre partizanii lui... Tu ești galileean! Nu te numeai tu Simion înainte?... Haide, răspunde!... Răspunde dar!...

Atunci, dintre cei de față, unul strigă:

— Tăgăduiește degeaba! Nu vă dați seama după accentul sau că este galileean?

— Nu! strigă Petru. Nu! Vă jur!

Atunci, un om ieși din mulțime și privindu-l în față, zise:

— Pe toți profeți! Acest bărbat este cel de care vorbiți! Eu sunt fratele lui Malhus și îl recunosc ca pe cel care l-a lovit în cap...

Atunci Petru, înnebunit de frică, protestă vehement și se jură că nu numai că nu era cel pe care-l acuzau, dar nu era nici printre discipolii lui Iisus, pe care nici nu îl cunoștea, el fiind venit dintr-un sat îndepărtat, pentru a face Paștele la Ierusalim.

Abia ce terminase aceste proteste, că se și auzi cocoșul cântând pentru a treia oară.

Chiar atunci, Iisus era dus pe dinaintea lui. Divinul condamnat i-a aruncat o privire atât de plină de durere și înțelegere, încât Petru amintindu-și de ce-i spusese Hristos, că înainte de a se auzi al treilea cântec al cocoșului, el îl va fi renegat de trei ori, scoase un strigăt de durere și zbătându-se violent, se smulse din mâinile celor ce-l țineau, se repezi în vestibul și de aici ieși prin ușa de la stradă.

Dar cum ajunsese în stradă, se trezi în fața Fecioarei Maria.

La țipătul pe care îl scoase când fiul ei fusese condamnat, mai multe persoane, printre care în primul rând, ucenicul prea-iubit al lui Iisus, se repeziseră spre ea. Cu ajutorul sfințelor femei, Maria, leșinată pentru a doua oară, fusese transportată într-un fel de atelier de rotărie, în care se lucra, cu toată ora târzie a nopții. Acolo, Fecioara Maria fusese culcată pe scânduri proaspăt geluite și i se dădeau îngrijiri, în timp ce lucrătorii din acest atelier își continuau munca.

Puțin câte puțin, Fecioara își recăpătase conștiința și deschisese ochii.

Atunci, la lumina lămpilor și a candelelor care ardeau în imensul hangar, printre ultimele ameteți ale leșinului, ea îi văzuse agitându-se, asemănător unor diavoli ocupați cu vreo

treabă infernală, pe acești oameni care păreau să lucreze cu toată râvna urii. Fără să știe pentru ce sufletul ei era mișcat de această muncă, i se părea că fiecare cui ce era bătut în lemn, ei îi intra în inimă. De altfel, ea credea că munca ce se făcea era pentru o lucrare funebră.

Într-adevăr, două cruci erau rezemate de perete și toți oamenii lucrau la o a treia cruce, mai înaltă cu doi coți decât celelalte.

Oricât de mult ar fi dorit Fecioara să-i întrebe pe lucrătorii nocturni, din gura ei nu ieși nici un cuvânt. Tot ce putu face nefericita mamă a fost să se ridice țeapănă, ca o moartă și cu ochii fiși, gura deschisă și tremurând, să arate cu vârful degetului ei instrumentul de tortură.

Atunci toate privirile o urmăriră pe a sa și frigul din inima ei trecu în toate inimile.

Magdalena își făcu un vâl din părul ei. Marta își ascunse capul în mâini, iar Ioan îndrăzni să pună această întrebare:

— Ce lucrați voi, prieteni?

Muncitorii se puseră pe râs.

— Din ce țară ești tu, îl întrebară ei pe Ioan, dacă tu nu știi ce este o cruce?

— Eu știu ce înseamnă o cruce, spuse Ioan, dar iată aici două cruci rezemate de perete și una întinsă pe jos...

— Ei bine, cele două rezemate de perete sunt pentru doi hoți, Dimas și Gestas, iar cea care este culcată pe jos este pentru proorocul mincinos, Iisus.

Fecioara scăpă un strigăt și ca și cum aceste vorbe i-ar fi dat cel puțin curajul de a fugi, se ridică zicând:

— Să plecăm de aici! Afară de aici!... Haideți, haideți!

Strigătul și cuvântul ei au fost auzite de lucrători. Unii luară câte o lumânare, alții câte o lampă și apropiindu-se de sfintele femei, în mijlocul cărora Ioan era singurul bărbat, luminară chipul Fecioarei. Cu toate că era palidă, înlăcrimată și cu figura răvășită, ei o recunoscuseră.

— Ah! Ah! zise unul dintre ei, este soția colegului nostru, tâmplarul Iosif... Ce nenorocire că a murit bietul om, el ne-ar fi dat o mână de ajutor!

— Eu, zise altul, aş fi de părere mai curând să mergem să-l căutăm pe fiul lui, care nu trebuia decât sa tragă grinzile pentru a le lungi şi a le da dimensiunile pe care le-ar fi vrut. Noi l-am pune să întindă stâlpul crucii, care nu are decât cincisprezece picioare şi transversala, care nu are decât opt. Ar fi avut cel puţin o cruce pe cinste!

— Oh, Doamne! murmură Fecioara, voi v-aţi jurat să nu mă cruţaţi?...

Apoi, ca şi cum ar fi simţit că numai de la fiul ei ar fi putut căpăta putere, zise:

— Ah! Oriunde ar fi Iisus, duceţi-mă la el!

Şi grupul îndurerat, traversând acel cerc de feţe bajocoritoare şi de guri însultătoare, ieşi în stradă şi se îndreptă spre palatul lui Caiafa.

Fecioara urca ultima treaptă a peronului, când l-a întâlnit, aşa cum am spus, pe Petru, care se repezea afară din palat, având capul pe jumătate ascuns în pelerina lui, cu mâinile întinse şi strigând cu amărăciune:

— Vai! Eu l-am renegat! L-am renegat de trei ori, nedemn ucenic ce sunt!

Maria l-a oprit, întrebându-l:

— Petre, Petru, ce s-a întâmplat cu fiul meu?

— O, mamă plină de amărăciune, nu-mi vorbi, zise Petru, că eu nu sunt demn de a răspunde la întrebarea ce mi-ai pus-o!

— Dar fiul meu? Fiul meu? strigă Maria pe un ton atât de dureros, încât fiecare din vorbele ei intra ca un pumnal în inima lui Petru.

— Vai! Fiul tău, învăţătorul nostru divin, mântuitorul oamenilor, el suferă acum nespus şi în timpul celei mai crude suferinţe a sa, eu l-am renegat de trei ori!

Şj fără să vrea să audă altceva şi nici să mai răspundă, el se repezi pe stradă strigând ca pentru a-şi răscumpăra greşeala:

— Da, eu sunt galileean! Da, îl cunosc pe Iisus! Da, eu sunt un ucenic al lui!...

Susţinută de Ioan şi urmată de celelalte femei, sfânta Fecioară intră în marea curte a palatului. Atunci îi lăsau pe

toți să circule liber, pentru ca oricine să-l poată vedea pe Iisus și să-l insulte după pofta inimii. El fusese dus într-o mică temniță boltită, având o fereastră cu gratii de fier, deschisă în curte la nivelul solului. La lumina unei torțe din lemn de barad prinsă în intersițiile pietrelor și care ardea răspândind un fum gros și un miros de rășină, se putea vedea Hristos, păzit de doi soldați, legat de o coloană și forțat să stea în picioare. Acestea îi erau rănite și umflate.

Maria, s-a târât până la gratiile ferestrei și apucându-le cu mâinile, spuse, căzând în genunchi:

— Fiul meu, fiul meu, sunt eu! Mama ta!

Iisus și-a ridicat capul și privind-o trist pe Maria îi zise:

— Eu te-am urmărit cu privirile mamă! Eu știu ce ai suferit când ai leșinat în cartierul Ofel, când l-ai auzit pe Caiafa pronunțând arestarea mea, și adineauri, când i-ai văzut pe lucrătorii care îmi pregăteau crucea... O, mama mea! Fii binecuvântată printre toate femeile pentru suferințele pe care le-ai îndurat. Maria, apăsându-și atunci fața de gratii, se adânci într-o contemplație maternă, plină de durere și de bucurie totodată.

Primele raze ale zilei, care trebuia să fie ultima petrecută de Iisus pe pământ, apărură pe cer și pătrunseră în temnița lui.

Iisus ridică privirile și surâse: aceste raze erau pentru el ca o scară a lui Iacov, plină de îngeri, care urcau la cer și coborau.

Lângă el, cei doi soldați de gardă adormiseră, dând astfel un scurt răgaz injuriilor și torturilor.

Când se deșteptară la zgomotul ce venea din casa lui Caiafa și își întoarseră privirile către Iisus, îl văzură strălucind în acele prime raze de lumină, raze de aur și de purpură care luceau în jurul frunții sale însângerate și alunecau de-a lungul trupului său chinuit.

Zgomotul care-i trezise pe soldați se datora sosirii cărturarilor și bătrânilor, care se reuneau iar în sala tribunalului, pentru a pronunța sentința ziua, pentru că aceea pronunțată noaptea nu era valabilă.

În definitiv, această judecată era numai preliminară. După cucerire, evreii pierduseră dreptul de a aplica sentințe capitale. Când totuși era vorba de unul de-ai lor, ei prezentau sentința spre semnare guvernatorului roman, care o confirma sau o infirma.

Se dăduse acum ordinul de a-l aduce pe Iisus în fața judecătorilor săi. La acest ordin, soldații s-au îndreptat către închisoare și cum cei doi care-l păzeau, dar care îl văzuseră pe Iisus strălucind în lumină, se codeau să pună mâna pe el, noii veniți, încurajându-se unul pe altul, l-au dezlegat brutal și l-au târât pentru a doua oară înaintea lui Caiafa.

Atunci, marele preot, a reînnoit judecata făcută peste noapte și ordonând să se pună un lanț de gâtul lui Iisus, așa cum se făcea condamnaților la moarte, strigă cu voce puternică:

— La Pilat!

Îndată, acest strigăt, repetat de toți asistenții, răbufni din sala tribunalului în vestibul și din vestibul în afară. Cei care vegheaseră în cerc, în jurul focului, se ridicară. Cei care dormiseră înfășurați în mantourile lor, pe sub porticuri sau în colțul zidurilor își scuturară dintr-odată, atât restul somnului, cât și praful cu care-i acoperise vântul nopții. Porțile se deschiseră, iar străzile fură aglomerate din nou.

Printre asistenți era un bărbat mai palid și mai agitat decât alții, întrebând pe oamenii din popor și pe soldați, ascultând fiecare cuvânt ce se spunea în mulțime, tremurând și înfiorându-se la răspunsurile ce i se dădeau. Câteodată răsând convulsiv, alădată oftând sfâșietor. Acest om era Iuda.

Am auzit strigătul de disperare scos de el în momentul când se ceruse moartea lui Iisus. Pierdut, el fugise din palat și printr-una din porțile Sionului, coborâse în orașul de jos, sărind ca peste un simplu șanț peste prăpastia Melo, vale adâncă ce se întindea de la poarta Apelor la poarta Peștilor. De acolo, urcase către Piața Mare, trecuse pe sub Xistus, lăsase la stânga palatul lui Pilat, la dreapta piscina Probatică, ieșise prin poarta gunoaielor și pentru a-și răcori fruntea fierbinte, și-a înmuiat barba și părul în apa fântânii Dragonului. Împins apoi de o atracție involuntară, dar

irezisibilă spre locul unde era Iisus, intrase iar în Ierusalim prin poarta Apelor. Se oprise un moment în pădurea de chiparoși de la piciorul turnului lui Siloe, coborâse din nou către cetățuia lui David și văzând deschis un fel de hangar mare, intrase acolo. Rupt de oboseală, gâfâind, plin de sudoare, cu toată apa care îi îmbibase barba și părul, se culcase, punându-și capul pe o bucată de lemn care îi ținea loc de pernă.

Abia se culcase de câteva minute, și ochii începeau să i se închidă, că fu smuls din somn de un zgomot de pași și de glasuri. Iuda se ridică în cot și zări mai mulți oameni care se apropiau. Unul dintre ei ducea un felinar în mână. Când au ajuns la câțiva pași de el, Iuda privi în jur, pentru a-și da seama de locul unde se afla.

Atunci, la lumina slabă a felinarului, el văzu că era într-un atelier de rotărie și dulgherie și că bucata de lemn pe care își sprijinise capul nu era altceva decât o cruce colosală, pregătită evident pentru o execuție apropiată... El se ridică rapid, mânat de o spaimă profundă, căci ghicise că această cruce va servi pentru supliciul aceluia pe care-l vânduse!

Fără a cere nici o explicație și fără a răspunde la întrebările lucrătorilor, mirați că un om și-ar fi căutat locul de odihnă chiar acolo, el fugi în întuneric și a alergat până ce aglomerarea curioșilor de la poarta lui Caiafa, l-a împiedicat să meargă mai departe. Ca și cum n-ar fi știut ce se petrecea, întrebă atunci despre motivul ce agita orașul. Chiar în momentul când el se informa, Caiafa și membrii marelui consiliu coborau treptele peronului, îndreptându-se către Pilat. Înapoia lor, în mijlocul soldaților, venea Iisus, înlănțuit.

Atunci, aceia cărora Iuda li se adresase ca pentru a se informa, luându-l drept un străin, îi răspunseră:

— Iată, este Iisus din Nazaret, pe care marele preot și sinedriul l-au condamnat la moarte... Este adus acum la Pilat, pentru ca procuratorul roman să confirme judecata.

— Dar ce a zis el? întrebă Iuda. S-a apărat? A acuzat el pe cineva? S-a plâns de careva?

— El nu s-a plâns de nimeni și nu a acuzat pe nimeni, cu toate că are dreptul de a acuza și de a se plânge, fiind

vândut de unul dintre ai săi, de către unul din proprii săi ucenici!... Cât despre apărare, n-a spus nimic decât că el era Mesia și că va sta la dreapta lui Dumnezeu.

— Și nu a hulit? insistă Iuda. Nu a blestemat?

— El a cerut milă și iertare de la Tatăl său, pentru judecătorii, pentru călăii săi și chiar, după cum se spune, pentru acela care l-a trădat.

— Iuda scoase un geamăt profund și alergând, urcă pe partea cetățuiei lui David, se aruncă prin poarta de Sus și coborî ca un nebun panta abruptă a punții Sionului. El avea atârnată la centură, punga de piele cu cele treizeci de monede de argint pe care le conținea. Punga se lovea de el, iar monedele de argint zornăiau sinistru. Iuda o apăsă cu mâna pentru-i opri zbaterea și a face să înceteze zgomotul.

Unde fugea Iuda? Fără îndoială, că nu știa. De cine încerca să fugă? Desigur, de el însuși. Totuși, găsindu-se între hipodrom și scara care ducea pe muntele Moriah, își aminti că văzuse, în diversele sale drumuri, un mare număr de preoți care treceau pe aici ducându-se la templu și că printre ei recunoscuse câțiva membri ai marelui consiliu. El se strecură în incinta rezervată locuințelor servitorilor templului și prin poarta de apus, pătrunse până în piațeta unde Iisus avusese odinioară obiceiul de a predica.

Acolo se găsea un grup de preoți, de cărturari, de membri ai marelui consiliu, vorbind între ei despre judecata care tocmai avusese loc la Caiafa. Aceasta avu darul de a-l tulbura pe trădător. El se îndreptă înspre interlocutori, dar câțiva dintre ei, recunoscându-l, își ziseră cu voce joasă

— Hei! Iată-l chiar pe omul de care vorbeam... Ucenicul care l-a trădat, apostolul care l-a vândut!

Și, atunci toți se îngrămădiră curioși pentru a-l vedea. Cei care erau îndărătul altora se înălțară pe vârfuri pentru a-l privi mai bine.

Iuda, exasperat de aceste semne de dispreț, se apropie de ei și smulgându-și punga de piele de la brâu, le zise:

— Da, nu vă înșelați, eu l-am trădat, eu mi-am vândut învățătorul... Și iată arginții pe care i-am primit ca preț al trădării.

Și deși întindea punga, nici unul nu făcu vreo mișcare pentru a o lua.

— Luați-vă înapoi acești bani, strigă Iuda, luați-i! Nu vedeți că ei mă frig?... Eu rup înțelegerea făcută... Vreți voi și sângele meu pe deasupra? Luați-mi sângele și repuneți-l pe Iisus în libertate...

Dar ei continuau să se retragă dinaintea lui și pe măsură ce el înainta, prezentându-le punga, ei făceau câte un pas înapoi, ferindu-și mâinile, ca pentru a nu le murdări, atingând prețul trădării.

În sfârșit, unul dintre ei, răspunse în numele tuturor:

— Ce ne interesează pe noi, că tu ai păcătuit, că ți-ai vândut învățătorul sau că ți-ai trădat Dumnezeu? Noi am avut nevoie ca Iisus să ne fie dat pentru a-l condamna la moarte. Noi ți l-am cumpărat, tu ni l-ai dat, noi l-am condamnat. Păstrează-ți banii... Bine sau rău câștigați, ei îți aparțin!

Atunci Iuda, cu părul măciucă, cu spume la gură, rupse punga și luând cele treizeci de monede de argint în pumn, le aruncă spre ei, în templu: Apoi, smulgându-și părul, coborî treptele și ieși prin poarta Aurită.

Un moment, el fu pe punctul de a traversa valea, de a atinge Cedronul și a se pierde sub umbra măslinilor, dar, fără îndoială se gândi că-acolo, mai ales, se va găsi față în față cu crima sa.

Atunci, porni de-a lungul zidului exterior, strigând ca un apucat:

— Caine, Caine! Ce ai făcut cu fratele tău Abel?

Apoi, pe un ton disperat:

— Eu l-am omorât! Eu l-am omorât! Dându-și singur răspunsul.

Atunci s-a oprit, ascultând zgomotele orașului care ajungeau până la el și pe care le auzea ca strigăte de nemulțumire, ca amenințări, ca blesteme care treceau peste ziduri.

— Vai! murmură Iuda, e scris în lege: „Cel care va fi vândut un suflet dintre frații săi din Israel și care va fi primit prețul, trebuie să moară!”

Atunci, lovindu-se cu pumnul în piept, strigă:

— Să se sfârșească cu tine, ticălosule! Iată, la picioarele tale, o prăpastie; iată deasupra capului, o creangă de pom... Aruncă-te sau spânzură-te!

Și avansă până la buza prăpastiei, dar se dădu înapoi, speriat de adâncimea ei. Privirile i se îndreptară spre un sicomor enorm a cărui umbră, când soarele era la zenit, putea adăposti o turmă împreună cu păstorul și câinii ei.

Iuda aduse sub cea mai groasă creangă câteva pietre, pe care le potrivi una peste alta, pentru a face un fel de pedestal. Urcat apoi pe edificiul nesigur, își aruncă mantaua pe jos, își desfăcu centura făcându-i la un capăt un nod alunecător, iar celălalt capăt îl fixă de o cracă situată deasupra capului său, ca brațul unui mort. Își trecu gâtul prin nodul alunecător și lovind cu piciorul grămada de pietre care se rostogoliră, rămase suspendat, balasându-se între creangă și pământ.

Fără tăgadă, a avut atunci, rapid ca fulgerul, întunecată ca abisul, o zvâcnire de spaimă sau de regret: ambele mâini i s-au dus brusc deasupra capului, au prins centura întinsă de greutatea sa, s-au cramponat spasmodic și au încercat să atingă craca, dar aceasta era prea sus. Câteva secunde, mâinile lui Iuda bătură în zadar aerul, apoi brațele i se crispară, figura i se albăstri, ochii îi ieșiră injectați din orbite, iar gura i se strâmbă și lăsă să se audă un horcăit înăbușit.

Era ultima suflare a vânzătorului.

Banii de argint pe care Iuda îi aruncase în fața preoților și care se rostogoliră pe dalele templului, au fost adunați de aceștia. Din ei au cumpărat un câmp, unde corpul lui Iuda a fost îngropat și care a primit numele de Hak ed Dam, adică prețul sângelui, nume pe care-l poartă încă și astăzi.

Cât despre sicomor, care era situat în partea de sud-est a Ierusalimului, între poarta Peștilor și poarta Marelui preot, la câțiva pași de fântâna Gihon, a rămas în picioare, până în secolul al XV-lea.

În timpul acestor cincisprezece secole sau douăzeci de generații care s-au succedat, nici un bătrân nu-și amintea să fi văzut vreun om așezat sub el sau să fi auzit, copil fiind, de la vreun bătrân, că cineva să se fi așezat sub acest sicomor.

Nikolaj Nikolajewitsch Ge — *Ce este Adevărul?*

IISUS ÎN FAȚA LUI PILAT

În timp ce se consuma această dramă solitară, Iisus era dus către procuratorul roman.

Pentru a ajunge la pretoriu, plecând de la Caiafa, trebuia să traverseze partea cea mai frecventată a Ierusalimului, adică să intre în orașul de jos prin poarta Sionului, vecină cu turnul lui David, să taie în unghi drept piața Târgului, să urce către muntele Moriah lăsând palatul Macabeilor la stânga și hipodromul la dreapta, să meargă pe lângă templul de la poarta occidentală până la palatul Arhivelor; în sfârșit, să traverseze în diagonală Piața Mare și să urce cele optsprezece trepte de marmură care formau scara pretoriului.

Cortegiul, deja numeros când a ieșit din palatul lui Caiafa, ajunsese nenumărabil când a sosit la procurator. Era compus nu numai din locuitorii orașului, ci și din toți străinii pentru care prezenta un spectacol nou și curios. Se vedea un om vinovat de astfel de crime, încât acuzatorii nu aveau măcar răbdarea să aștepte să treacă ziua de Paște — zi sfântă, pentru a-l condamna și a-l pedepsi.

Caiafa, Ana și mai mulți membri ai marelui consiliu, înveștmântați în hainele lor sacerdotale, mergeau în frunte. Se duceau ei înșiși să îi ceară lui Pilat moartea lui Iisus.

Claudia, neliniștită și stând așezată pe terasa palatului încă de la revărsatul zorilor, îi văzu venind. Ea trimise imediat pe unul din sclavii săi la Pilat, pentru a-i reaminti promisiunea pe care acesta i-o făcuse cu câteva ore mai înainte.

Iisus era îmbrăcat numai cu cămașa și un fel de velință ce-i fusese aruncată pe umeri, pentru a-i înlocui, în derâdere, mantoul. Lanțul care-i fusese trecut în jurul gâtului se termina prin două inele mari, care-i loveau alternativ genunchii. Soldații, ca și în ajun, îl trăgeau cu funii, iar divinul martir mergea în mijlocul strigătelor, huiduielilor, amenințărilor și loviturilor, palid, clătinându-se, tumefiat și însângerat. Apoi, pentru a lua în derâdere intrarea lui

triumfală în Ierusalim, când i se așternuseră în cale ramuri înverzite, frunze de palmieri și flori, acum se aruncau la picioarele lui pietre ascuțite, ramuri cu ghimpi, cioburi de vase și de sticlă.

Astfel înainta Iisus, mai mult târându-se decât mergând, pierdut în acest vacarm de injurii și blesteme, dar rugându-se și iubindu-i pe oameni, în această furtună a infernului.

Când Sfânta Fecioară a aflat că fiul ei va fi dus în fața lui Pilat, o luase înainte, susținută de Ioan și întovărășită de sfințele femei, pentru a-l vedea când el va trece. Ea aștepta, așadar, în colțul unei străzi. De departe, mult timp înainte ca Iisus să apară, a auzit această furtună omenească, ce mugea, apropiindu-se. În sfârșit, îi zări pe acei oameni cu fețe sinistre, ce constituie avangarda oricărei execuții, și care, din timp în timp, se întorceau pentru a vedea dacă durerea, pe care o anunțau prin strigăte de bucurie, prin râsul lor hidos, și prin gesturi batjocoritoare, nu a rămas cumva în drum și mai are încă puterea să-i urmeze. Apoi veneau preoții, membrii consiliului, cărturarii și fariseii. La urmă, în mijlocul soldaților, era Iisus.

Când Maria îl văzu pe fiul ei atât de nenorocit, zdrobit, desfigurat, aproape de nerecunoscut chiar de mama sa, căzu în genunchi, cu brațele întinse către el, strigând:

— Acesta este fiul meu? El este fiul meu prea iubit?... Vai! Iisus! Scumpul meu Iisus!

Iisus își întoarse încet capul, și murmură aceste cuvinte, pe care le mai spusese la Caiafa:

— O mama mea! Binecuvântată să fii pentru toate chinurile tale!

Și el trecu, în timp ce ea căzu leșinată pentru a treia oară. Maria fu susținută acum de mâinile lui Ioan și ale Magdalenei.

Au ajuns atunci în fața palatului lui Pilat, ale cărui uși erau toate deschise, pentru a-i lăsa să intre liber pe acuzatori și acuzat.

Dar imensul cortegiu rămase în piață, chemându-l pe procurator cu strigăte puternice.

Acesta apăru sub bolta primei uși, înconjurat de soldați romani. Se vedeau înapoia lui port-stindardele, cu frunțile și laturile acoperite de piei de leu cu ochi de email, cu dinți și ghiare aurite.

Ei țineau în mâinile lor stindardele ce aveau în vârf câte o acvilă, ținând în ghiare aceste patru litere: S.P.Q.R. După Marius acvila înlocuise lupoaica.

Pilat făcu semn că voia să vorbească, și tumultul încetă pe dată.

— Pentru ce nu intrați? întrebă el, și de ce nu îmi aduceți acuzatul?

— Pentru că noi nu vrem să ne întinăm, răspunseră evreii, intrând în ziua de Paști în palatul unui om de altă religie decât a noastră.

— Ciudat scrupul, spuse Pilat, pe care însă nu l-ați avut azi-noapte, când, împotriva scrisului din lege, voi ați ținut un consiliu și ați pronunțat o pedeapsă capitală... Nu are importanță! Dacă voi nu vreți să intrați la mine, am să vin eu la voi!

Pilat, puse atunci să se aducă pe acea galerie din jurul pretoriului, un fotoliu asemănător cu un tron și așezându-se, porunci soldaților să formeze pe trepte un culoar prin care acuzatul să poată urca scara și să vină până la el.

La baza scării erau doi ostași port-stindard.

Atunci, procuratorul, adresându-se evreilor, i-a întrebat:

— Ce crimă a comis acest om?

Mii de glasuri răspunseră dintr-o dată, atât de confuz că Pilat n-a putut să înțeleagă nimic.

El ridică mâna pentru a ordona tăcere, și se făcu liniște.

— Să vorbească numai unul, și să formuleze net acuzarea.

Caiafa se apropie.

— Îl cunoaștem cu toții pe acest om, zise el, ca fiind fiul lui Iosif dulgherul, și al Mariei, fiica lui Ioachim și Ana, și totuși, el pretinde că este rege, Mesia și fiul lui Dumnezeu! Și asta nu este totul: el a nesocotit sabatul și a vrut să distrugă legea părinților noștri, ceea ce constituie o crimă demnă de moarte.

— Desigur, pentru voi evreii, observă Pilat, dar nu și pentru noi, romanii. Spuneți-mi deci care sunt faptele lui rele pe care le-a comis, pentru ca să pot să le judec?

— Dacă nu ar fi fost un răufăcător, zise Caiafa, noi nu ți l-am fi deferit.

— Încă o dată, spuse Pilat, dacă el a păcătuit față de legea voastră, și nu față de a noastră, urmează ca voi să-l judecați.

— Tu știi bine că este un fapt imposibil, zise Caiafa cu nerăbdare, pentru că după a noastră, el merită moartea, dar pedeapsa cu moartea este rezervată, ca un drept de cucerire, autorității romane.

— Atunci, acuzați-l de crimele care merită moartea... Eu ascult.

Caiafa reluă:

— După legea noastră nimeni nu poate fi vindecat în ziua sabatului, iar acesta, disprețuitor și rău intenționat, a vindecat, în ziua de sabat, pe neputincioși, pe șchiopi, pe surzi, paralitici, orbi, leproși și posedați de diavol!

— Cum se poate vindeca cu rea intenție, Caiafa? întrebă Pilat. A vindeca mi se pare o acțiune foarte caritabilă, în care nu poate intra răutatea.

— Ba da, răspunse Caiafa, căci el vindecă în numele lui Belzebut... El este un vrăjuitor, și augustul împărat Tiberiu recomandă că vrăjitorii să fie stârpiți.

Pilat clătină capul.

— Nu ca efect al spiritului necurat, zise el, ci dimpotrivă, o consecință a atotputerniciei lui Dumnezeu, este însușirea de-a goni diavoli din corpul omului.

— Nu are importanță! zise Caiafa insistând, noi o rugăm pe înălțimea ta să ordone ca Iisus să compară în fața ta, pentru ca să-l întreb și el să-ți răspundă.

— Fie, zise Pilat.

Și adresându-se aceluiași sclav care venise din partea Claudiei, să-i reamintească promisiunea pe care i-o făcuse, îi zise:

— Iisus să fie adus aici și tratat cu blândețe.

Mesagerul coborî treptele, veni la Iisus, și înclinându-se în fața lui, spuse:

— Doamne, procuratorul roman Ponțiu Pilat, domnind în numele lui Tiberiu, împărat august, te invită și compari în fața lui.

La aceste cuvinte, se auziră din mulțime murmure puternice, căci mesagerul îi vorbise lui Iisus așa cum un servitor i-ar fi vorbit stăpânului său și nu ca un aprod unui acuzat.

Dar mesagerul nu luă în seamă aceste strigăte, ci merse înaintea lui Iisus. Ajuns într-un loc unde sfărâmături de piatră ar fi putut să rănească picioarele acuzatului divin, își întinse mantaua pe jos și îl invită pe Iisus să calce peste ea.

Murmurele se întetiră.

Iisus trecu peste manta cu un surâs blând și își continuă drumul spre scară.

Atunci evreii îi strigară lui Pilat:

— Pentru ce ai trimis un mesager la acest om, în loc să-l somezi printr-un aprod să vină la tine?... De ce acest mesager l-a numit Doamne? Și de ce și-a întins el mantaua sub picioarele lui?...

Pilat îi făcu semn lui Iisus să se oprească, pentru a avea timp să-l întrebe pe mesager despre motivul care l-a făcut să acționeze astfel.

Iisus rămase în picioare, nemișcat, în mijlocul spațiului creat de girul soldarilor, la câțiva pași numai de peron.

Mesagerul urcă scara și se apropie de Pilat.

— Pentru ce, îl întrebă procuratorul roman, l-ai numit pe acest om Doamne, și de ce i-ai întins mantaua ta la picioare?

Mesagerul răspunse:

— Duminica trecută, eu am asistat la intrarea acestui om în Ierusalim, el ședea pe un asin, și copiii evreilor țineau în mâini ramuri și frunze de palmier pe care le agitau strigând: „Slavă fiului lui David!” în timp ce tații lor își întindeau mantourile în drumul lui strigând: „Slavă celui care este în ceruri! Slavă celui se vine în numele Domnului!” .

Evreii care erau mai aproape de pretoriu auziră acest răspuns și îi strigară mesagerului:

— Cum se face că tu, care ești grec, ai înțeles cuvintele spuse în ebraică?

Mesagerul se întoarse către cei ce-l întrebau și zise:

— Este foarte simplu. Eu m-am apropiat de unul dintre evrei și l-am întrebat: Ce strigi tu, și ce strigă toți acești oameni? El mi-a explicat.

— Și care era exclamația pe care o scoteau în evreiește? întrebă Pilat.

— Osana, Doamne! răspunseră evreii.

— Și ce înseamnă această expresie?

— Ea înseamnă: Slavă, Doamne!

— Atunci, zise Pilat, pentru că voi înșivă strigați la trecerea acestui om: „Slavă, Doamne!” și vă aruncați mantalele înaintea lui, cu ce este vinovat mesagerul meu dacă l-a numit Doamne și și-a întins mantoul la picioarele sale?

Apoi, adăugă mesagerului: întoarce-te și spune-i lui Iisus să vină. Mesagerul coborî și înclinându-se din nou înaintea lui Hristos:

— Doamne, îi zise el, tu poți să-ți continui drumul. Iisus avansă, și pe când trecea printre cei doi ostași port-stindard, stindardele se înclinară singure și au părut că-l salută pe Iisus.

Văzând aceasta, evreii strigară:

— Priviți, dar, ce fac purtătorii stindardelor! Iată că ei îl slăvesc pe acest om!

Pilat văzuse, ca și ceilalți, cum se înclinau stindardele și nu înțelesese nimic din această mișcare.

Atunci, adresându-se port-drapelelor le zise:

— Pentru ce ați făcut voi, ce-ați făcut?

Ei îi răspunseră lui Pilat:

— Domnule, noi suntem păgâni și paznici ai templului. Cum ar putea Domnia ta sa presupună că noi l-am slăvi pe acest om?

— Totuși... făcu Pilat.

— Nu noi am înclinat stindardele noastre, ci acestea s-au coborât singure, și au salutat pe acest om, fără voia noastră.

— Auziți? Zise Pilat adresându-se evreilor.

— Este o minciună! răspunseră aceștia. Soldații sunt partizani ai acestui prooroc mincinos!

— Eu nu cred, zise Pilat, dar mai bine, alegeți pe cei mai puternici dintre voi și pe cei mai înverșunați împotriva lui Iisus. Ei să ia stindardele din mâinile soldaților mei, și vom vedea dacă le vor ține mai ferm.

Evreii au ales atunci doi oameni de talie herculeană, și îi prezentară lui Pilat.

— Este bine, spuse procuratorul. Port-drapelele să cedeze acestor doi oameni locul și stindardele lor.

Cei doi israeliți robuști preluară stindardele de la soldați, se plasară pe prima treaptă a scării, se sprijiniră de rampă și așteptară încordându-și toate forțele.

Atunci Pilat se adresă mesagerului:

— Recondu-l pe Iisus în locul dinainte, pentru ca să urce scara a doua oară, așa cum a făcut prima dată, și să vedem dacă noii purtători ai stindardelor vor avea mâinile mai tari decât cei dinainte.

Iisus ieși din pretoriu cu mesagerul, dar pe altă ușă, astfel ca să nu treacă prin fața stindardelor când ar coborî scara.

În acest timp, Pilat le zise port-stindardelor:

— Acum, vă jur pe Cezar că, dacă stindardele pe care le țineți se vor înclina când va trece Iisus, am să pun să vă taie capetele! Apoi mesagerul, care reapăruse conducându-l pe Hristos, îi comandă:

— Iisus, să urce scara a doua oară!

— Doamne, Iisuse, zise mesagerul întinzând din nou mantaua sub picioarele lui Hristos, procuratorul Ponțiu Pilat îi ordonă să vii la el.

Iudeii murmurară și acum față de acest omagiu adus acuzatului, dar fiind mai mult preocupați de port-stindarde decât de rest, își întoarseră privirile spre scară.

Iisus înaintă lent și grav și pe măsură ce se apropia, stindardele se înclinau înaintea lui, cu toate eforturile celor care le țineau, și atât de jos, încât acvilele atinseră pământul, iar divinul martir dacă ar fi vrut, ar fi putut pune piciorul peste ele, trecând.

Pilat se ridică, speriat el însuși de această minune. Eforturile celor doi evrei, pentru a împiedica stindardele să se încline, fuseseră vizibile. Hristos, dimpotrivă, nu pronunțase nici un cuvânt, nu făcuse nici un semn!

— Ei, bine! strigară evreii, nu ți-am spus că este un vrăjitor?

Pilat era zdruncinat: el ar fi preferat să creadă mai curând într-o putere diabolică decât într-o putere cerească. Tot ce-i spusese Claudia, îi era acum viu în minte.

Atunci, se apropie de balustradă și se adresă evreilor:

— Voi toți, care sunteți aici, știți că soția mea Claudia Procula este păgână și rudă a augustului împărat. Știți că ea a construit pentru voi multe sinagoge. Ei bine, ea a venit să mă caute azi noapte și mi-a zis: „Să nu faci nimic împotriva lui Iisus, pentru că un vis mi-a relevat că acest om este un drept!” .

Dar, evreii răspunseră:

— Dacă el a trimis un vis soției tale, el l-a trimis prin aceeași putere care a forțat stindardele să se încline înaintea lui... Este un vrăjitor și Tiberiu August dă pedeapsa cu moartea, vrăjitorilor!

Dintr-o dată, se făcu larmă mare printre evrei. Un om care venea alergând pe drumul care ducea la poarta Judiciară, vorbea tare și gesticula viu.

— Pilat! Pilat! strigară evreii.

— Ei bine, zise aceasta, ce mai vreți?

— Cerem ca proba cu stindardul să fie refăcută a treia oară.

— Și cine va fi atât de îndrăzneț să repete încercarea? reluă prefectul roman.

— Eu! se auzi un glas puternic, răsunător.

Și în același timp în mijlocul spațiului lăsat liber între popor și soldați, avansă un om, care părea să aibe între patruzeci și patruzeci și cinci de ani.

Era evident un om de jos, cu toate că trăsăturile figurii sale erau regulate, iar el era într-adevăr frumos. Ochii lui negri scâpărau de mânie, dinții lui albi, asemănători cu aceia ai unui animal carnivor, se întrevedeau printre buzele-i subțiri și pale. Avea părul des și atât de lung, încât îi ștergea umerii atunci când, printr-o mișcare a capului, și-l arunca înapoi.

Restul corpului îi era bine proporționat și păstra, sub tunica sa, protejată de un șorț mare, din piele, ridicat într-o parte, o oarecare alură militară.

Ajuns în fața lui Pilat, el încrucișă brațele și-l privi pe procurator cu un aer sfidător.

— Da, eu! repetă el.

— Și cine ești tu? întrebă procuratorul.

— Eu sunt Isaac Laquedem, fiul lui Natan, din tribul lui Zabulon, răspunse evreul. Eu nu mă tem nici de vrăjitori și nici de farmece. Eu am servit, în timpul împăratului August, în legiunea orientală, recrutat în Siria de Quintilus Varius, eram cu el în țara Bructerilor, când germanii, conduși de Arminius, ne-au atacat, după care ne-au atras într-o ambuscadă și ne-au tăiat în bucăți... Atunci eu purtam acvila, în acea zi fatală, și dacă ea a căzut, a fost pentru că am căzut și eu cu ea, cu pieptul străpuns de o sabie. Iată cicatricea.. Ori dacă nu am înclinat stindardul pe care-l purtam înaintea teribilului șef al germanilor, nu am să-l înclin nici înaintea acestui prooroc mincinos! Dați-mi un stindard și să se repete proba pentru a treia oară!

— Fie! zise Pilat. Soldat, dă-i stindardul tău acestui om.

Soldatul ascultă, și pentru ca Iisus să nu coboare iarăși, evreul, luă stindardul și urcă primele zece trepte ale scării, la baza căreia se oprise Hristos. Stând pe palierul din mijlocul scării, el aștepta ca Iisus continuând să urce, să treacă prin fața lui.

Iisus avea deja un picior pe prima treaptă când survenise discuția. El a așteptat umil, resemnat, aporape pasiv sfârșitul acesteia.

Atunci numai, a ridicat privirea către fostul legionar.

— Vino, vrăjitorule, îi zise acesta, eu te aștept!...

Iisus puse piciorul pe a doua treaptă, apoi pe a treia, pe a patra, și pe măsură ce urca, se vedea cum veteranul lui Varus strângea la piept cu toată forța brațelor lui vânjoase, coada stindardului. Dar cu toate eforturile depuse, apăsată de o mână invizibilă și puternică, acvila se apleca, coborând pe măsură ce el urca. Astfel, când Iisus a atins cea de a zecea treaptă, acvila era la picioarele sale, iar legionarul, atingând aproape cu fruntea, dalele, părea că i se închină în genunchi...

Un moment în tăcerea deplină, Hristos rămase drept, dominând din toată înălțimea taliei sale pe acest trufaș pe care mâna lui Dumnezeu îl îndoise ca pe o trestie.

Dintr-o dată, acesta se ridică plin de ură și amenințător.

— Oh! Vrăjitorule! Prooroc mincinos! Hulitor! Blestemat! Și în toiul huiduielilor, el coborî treptele, aplecat, clătinându-se ca un alt Heliodor, gonit de biciul îngerului! Stindardul, rămăsese la picioarele lui Iisus!...

Tiziano Vecelli — *Încoronarea cu spini*

DE LA PILAT LA IROD

Mulțimea, martoră a aceluia triplu miracol, a fost cuprinsă un moment de o teroare profundă, apoi fu stăpânită de ură, astfel că strigătele se dublară. Pilat îi făcu semn lui Iisus să se apropie.

Iisus ascultă. Atunci Pilat l-a privit timp de câteva secunde cu mare curiozitate. Era pentru prima oară că îl vedea pe acest om despre care auzise vorbindu-se de multe ori, și despre care chiar soția lui îi spusese atâtea, o bună parte din noapte.

Iisus aștepta răbdător să fie interogată.

— Ești tu cu adevărat regele Iudeilor? îl întrebă Pilat.

La această chestiune neașteptată, Iisus a ridicat capul, întrebarea era complet diferită de cele ce i se puseseră până atunci, astfel că se adresă pretorului cu blândețea lui obișnuită:

— Această întrebare vine din însuși gândul lui Pilat, sau din cele auzite de la alții?

— Eu vorbesc după alții, răspunse Pilat. Știi bine că eu nu sunt evreu... Cei din nația ta și prinții preoților te dau în mâinile mele ca să te judece. Răspunde deci la întrebarea mea.

Iisus clătină capul cu tristețe.

— Împărăția mea nu este din această lume, zise el. Dacă ar fi fost așa, discipolii mei s-ar fi luptat pentru a nu cădea în mâinile evreilor, în timp ce, dimpotrivă, eu i-am oprit să se opună.

Pilat reflectă un moment, răspunsul era peremptoriu. El nega orice pretenție de putere trecătoare, era o renunțare la stăpânirea pământească, nu numai în prezent, ci și în viitor.

— Bine, spuse Pilat, eu înțeleg că tu ești șeful unei secte. Acum, arată, ce sectă ai înființat, sau cărei secte îi aparții tu? Nu este cea a fariseilor, pentru că tu i-ai atacat în mod public, și tot mereu ai predicat împotriva lor.

— Pretore, zise Iisus, eu nu sunt de-ai lor, nu pentru că i-am atacat public pe farisei și că predicam zilnic împotriva

lor, ci pentru că fariseii pun morala în actele exterioare ale omului și nu în conștiința sa intimă. Pentru că ei cred că au atins perfecțiunea supremă atașându-se strict nu spiritului ci numai literei legii. Ei s-au scandalizat văzându-mă așezat la masă cu sărăcarii, fiind înconjurat de oameni de proastă condiție. Dar eu le-am răspuns: „Bolnavii au nevoie de leac și nu cei sănătoși. Nu pe cei drepți, ci pe cei păcătoși îi îndemna la căință” . Fariseii urmează legea lui Moise, care îndeamnă la răzbunare și care cere ochi pentru ochi și dinte pentru dinte, în timp ce eu am zis: „Dacă cineva te-a lovit pe un obraz, întoarceți-l și pe celălalt!” . Fariseii țin dușmănia și se răzbună pentru ofensă, în timp ce eu spun ucenicilor mei să-i iubească pe dușmanii lor, să-i binecuvânteze pe cei care-i blestemă și să le răspundă cu bine celor ce le fac rău. Fariseii fac pomană cu sunet de trompete și se arată mereu ca fiind slăbiți de post. Eu, dimpotrivă, nu vreau ca mâna stângă să știe ce face dreapta și dezaprob abstenența practică cu ostentație... Vedeți, așadar, că eu nu sunt fariseu!

— Dar atunci, întrebă Pilat, ești saduceu? Iisus clătină iar capul.

— Saduceii, zise el, cred că sufletul piere odată cu corpul, și aplică doctrina nemuririi și a învierii, nu sufletelor ci semințiilor. Ei neagă puterea cerească și inspirația divină. Ei afirmă că binele ca și răul depinde numai de noi, și nu admit că Dumnezeu se preocupă de faptele noastre, în timp ce eu, spun, dimpotrivă, că sufletul este nemuritor. Eu predic învierea trupurilor, eu mă rog și-l slăvesc pe Dumnezeu ca pe cel care reglează toate acțiunile umane. Eu cred în păcatul original și am venit să-l combat și îl arăt pe Dumnezeu judecând pe vii și pe morți la sfârșitul veacurilor... Vedeți așadar, că eu nu sunt saduceu.

Pilat asculta cu atenție ceea ce spunea Iisus, și pe măsură ce vorbea găsea în cuvintele lui mai multe motive de laudă decât de condamnare.

— Da! zise el, înțeleg, tu ești esenian.
Iisus negă iarăși, mișcându-și capul.

— Esenienii, spuse el, au înlăturat căsătoria pentru că femeia le pare prea nestatornică. Esenienii privesc fatalitatea ca pe singura putere care domină lumea. Esenienii impun un novociat de trei ani și-i supun inițierii pe cei ce vor să fie admiși în comunitatea lor. Eu, dimpotrivă, am propovăduit căsătoria zicând că soțul și soția fac un singur grup. Am făcut o rugăciune care începe cu „Tatăl nostru, carele ești în ceruri!...” Eu, am chemat pe toată lumea la masa mea frățască și trimițându-i pe ucenici să predice doctrina mea pe fața pământului, le-am zis: „Mergeți! învățați popoarele fără a alege între ele. Voi aveți în mână un ocean de adevăr, lăsați-l să se reverse pe pământ...” Vedeți, dar, că eu nu sunt esenian.

— Dar ce ești tu? întrebă Pilat.

— Eu sunt Mesia, răspunse Iisus, trimis pe pământ pentru a răspândi adevărul.

— Adevărul, zise Pilat, râzând, oh! Iisus, încearcă să-mi explici ce este adevărul?

— Adevărul este pentru mine ceea ce lumina este pentru lumea materială.

— Atunci, nu este adevăr pe pământ, spuse Pilat, dacă tu ești obligat să ni-l aduci din cer?

— Ba da! reluă Iisus, numai că cei care mărturisesc adevărul pe pământ sunt judecați de cei care au puterea. Ca dovadă, eu sunt adus înaintea ta de către evrei, și condamnat la moarte, pentru că am spus adevărul.

Pilat se ridică, făcu în galerie două-trei tururi în lung și în lat, privind de fiecare dată pe Iisus cu o uimire ce părea aproape o admirație.

Apoi, vorbindu-și singur, zise:

— Claudia avea dreptate, acest om este un drept!

Atunci, el se apropie de balustradă și se adresă acestei mulțimi care, temându-se să nu se întineze, se ținea în afară, având grijă să nu se atingă nici de scara palatului lui.

— Aduceți-i alte acuzații, spuse el, căci, până acum, eu nu găsesc vreo greșeală în faptele acestui om.

Se iscă dintr-odată o mare hărmălaie și noi acuzații se auziră din toate părțile. Dintre acestea, Irod o alese pe aceea care avea o mai mare tangență cu vrăjitoria:

— El a zis că ar putea dărâma templul și să-l ridice la loc în trei zile!

— Ce templu? întrebă Pilat.

— Acela al lui Solomon, cel care a pus patruzeci și șase de ani să-l construiască... Înțelege bine, Pilate! El a zis că ar putea să-l răstoarne și să-l reclădească în trei zile!

— Ceea ce înțeleg bine, zise Pilat, este că dintr-un motiv, sau altul, vă e sete de sângele acestui om. Nerespectarea sabatului, mai ales când acesta nu are alt scop și rezultat decât binele și nici afirmația, făcută probabil în vreo parabolă, că ar dărâma templul și l-ar reclădi în trei zile, eu nu găsesc că ar merita moartea.

Într-adevăr, evreii nu au înțeles bine, sau au vrut să înțeleagă rău. Vorbele lui Iisus erau acestea: „Distrugeți templul Domnului, și eu îl voi reconstrui în trei zile!” ceea ce însemna: „Omorâți-mă pe mine care sunt adevăratul templu al lui Dumnezeu, pentru că din mine izvorăște adevărul, și după trei zile voi învia!”

Acest al doilea răspuns al lui Pilat i-a întărâtat pe dușmanii lui Iisus, dar în același timp a dat o oarecare îndrăzneală prietenilor lui. Nicodim era în mijlocul acestei gloate, și nu aștepta, așa cum făcuse în marele consiliu, decât un moment prielnic pentru a se ridica în favoarea acuzatului.

El crezu momentul potrivit, și ieși din rânduri.

— Pilat, eu te rog, ca în judecata ta, despre care ne-ai dat acum o probă atât de strălucitoare, să mă lași să spun și eu câteva cuvinte.

— Apropie-te de această galerie și vorbește, îi zise Pilat.

Nicodim înainta până la baza galeriei.

— Eu am mai vorbit pentru acest om, continuă Nicodim, înaintea marelui consiliu, și le-am spus bătrânilor, preoților, leviților și mulțimii: „Ce învinuiri îi aduceți voi lui Iisus? El făcea minuni numeroase și răsunătoare, așa cum nimeni nu a făcut până acum. Eliberați-l și nu-l pedepsiți! Dacă aceste

minuni vin de la Dumnezeu, ele vor fi durabile și veșnice. Dacă vin de la diavol, ele vor fi trecătoare și se vor strica de la sine. El ar fi în acest caz asemenea vrăjitorilor Egiptului, pe care faraonul i-a ridicat împotriva lui Moise. În fața minunilor acestuia din urmă, care veneau de la Dumnezeu, acelea ale preoților faraonului au dat greș, iar ei au pierit”. Ei bine, Pilat, ia acest exemplu scos din propria noastră istorie și eliberează-l pe Iisus, lăsând ca timpul să decidă dacă el este impostor sau Mesia, profet mincinos sau fiul lui Dumnezeu.

Atunci, evreii, furioși și mâniați pe Nicodim, strigară:

— Nu-I asculta pe acest om, Pilate! Nu-l asculta! El este ucenicul lui!

— Sunt eu ucenicul lui? strigă Nicodim.

— Da, da, da! urlară evreii, tu ești ucenicul lui, pentru că tu vorbești în sprijinul lui!

— Dar, obiectă Nicodim, pretorul lui Cezar, care vorbește în favoarea lui, ca și mine, este și el ucenicul lui? Nu, Cezar l-a înălțat în această demnitate, pentru ca de acolo el să domine sărmanele noastre pasiuni și să dea dreptate atât celor mari cât și celor mici, celor slabi ca și celor puternici.

— Atunci, pentru că tu iei partea crimelor sale, răspunse poporul, tu vei lua deci și o parte din pedeapsa lui?

— Eu iau partea pe care Domnul meu Iisus, va vroi să mi-o dea în pătimirile sale, ca și în triumful său, zise Nicodim. În așteptare, eu o repet: Dreptate, Pilat! Dreptate!

Pilat făcu un semn cu mâna pentru a cere liniște și apoi, arătându-l pe Nicodim, spuse:

— Pe lângă acest om, care merită crezământ, pentru că este membru al consiliului vostru, mai sunt persoane dispuse să aducă mărturie în favoarea acuzatului?

Atunci se apropie un om și zise:

— Pot să vorbesc și eu?

— Vorbește! răspunse Pilat.

— Ei bine, iată ce mi s-a întâmplat. De treizeci de ani zăceam în pat, pradă suferințelor nespuse, și în fiecare moment în pericol de moarte. Iisus a venit la Ierusalim.

Atunci am auzit povestindu-se că orbi, muți, posedați de diavol, fuseseră însănătoșiți de el. Câțiva tineri m-au luat și m-au dus înaintea lui Iisus, cu pat cu tot. El văzându-mă, fu cuprins de milă, și zise: „Ridică-te, ia-ți patul tău și umblă!” Îndată eu am fost pe deplin vindecat, mi-am luat patul și am plecat.

— Da, da, strigară evreii, dar întreabă-l în ce zi a fost însănătoșit.

— În ce zi a avut loc această vindecare? întrebă Pilat.

— Eu trebuie să spun că a avut loc în ziua de sabat, răspunse martorul.

Atunci pretorul, întorcându-se către Iisus, îl întrebă:

— Tu vindeci deci în ziua de sabat ca în zilele obișnuite?

— Pilat, răspunse Iisus cu surâsul lui trist, oare un păstor, care văzând una din oile lui căzute în apă și dusă spre adânc, nu s-ar arunca în apă, chiar în ziua sabatului, pentru a o scăpa pe sârmana oaie care se îneacă?

Pilat își trecu mâna peste fruntea udă de sudoare.

— Acest om are întotdeauna dreptate! zise el.

Apoi, adresându-se din nou poporului, întrebă:

— Mai aduce cineva mărturie în favoarea acuzatului?

— Da, eu! zise un om ieșind la rândul lui din mulțime. Eu eram orb din naștere. Auzeam vorbindu-se în jurul meu, dar nu vedeam pe nimeni. Odată, Iisus trecea prin Ierihon și oameni miloși m-au condus în drumul lui. Am strigat atunci cu voce puternică: „Fiu al lui David, ai milă de mine!” El a prins milă de mine. Punându-și mâna pe ochii mei, cu, care niciodată nu am văzut, mi-am căpătat vederea!

Atunci se mai apropie o femeie, care spuse la rândul ei:

— De doisprezece ani, eu pierdeam sânge și așteptam să mor. Am cerut să fiu adusă în drumul pe care trebuia să treacă Iisus și lipsindu-mi glasul chiar pentru a-l ruga, m-am mulțumit să ating marginea vestmântului său: imediat, m-am vindecat.

Ea abia tăcuse, când un alt om înaintă.

— Toți din Ierusalim, m-au cunoscut ca șchiop și schimonosit, zise el. Eu mergeam, sau mai curând mă târam

cu ajutorul a două cârje. Iisus a întins mâna către mine, a spus o vorbă, și eu am fost vindecat.

Un lepros avansă și zise:

— Eu am fost deasemeni vindecat cu un cuvânt.

Un posedat de demon înaintă spunând:

— Și eu, printr-o singură vorbă, am fost scăpat de diavol.

— Tu vezi bine că acest om are putere asupra demonilor! strigă evreii.

Pilat se întoarse spre Iisus ca pentru a-l întreba: „Ce ai de zis?”

— Da! spuse Iisus, eu am putere asupra demonilor, dar pentru a-i face să se întoarcă în iad, și această putere probează cu tărie că eu vin din partea lui Dumnezeu.

— Pentru a treia oară, strigă Pilat adresându-se poporului, eu vă repet că acest om este nevinovat!

— Și noi, strigară evreii, noi ți-o repetăm la rândul nostru, pretore roman, că acest om ridică poporul prin învățăturile sale, din Galileea, de unde a început, până la Ierusalim, unde va sfârși!

— Cum, din Galileea până aici? întrebă cu vioiciune Pilat văzând în acest răspuns care i se dăduse, un mijloc de a îndepărta de la el, responsabilitatea judecării. Acest om este din Galileea?

— Da, da, urlă mulțimea, el este Galileean, și Scripturile zic că nici un prooroc nu poate ieși din Galileea... Moarte profetului mincinos! Moarte Galileeanului!

Atunci Pilat, întorcându-se către Iisus, îl întrebă:

— Ești tu, cu adevărat, din Galileea, așa cum spun acești oameni?

— Eu sunt născut în Betleem, zise Iisus; dar părinții mei din această lume sunt din Nazaretul Galileei.

— În acest caz, zise Pilat, sesizând cu grabă această nouă cale ce se deschidea în fața lui, nu de mine, care sunt procuratorul lui Cezar în Ierusalim, ci de Irod, tetrarhul Galileei, va trebui să fii judecat.

Și adresându-se poporului, zise:

— Pentru că acest om este din Galileea, el va fi supus judecații lui Irod, și deci nu trebuia adus la mine. În consecință, eu îl trimit la Irod, care tocmai se găsește la Ierusalim, din cauza sărbătorilor.

Apoi, către gărzii:

— Duceți-l pe acest om la Irod, și spuneți tetrarhului că eu, procuratorul roman, i-l trimit, crezând că nu am dreptul să judec pe unul din supușii lui.

Gărzile îl înconjură pe Iisus, care coborî scara pretoriului cu umilința și resemnarea lui obișnuite.

În acel moment, Pilat auzind alunecând pe vergeaua lor, inele unei perdele, se întoarse.

Soția lui era pe pragul ușii care ducea din pretoriu în apartamentele interioare.

— Ei bine, Claudia, o întrebă el, vesel încă de subterfugiul care-l găsisese, ești mulțumită?

— Este mai bine, decât să-l fi condamnat, răspunse Claudia, dar este mai puțin decât să-l fi iertat!

Acum, îl duceau pe Iisus spre palatului lui Irod.

Urmând linia dreaptă, drumul ar fi putut dura cel mult zece minute. Nu era vorba decât de a traversa Piața Mare, de a o apuca pe una din străzile ce porneau de acolo, lăsând la dreapta închisoarea și palatul de Justiție, iar la stânga, casa cunoscută într-o parabolă a lui Hristos sub numele de casa bogatului nemilostiv, și să intre în palat prin poarta cu gratii care se deschidea numai cu o sută de pași mai jos, în fața muntelui Acra. Dar supliciul ar fi fost prea scurt, tortura sfârșită prea devreme! Iisus a fost târât prin al doilea oraș. L-au dus prin fața monumentului lui Alexandru Ianeul, rege și pontif al evreilor. L-au îmbrâncit din al doilea oraș în cel de al treilea, pe care l-a parcurs de la muntele Bezeta până la înălțimea turnului Femeilor. Apoi cortegiul a revenit, după acest lung ocol, a traversat din nou al doilea oraș, prin apropierea mausoleului pontifului rege Ioan Hircan, a ajuns în orașul de jos și a intrat, în sfârșit, în palat, prin poarta zăbreliată ce dădea, așa cum am mai spus, spre muntele Acra.

Palatul Irozilor era și el un monument gigantic, așa cum se ridica în antichitate. Acoperit tot cu marmură de diferite

culori, de către același Irod Ascalonitul, care-și otrăvise soția, Mariam, își omorâse pe cei doi fii și ordonase masacrul pruncilor nevinovați. Palatul era privit ca inexpugnabil, atât din cauza zidului de treizeci de coți care-l înconjura, cât și pentru vecinătatea celor trei turnuri Hippicos, Mariamna și Phasael, care treceau drept cele mai înalte din univers. Cât despre apartamente, ele erau atât de vaste, încât numai sala destinată festinelor puteau, să conțină o sută din acele paturi pe care romanii se întindeau pentru a-și lua masa. Irod Antipa, tetrarhul Galileei, nu-l cunoștea pe Iisus și avea o mare dorință să-l vadă. De aceea, îndată ce a știut că va fi adus înaintea lui din ordinul lui Ponțiu Pilat, a coborât în sala de audiențe și s-a pregătit să-l primească.

Iisus sosise deja. Privirea lui fixă, și severă, poate pentru prima dată, se opri asupra tetrarhului. Iisus nu putea să uite că are înaintea lui pe ucigașul lui Ioan-Botezătorul. Expresia din privirea lui îi dădea lui Iisus o măreție, care-l făcu pe Irod să rămână un moment mut de surpriză.

— Ah! ah! zise el în sfârșit cu un accent de ironie, tu ești așadar, marele prooroc?... Tu nu îmi ești necunoscut, iar zvonul despre minunile tale a ajuns până la mine. Pe viața lui Cezar! eu eram certat cu Pilat, dar, trimițându-te la mine, iată o condescendență care mă împacă cu el!

— Uite, până în prezent, m-am îndoit, dar, probabil, Dumnezeu vrea ca eu să fiu convins, și el te-a îndreptat la mine pentru ca tu să faci în fața ochilor mei una din acele minuni care nu lasă nici o îndoială în mintea celor mai încrezători... Pune-te pe treabă, Iisuse, vreau să te văd. Haide, aștept.

Dar Hristos nu catadixi să-i răspundă. Privirea lui care rămânea fixă asupra lui Irod, își schimbase numai expresia: din severă, și am zice, aproape amenințătoare cum fusese mai înainte, ea redevenise maiestuoasă și liniștită.

Irod simți că pentru a susține această privire, fără a se tulbura, avea nevoie de sprijinul propriilor sale cuvinte. El reluă deci.

— Ei bine, văd că nu faci nimic! Ce-aștepți dar, Mesia?... Ah! fără îndoială, tu cauți în mintea ta, să găsești un miracol

ce ar putea să mă convingă cât mai bine... Atunci, am să te ajut, căci vreau să te admir pe deplin. Tu, care zici că ești mai vechi decât Moise, că ești înaintea lui Avraam, tu care zici că ești contemporan cu lumea! Ei, bine privește: de aici se vede vârful muntelui Moriah, pe care este clădit templul. Spune-i vârfului aurit al acestui templu: „Salută-mă, căci eu sunt fiul lui Dumnezeu!” . Dacă vârful se înclină și te salută, eu, nu numai că te iert, dar te voi și proslăvi.

Iisus păstra tăcerea.

— Ah! continuă Irod, îți cer prea mult! Trebuie să mă întorc la minunile pe care obișnuiești să le faci. Tu ai înviat-o pe fiica lui Iair, tu l-ai înviat pe Lazăr. Ei bine, să ne înturnăm de la partea de răsărit la cea de miazăzi a templului, către mormântul regilor. În acest mormânt dorm rămășițele marelui rege David. Pentru el ar fi probabil o mare bucurie să revadă, după mii de ani, un bărbat din neamul lui încoronat ca și el. Ei bine, pronunță aceste cuvinte simple: Davide, strămoș al meu, ieși din mormânt, și înfățișează-te nouă!”. Tu îți dai seama că eu sunt rezonabil cu dorința mea: nu pretind decât ceea ce Saul îi ceruse vrăjitoarei din Endor cu privire la Samuel... ei bine, ce faci?! Șovăi? Refuzi?

Într-adevăr, Iisus nu răspundea nimic, nu făcea nici o mișcare.

— Deci, reluă Irod, tu păstrezi tăcerea... Să trecem atunci la altceva. — Pentru că tu nu poți să poruncești nici templului și nici morților, comandă atunci apelor fluviilor și mărilor. Apele nu-ți sunt oare supuse? Nu se zice că ai călcat pe fața lacului Ghenezaret fără să te scufunzi? Uite, de aici se pot vedea havuzurile din grădina mea, în care lebedele merg pe deasupra, fără să se afunde. Hai, coboară, mergi pe apa unuia din ele, după alegerea ta. Mergi fără să te scufunzi, și eu îți voi pune pe cap coroana mea de tetrarh al Galileei, în locul acestei coroane de spini care îți însângerează fruntea!

Această a treia propunere n-a avut puterea să-l scoată pe Iisus din tăcerea lui.

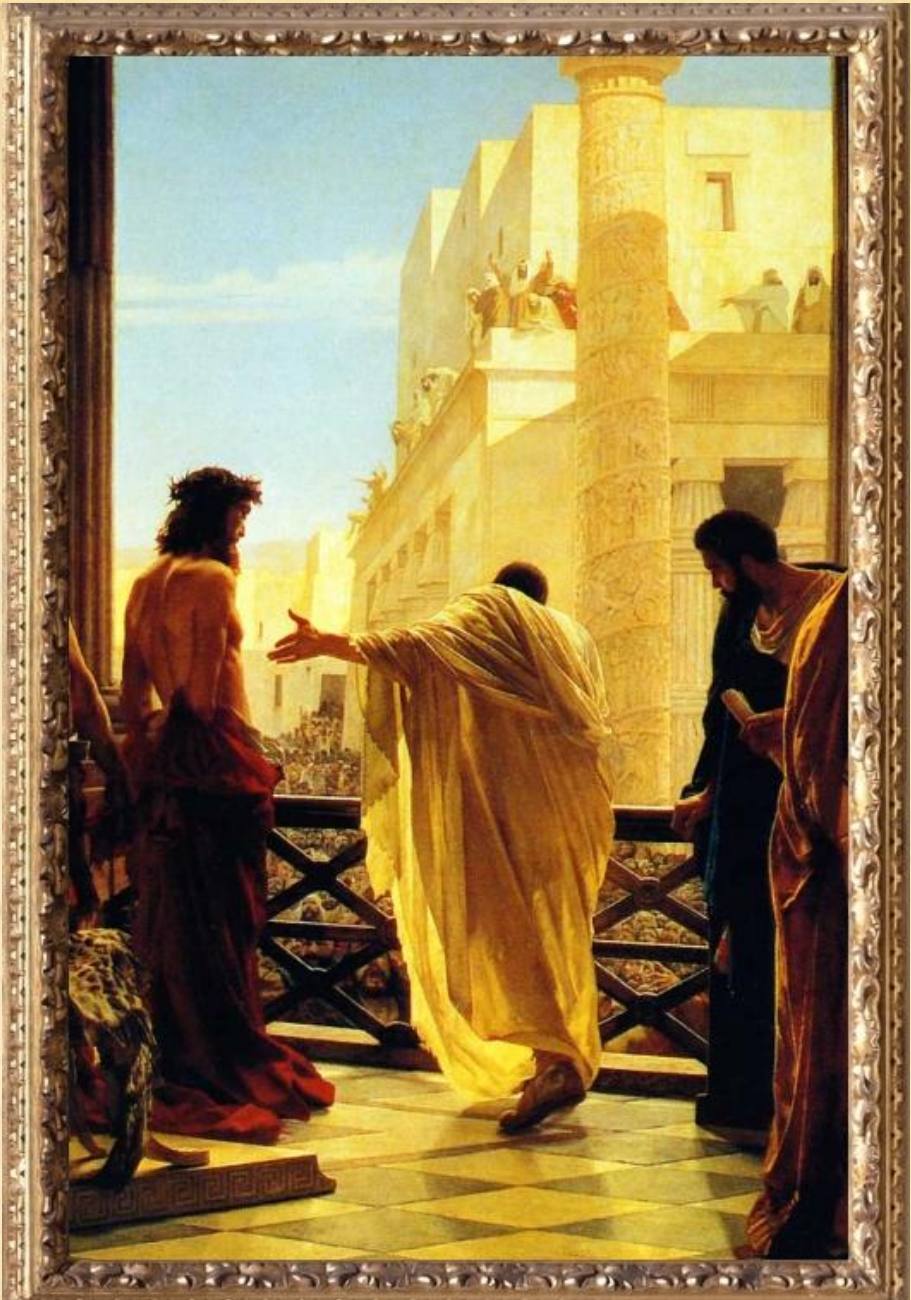
— Tu vezi, strigă Caiafa, care împreună cu cei de vază din consiliu, îl urmase pe Iisus de la Pilat la Irod, tu vezi, tetrarhule! Crezi tu, acum, în minunile unui om, care refuză

să facă o minune care, nu numai că i-ar salva viața, dar, mai mult, l-ar face să devină rege?

— Ce nevoie ar avea să devină rege, răspunse Irod, când el este deja? — într-adevăr, nu ești tu regele evreilor? Răspunde Iisuse! N-ai intrat tu în Ierusalim ca un cuceritor, cu onorurile triumfului, cu ramurile de palmier ale victoriei?... Dați-i lui Iisus din Nazaret roba albă a triumfătorului! Puneți-i roba albă, și duceți-l din nou la Pilat. El are deja sceptrul, el are deja coroana, va avea și roba albă! Nu-i mai lipsește decât mantia de purpură... Pilat are să i-o dea!

Și făcu un semn ca acuzatul să fie luat.

Gărzile, care nu așteptau decât acest semn, se aruncară asupra lui Iisus și îl târâră.

Antonio Ciseri — *Ecce Homo* (detaliu)

ECCE HOMO!

— SPUSE PILAT —

Pilat se credea scăpat de această teribilă responsabilitate, de a condamna un nevinovat, sau să ierte pe un om a cărui punere în libertate ar fi putut face să se iște o răzmerița în oraș, când strigătele, vociferările, și mai ales vuietul puternic al acestei mulțimi, care bubuie ca oceanul, au zguduit din nou zidurile pretoriului și puternicele temelii ale citadelei Antonia.

Procuratorul era încă alături de soția sa, în apartamentele interioare, unde abia își terminaseră micul dejun, când auzind aceste zgomote, săriră amândoi în picioare și alergară la fereastra care dădea spre piață. Atunci, ei văzură mulțimea, care cu un aer triumfător îl aducea pe Iisus, strigând:

— La Pilat!... La Pilat!...

Claudia păli.

— Gândește-te bine la ceea ce faci, îi spuse soțului ei, și amintește-ți ce ți-am spus.

— Tu ai promisiunea mea, răspunse Pilat. Cât timp acest om nu va fi acuzat că ar fi adus vreun prejudiciu puterii împăratului Tiberiu, viața acestui om nu va fi în pericol.

— Dă-mi un gaj, zise Claudia.

— Ia inelul meu, răspunse Pilat.

— Du-te deci și amintește-ți că Iisus este un drept! Pilat se întoarse în pretoriu și găsi pe un trimis al lui Irod care îi zise:

— Tetrarhul Irod, stăpânul meu, este mulțumit de cinstea pe care i-ai arătat-o, trimițându-i-l pe Galileean. El îți declară că îl privește ca pe un nebun, și nu ca pe un criminal. În consecință el ți-l retrimite, la rândul lui, pentru ca tu să-i hotărăști soarta, după plăcerea ta, sau după conștiința ta... El m-a însărcinat, pe deasupra, să-ți spun că

îți adresează complimente, și să te anunț că, dacă vreun nor s-ar fi strecurat între el și tine, acesta s-a risipit.

În urma acestui mesaj al lui Irod, intră Iisus, împins cu brutalitate de soldați. Urcând scările, picioarele îi erau împiedicate de roba sa prea lungă, astfel că a căzut. Capul i se izbise de muchia unei trepte și sângele îi șiroia pe față.

Pilat n-a putut să nu murmure:

— Într-adevăr, acest om nu este în mâna preoților, ci a călăilor, și iată că ei se grăbesc să-și înceapă acțiunea!

Apoi, înaintând până la marginea terasei, din înălțimea căreia el se adresase deja de mai multe ori poporului, zise:

— Ce mai vreți acum, aducându-mi iarăși pe acest om? Voi mi l-ați dat ca prooroc mincinos, ca hulind religia, ca agiatare al poporului. Eu l-am interogat înaintea voastră și n-am găsit nimic rău, nici doctrinei sale și nici acțiunilor lui. L-am trimis atunci la Irod, care nu a găsit nici el ceva contra lui. Dacă, pentru a vă satisface, trebuie neapărat să i se dea vreo pedeapsă, am să pun să fie biciuit, și apoi să fie eliberat.

Dar această pedeapsă, oricât ar fi fost de dureroasă, nu era suficientă pentru mulțime, ea văzuse curgând sânge și ea nu vrea biciuire — ea vrea moarte!

— Nu! Nu!... La moarte! Moarte!... Răstigniți-l pe Iisus! Răstigniți-l!... Pe cruce! La Golgota!

Dar Pilat, fără a se neliniști de aceste strigăte, se așeză la o masă, și, pe un papirus, cu o trestie de Egipt, scrise în limba latină, următoarea sentință:

„*Jesum Nazarenum, virum seditiosum et mosaicae legis contemptorem, per pontifices et principes suae gentis accusatum, expoliare, ligate et virgis cedit.*

I, lictor expedi virgas.”¹

Apoi, el dădu ordinul lictorului, care ieși repede din pretoriu, arătând hotărârea și chemându-i pe executori.

---

¹ Dezbrăcați-l, legați-l și Ioviți-l cu vergi pe Iisus Nazarineanul, răzvrătit și disprețuitor al legii mozaice, acuzat de către preoții și părinții neamului său. Mergi, lictore, trimite vergile.

Pedeapsa cu biciuirea, după textul legii, era fixată la patruzeci de lovituri, fără una; un fel de iertare derizorie, îl scutea pe condamnat de ultima lovitură.

Din cele treizeci și nouă de lovituri, treisprezece trebuiau să fie date pe umărul drept, treisprezece pe cel stâng, și treisprezece mai jos de umeri.

Coloana de care se lega condamnatul era izolată, înaltă de zece picioare, cu inele care permiteau să-i fie fixate brațele la înălțimea de șapte picioare, astfel că pielea corpului se găsea întinsă, și în consecință, nu se pierdea nimic din forța loviturilor. Această coloană era denumită coloana ocărilor sau coloana rușinii, pentru că, în timpul execuției, poporul îl insulta și-l ocăra pe condamnat.

Soldații îl aduseră pe Iisus, dar, în loc să liniștească mulțimea, această judecată părea că o irită și mai mult. Într-adevăr, nu aceasta ceruseră preoții, și nu aceasta doreau fariseii. De aceea unii prin vorbele lor și ceilalți cu banii lor, ațâțau mânia poporului, ori de câte ori aceasta părea că slăbește.

Înainte ca Iisus să fi traversat mulțimea și să fi ajuns la coloană, executorii erau deja la postul lor. Erau șase bărbați mărunți și bruneți, foști răufăcători, deveniți călăi. Tenta lor arămie și brațele slabe, dar nervoase, arătau că erau născuți la granița cu Egiptul. Când Iisus ajunsese la numai câțiva pași de coloană, ei se aruncară asupra lui, îl smulseră din mâinile soldaților, îi sfâșiară mânecile robei și tunicii pentru a-i dezgoli spatele, și întorcându-l cu fața spre marmura coloanei, îi legară mâinile de cele de mai sus inelele, astfel că el se sprijinea pe pământ numai cu vârful picioarelor.

Flagelarea începu cu nuiele de alun unite în mănunchi, cei patru bătauși, care-și așteptau rândul de a lovi, numărând lent loviturile.

Dar cea mai mare parte a poporului continua să strige.
— Răstigniți-l! Răstigniți-l!

Larma era atât de mare, încât pentru a se face auzit, Pilat a fost obligat să cheme un gornist.

Când trâmbița răsună, se făcu liniște.

S-au putut auzi atunci trei lucruri dureroase: zgomotul loviturilor ce cădeau pe corpul condamnatului, gemete pline de rugăciuni și de binecuvântări, care ieșeau de pe buzele lui Iisus, și triste behăituri ale mieilor de Paști, care erau spălați în fântâna Turmelor, și care trebuiau să fie sacrificați peste zi.

Aceste behăituri aveau ceva straniu și mișcător: erau singurele voci care se amestecau cu gemetele celui care va muri pentru oameni. Toate celelalte nu erau decât răcnete, strigăte, blesteme.

După ce au fost date primele treisprezece lovituri, alți doi călăi au preluat acțiunea, cu nuiiele noi. De data aceasta ele erau dintr-un lemn plin de noduri și de ghimpi, astfel că, de la primele lovituri care au fost date pe pielea brăzdată de pete vinete și roșii, sângele începu să țâșnească.

Poporul, totuși continua să urle la picioarele pretoriului, și din timp în timp, se auzea trompeta care comanda liniștea. În intervalul de liniște ce urma sunetului trompetei, se auzea acel triplu zgomot, atât de dureros, al loviturilor, al suspinelor lui Iisus și al behăitului tânguitor al mieilor...

Dar, deși Pilat vroia să vorbească, larma îi acoperea vocea și nu se mai auzeau decât miile de strigăte de moarte, repetate cu înverșunare:

— Răstigniți-l! Răstigniți-l!

După cea de a douăzeci și șasea lovitură, călăii se schimbaseră. Aceștia din urmă nu mai aveau nici nuiiele de alun, nici vergi cu ghimpi. Ei aveau bice din curele prevăzute cu ghinturi de metal ascuțite, care rupeau carnea la fiecare lovitură.

Trompeta sună puternic pentru a treia oară și se făcu liniște. Acum, vocea lui Iisus era aproape stinsă, abia auzindu-se cuvintele:

— Tatăl meu, iartă-le lor, că nu știu ce fac!...

După a treizeci și noua lovitură, Iisus fu dezlegat. Corpul lui nu mai era decât o rană. Orice forță îl părăsise, astfel că atunci când nu mai fu susținut de brațele călăilor, se prăbuși în genunchi la baza coloanei.

Atuncea, acela care ar fi trebuit să-i dea cea de a patruzecea lovitură, dar care nu o dăduse, se apropie și văzându-l cu capul răsturnt înspre spate, zise:

— Pe altul, l-aș fi păgubit de ultima lovitură, dar ție, Hristoase, ție, Mesia, ție, fiul lui Dumnezeu, îți trebuie măsura deplină.

Și îl lovi cu biciul peste față.

Iisus căzu pe spate, aproape leșinat.

În acest timp, câteva femei pierdute ieșiră din mulțime și unele după altele veniră să-l insulte și să-l scuipe în față, schimbând cuvinte obscene cu gealații, care își ștergeau fața și brațele de picăturile de sânge care în timpul torturii țâșniseră din corpul divin, până la ei...

Într-un colț al pieței era un grup căruia, din fericire, nimeni nu-i dădea atenție, unii fiind ocupați să privească flagelarea, iar alții să scoată strigăte de „la moarte!” . Acest grup era acela al sfințelor femei.

Acolo era Maria. La primele lovituri, ea căzuse în genunchi, apoi cu fața la pământ. În cele din urmă, leșinase. În momentul când Iisus fusese dus la coloană, el îi aruncase o privire plină de tandrețe, dar, din nenorocire, așa cum era legat, Mântuitorul nu a putut să-și întoarcă ochii spre mama sa și să o susțină cu privirea.

Magdalena, nu se neliniștea că ar putea fi recunoscută ca sora lui Lazăr, sau ca o femeie din suita lui Hristos. Ea scotea țipete de durere la fiecare lovitură dată lui Iisus, se răsucea în țărână, și își smulgea cu amândouă mâinile părul ei frumos, auriu.

Marta și Maria Cleofas plângeau în genunchi.

Ioan încerea să o susțină pe Fecioara Maria, atât de palidă, încât s-ar fi putut crede că era moartă.

Fără îndoială, în mijlocul acestor strigăte, acestor imprecății, prin aerul încărcat de plânsete și de gemete, trecu nevăzut un înger și murmură la urechea lui Iisus câteva cuvinte divine, căci el se ridică, având capul înclinat, cu mâinile sprijinite pe pământ, apoi se ridică în genunchi cu greutate. Pe urmă, ajutat de soldați, ajunse în sfârșit, iar în picioare.

Părea, cel puțin, că Maria revenea la viață pe măsură ce fiul ei își revenea: ea făcea fiecare din mișcărilor pe care le făcea Iisus, și când el fu în picioare, ajunse și ea la fel.

Atunci Iisus, cu ambele mâini însângerate, își șterse ochii plini de sânge, și în celălalt capăt al pieței, o putu vedea pe mama lui care își întindea brațele către el...

Pilat dăduse ordinul ca, după biciuire, Iisus să fie acoperit cu o mantie roșie și să fie adus în fața lui.

Spera el să potolească astfel poporul aruncând în batjocură, pe umerii lui Hristos purpura regală, sau mai curând vrea să ascundă propriilor lui ochi, sângele victimei sale?

Iisus fu dus mai întâi în curtea pretoriului. Acolo, îl introduseră în corpul de gardă și fu îmbrăcat cu o veche mantie de lictor, apoi, printr-o scară interioră, îl făcură să urce pe puntea ce unea palatul lui Pilat cu citadela Antonia.

Pilat îl precedase acolo pe Iisus și el puse să se sune trâmbița pentru a se face liniște și pentru a se îndrepta toate privirile către el.

Atunci, susținut de doi soldați, apăru Iisus palid, desfigurat, clătinându-se, cu trestia în mână, coroana de spini pe cap și mantia roșie pe umeri.

— Ecce Homo! spuse Pilat.

Din cauza schimbării costumului său, mulți nu-l recunoscuseră pe Iisus, dar când poporul își dădu seama cine era omul ce i se arăta și înțelegând intenția lui Pilat, izbucnit într-un strigăt unanim cerându-i moartea:

— Răstigniți-l! Răstigniți-l!

Atunci marele preot făcu semn că vrea să vorbească.

La un nou sunet al fanfarei, se restabili liniștea.

În acest interval de liniște, se auzi vocea lui Caiafa, care zicea:

— Ia aminte, Pilat! Dacă tu eliberezi pe acest om, tu nu ești prietenul Cezarului, căci el s-a numit și s-a declarat rege, și oricine se numește și se declară rege, se răscoală împotriva lui Cezar!

Pilat sesiză lovitura. Acuzat de revoltă contra lui Cezar, Iisus nu mai era proorocul mincinos, nu mai era cel care-l

insulta pe Dumnezeu, și nici măcar un vrăjitor: era un rebel. Pentru el nu mai era îndeajuns biciuirea; trebuia pedeapsa capitală.

Un denunț la Tiberiu, și bănuitorul împărat ar fi putut să includă în aceeași prescripție pe rebelul nepedepsit și pe judecătorul prea indulgent.

Procuratorul se hotărî totuși să mai încerce un ultim mijloc.

El dădu cu voce joasă un ordin centurionului care era lângă el. Centurionul coborî cu patru soldați și se duse drept la închisoarea, situată la numai câțiva pași de palat. Acolo el căută un asasin ticălos condamnat la moarte și care își aștepta ceasul execuției.

Acest criminal se numea Bar Abbas, adică fiul lui Abbas.

Când auzi pași pe coridorul ce ducea la celula lui, și auzi scrâșnind zăvoarele ușii acesteia, a crezut că veneau să-l ia pentru a-l răstigni. Făcându-și o armă din lanțurile sale, el se pregăti să se apere.

La lumina torțelor, centurionul și cei patru soldați îl zăriră pe condamnat, retras în ungherul cel mai depărtat al temniței sale, ghemuit și cu ochii în flăcări, cu dinții scrâșnind, cu mâinile deasupra capului și gata să lovească cu lanțul pe primul care s-ar fi apropiat.

Dar aceste manifestări ostile nu-i speriară pe centurion și pe cei patru oameni ai săi. Ei se apropiară de prizonier ascunzându-se în dosul scuturilor lor, care amortizară loviturile lanțului. Înainte ca Bar Abbas să poată să mai dea o lovitură, ei l-au prins chiar de lanț și l-au dus, doi trăgându-l, iar ceilalți doi împingându-l de la spate.

Ieșind din închisoare, Bar Abbas salută cu înjurături oribile această zi, despre care el credea că este ultima pentru el.

Se gândea că toată gloata care aștepta era venită pentru el și strigătele: „Răstigniți-l! Răstigniți-l!” credea că sunt contra lui.

Crucea grea, adusă de doi oameni, își închipuia că este pentru el.

Atunci, el se aruncă la pământ, rostogolindu-se și urlând.

Soldații chemară o întărire de alți patru oameni. Mizerabilul fu luat de mâini și de picioare și îl urcară astfel pe Xistus.

— Iată omul pe care l-a cerut, înălțimea Ta, zise centurionul lui Pilat.

— E bine, răspunse pretorul. Să fie pus lângă Iisus. Soldații îl depuseră pe Bar Abbas în apropierea lui Hristos. Un moment, poporul putu vedea, cot la cot, pe omul diavolului și pe omul lui Dumnezeu. Unul cu ochii în flăcări, cu gura strâmbată, cu brațele crispate, strigând și blestemând, altul blând, umil, resemnat, rugându-se și binecuvântând.

Prinvidu-i pe amândoi, Pilat nu se îndoie că Iisus va fi salvat, și, ordonând să se sune trompeta ca să domolească zgomotul, care se dublase odată cu apariția lui Bar Abbas, zice:

— Evrei, este obiceiul ca în ziua de Paște, eu să vă iert un condamnat la moarte... Alegeți între acest criminal, al cărui nume, acum o lună, vă înspăimânta, și acest prooroc pe care acum opt zile, voi îl numeați unșul lui Dumnezeu.

Bar Abbas, la prima privire pe care o aruncase asupra lui Iisus pălise, într-atâta i se părea imposibil ca el să fie preferat acestui om.

Din mulțime, seridică un tumult imens.

— Spuneți, continuă Pilat, care din acești doi oameni vi se pare cel mai demn de milă, și care din cei doi trebuie să fie iertat?

Atunci, fără ca un singur glas să se audă în sprijinul lui Iisus:

— Bar Abbas! răspunse gloata, Bar Abbas!

Ucigașul, își zăngăni bucuroș lanțurile.

— Tu îi auzi, Pilate! Tu îi auzi!... Liberează-mă! zise el.

— Pe cruce, Iisus! Pe cruce! reluă mulțimea.

— Vai! Turmă de tigri! strigă Pilat. Dar vă spun, și vă repet că l-am interogat și că l-am găsit nevinovat!

— El a conspirat împotriva lui Cezar! A conspirat contra lui Cezar!... Să fie eliberat Bar Abbas, și să fie omorât Iisus!... Pe cruce, Iisus! La Golgota, Iisus!... Răstigniți-! Răstigniți-!...

— Asta vreți voi? zise Pilat. Dar cel puțin, așteptați... Și cu voce joasă dădu un ordin unuia din sclavii săi.

— Să moară! Să moară! continua să vocifereze mulțimea.

— Va muri, spuse Pilat, dar vă previn: Sângele lui va cădea asupra voastră.

— Fie ca sângele lui să cadă asupra noastră, asupra copiilor noștri și asupra copiilor copiilor noștri, dar el să moară!...

În acel moment, sclavul se întoarce, ducând într-o mână, un lighian de bronz, și în cealaltă o carafă plină cu apă.

— Să moară, zise Pilat, pentru că voi vreți să moară, dar eu nu mă alătur cererii voastre, și cel puțin mâinile mele vor rămâne curate de sângele acestui drept!

Și solemn, în fața poporului adunat, în mijlocul râsetelor, huiduielilor, imprecățiilor mulțimii, Pilat își spală mâinile.

Dar, pe fundul lighianului de bronz, el își găsi inelul.

— Ce este cu acest inel? întrebă el.

— Eu nu știu, spuse sclavul. Soția înălțimii Tale, ilustra Claudia l-a scos din al său deget și l-a aruncat în lighian zicând: „Este gajul lui Pilat pe care i-l înapoiez, nedorind ca el să își calce cuvântul!” . Și înlăcrimată și-a tras vălul peste față și a intrat în apartamentele sale.

Pilat scoase un suspin profund, și murmură:

— Ea are dreptate, acest om este nevinovat!..

După cinci minute, arcașii scoteau lanțurile lui Bar Abbas, care simțindu-se liber se repezi în afara pretoriului și sări în mijlocul mulțimii, speriat de bucuria ei de nedescris, în timp ce Pilat scria această sentință:

„Duceți la locul obișnuit de execuție pe Iisus din Nazaret, tulburător al liniștei publice, disprețuitor al lui Cezar. Mesia mincinos, așa cum s-a probat prin mărturia celor mai mulți oameni ai nației sale, și spre batjocura majestății sale regale, să fie crucificat între doi tâlhari.

Mergi, lictore, și trimite crucea.”²

---

² Iată textul latin al sentinței, așa cum îl conserva tradiția la Ierusalim: „Jesum Nazarenum, subversorem gentis contemptorem Caesari falsum Messiam, ut majorum suae gentis testimonie proba turn est, durite ad communis supplicii locum, et cum in ludibrus regiae majestatis, in medio duorum latronum cruci affigite. I, lictor, expedi cruces.”

Peter Paul Rubens — *Calvarul* (detaliu)

IISUS PE VIA DOLOROSA

Sentiința scrisă și semnată, Pilat intră în palat.

Pretorul avea muștrări de conștiință, avea inima „grea” și simțea nevoia să fie singur.

Claudia nu cerea să-l vadă. Ea înțelegea că prezența ei ar fi un reproș pentru soțul său. Se retrăsese în apartamentul ei și făcuse să fie închise obloanele ferestrelor, pentru a împiedica, dacă era posibil, să pătrundă lumina zilei și zgomotele.

În acest timp, Iisus era adus în forum. Acolo îl aștepta crucea făcută mai înainte. El a ajuns în același timp cu cei doi hoți, Gestas și Dimas, care trebuiau să fie răstigniți împreună cu el, și care fuseseră scoși din închisoare.

Torturarea lor începuse de două zile. Unul blestema, iar celălalt se ruga.

Dar cei doi abia dacă erau remarcați, într-atât Iisus capta atenția tuturor.

Când a apărut între arcași, în capul scării pretoriului, lucrătorii care aduseseră crucea, se grăbiră să o târască în apropierea ultimei trepte.

Ajungând lângă cruce, Iisus îngenunchie și sărută de trei ori instrumentul supliciului său, din care el va face simbolul mântuirii.

Tot așa, cum preoții păgâni aveau obiceiul să sărute un altar nou pe care îl consacrau, tot așa Iisus sărută acest altar etern al jertfirei mântuitoare.

Atunci, soldații se apropiară, și, cu mare greutate, îi așezară enorma sarcină pe umărul drept, în acelaș timp în care pe umerii celor doi tâlhari nu se puneau decât bara transversală a crucilor lor, legându-le mâinile de aceasta, ca de un jug. Trunchiul vertical al acestor ultime cruci era dus de sclavi.

Douăzeci și opt de călărași destinați să însoțească condamnații erau aliniați în josul citadelei Antonia.

Când crucea fu încărcată pe umărul lui Iisus, trompeta sună, și doi soldați apucându-l de brațe, îl ajutară să se ridice.

Șeful acestei mici trupe de cavaleri formă, împreună cu patru oameni, capul cortegiului, și strigă: — Înainte! Acest șef era Longin.

În acel moment, cu puternice strigăte de bucurie, întreaga masă de oameni se puse în mișcare. Până acum, condamnatul nu suferise decât tortura pregătitoare: vor începe îndată, chinurile.

În urma lui Longin și ai lui patru cavaleri, urma un trâmbițaș. El trebuia să se oprească la fiecare colț de stradă și în centrul fiecărei încrucișări de drumuri, să sune din trompetă și să citească tare, sentința dată de procurator.

Apoi urma o trupă de soldați pedestri, armați cu platoșe, scuturi și săbii. Înapoia trupei mergea un bărbat tânăr, în mijlocul unui interval gol, purtând, însemnată pe o bucată de lemn alb, această inscripție în arameică, în grecește și în latinește: IISUS DIN NAZARET, REGELE IUDEILOR îndărătul lui, venea Iisus. În jurul lui Iisus și înapoia lui, erau alți soldați, și apoi gloata, imensă, nenumărată, nemaipomenită!

Cum i-ar fi fost imposibil divinului martir să-și târască crucea, dacă extremitatea ei ar fi atins pavajul bolovănos al Ierusalimului, capătul de jos al ei era ridicat cu ajutorul a două funii de către doi oameni, care duceau în coșuri, ciocane, clești și cuie.

Unul din aceste coșuri, plin cu instrumente de tortură era dus de către un copil frumos, cu părul lung, cu obraji îmbujorați, cu dinți albi, care se juca, râzând, cu toate aceste obiecte infame!

Cu mâna lui dreaptă, Iisus încerca, ridicând-o, să diminueze apăsarea zdrobitoare a crucii grele, pe când cu mâna stângă, își ridica roba prea lungă, în care i se împiedicau picioarele.

Picioarele lui, goale, erau sângerânde. Corpul lui, chinuit, sângera. Fața lui zdrobită era sângerândă, și, sub sângele de pe figură, paloarea obrazilor părea încă și mai mare.

Din ajun, adică de la cină, Iisus nu băuse, nu mâncase și nici nu dormise. Era epuizat prin pierderea de sânge, ars de febră, sfârșit de sete.

El mergea pe traseul care a primit în urma acestui dureros și suprem drum, numele de Calea Crucii. De atunci, pașii pe care îi avea de făcut și pe care el i-a făcut, au fost scrupulos și cu religiozitate numărați de către pelerini. De la palatul lui Pilat până la locul unde crucea a fost fixată în stâncă erau o mie trei sute douăzeci și unul de pași, adică trei mii trei sute de picioare.

După optzeci de pași, forțele îl lăsară pe Iisus și căzu pentru prima oară. Surveni atunci, un moment de tulburare în cortegi: în loc de a-l ajuta pe Iisus, susținându-l de mâinile pe care le întindea spre ei, călăii îl loveau cu frânghiile, iar soldații îl împungeau cu vârfurile lănciilor.

Fără îndoială, același înger care-l mai asistase pe Iisus veni iarăși în sprijinul lui și luă acea mână pe care oamenii refuzau să o atingă, căci, fără nici un ajutor aparent el se ridică.

Capul însă, i se izbise de o piatră și în acea parte, datorită violenței șocului, coroana de spini i se înfipsese adânc. Mulțimea însă, striga într-un fel de ritm care făcea ca urletele să se asemuiască unui cântec:

— Salut lui Iisus din Nazaret, regele Iudeilor!... De ce urci tu pe Calvar cu tot cortegiul tău?... Aha, pentru ca să ai la picioare acest Ierusalim căruia tu i-ai prezis distrugerea... Spune-ne, când se va întâmpla asta, când din templu nu va mai rămâne piatră peste piatră? Spune-ne când șerpii și șopârlele se vor târi peste treptele scârilor noastre? Spune-ne, când ghimpii și mărăciniile vor crește peste acoperișurile surpate ale turnurilor noastre?... Spune-ne astea, Iisuse, proorocule! Spune-ne astea, unsul lui Dumnezeu! Spune, Mesia ceresc!

Și hohotele de răs ale gloatei care venea, acoperia vocea aceleia care trecuse, așa cum, pe țărnul unde se sparg, bubuitul unui al doilea val acoperă tunetul primului.

Șaizeci de pași mai departe, Fecioara Maria aștepta trecerea lui Iisus. După biciuire, ea părăsire forumul, unde

privind fusese profund tulburată, și rugase pe Ioan să o conducă pe drumul pe care trebuia să-l parcurgă fiul ei, pentru a ajunge pe Calvar. Acolo ea aștepta.

La strigatele acestei mulțimi, la zgomotul acestei mări de oameni, urcând și urlând ca o maree, la apariția primilor soldați, îndărătul cărora ea începea să-l întrevadă pe fiul ei, mergând încovoiat sub greutatea crucii sale, o apucă un tremur suprem și nu-și putut reține gemetele.

Oamenii care alergau pe flancurile cortegiului auziră aceste plânsete dureroase și se opriră pentru a o privi pe aceea care plângea astfel.

— Cine este această femeie care jelește? întrebă unul din ei.

— Eh! spuse un altul, nu o recunoști? Este mama Galileeanului!

Atunci, cel care vorbise primul scotoci cu mâna dreaptă într-un șorț de piele din care, ridicându-l cu mâna stângă, făcuse un fel de mare buzunar și scoțând un pumn de cuie, îi zise Fecioarei:

— Ia-le, sunt pentru fiul tău!

Fecioara, pentru a nu cădea, trebui să se sprijine de un perete, în acel moment, Longin și cei patru cavaleri ai săi trecură prin fața ei. Urma apoi trâmbițașul și cum se găsea la colțul unei străzi, suflă în trompetă și citi sentința, după care își continuă drumul. Înapoia lui venea trupa de soldați, și după ea, tânărul bărbat care purta inscripția. În sfârșit, în urma tânărului purtător al inscripției, venea Iisus.

Iisus își întoarse capul către mama sa, și cum vroia să-și întindă mâinile spre ea, picioarele i se împiedică în robă, se clătină și căzu pentru a doua oară, pe genunchi și pe mâini.

Atunci Fecioara n-a mai rezistat dragostei profunde ce o împingea înainte. Ea dădu în lături poporul, soldații, călăii, și apărău în primul rând, strigând:

— Fiul meu! Fiul meu!

— Fii binecuvântată, mama mea! răspunse Iisus.

Și cum îngerul Domnului, continua să-l urmeze pentru a-i reda forța, când aceasta îl părăsea, Iisus se ridică.

Fecioara fu îmbrâncită și insultată, dar nu fu maltrată. Clătînându-se, cu capul dat spre spate, ea căzu în brațele lui Ioan și Magdalenei.

Fără a ține seama de aceasta, cortegiul își reluă mersul și mulțimea striga:

— Bar Abbas! Unde este Bar Abbas?... De ce a fost lăsat să fugă Bar Abbas?... Lui trebuia să i se dea o trompetă. El trebuia să sune la toate colțurile străzilor, la toate încrucișările drumurilor la cele patru colțuri ale zidului... El trebuia să strige sclavilor, cârpacilor de năvoade, tocilarilor, hoților, ucigașilor: „Auziți vestea ce mare! Iisus din Nazaret, regele vostru, vă așteaptă pe tronul lui de pe Golgota. Veniți de pretutindeni! Veniți cu toții! Alergați cu toții!...” Trăiască Bar Abbas!

În depărtare, în fața casei Seraphiei, de unde Ioan adusese potirul și unde Iisus, copil, fusese ținut în timpul celor trei zile când părinții săi îl credeau pierdut, Hristos zări un om al cărui cap le depășea pe toate celelalte. Acest om, pentru a vedea mai bine cortegiul, se urcase pe o bancă de piatră situată aproape de pragul ușii casei sale. El avea în dreapta pe soția sa, de care se sprijinea și înălțându-se pe vârful picioarelor, o frumoasă fată de cincisprezece ani, iar în stânga ținea un băiat de opt-nouă ani cățărat pe prichiciul ferestrei. O viță, cu lăstari deja verzi se urca pe fațada casei, acoperind-o în zilele frumoase ale primăverii și ale verii cu o cortină de frunziș de culoarea smaraldului, iar toamna de culoarea rubinului...

Iisus, epuizat recăzu sub greutatea crucii sale.

Atunci, din casa opusă aceleia a evreului ieși o femeie care, văzând fața lui Iisus acoperită de lacrimi, de sânge și de țărână îi întinse cu ambele mâini un ștergar de pânză albă, zicându-i:

— Dulcele meu Domn Iisus, fă-mi favoarea de a primi să-ți usuci fața cu acest fin ștergar. El a fost făcut de mâinile țesătorului, a fost albit de roua dimineții pe iarba câmpiilor, și nu a fost murdărit, până acum, de nici o atingere.

Atunci Iisus răspunse:

— Mulțumesc, bună Seraphia... Darul tău este binevenit. Tu vezi că eu sufăr... Numai, șterge-mi tu însăși fața: eu nu pot să-mi ridic mâinile de pe pământ...

Și sfânta femeie apăsă ușor pânza pe fața lui Iisus, ștergându-i lacrimile, ștergându-i sângele, ștergându-i țărâna.

— Acum, privește-ți ștergarul, Seraphia, zise Iisus.
Seraphia își privi ștergarul și scâpă un strigăt.

Fața lui Iisus se imprimase pe el și strălucea în mod miraculos numai că din acea coroană de spini care însângera fruntea lui Hristos, țâșneau raze de lumină, simbol al divinității sale.

Toți au putut vedea urma imprimată miraculos, căci Serpahia a rămas un moment cu brațele ridicate întinzând ștergarul și neputând crede că a căpătat o asemenea favoare.

— Începând de acum, îi zise Iisus, să lași numele de Seraphia și să te numești Veronica³.

— Am să fac așa cum mi-a cerut domnul și stăpânul meu, spuse Seraphia, căzând în genunchi.

Și în jurul lui Iisus, toți cei care auziseră murmurau cu spaimă.

Longin zicea:

— De ce, tot timpul cât condamnatul vorbea, calul meu plângea?

Un soldat pedestru zicea:

— De ce, tot timpul cât condamnatul vorbea, sabia mea gemea în teacă?

— De ce, tot timpul cât condamnatul vorbea, sulita îmi tremura în mână?

Iar cei care văzuseră minunea erau și mai tulburați.

Cortegiul își reluă marșul, iar restul poporului care nu văzuse și nu auzise nimic — mulțime oarbă și insensibilă — continuându-și strigătele și cântecele, zicea:

— Ia-ți ibricul tău de argint și lighianul tău de bronz, Pilate, virtuosule Pilat! Spală-ți mâinile în numele Romei!... Vai! tu încă nu ne-ai spus că Roma a fost o fecioară atât de inocentă, încât nu îndrăznește să aibă pe degetul ei o picătură de sânge... Spală-ți mâinile, Pilat! Nouă, puțin ne pasă! Noi pe lângă tine, procurator al lui Cezar, pe lângă Irod, tetrarhul Galileei, îl avem pe suveranul nostru, Iisus din Nazaret, regele Iudeilor! Și dacă cineva s-ar îndoi, să citească această inscripție în trei limbi... Vino, frumosul meu rege, vino pe Calvar împreună cu cei doi tâlhari, care-ți slujesc, unul ca paharnic și celălalt ca scutier. Vino pe Calvar, și mâine, vulturul Carmenului va coborî de pe steiul său pentru a-ți lua coroana de spini și, ținând-o în ghiare, va zbura de la răsărit la apus, de la amiază la miazănoapte, strigând:

---

³ Un lăncier zicea: „Vera ikon” — imagine adevărată.

„Pământ, privește-mă! Eu duc la marginea lumii coroana lui Iisus Nazarineanul!”

Și hohotele de râs ale gloatei, care venea, acopereau vocea mulțimii care trecuse, așa cum pe țărnul pe care se sparge, bubuitul unui al doilea val acoperă zgomotul celui dinainte.

Karel Du Gardijn — *Calvar* (detaliu)

GOLGOTA:

ELOI! ELOI! LAMA SABACTANI?

În acest timp, Iisus ajunsese la picioarele muntelui Calvarului.

Puțin mai jos de locul în care îl blestemase pe Isaac, și își imprimase figura pe ștergarul Seraphiei, se găsea o încrucișare la care ajungeau trei străzi.

Acolo Iisus se împiedică de o piatră și se prăbuși. Crucea căzu la câțiva pași de el.

Oamenii care se duceau la templu avură milă și ziseră tare:

— Dar nu vedeți că acest biet om, moare?

Atunci, câțiva farisei care voiau să se bucure de vederea chinurilor până la capăt, strigară soldaților:

— Acești oameni au dreptate. Nu-l veți aduce viu pe vârful Golgotei, dacă nu veți găsi pe cineva care să-l ajute să-și ducă crucea.

Soldații priviră în jurul lor și — cum cea mai mare parte dintre ei, cu toate că erau în serviciul împăratului Tiberiu, erau evrei — remarcând în mulțime un bărbat, urmat de cei trei copii ai săi, care era păgân și adorator al lui Jupiter, îl luară și-l aduseră până la Iisus.

Acest om se numea Simon. El era născut în Cirena și era de meserie grădinar. Soldații îi smulseră o legătură de vreascuri pe care o ținea în brațe și îl siliră să poarte pe umăr una din extremitățile crucii.

Simon ar fi vrut să se opună, dar nu avea mijloace: soldații îl amenințau, unii cu mânerul săbiilor lor, alții cu lemnul sulitelor. El porni deci în drum, mergând îndărătul lui Iisus, iar cei trei copii îl urmară plângând. Ei nu înțeleseseră ce se întâmpla cu tatăl lor și se temeau că a fost luat pentru a fi și el răstignit.

Femeile amestecate în cortegiu îi liniștiră și-i luară de mână. Doi erau mai mari, în vârstă de zece la doisprezece ani. Al treilea avea însă numai șase ani.

La început Simon și-a îndeplinit însărcinarea în silă. Ridicându-se însă, Iisus îi aruncase o privire atât de recunoscătoare și îi adresase câteva cuvinte cu atâta blândețe, încât Simon Cirenianul începu să înțeleagă, deocamdată nedeslușit, că într-o zi, el se va alege cu mult mai multă bucurie, decât rușine din această fericită întâmplare care-l făcuse să-l întâlnească pe Iisus.

După ce au trecut pe sub arcada porții Judecății, după ce au străbătut podul de peste valea Leșurilor, după ce lăsaseră la stânga mormântul profetului Anapia, Iisus a ajuns în fața unui grup de femei și fete din Ierusalim.

În acel moment el era gata să se prăbușească.

Dar Simon Cirenianul, lăsând jos capătul crucii, alergă la Hristos și îl susținu.

Aceste femei, care îl așteptau pe Iisus, erau acelea care-i ascultaseră predicile. Câte unele erau cimitii cu Ioana Cuza și cu Maria, mama lui Marcu și veneau mai curând pentru a-l plânge, decât spre a-l insulta. Astfel, când ele îl văzură atât de palid, atât de pierdut, atât de zdrobit, scoaseră strigăte de durere și îi întinseră vălurile lor pentru ca el să-și șteargă fața.

Dar el, întorcându-se, le zise:

— Fiice ale Sionului, nu mă mai plângeți pe mine, ci plângeți-vă pe voi și pe copiii voștri, căci va veni un timp când se va zice: „Fericite femeile care nu au fost mame! Fericite pânțele care au rămas sterpe! Fericite sânurile care nu au alăptat!” Și atuncea, vă zic, va fi atâta jale la Ierusalim încât oamenii vor fugi în afara zidurilor și vor striga pierduți: „Munților, cădeți peste noi! Dealuri, acoperiți-ne! Pământ, deschide-te!”

Femeile încercară să ajungă până la Iisus. Una din ele ducea, într-un fel de potir de argint, vin aromatizat pe care îl preparase în speranța că s-ar putea apropia atât de Iisus încât să i-l dea. Soldații o respinseră însă violent și vinul se vărsă pe pământ.

Cortegiul reluă mersul. Un drum pietros și plin de ocolișuri ducea în susul Calvarului. Iisus urcă cu greu

această potecă. În sfârșit, după un sfert de oră, în care a făcut o sută șazeci de pași, el căzu pentru a cincea oară.

Iisus era aproape la capătul puterilor. Atunci fu descărcat de povara crucii, iar lui Simon i se dădu drumul. Simon vru să rămână, într-atât fusese cuprins de o milă tandră pentru Iisus, dar soldații nu-i permisă și, nemaivând nevoie de el, îl goniră.

Iisus îl consolă și îl răsplăti cu un cuvânt, spunându-i:

— Fii liniștit, Simon, noi ne vom reîntâlni în împărăția Tatălui meu!

Întregul munte era înconjurat de soldați care staționau de două ore la locul execuției, căci Caiafa nu putea să creadă că apostolii și ucenicii lui Iisus n-ar încerca vreo lovitură pentru a-și elibera învățătorul.

Acești soldați erau comandați de către centurionul Aben Adar.

Ceea ce explica mai ales această desfășurare de forțe era faptul că Iuda, ca și apostolul Simon, făceau parte din secta ziloților, adică acea confrerie de patrioți care juraseră să elibereze Iudeea cu orice preț și că Iuda, nu din lăcomie sau invidie, îl denunțase și-l predase preoților, ci pentru a-și determina învățătorul să ia o hotărâre politică.

Caiafa ceruse deci această întărire lui Pilat, care dăduse ordin ca numeroase patrule să străbată Ierusalimul și mai ales cartierul Bezeta și mahalaua Ophel, în care se găseau mulți partizani de-ai lui Iisus.

Vai! Dacă Pilat l-ar fi văzut acum lângă cruce, clătînându-se la suflul durerii ca o trestie la suflarea vântului, ar fi început să creadă în ce-i spusese Iisus: „împărăția mea nu este în această lume!”

Au început să-i pregătească crucea, căreia nu-i erau asamblate toate bucățile: astfel, divinul condamnat trebui să se culce pe instrumentul supliciului său, pentru ca gealații să-i ia măsura membrelor. Apoi, măsura fiind luată, îl repuseră în picioare.

Cum el abia putea să meargă, doi soldați îl prinseră pe după brațe, îl ridicară dintr-o singură smucitură și-l duseră douăzeci de pași mai departe.

Era locul unde el trebuia să fie dezbrăcat de vestmintele sale și pironit pe cruce.

Într-adevăr, în acest loc, călăii își făceau ultimele pregătiri. Acolo, adică în punctul cel mai înalt al stâncii calvarului, trebuiau să fie ridicate cele trei cruci, și în consecință, se săpau trei gropi, la douăzeci de pași mai jos, se fixa transversala crucii, se băteau în cuie bucățile de lemn destinate să suporte picioarele, se străpungeau găurile pentru a fixa inscripția și se făceau unele tăieturi pentru părțile proeminente ale corpului — care trebuia să fie susținut. Dacă el ar fi fost suspendat, toată greutatea ar fi fost suportată de mâini și acestea n-ar fi rezistat.

Erau acolo cu totul, optsprezece soldați, optsprezece arcași, optsprezece călăi pe platformă. Ei erau ocupați, unii în jurul celor doi tâlhari, iar alții în jurul crucii lui Hristos, sau în jurul lui Hristos însuși. Tenul lor brun, figurile de străini, dinții albi și părul creț ca al negrilor le dădea aparența unor diavoli ocupați cu cine știe ce treabă infernală.

Dezbrăcarea începu.

Mai întâi, i se scoase lui Iisus mantia roșie, apoi acea centură dublată cu vârfuri de cuie, care-i încingea mijlocul și ale cărei două bretele, încrucișate pe piept îi brăzdaseră adânc trupul. Pe urmă i-au scos roba de lână albă cu care Irod pusese să fie îmbrăcat. Urma apoi, cămașa roșie, acea cămașă care, se spunea că fusese țesută de mama lui, când era copil, și care, întotdeauna nouă, întotdeauna curată, crescuse odată cu el. Cămașă fără cusături, minunată, ca tot ce se raporta la acest om minunat. Cămașa fu scoasă cu precauție, căci soldații sperau să o poată vinde, și pentru a nu o împărți ca pe celelalte vestminte, se înțeleseseră între ei să o joace la zaruri.

Rămânea ultima cămașă de in, dar aceasta era lipită de piele, din cauza numeroaselor răni ce-i acopereau corpul. Pete mari de sânge apărute pe piept și pe spate, îi schimbaseră complet culoarea. Umezind-o cu apă proaspătă, s-ar fi putut micșora durerile provocate de scoaterea cămășii, dar călăii, nu socotiră util să folosească asemenea precauții față de pacientul lor: așa cum îi smulseseră mânecile la

biciuire, ei o traseră cu violența, unul partea ce acoperea pieptul, iar celălalt partea din spate. Iisus scoase un geamăt slab, căruia îi răspunseră trâmbițele templului, care anunțau jertfirea mielului pascal. Toate rănile i s-au redeschis dintr-o dată. El căzu pe o piatră și ceru puțină apă. Arcașii îi oferiră atunci, un vas ce conținea un amestec egal de vin, de mir și de fiere, cum să dădea condamnaților pentru a le slăbi senzația chinurilor, dar Iisus, gustând din această băutură, își întoarse capul și refuză să bea.

Crucea era pregătită. Au târât-o până în locul unde trebuia să fie ridicată, i-au pus piciorul lângă groapa pregătită dinainte și doi călăi îl luară pe Iisus pentru a-l răstigni.

Era momentul când criminalii obișnuiți încercau să reziste, se împotriveau cu toate forțele, blestemau și urlau. Iisus murmură profeția lui Isaia: „El a fost pus la rând cu ticăloșii!” și înainta către cruce, — este drept, cu un pas slăbit, pentru că forțele începeau să-l părăsească, el se culcă singur, umil și fără a opune rezistență, pe stâlpul infam pe care sângele lui îl va face stâlpul mântuirii.

Atunci călăii îi apucară brațul drept și îl legară pe brațul drept al crucii. Unul din ei îi apăsă genunchii pe piept pentru a-i împiedica mișcările de teamă. Un altul îi deschise mâna; al treilea, în mijlocul mâinii deschise, îi apăsă vârful unui cui, și din cinci lovituri de ciocan, îi pironi pe cruce această mână, care nu se întinsese niciodată decât pentru a binecuvanta.

La prima lovitură de ciocan, sângele țâșni în figura celui ce deschidea mâna și a celui ce ținea cuiul. Iisus scoase un strigăt de durere.

Călăii trecură la mâna stângă, dar ei își dădură seama că mai trebuiau două sau trei degete pentru ca această mână să ajungă pe locul unde trebuia fixata.

Atunci unul din schingiuitori înnodă o coardă în jurul pumnului lui Iisus și sprijinindu-și picioarele pe un bolovan ce ieșea din pământ, ca osemintele unei lumi prost îngropate, trase cu forță și fără să se oprească până ce mâna stângă, datorită dizlocării celor doi umeri, a atins locul dorit.

Mâna stângă fu legată ca și cealaltă, deschisă la fel, și pironită ca și cealaltă din cinci lovituri de ciocan.

Cuiele erau lungi de opt la zece degete, triumphiulare, cu un cap bombat. Vârfurile lor ieșea pe cealaltă parte a crucii.

Printre loviturile de ciocan se auzeau gemetele lui Iisus, căroră le răspundeau, de data aceasta alte gemete. Erau acelea ale Fecioarei.

Fie din milă, fie din cruzime, — cine ar îndrăzni să se pronunțe? — i s-a permis mamei lui Iisus să pătrundă în incinta formată de linia de soldați și să asiste la supliciu fiului său.

Ea era deci la douăzeci de pași de cruce, palidă, pe jumătate moartă, clătînându-se ca un crin rupt, în brațele celor ce încercau să o susțină.

Cât despre Magdalena, pentru a nu tortura pe sfânta mamă prin știrgătele de durere ce i se îngrămădeau în piept, ea își smulgea părul și își zgâria fața cu unghiile.

Cu toate că era culcat pe cruce, cu toate că nu putea privi în jurul lui, cu toate că era prada propriilor sale dureri, Iisus recunoscă acest dureros geamăt, ce părea să fie ecoul geamătului său, ca fiind ieșit din pieptul Fecioarei. Atunci, el murmură:

— O mama mea! Să fii binecuvântată între toate femeile pentru durerile pe care le-ai suferit deja, și pe care ai să le mai suferi! Rămâneau de pironit picioarele.

O bucată de lemn ieșită în relief forma un fel de pedestal atașat crucii, pentru ca, așa cum am mai spus-o, corpul găsind un sprijin, greutatea lui să nu atârne numai de mâini. Dar probabil că măsura a fost rău luată și, așa cum brațele fuseseră prea scurte, nici picioarele nu ajungeau la locul însemnat pe cruce.

Călăii s-au înfuriat. După ei, însemna că pentru a le da mai mult de lucru, condamnatul refuza să se lungească.

Se aruncară atunci asupra lui, turbați, și legându-i brațele de bară și torsul de stâpul crucii, pentru a nu-i deșira mâinile, traseră mai întâi de piciorul drept, cu ajutorul unei frânghii, din trei smucituri. La fiecare smucitură, oasele pieptului trozneau, și se auzi cum murmură Iisus:

— Oh Dumnezeuul meu!

Și, ca un ecou de durere, Fecioara răspundea:

— O fiul meu!

A fost apoi rândul piciorului stâng, care fu adus peste piciorul drept, și care fu străpuns mai întâi cu un fel de sfredel, pentru că se temeau că osul va face sa devieze vârful de fier. Apoi în această rană a fost introdus cuiul, care a fost înfundat cu lovituri puternice de ciocan.

Au trebuit paisprezece lovituri pentru ca teribilul cui de oțel, traversând picioarele, să pătrundă în lemnul crucii la o adâncime suficientă.

În timpul acestei teribile torturi, Iisus se mulțumea să repete acele cuvinte ale psalmistului: „Mi-au străpuns mâinile și picioarele, și mi-au numărat toate oasele!”

Cât despre Fecioară, ea nu scotea nici un cuvânt. Doar plângea, suspina și murea de mii de morți.

Țintuirea fiind terminată, se bătutu în cuie deasupra capului lui Hristos inscripția în trei limbi care fusese întocmită din ordinul lui Pilat.

Sosise momentul să se ridice crucea.

Se reuniră șapte sau opt arcași pentru a o înălța dintre care doi sau trei o mențineau pe marginea gropii, săpate pentru ea.

Pe măsură ce crucea se ridica și brațele oamenilor care o sprijineau deveneau prea scurte, ei se foloseau de lemnul lănciilor. Ajunsă într-o poziție aproape verticală, șarpanta se înfundă cu toată greutatea în groapa, care avea o adâncime de trei picioare.

Scuturătura fu teribilă: Iisus scăpă un nou strigăt de durere. Oasele dislocate se ciocniră între ele, rănile se lărgiră și sângele, a cărui circulație fusese îngreunată de apăsare frânghiilor, țâșni din toate plăgile.

Nu a fost un moment mai înălțător în viața umanității, decât acesta în care crucea, oprindu-și clătinarea, s-a fixat, și când s-a simțit tresărind pământul la zgomotul surd, făcut de piciorul crucii izbindu-se de stânca deasupra căreia apărea mântuitorul lumii.

A fost un moment de liniște. Plângerii lui Iisus, gemetele mamei sale, insultele călăilor, imprecategoriile fariseilor, trâmbițele templului, totul a tăcut!

Numai urechile îngerilor au auzit murmurul miilor de lumi care rătăcesc la infinit, și care își repetau unele altora acele cuvinte pe care Iisus le pronunțase, pentru a treia oară în sufletul său, căci el nu mai avea forța să le pronunțe tare: „Iartă-le lor, tatăl meu! Ei nu știu ce fac!”

Atuncea, a putut fi văzut Iisus, avându-l la dreapta pe Dimas, și pe Gestas la stânga. Călăii îi întoarseră fața spre nord-vest, pentru că trebuiau să se împlinească întocmai vorbele profetului. Ieremia zisese: „Voi fi pentru ei ca un vânt arzător. Îi vor risipi în fața dușmanilor lor. Eu le voi întoarce spatele și nu fața, în ziua pierderii lor!” . De altfel, cu mult mai înainte, regele-prooroc zisese, în psalmul LXV: „Ochii lui spre neamuri privesc...”

În acel moment Iisus oferea cel mai sublim și mai dureros spectacol: sângele îi curgea de pe frunte și-i umplea fața. Sângele șiroia din mâinile și din picioarele sale. Părul năclăit de sânge îi cădea pe frunte. Barba însângerată i se lipea de piept. Umerii, brațele, mâinile, picioarele, întregul lui corp, întins până la dizlocare, permitea să i se numere oasele pieptului, de la claviculă până la cele mai jos coaste, și se îngălbenea puțin câte puțin, pe măsură ce sângele i se scurgea...

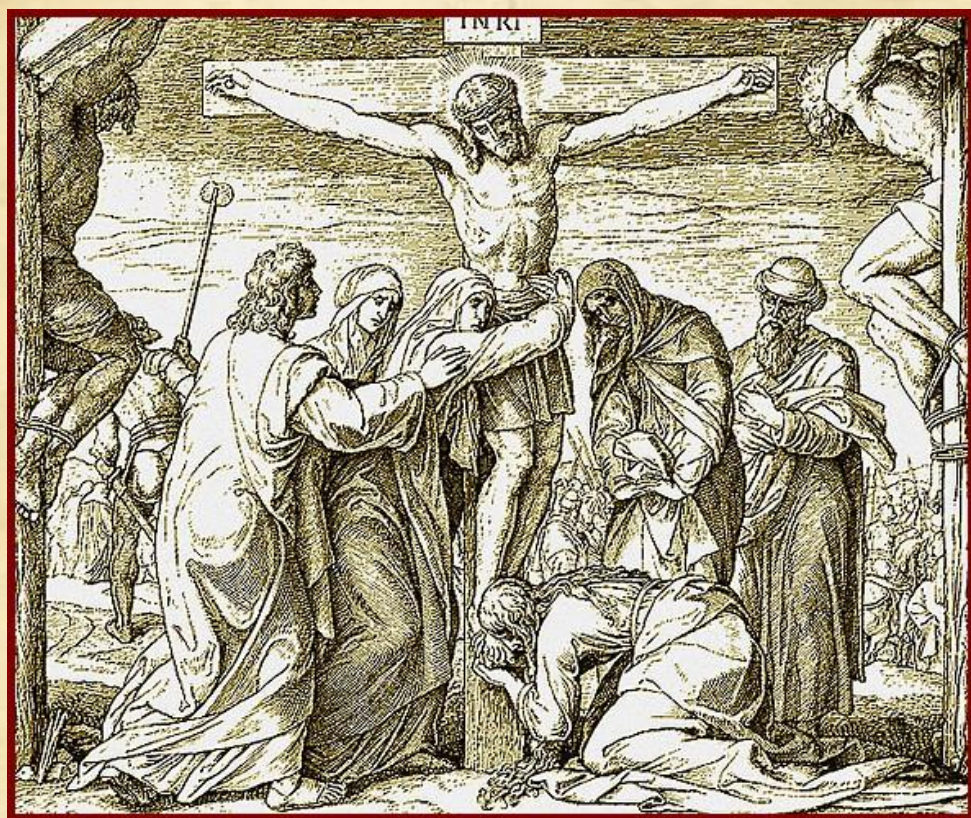
Se făcu, așa cum am zis, în toată durerea, un moment de liniște profundă, atunci când crucea a fost ridicată și când durerea izbiturii a stins până ce și strigătul condamnatului. Îndată Iisus și-a ridicat capul... La această mișcare a fiului său, nimic nu a putut să o rețină pe Fecioară: ea s-a apropiat, clătinându-se și a căzut în genunchi lângă crucea pe care o strânse în brațe, tot atât de tandru, cât l-ar fi îmbrățișat pe fiul ei.

Iisus își coborî privirile.

— Mamă, murmură el, îți amintești ce-ți spuneam, acum treizeci de ani, în Egipt, arătându-ți pe acel hoț rău care voia să ne împiedice să trecem, și pe acel hoț bun care a răscumpărat de la el trecerea noastră?... Eu ți-am spus: „O,

mamă! Peste treizeci de ani, evreii mă vor răstigni și acești doi tâlhari vor fi puși lângă mine, Dimas la dreapta și Gestas la stânga, și în acea zi, Dimas, hoțul cel bun, mă va preceda în paradis!”

Cei doi hoți auziră aceste vorbe și își ridicară capetele.

— Vai! strigă Gestas, tu vrei să zici prin asta că tu ești Mesia... Ei bine, dacă tu ești Mesia, salvează-te și scăpă-ne și pe noi... Dar nu, tu nu ești Mesia, pentru că te lași răstignit. Tu ești profet mincinos, un hulitor, un vrăjitor!

Dar Dimas, la rândul lui, zicea:

— Cum poți să-l insulti pe acest om! Eu, în schimb, îl rog și îl implor, căci îl recunosc drept un profet, drept regele meu, drept fiul lui Dumnezeu!

La aceste cuvinte ale bunului hoț, se ridică un mare tumult printre privitori. Soldații își rupseră rândurile și lăsaseră curioșii să se apropie până lângă cruce. Golgota era acoperită de spectatori de sus până jos. Mii de oameni se înghesuiau pe zidul exterior, pe turnuri și pe terasa palatului lui Irod.

Atunci, aceia care se găseau mai aproape de Hristos începură să-l batjocorească, strigându-i:

— Ei bine, mincinosule! n-ai vrut tu să dărași templul și să-l reclădești în trei zile?... N-ai putut să aduci morții, așa cum te-ai lăudat?... ai refuzat să faci să urce Iordanul până la lacul Ghenezaret?... Iată, tu care zici că ai venit să-i salvezi pe alții, mântuiește-te pe tine însuși. Dacă tu ești fiul lui Dumnezeu, coboară de pe cruce!... Coboară, fiul lui Dumnezeu, coboară! Și atunci, îți făgăduim, noi vom crede în tine!...

— He! strigă hoțul cel rău, nu vedeți că este un răufăcător, un tâlhar, un vrăjitor? De altfel, nu vedeți proba? Bar Abbas, prietenul nostru, tovarășul nostru, Bar Abbas, i-a fost preferat!

— Taci, Gestas! Taci! zise hoțul cel bun. Bar Abbas a fost condamnat pe drept, și noi, am fost condamnați pe drept! Dacă noi suferim, este pe drept, pentru că noi primim pedeapsa crimelor noastre... Dar el este nevinovat! Gândește-te la ultimul tău ceas, Gestas, și în loc de a huli, căiește-te!

Și întorcându-se spre Iisus, zise:

— Doamne! Doamne! Eu sunt un mare păcătos, și am fost condamnat pe drept... Doamne! Doamne! Ai milă de mine!

Iar Iisus îi zise:

— Fii liniștit Dimas, eu te primesc în mila și iertarea mea!

Abia ce Iisus terminase de pronunțat aceste cuvinte, că un nor gros și roșiatic urcă de la pământ spre cer, soarele se întunecă și vântul deșertului începu să sufle.

Era trecut de amiază cu aproape o jumătate de oră.

Pe culmea Calvarului, cele trei cruci se detașau întunecate pe un cer de foc, și-n timp ce pe crucea din mijloc

Iisus atârna fără mișcare, înconjurat de o lumină palidă, cei doi tâlhari se răsuceau în convulsiuni hidoase, în puțina libertate lăsată membrilor lor.

Călăii, rămași pe această culme dezolată, se agitau ca niște demoni. Singur, Longin, pe cal, semeț, nemișcat, cu lancea în mână, pe creasta muntelui, părea o statuie de bronz pe un soclu de granit.

La câțiva pași de cruce, era un grup compus din Maria, Ioan și sfințele femei privind martiriul cu o profundă durere.

— Mi-e sete! spuse Iisus.

Atunci Longin îi oferi, în vârful lăncii, un burete îmbibat cu oțet.

În acel moment, furtuna, puternică, teribilă, amenințătoare, se porni. Se auzea rostogolindu-se în măruntaiele pământului un tunet mai răsunător decât acela ce bubuia în cer. Uraganul, acesta fiu mai mare al distrugerii, înaintă urlând printre codri, sicomori, palmieri, spărgând totul în trecere. La suflul său, Ierusalimul își clătina palatele, casele, turnurile, așa cum oceanul leagănă rămășițele unei flote în pierzanie.

Strigătele furtunii anunțau sosirea trăznetului.

Dintr-o dată, se făcu o liniște profundă și se auzi vocea lui Iisus scoțând acel mare țipăt ce a ajuns până la noi, prin secole:

— ELOI! ELOI! LAMA SABACTANI?... — Dumnezeuul meu! Dumnezeuul meu! Pentru ce m-ai părăsit?...

Natura întregă tăcuse pentru a asculta aceste cuvinte. Imediat după ce au fost pronunțate și duse pe căile îngerilor în cele patru colțuri ale zării, furtuna reizbucni cu și mai mare furie. Ceva asemănător cu un voal de cenușă se răspândi pe pământ.

Atunci, se făcu liniște pentru a treia oară și se auzi vocea lui Iisus care zicea:

— Totul s-a sfârșit!... Tată! Tată! în mâinile tale îmi pun sufletul!...

Și lăsând să-i cadă capul pe piept, fiul lui Dumnezeu scoase un slab geamăt și își dădu duhul.

James Jacques Tissot — *Privire de pe cruce* (detaliu)

Chiar în acel moment, trăsnetul căzu în douăzeci de locuri diferite. Se auziră zborurile îngerilor care se repezeau în toate direcțiile, pentru a anunța lumii ce se rostogolea în spațiu, moartea Mântuitorului... Templul fremătă, se înclină, se ridică și se înclină din nou; perdeaua sfintei sfintelor se rupse de sus până jos, și cu un bubuit teribil, pământul se deschise la piciorul crucii.

Adâncurile ieșeau la lumină.

Noel Coypel — *Învierea lui Cristos* (detaliu)

ÎNVIEREA DIN MORȚI

Iisus era mort!

Acestui teribil cataclism, care în timpul agoniei sale, răscolise întreaga natură, îi urma o stupeoare și o agonie generală: s-ar fi spus că ultima lui respirație ar fi suflat asupra vieții tremurătoare a umanității și ar fi stins-o.

Creația, care-și oprise mersul în momentul nașterii omului— Dumnezeu, și l-a oprit și în momentul morții sale.

În acea clipă supremă mai erau pe Calvar ceata sfântă — compusa din Maria, mama divină, Ioan, Magdalena, Maria, fiica lui Cleophas, și Salomeea — Longin, pe cal, soldații uimiți, morții ieșind din morminte pentru a-l preamări pe Iisus, și Isaac trecând printre crucea hoțului rău și aceea a lui Hristos, pentru a huli și a blestema.

Apoi întreaga fire scoase un lung suspin. Natura respira, reluându-și viața.

În timpul acestui suflu universal al existenței, morții dispărură și mormintele lor se închiseră...

Atunci au putut fi văzuți opt soldați ieșind prin poarta Judecâții. Ei erau trimiși de Pilat. Șase purtau scări, cazmale și funii, al șaptelea ducea o bară grea de fier, iar al optulea, care îi conducea, era centurionul Aben Adar.

Cei șase soldați care purtau scări, cazmale și frânghii veneau să-i coboare de pe cruci pe răstigniți. Soldatul care ducea bara de fier venea să le zdrobească membrele, așa cum era obiceiul. Aben Adar venea ca să supravegheze operația.

Văzându-i cum se apropiau, Ioan, Maria, Cleophas și Salomeea se îndepărtară pentru a le face loc. Dar sfânta mamă a lui Iisus se îndreptă către crucea fiului său, pe care o strânse în brațe. Magdalena, printr-o mișcare care își avea sursa în același sentiment, adică în teama de a mai fi încă batjocorit corpul neînsuflețit al Mântuitorului, se aruncă înaintea soldaților.

— El este mort! El este mort! strigă Maria. Ce vreți mai mult?

Și Magdalena căzu în genunchi, suspinând, cu brațele întinse, repetând după Fecioara Maria:

— El este mort! El este mort!...

Omul care purta bara de fier aruncă spre Iisus o privire piezișă, și fără să promită nimic, zise:

— E bine, să începem mai întâi cu tâlharii.

Atunci, el se apropie de Gestas și din două lovituri ale barei de fier, îi zdrobi picioarele, între genunchi și laba piciorului, și din alte două lovituri îi zdrobi și coapsele. Poruncind apoi, unui soldat să rezeme scara de cruce, el urcă repede treptele și din alte patru lovituri, rupse brațele condamnatului, fiecare în câte două locuri. La fiecare lovitură, Gestas scotea câte un țipăt, urmat de blesteme oribile. Pentru a termina, soldatul îi aplică trei lovituri cu bara de fier, peste piept. La a treia, ticălosul muri, blstemându-i pe judecătorii și călăii săi.

Urmă îndată rândul lui Dimas. El avea ochii îndreptați spre Iisus, de la care părea că-și trage întreaga forță. La fiecare lovitură, pronunță aceste cuvinte:

— O Mântuitorule ceresc! Amintește-ți de promisiunea pe care mi-ai făcut-o!

Și fără a-l scăpa pe Iisus din ochi, el muri. Cum ochii i-au rămas deschiși și după moarte, se putea crede că dincolo de viață, el îl privea încă pe acela în care își pusese toată speranța.

Atunci, în timp ce soldații se apropiau de cei doi tâlhari pentru a le coborî cadavrele, omul cu bara de fier, la rândul lui, se apropie de Iisus.

Dar Fecioara, se întoarce spre Longin, pe fața căruia — mamele nu se înșeală în această privință — crezu că citește un oarecare semn de milă.

— Oh! strigă ea, aveți milă! Spuneți acestor oameni că fiul meu mort, și că ar fi o cruzime să-i mai multileze leșul!

Aben Adar, care supraveghea cum se îndeplineau ordinele lui Pilat, se apropie la rândul lui și-l întrebă pe Longin:

— Este adevărat, Longin, că cel pe care îl numesc Hristos e mort?

— Pe viața lui Cezar, răspunse Longin. Pot să jur!

Și cum Aben Adar părea că se îndoiește, cum călăul făcea un pas pentru a se apropia de cruce, Longin dădu pinteni calului său, se ridică în scări și străpunse cu lancea corpul lui Iisus, de la coasta dreaptă la coasta stângă.

— Vezi, așadar, spuse el.

Fecioara scoase un țipăt. I se păruse că lancea decurionului străpunsese propria-i inimă.

Atunci, forțele o părăsiră și căzu spre spate, cu mâinile pe ochi. Ea ar fi căzut cu capul de o piatră, dacă Magdalena n-ar fi fost acolo pentru a o prinde în brațe.

În acel moment se împlinea ceea ce cu douăzeci de ani mai înainte, Iisus îi spusese lui Iuda:

„Ei vor străpunge coasta mea dreaptă cu lancea, și prin rana ce mi-o vor face, se vor scurge restul sângelui meu și restul vieții mele!”

Și, într-adevăr, o mare cantitate de sânge amestecat cu apă se scurgea din rana care fusese făcută în coasta lui Iisus de lancea lui Longin.

Dintr-o dată, acesta căzu în genunchi, strigând:

— Minune!

Câteva picături de sânge divin țâșniră până pe pleoapele și pe ochii săi, cu vederea atât de slăbită, că Longin de-abia mai vedea, și dintr-odată au devenit clari și limpezi.

Iar Dumnezeu, permițând ca ochii sufletului său să se deschidă în același timp cu ochii trupului. Longin căzuse în genunchi strigând: „Minune!”

Totuși, poate că această minune n-ar fi fost de ajuns să-i împiedice pe noii veniți să-l trateze pe Hristos, așa cum îi trataseră pe ceilalți răstigniți. Soldații care, sub comanda lui Longin, erau acolo de la începutul execuției, înconjurară crucea, și scuturând capul, ziseră:

— Acesta este mort cu adevărat, și nu va fi atins!

Aproape fără cunoștință, Fecioara auzi aceste vorbe.

— Fiți binecuvântați, murmură ea, voi care aveți milă de o mamă!

Aben Adar făcu un semn, și soldații pe care îi adusesese cu el se îndepărtară cu câțiva pași.

În acel moment, doi oameni înfășurați în mantouri mari și urmați de mai mulți servitori dintre care unii duceau scări, alții clești, unii baloturi de pânză rulată, alții unguente și arome, se apropiară de cruce.

Soldații au vrut să le bareze trecerea, dar unul dintre ei scoase de la piept un pergament și arătă centurionului sigiliul procuratorului lui Cezar, Ponțiu Pilat.

Acest pergament conținea autorizația de a lua corpul lui Iisus, și de a-l depune într-un mormânt particular.

Fecioara avu o tresărire de bucurie: ea recunoscuse în bărbatul ce prezenta pergamentul centurionului, pe Iosif din Arimateea, și în cel ce stătea în picioare la dreapta lui, pe Nicodim, care nu șovăise să-l apere pe Iisus înaintea lui Caiafa și înaintea lui Pilat și care rămăsese fidel mortului, așa cum fusese viului.

Ambii se prezentaseră la Pilat și-i solicitaseră pretorului roman îngăduința de a-l pune pe Iisus într-un mormânt particular. Mai întâi, Pilat ezitase, temându-se că se va compromite. Dar Claudia intervenise și se alăturase lui Iosif și lui Nicodim, iar Pilat n-a putut rezista rugămintelor lor reunite.

Mai mult, permisiunea fiind acordată, Claudia făcuse un semn celor doi senatori, căutase în camera ei și le adusese o urnă cu cel mai prețios balsam.

Având pergamentul și ducând urna, cei doi membri ai marelui Consiliu i-au pus de îndată pe servitori să ia toate obiectele necesare coborârii de pe cruce și înmormântării. Apoi porniseră pe drumul Golgotei.

Ordinul lui Pilat, înlătura orice dificultate. Aben Adar și oamenii săi se ocupară deci numai de corpurile lui Dimas și Gestas, și lăsară corpul lui Hristos rudelor și prietenilor lui.

Atunci, pe o stâncă plată, ca o masă, ce oferea ușurință lucrării funerare ce urma să se îndeplinească, servitorii lui Nicodim și ai lui Iosif depuseră cele două sau trei vase din scoarță pe care le aduseseră, și care conțineau arome. Mai erau și câțiva saci din piele cu diferite prafuri, precum și urna de alabastru dată de Claudia. Alții lăsară jos ciocanele,

cleștii, bureții, burdufurile și diferitele unelte pe care le aveau în șorturile lor de piele.

Apoi în reculegere și în tristețe, începu opera pioasă a coborârii de pe cruce.

Soldații veniți ultimii, pentru a sparge oasele tâlharilor și a-i arunca în prăpastia care, datorită acestei destinații, primise numele de Valea Leșurilor, își terminau lucrul, ei au târât pe versantul meridional al Golgotei corpurile condamnaților și crucile spre a-i arunca în prăpastie. Pe întreaga culme a Calvarului nu se mai aflau decât Longin, împreună cu soldații de escortă, alături de rudele și prietenii lui Iisus.

— Nicodim și Iosif din Arimateea au așezat fiecare înapoia crucii câte o scară pe care se urcară, trăgând după ei un lînțoliu mare, ce avea trei curele solid cusute.

Prima lor grijă a fost de a lega fiecare braț de traversa crucii și corpul de stâlpul ei. Apoi, siguri de soliditatea legăturilor, începură să scoată cuiele mâinilor împingându-le vârful cu ajutorul altor cuie.

Cuiele ieșiră destul de ușor fără ca loviturile să zdruncine prea mult mâinile. Totuși, la fiecare lovitură de ciocan, ecou teribil al acelora care smulseră lui Iisus gemete atât de dureroase, Fecioara cu brațele întinse către corpul fiului său, scotea un suspin, iar Magdalena, zvârcolindu-se în țărână, scotea un țipăt.

Ioan primea în mantaua lui cuiele, pe măsură ce cădeau de pe cruce. Când le avu pe toate trei, le sărută respectuos, apoi se duse să le depună la picioarele Fecioarei și reveni să-i ajute pe Iosif și Nicodim.

Lînțoliul prevăzut cu curele fusese adus special în acest scop.

Una din scări fusese lăsată înapoia crucii, cealaltă rezemată în față.

Pe lângă cârligele care le permiteau să se mențină pe transversala crucii, scările aveau la diferite distanțe, la cinci, la opt și la douăsprezece picioare înălțime, alte cârlige la care trebuiau să se adapteze curelele lînțoliului.

Două din aceste curele au fost atașate, una la prima scară, alta la cea de a doua. Un om ținea cu o furcă trecută prin a treia curea, iar un altul manevra cel de al patrulea colț, pentru ca o dată în lințoliu, cadavrul să alunece până la pământ, fără scuturături.

Au început prin a desface centura care menținea corpul lui Iisus pe stâlpul crucii și picioarele i-au fost puse pe panta înclinată a pânzei. Apoi Nicodim dezlegă brațul stâng iar Iosif din Arimateea, brațul drept. Ridicat de Ioan, corpul coborî ușor de pe cruce în giulgiu. Ajuns acolo, Nicodim, Iosif și Ioan, fără a-i da drumul, coborâră treaptă cu treaptă scările, susținând corpul, și luând aceleași precauții ca și cum Iisus ar fi fost viii și ei s-ar fi temut să nu-i înnoiască durerile.

Longin ajuta, dar cu o oarecare ezitare. Nu că se îndoia, mai ales că acum vedea, dar ca profan, nu se simțea încă demn să atingă acest corp divin.

În afară de unele suspine scoase de Fecioara Maria și unele hohote de plâns scăpate de Magdalena, era o mare liniște, solemnă și pioasă, pe care cei ce lucrau, prinși de un respect suprem, nu o întrerupeau decât din timp în timp, în caz de absolută necesitate, pentru a-și vorbi cu voce joasă, și a se într-ajutora.

La fiecare mișcare imprimată acestui corp prea iubit, Fecioara și sfințele femeii se temeau să nu audă un strigăt ieșind din gura lui Iisus. La fiecare mișcare, ele se întristau că această gură rămânea mută, probând astfel că ultimul strigăt ieșise.

Când Iisus a fost complet coborât, fără a înceta să-și întindă brațele spre fiul ei, Fecioara se așeză jos, pe o cuvertură, arătând că cerea acest drept matern, atât de scump plătit, de a aduce ultimele îngrijiri fiului ei.

Ioan, Nicodim și Iosif aduseră corpul lui Iisus și îl depuseră pe genunchii Fecioarei, în timp ce Maria, Cleophas și Salomeea puneau mantourile lor rulate, între spatele sfintei mame și stânca de care se sprijinea, pentru a-i ușura pe cât posibil trista sarcină pe care o avea de îndeplinit.

Magdalena se târâse în genunchi până la picioarele lui Hristos, și fără a îndrăzni să le atingă, cu capul aplecat deasupra, ea le uda cu lacrimile sale.

Ochii lui Iisus rămăseseră deschiși. Primul gând al Fecioarei fu de a-i închide cu buzele sale, dar un sentiment de respect o opri. Iisus mort nu-i mai era fiu decât prin dragostea ce i-o purta. Iisus mort era un Dumnezeu!

Ea îi închise ochii încet, cu mâna.

Apoi, se gândi că trebuie să-i scoată coroana de spini. Nu era ușor să i-o desfacă de pe frunte. Greutatea crucii, pe de o parte și căderea pe care o suferise Iisus, pe de alta, o îfundaseră pe cap. Fecioara tăie fiecare spin după care putut să ridice cununa, pe care o puse alături de cuie. Apoi,

Maria trase unul câte unul spinii rămași, din rănilile pe care le făcuseră, și îi puse lângă coroană.

În acel timp, la câțiva pași mai departe, bărbații pregăteau aromatele, pudrele și parfumurile necesare pentru îmbălsămare, iar pe un foc aprins între două pietre, femeile puseseră la încălzit apă într-un cazan de aramă.

După ce înlăturase cununa de spini, Fecioara spălă încetișor frumoasa și melancolica față a lui Iisus, pe care moartea își pusese amprenta majestății sale supreme. Această figură de nerecunoscut își recăpătă puțin câte puțin, sub mâna pioasă a unei mame, expresia sa de blândețe și de milostivire.

Și Magdalena, contemplându-l, cu mâinile împreunate ca pentru rugăciune, nu zicea decât:

— Frumosul meu Domn Iisus!... Iisus, frumosul meu Domn!...

Fața fiului ei fiind spălată, Fecioara îi aranjă părul, făcând o cărare pe creștet și dându-l pe după urechi, apoi îi perie barba, parfumă părul și barba.

Vai! întreg corpul acesta divin nu era decât o rană și vederea fiecărei răni deschidea o rană asemănătoare în sufletul sărmanei mame!

Umărul era vătămat de o rană urâtă care fusese făcută de muchia crucii. Pieptul era zdrobit și brăzdat de loviturile pe care Iisus le primise fie în timpul biciuirii, fie în timpul ultimului drum. În stânga pieptului era o mică rană prin care ieșise vârful lăncii lui Longin. Între coastele din partea dreaptă, o rană mare, prin care ea intrase...

Maria spălă toate aceste răni, una după alta, și, datorită apei parfumate ce șiroia din mâna sa, corpul apărea alb și marmorat cu acele pete albăstrui particulare cadavrelor din care tot sângele s-a scurs. Numai în locurile unde pielea fusese zdrobită sau smulsă, urmele erau brune sau roșii, după cum plaga era mai mult sau mai puțin întinsă.

Fiecare rană a fost unsă cu nard și cu parfumuri. Rănilile mâinilor și picioarelor fură îmbălsămate ca și celelalte. Înainte de a încrușișă pentru totdeauna mâinile divinului

său fiu, în giulgiu, Fecioara le atinse ușor și respectuos cu buzele.

Atunci profund abătută și, ca și cum puterile i-ar fi fost măsurate numai pentru timpul cât trebuia să dureze operația de punere în giulgiu, ea lăsă, imobilă și aproape sfârșită, să-i cadă capul pe capul lui Iisus.

Când ea își redeschise ochii și privi în jur, îi văzu pe Iosif și Nicodim așteptând în fața ei.

Ioan era în genunchi.

— Ce vreți voi? întrebă Fecioara aproape cu spaimă.

Ioan îi explică atunci, că timpul trecea, că ora de începere a zilei de sabat era apropiată și că trebuia să se despartă de corpul fiului său.

Maria lăsă să-i cadă mâinile în laturi și întorcându-și capul înapoi, zise:

— Luați-l așadar!

Apoi, ridicând spre cer ambele mâini, unite, spuse:

— O fiul meu! Cerescul meu fiu! Dă-mi puterea să-mi iau rămas bun pentru vecie!...

În acest timp, Iosif și Nicodim au tras ușor corpul lui Iisus de pe genunchii mamei sale și îl luară în pânza în care era întins.

Când Fecioara își simți genunchii descărcați de greutatea divină, scăpă un strigăt de durere și lăsă să-i cadă mâinile pe pământ și capul pe piept.

Ea rămase astfel până când Ioan veni să o ia pentru ca ea să însoțească până la mormânt rămășițele muritoare ale fiului său, al cărui corp fusese îmbălsămat, strâns cu feși și înfășurat în giulgiu.

Mormântul era acela pe care Iosif din Arimateea pusese să fie făcut pentru el însuși în grădina pe care o avea pe coasta Golgotei. El era lung de opt picioare și era situat la patruzeci de pași de locul unde Iisus fusese răstignit.

Cortegiul funebru se puse în mișcare. Corpul era întins pe o targă acoperită de mantoul lui Ioan. Nicodim și Iosif țineau mânerile anterioare, Ioan și Longin, pe cele din spate. Soldații îi precedau cu torțe, căci noaptea venise și

obscuritatea era și mai mare sub bolta întunecoasă ce acoperea mormântul.

Înapoia corpului venea Maria susținută de Magdalena, Salomeea și Maria Cleophas. Veronica, Ioana Cuza, Suzana și Ana, nepoata lui Iosif, le ajunseră pe drum.

S-au oprit la intrarea grădinii lui Iosif din Arimateea, dar cum ea era închisă numai cu câțiva țărushi, îi scoaseră și au putut intra.

Cavoul era deschis. Sfintele femei rămaseră lângă ușa. Numai Fecioara intră cu bărbații. Magdalena începu să culeagă cele mai frumoase flori din grădină.

Fecioara stropi cu aromate cripta săpată în stâncă, și făcu o pernă din ierburi mirositoare pentru locul unde trebuia să se odihnească capul. Atunci bărbații, care lăsaseră năsălia jos, întinseră un giulgiu, în criptă, și îndată culcară pe el corpul, acoperind cu marginile lui, pe care le-au îndoit mai întâi peste picioare și apoi cu cele două părți, întregul corp.

În tot acest timp, Fecioara era așezată în fundul cavoului și plângea.

Se pregăteau să închidă cripta, când Magdalena intră cu un braț mare de flori.

— Așteptați! Așteptați! zise ea.

Și presără florile peste lințoliul lui Hristos, murmurând:

— Fericite floril!...

Atunci Iosif, Nicodim, Ioan și Longin făcură, ei patru, să alunece masiva piatră, peste cripta, căreia îi servea drept capac, împinseră cu blândețe și respectuos înaintea lor pe Fecioara Maria și pe Magdalena și ieșiră din grotă, căreia îi închiseră ușa.

S-au întors în oraș. La primii pași făcuți acolo, i-au întâlnit pe Petru, Iacov cel bătrân și Iacov cel tânăr. Toți trei plângeau, dar Petru, mai amar decât ceilalți. El nu putea să se consoleze că nu a fost de față la moartea și la îmbăsamarea lui Iisus, și mereu murmura, lovindu-și pieptul:

— Iartă-mă că te-am tăgăduit, cerescul meu învățător! Iartă-mă! Iartă-mă!...

Bărbații s-au întors la Cenaclu, și-au schimbat hainele, au mâncat în grabă resturile Paștelui din ajun, în timp ce sfintele femei s-au întors în urma Mariei, în casa mică situată la picioarele fortăreței lui David. Acolo le aștepta Marta, sosită din Betania, cu Dina Samarineanca și cu văduva lui Naim, al cărei fiu fusese înviat de Iisus.

Cât despre Longin, el s-a dus direct la Pilat pentru a-și da raportul. Pilat îl primise deja pe acela al centurionului Aben Adar. Cu toate acestea el ascultă și povestea lui Longin.

Procuratorul era foarte zdruncinat. Ceea ce îi spusese soția sa în noaptea precedentă, ceea ce văzuse cu ochii lui peste zi și tot ce îi povestea Longin, formau un lanț neîntrerupt de fapte miraculoase, de evenimente supranaturale, care-i produceau în minte o îndoială violentă.

Totuși el se căzni să suradă.

— Ascultă, îi spuse el lui Longin, prințul preoților și fariseii abia au plecat de aici, și mi-au spus că „acest impostor care a fost dat morții în urma judecării tale, nu s-a temut să anunțe că el va învia a treia zi după moartea sa. Dă ordin deci ca mormântul lui să fie păzit timp de trei zile, de teamă că, noaptea, ucenicii lui să nu vină să-i fure corpul și să pretindă astfel că o nouă minune s-a înfăptuit.” Atunci eu le-am zis: „Voi aveți soldați, puneți-i deci să păzească cum vreți și sunt sigur că el va fi mai bine păzit de către soldații voștri decât de ai mei...”

— Într-adevăr, reluă Longin, venind la tine, l-am întâlnit pe centurionul Aben Adar cu șase oameni care se îndreptau către Golgota.

— Ei erau, zise Pilat. Ei bine alătură-te lor și dacă se petrece vreun fapt extraordinar aleargă să mă înștiințezi.

— Dar, obiectă Longin, dacă Aben Adar nu mă primește, ca nefiind printre cei desemnați de marele preot, ce sa fac?... Aben Adar este șeful meu, și sunt obligat să-l ascult.

— Tu îi vei spune că vii din partea mea... De altminteri, eu te numesc centurion, ca și el. Mergi, pune-ți însemnele noului grad și du-te la mormânt.

Longin se înclină și ieși.

Sosind la mormânt, îl găsi acolo pe Aben Adar împreună cu cei șase oameni ai lui. Doi erau așezați în grotă și patru păzeau intrarea. Pentru mai multă siguranță, puseseră să se sigileze de către un meșter, piatra care acoperea corpul lui Iisus.

Ziua următoare care era aceea a sabatului, se petrecu în întregime în rugăciuni și odihnă. — Ce făcură Maria și sfințele femeii în această zi? Răspunsul este ușor de dat: ele plângeau!

Apoi, pentru că începuse ziua de duminică, ele cumpărară din nou mirodenii, parfumuri și arome, vrând să îmbăsașeze cu ele pentru ultima dată, corpul lui Iisus.

Era ora trei dimineața când strânseseră toate lucrurile de care aveau nevoie. Ele plecară de la mica casă a Mariei. Temându-se că poarta Judecății este păzită și să fie deci împiedicate să iasă, trecură din orașul lui Davin în orașul de jos, urmară valea Tiropeonului, ieșiră prin poarta Peștilor, ocoliră întreaga față apuseană a orașului, trecând printre muntele Gihon și prăpastia Leșurilor, și în momentul când primele lumini ale zilei apăreau pe muntele Măslinilor, ele atinseră piciorul Golgotei. Fecioara rămăsese în urmă.

Poarta, sau mai curând deschizătura din zidul grădinii era liberă. Sfințele femeii intrară. Mai întâi Magdalena și apoi celelalte. Acestea din urmă formau un grup sfielnic. Tremurând ele se opriră lângă poartă.

Dar la strigătul pe care l-a scos Magdalena apropiindu-se de mormânt, alergară și ele.

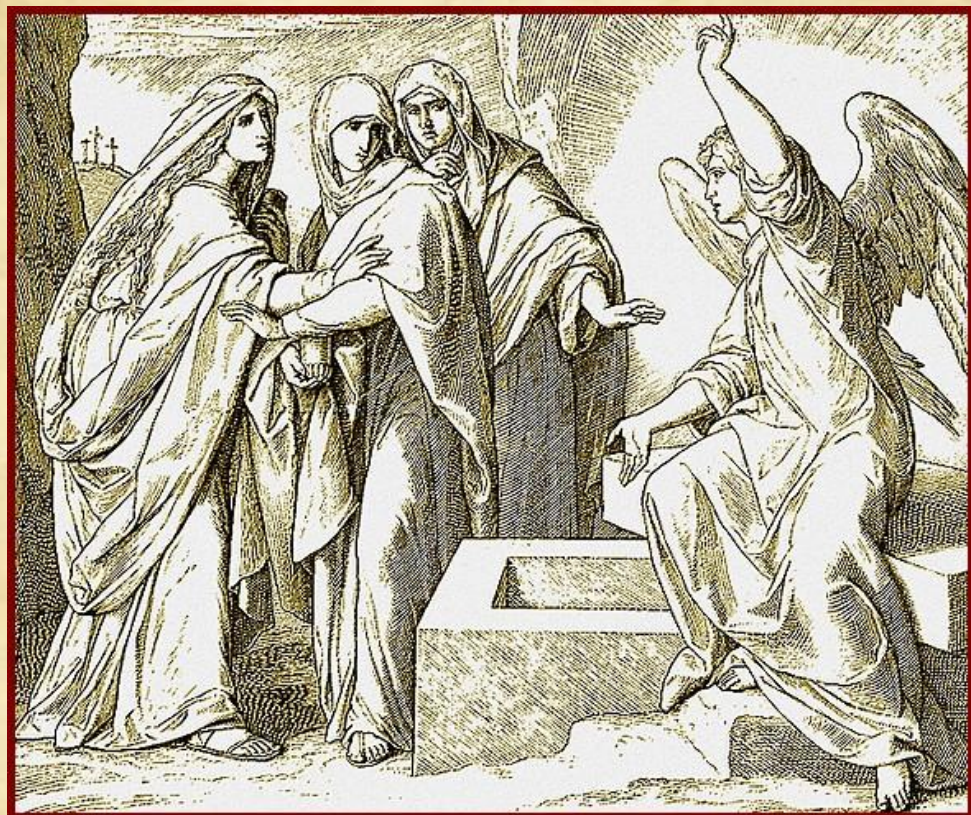
Soldații erau cu fața la pământ, piatra criptei era desigilată și cripta goală. În picioare, în partea unde fusese capul, era un adolescent frumos cu o aureolă în jurul capului!

Văzând acestea, Magdalena scosese strigătul.

Dar îngerul, întinse mâna spre ea și spre sfințele femeii și zise:

— Nu vă temeți! Voi îl căutați pe Iisus din Nazaret, care a fost răstignit... El nu mai este aici, căci astă noapte a înviat și a urcat la cer, unde își avea locul la dreapta Tatălui său!... Acum, mergeți și-i spuneți lui Petru, ca și celorlalți ucenici că

Iisus va merge înaintea voastră în Galileea și că îl veți găsi pe Tabor.

La această apariție, în fața mormântului deschis și a soldaților prosternați care în imobilitatea lor ar fi putut fi crezuți morți, sfintele femei simțiră o spaimă grozavă. Ele se întoarseră și fugiră, fiecare după puterile ei, strigând:

— Nenorocire! Nenorocire! L-au furat pe Domnul din mormântul său și nu știm unde l-au dus!...

Dar Magdalena rămase... Dragostea sfântă ce i-o purta lui Hristos era atât de mare, încât nu avea loc în inimă pentru alt sentiment. Ea căzu în genunchi plângând și cu mâinile întinse spre mormântul gol. Atunci îngerul o privi și, cu o voce plină de milă, o întrebă:

— Pentru ce plângi tu, femeie?

— O! Eu plâng, zise Magdalena neîncrezătoare în vorbele îngerului, eu plâng pentru că au luat corpul Domnului nostru prea iubit, și nu știu unde l-au dus.

Dar, în același timp, ea zări ca o lumină, și întorcându-se, văzu un om în picioare, cu un hârleț în mână:

— Femeie, zise acest om, repetând ce spusese îngerul, de ce plângi?

Ea, gândind că vorbește grădinarului lui Iosif, îi răspunse:

— O! Prietene, dacă tu l-ai luat, spune-mi unde l-ai dus?

Dar atunci, acel grădinar, care nu era altul decât Iisus, pronunță cu vocea lui naturală și cu acel glas blând:

— Magdalena!...

La acest cuvânt, Magdalena tresări și cu un strigăt plin de bucurie, zise:

— Dulcele meu învățător! și se aruncă la picioarele lui Iisus.

— Magdalena, zise Hristos, eu ți-am promis ca o răsplată a dragostei tale, că tu vei fi prima căreia îi voi apare... Tu vezi că eu îmi țin cuvântul.

Magdalena căuta, pentru a le săruta, picioarele lui Iisus, dar nu găsi decât un abur imaterial.

— Și acum, continuă Iisus, du-te și spune-le lui Petru și celorlalți ucenici ceea ce ai văzut și ai auzit și că ei să meargă să mă aștepte pe Tabor.

Apoi, ca un nor care se risipește și dispare puțin câte puțin, corpul divin deveni din ce în ce mai transparent și sfârși prin a se topi, dispărând în eter.

Îndată Magdalena se ridică și pierdută cu totul, ieși strigând:

— Bucurie tuturor! Domnul nostru a înviat!...

Și astfel, prin gura unei sărmane păcătoase, lumea a aflat că Mântuitorul ei s-a urcat în ceruri...

Atunci, unul din soldații culcați pe pământ păru că se deșteaptă. El deschise ochii și se ridică într-un cot:

— Ce s-a întâmplat? îi întrebă pe camarazii săi. Eu am simțit pământul tremurând sub picioare, și am căzut cu fruntea în țărână!

Și un al doilea soldat revenindu-și bolborosii:

— Am visat, sau am văzut cu adevărat o flacără coborând din cer și intrând în acest mormânt? Și un al treilea soldat zise:

— Prieteni, l-ați văzut ca și mine? El a îndepărtat piatra criptei sale și s-a urcat strălucind la cer!

Aben Adar se ridică la rândul lui în picioare.

— Toți cei care mai trăiesc, zise el, să se ridice, să răspundă și să-și spună numele!

Toți cei șase soldați se ridicară deodată, spunând fiecare:

— Iată-mă!

— Bine, făcu centurionul, nu mai lipsește decât Longin. Longin se duse să-i raporteze lui Pilat ceea ce văzuse.

— Sarcina noastră este terminată, reluă atunci Aben Adar. Să mergem la palatul lui Caiafa. Mărturisiți ca și mine ce ați văzut și să-i anunțăm pe marele preot și consiliul senatorilor că mormântul este gol.

Centurionul roman Aben Adar, urmat de soldații săi, părăsi în grabă grădina, iar mormântul rămase în paza îngerului.

Și acest mormânt — singurul care nu va avea nimic de dat în ziua judecării de apoi — este slăvit de lumea creștină de peste nouăsprezece veacuri, sub numele de SFÂNTUL-MORMÂNT.

Căci proorocul Isaia spusese:
„Mormântul lui va fi glorios!”

Cuprins

PREGĂTIRI PENTRU „CINA CEA DE TAINĂ”	5
ȘI SE VA NUMI: IISUS, ADICĂ MÂNTUITORUL	15
ISPITIREA DIN PUSTIE	35
FRUMOASA PĂCĂTOASĂ MARIA MAGDALENA	52
ÎNVIEREA LUI LAZĂR	69
NENOROCIRILE IERUSALIMULUI	85
MAMA PEA CURATĂ, MAMA MÂNTUITORULUI	98
ACESTA ESTE CORPUL MEU, ACESTA ESTE SÂNGELE MEU	109
CELE TREI CEASURI DE ISPITIRE ALE LUI IISUS.....	122
SĂRUTUL IUDEI.....	143
VISUL CLAUDIEI, SOȚIA LUI PILAT	156
ANA ȘI CAIAFA.....	170
ULTIMA SUFLARE A TRĂDĂTORULUI	183
IISUS ÎN FAȚA LUI PILAT.....	198
DE LA PILAT LA IROD	209
ECCE HOMO! — SPUSE PILAT —	221
IISUS PE VIA DOLOROSA.....	232
GOLGOTA: ELOI! ELOI! LAMA SABACTANI?	241
ÎNVIEREA DIN MORTI	255

